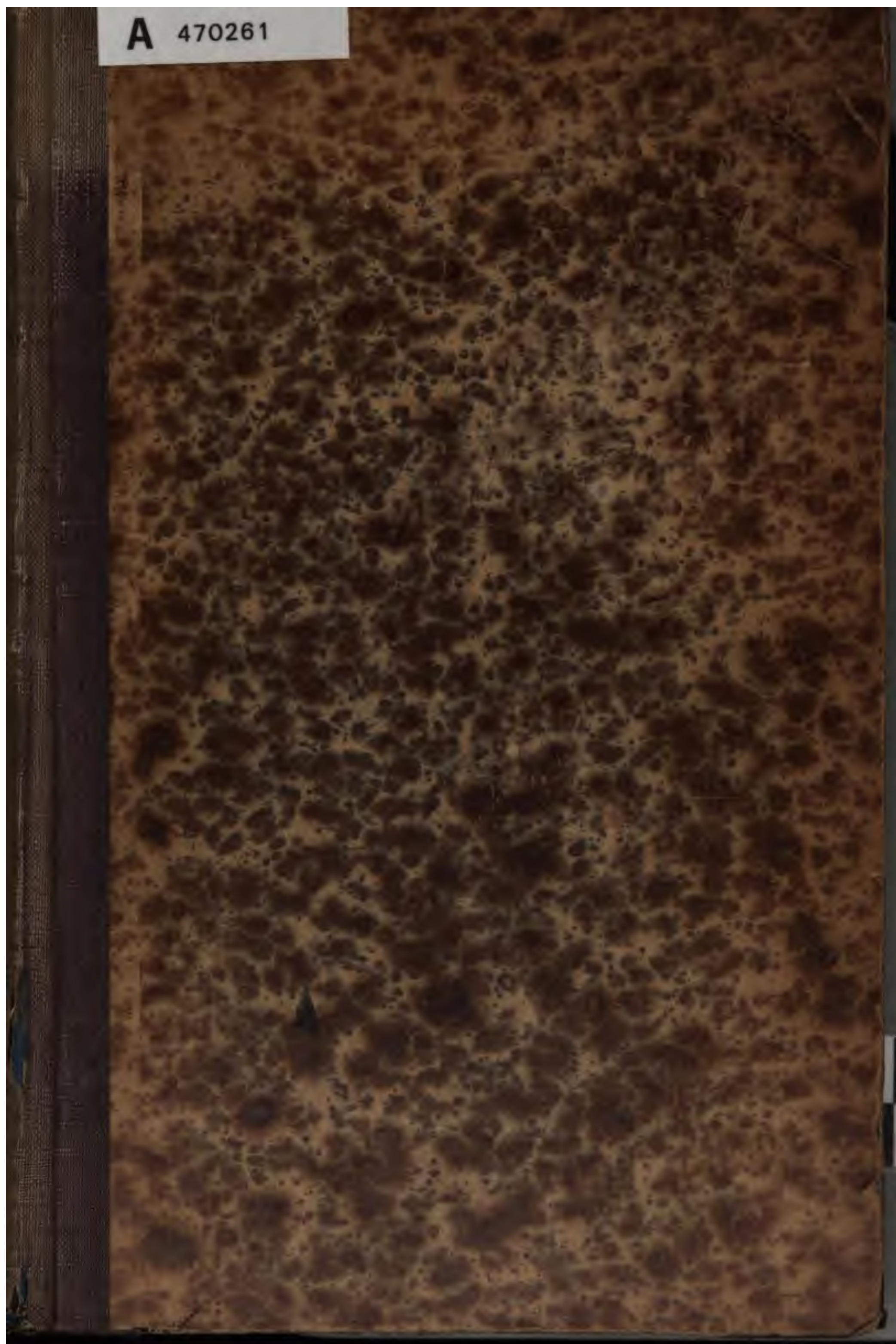
A 470261

FRIDERICO · DVEBNERO
CAROLO · PAVCKERO
AMICIS
L · M

PRAEFATIO

Codices libri catulliani manu scripti quotquot hodie extant ex uno libro archetypo deriuati sunt[1]). is fortasse in Gallia[2]) olim adseruatus cum pridem perierit, de eius proprietate nisi librorum ex eo ductorum condicione examinata nihil erui potest. uerum enim uero libri qui ex ipso archetypo alio libro non intercedente descripti sint nunc nulli supersunt. nihilo minus coniectura adsequi possumus duo exempla illinc olim descripta fuisse[3]), alterum non integrum gallicum, alterum integrum ueronense — sic locorum caussa eorum quibus olim conparuerunt nominamus —, quorum rationem ex ipsorum posteris aliqua tenus cognoscere licet. is qui flores poetarum uariorum conligendo exemplum gallicum conposuit unum solum Catulli carmen sexagesimum alterum ab archetypo mutuatus est. hodie duo ex florilegii huius exemplo gallico descripti libri extant, alter uindobonensis 277[4]),

1 Quae in his prolegomenis de antiquissimis codicibus catullianis dixi, ea maximam partem ex prooemio ind. schol. dorpat. a. 1865 repetita sunt. — De historia critica libri catulliani cf. MHauptius quaest. catull. (Lips. 1837) p. 2—9 ThHeysii conuers. Catulli german. (Berol. 1855) p. 279—282 ELeutschius nunt. erud. gotting. a. 1855 p. 1975—1978 PBoehmius quaest. catull. (Bonnae 1862) p. 23 sq. et quae ipse dixi in actis conuentus philolog. german. misniensis (Lips. 1864) p. 111—119 2 hoc dico non Scaligeri caussa, qui falsa fretus interpretatione epigrammatis BCampesanii ab homine ueronensi unum exemplar unde omnes libri descripti essent in Galliis (hinc illud 'gallicanum' adpellare solet) repertum esse contendit, sed eorum caussa quae Hauptius quaest. p. 3 scripsit 3 cf. Boehmii qu. p. 28 4 cf. Hauptius ad Ouidii halieut.

qui olim fuit Iacobi Sannazarii, alter parisinus 8071, olim Iacobi Augusti Thuani[5]), uterque mutilus quidem, sed ita conparatus ut alter alterum suppleat: Catulli quod dixi carmen LXII in solo thuaneo inest. exemplum gallicum quando exaratum sit quodam modo definiri potest. et enim anthologiam illam neque ante saeculum post Christum natum septimum fere medium neque post saeculum nonum conponi potuisse partim ex aetate carminum florilegii illius quorundam, partim inde intellegitur quod sannazarianus liber nono saeculo inferior non esse uidetur. thuaneum arbitrantur aut eodem saeculo nono exeunte aut ineunte decimo scriptum esse[6]).

Contra scriba exempli ueronensis non tam paullulum ex archetypo deprompsit quam integrum librum Catulli, qualem fere archetypum repraesentauit, transcripsit. quod si tempus respicimus, transcripsit aliquanto ante saeculum decimum medium. namque anno 965 Ratherius, episcopus tum ueronensis, exemplum illud ex bibliothecae capituli ueronensis tenebris, quibus per tempus, ut ueri simile est, longius quoddam obductum erat, protraxit[7]): sed mox denuo in tenebras recidens liber ille per trecentos

---

p. VI—XI et qu. p. 3 5 cf. Schneidewini proleg. ad Martial. I p. LXXXIII et quos hic citauit 6 de libri sannazariani aetate praeter Hauptium ad Ou. hal. p. VII cf. Endlicheri catal. codic. bibl. uindobon. (Vindobon. 1836) p. 121: thuanei aetatem sic ut dixi definiuit Fridericus Duebnerus 7 cf. Ratherii opera (ed. Baller. Veron. 1765) p. 639 Maffei Veronae illustr. (ed. Mediolani a. 1825) II 25 Hauptii qu. p. 3 Leutschius l. c. p. 1975 ORibbeckius de Catullo (Kiliae

amplius annos Veronae nemini notus iacuit [8]). namque intra priora saeculi decimi quarti demum lustra, et quidem ante annum 1326 uel 1330, Catullus Veronae uere resurrexit [9]). *Scilicet a calamis, tribuit cui Francia nomen Quique notat turbae praetereuntis iter* [10]), is, quisquis fuit et quocumque nomine, exemplum quod diximus ueronense, cuius post Ratherium memoria plane extincta fuit, tum iterum Veronae repperit.

Quo facto homines non nulli docti Catulli carmina in libro tandem reciperato legerunt. ueluti iam anno 1329 quidam (eius nomen aeque ignoratur) in flores moralium auctoritatum, quos etiam nunc in bibliotheca capitulari ueronensi adseruatos olim ibidem sibi conlegit, tres uersiculos (XXII 19—21) ex ipso exemplo ueronensi sumptos transcripsit [11]). postea circa annum 1340 Guilelmus Pastrengicus [12]) et

1863) p. 5 8 cf. act. conuent. philolog misn. p. 112 9 cf. IGMeinertus annal. uindob. LIIII (1831) append. p. 1—17 Hauptius qu. p. 4 act phil. misn. p. 113 10 de epigrammate Beneuenuti Campesanii ambiguo, ex quo hos uersus sumpsi (u. infra in fine lectionum uariarum), cf., ut scriptores antiquiores plane omittam, Naekius opusc. I 150 et Silligius ann. Iahn. XIII 267 11 cf. Detlefsenum ann. Iahn. LXXXVII 552 et quae ipse in ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 3 et 4 dixi. Detlefsenus per epistulam a me rogatus humanissime rescripsit hunc unum Catulli locum se in florilegio illo ueronensi repperisse. cf. infra uar. lect. p. 182. eum ex ipso codice ueronensi desumptum esse praeter alia inde probatur quod duo priores uersus — tertius a Porphyrione quoque ad Horatii serm. II 3 299 citatur — a nullo scriptore antiquo commemorantur, deinde quod inscriptio *Ad Varum* eadem est quam in libro ueronensi fuisse scimus. simul uerbis *Ad Varum* demonstratur plura quam uersus citatos ipsos scribam florilegii ante oculos habuisse: nam ad Varum illa dicta esse, si uersus tres illos cognosset solos, scire non potuisset 12 cf.

eodem fere tempore Franciscus Petrarca [13]) libro ueronensi usi sunt. sed ut liber Catulli statim postea quam repertus est nouis exemplaribus diuulgaretur tantum afuit ut hoc ne amplius quadraginta quidem annis post factum esset. nam anno etiam 1374 Colucio florentino, uiro egregio, quo neminem illis temporibus in scriptorum ueterum libris indagandis legendis diuulgandis studiosiorem fuisse nouimus, Catulli liber plane ignotus fuit. qua propter a Casparo Broaspinio ueronensi per epistulas petiuit ut Catullum — significat autem librum ueronensem — 'aut exemplatum aut exemplandum' Verona Florentiam sibi transmitteret [14]). quid preces Colucii apud Broaspinium effecerint nescitur. at cum iam anno sequenti 1375 exemplum ueronense Veronae in nouum librum transcriptum sciamus, prompta opinor coniectura est hunc Colucii rogatu exaratum esse. qui liber (est sangermanensis, quodo mox diligentius dicam), quo antiquior codex catullianus hodie non extat [15]), uel ideo plurimi est aestimandus quod unicus nunc superest quem accurate demonstrari possit ex ipso ueronensi exemplo desumptum esse [16]). nihilo tamen minus ceteri quo-

---

Maffei l. c. II 32 Hauptii quaest. p. 5 act. philol. misn. p. 114
13 cf. Heysius l. c. p. 281 act. philol. misn. p. 115 14 cf. epistulas Colucii tres, quas Hauptius nunt. societ. litter. saxon. a. 1849 p. 258 e schedis ThMommseni edidit, et quae de eis interpretandis ipse act. philol. misn. p. 116–118 dixi 15 codicem Catulli Vicetiae in bibliotheca pietatis montanae adseruatum, quem FBlumius biblioth. libror. manuscr. italica (Gottingae 1834) p. 234 anno 1360 scriptum esse e schedis GHaenelii adnotauerat, centum annis recentiorem esse Heysius p. 282 testatus est 16 cf. act. philol. misn. p. 118. 119

quo numero septuaginta [17]) fere codices libri catulliani hodie superstites ex exemplo ueronensi aut recta uia aut altero uel non nullis uel multis exemplis intercedentibus deriuati sunt [18]). qua de re haud parui profecto esset momenti, si accurate demonstraretur quotiens ipsum ueronense in noua exemplaria transcriptum esset [19]): sed de hac re nihil uidetur explorari posse nisi exempla conplura, minimum duo, inde

---

Boehmii qu p 29   17 cf. Heysius l. c. p. 278. apparatu catulliano locupletissimo olim LSantenii nunc berolinensi Lachmannus usus est. Heysium, qui libros quadraginta quinque conlatos apud se habet, 'mantissam criticam', de qua interpretat. suae p. 297 dixit, non dum edidisse maxime dolendum est   18 etiam postea quam codex sangermanensis ex ueronensi descriptus est, Catullus quoquo uersus non ita celeriter diuulgatus esse uidetur. quod non inde tantum conligo quia codices longe plurimi aliquanto aetate minores sunt quam sangermanensis (cf. Heysius l. c. p. 283), sed etiam aliis ex caussis conicio. namque et Matthaeus Palmerius in exemplo libri catulliani, quod sua ipsius manu a. 1428 scripsit, adnotauit anno 1425 primum repertum esse Catullum pessimeque acceptum in manus hominum uenisse (cf. Andr. Schotti obseruat. human. II 16 p. 53) et Raphael Volaterranus, qui ab anno fere 1450 ad annum 1520 uixit, commentar. urban. libr. XIIII p. 325 ed. basil. Frob. 1559 *hic Catulli* inquit *liber una cum Quintiliano repertus est aetate nostra laciniosus mendosusque.* unde tamen Leutschius l. c. p. 1978 Poggium a. 1425 exemplar ceteris quae tum in usu essent emendatius et ex ipso ueronensi descriptum repperisse sciat ignoro: nisi forte fabella nouella Augusti Hageni regimontani, qui in Laurentii Ghiberti chronicis florentinis Poggium se Catulli carmina in horreo quodam inuenisse narrantem fecit, ut Naekius quoque l. c. I 150 seductus est. cf. die chronik seiner vaterstadt vom florentiner Lorenz Ghiberti. aus dem italienischen von August Hagen. Leipz. 1833 I 273. sed uide hac de re Hauptium nunt. soc. litt. saxon. a. 1849 p. 256   19 cf. Leutschius l. c. p. 1982. hanc quaestionem dubito num uel is cui codicum quam plurimorum lectiones accurate enotatae praesto sint perfecte soluere queat. quae in hanc rem a Rossbachio, qui in edit. p. VIII 'stemma librorum ca-

originem traxisse[20]. uerum enim uero non omnium librorum qui ueronensis exempli posteri sunt eadem condicio est: in aliis enim ab exemplo ueronensi tradita, quamuis essent permultis locis corrupta, maxima locis longe plurimis fide seruata sunt, in aliis minus religiosis interpolationem cautam aut inportunam felicem aut infelicem rarius aut frequentius deprehendimus[21]. horum librorum adulterinorum lectiones quantumuis saepe egregias cum per se pateat non pluris quam coniecturas meras aestimandas esse, libri catulliani recensio tota ad normam librorum maxime sincerorum deregenda est: id quod primus praeclaro

---

tullianorum' conposuit, et a Leutschio l. c. dicta sunt minime satis facere possunt 20 huius rei argumenta pauca afferam. in libris GCLHCu et omnibus Statii uersus LXV 9 *Alloquar audiero nunquam tua . . loquentem* omissus est. legitur autem is in DRcP1P2PuFuDr. fac ut hic uersus in codice ueronensi fuerit, quod, quamquam ei in quibus extat libri ab interpolatione liberi non sunt, tamen uel propter lacunam in medio uersu relictam credo (cf. m. quaest. cat. I 277) — credo autem uersum hunc in codice ueronensi paene oblitteratum fuisse —, sumendum est duo minimum scribas ex ueronensi codice librum Catulli descripsisse, quorum alter reliquias uersus illius tenues neglegeret, alter fideliter seruaret. praeterea respiciendi sunt uersus LXIIII 334—337, in libris plerisque (ueluti in DP1P2PuCu) omissi, at in GCLH extantes. cur omitterentur dixi qu. cat. I 195. denique consideretur CXII 1, cuius uerba extrema cum paene certum sit scribenda esse sic *homost qui*, tamen in optimo germanensi nil praeter *homo*, contra in aliis libris plurimis aut *homo que* aut *homo sed* legitur. quae lectionis uarietas ita explicari possit ut loco in ueronensi male habito et obscurato alios uestigia litterarum euanidarum, uerum se adsecuturos esse diffisos, in exemplaria noua transcribere noluisse, alios contra, et hos quidem duplici ratione, litterularum reliquias recepisse sumamus 21 cf. Heysius l.

fecit exemplo Carolus Lachmannus[22]), quo nemo doctus umquam de Catullo edendo melius meritus est[23]). exemplum ueronense quando perierit (an hodie quoque alicubi latet?) nescitur[24]). quin immo post annum 1375, quem supra dixi, neminem inuenimus qui eius mentionem fecerit. arbitrati quidem sunt Lachmannus et Hauptius[25]) etiam diu post illud tempus exemplo ueronensi aliquos homines italos usos esse, ueluti praeter alios in primis Alexandrum Guarinum, professorem olim ferrariensem, qui Catulli librum a Baptista patre emendatum cum expositionibus suis Venetiis anno 1521 edidit. sed hanc sententiam ueram esse mihi persuadere non dum potui[26]).

Haec si recte aut probabiliter saltem disputata sunt, quale exemplum ueronense fuerit non aliter quam scripturis codicum catullianorum bonorum inter se conpositis et ponderatis cognoscere possumus, deinde ad exempli gallici condicionem indagandam soli libro thuaneo confidendum, denique archetypi proprietas exemplis gallico et ueronensi conlatis aperienda est.

Sed prius quam horum librorum antiquissimorum hodie deperditorum proprietates explico, uideo mihi pauca de codicibus manu scriptis eis quibus ego usus Catullum recognoui exponenda esse. sunt autem hi:

---

c. p. 284 sq. 22 cf. quae ipse de sua editione dixit act. litter. halens. a. 1836 nr. 109 II 251 23 cf. m. qu. I 7 24 de bibliotheca capitulari ueronensi deque casibus quibus adflicta est cf. FBlumii itiner. ital. I 254—265 25 u. ind. lect. berolin. aestiu. a. 1857 p. 5 26 cf. quae de hac re accuratius exposui in ind.

G: liber sangermanensis 1165, nunc in bibliotheca parisina imperiali inter codices quos uocant conuentuum paruorum (*manuscrits des petits couvents*) adseruatus, membranaceus, quaternaria forma minore. praeter adnotamentum recentissimum *Catulle de veronne a Cornelius auteur de ce Livre 1375* et paullo uetustius *Cassignorius 1375,* in libri tegumento litteris quae saeculi fere xv uidentur esse haec scripta sunt: *bonifatii perutii* et *Bonifatius perutius ͵pth. ap. in Roma.* continet Catulli librum solum, foliis xxxv, in fol. xxxvi^r subscriptio legitur, quam infra in fine uariarum lectionum excripsi. pagina una quaeque habet uersus xxxiii praeter quam quod in ultima xxxiiii sunt. extremis subscriptionis uerbis constat librum G die undeuicesimo mensis octobris a. 1375, quo die Casignorius (Can Signorio), princeps Veronae, mortuus sit[27]), a scriba Veronae absolutum esse[28]). quacum aetatis libri G definitione scripturae, quae satis bona est, proprietas et uniuersa codicis condicio optime conspirat. libri G conlatio a Silligio, qui primus de hoc libro ann. Iahn. xiii 262 dixit, ad suam ipsius editionem facta et a Rossbachio in progr. uniuers. uratisl. a. 1859 p. 25 edita nec diligenter facta nec diligenter edita est. mihi praesto fuit conlatio a Friderico Duebnero, uiro clarissimo, ad editionem Rossbachii secundam (Lips. 1860) in usum meum diligentissime confecta. haud raro in sangermanensi uariae lectiones et marginibus et inter uersus adscriptae

schol. dorpat. a. 1865 p. 12 sq. 27 cf. Hieronymi della Corte histor. Veron. [Veronae 1596] II 166 28 cf. quae dixi act. con-

inueniuntur, quas Silligius non ipsi scribae antiquissimo, sed tamen 'manui non minus antiquae' attribuit. contra Eduardus Woelfflinus, qui Leutschii gratia librum G inspexit, contextum quem uocamus cum uariis illis lectionibus manu una eademque scriptum esse adfirmauit [29]). Woelfflino Duebnerus ea tenus adsensus est ut maximam quidem partem uariarum lectionum adseueraret a scriba eodem qui contextum scripsisset exaratam esse, at tamen non nullas esse quae aut eadem aetate ab alio scriba aut tempore posteriore additae esse possint. ut omnia hac de re quam accuratissime discernerentur, in appendice Duebneri excerpta secutus hisce notis usus sum, quae, quod neglegendum non est, ad solas lectiones inter uersus uel ad marginem scriptas spectant. significat igitur G^1 eas uarias lectiones quae plane eodem tempore, quo contextus ipse, a G h. e. manu prima scriptae sunt: G^2 eas quae post absolutionem aut totius contextus aut partis cuiusdam a G additae sunt: G^3 eas quas atramento pallidiore et calamo acutiore manus primae aetate omnino aequalis scripsit, sed tamen fortasse non ipsa prima, cum in litterarum quarundam formis leuis discrepantia inter utriusque scripturam adpareat: denique G^4 eas quae posterius quam G scripsit inlatae esse possunt.

D: liber datanus, a Carolo Dato olim Nicolao Heinsio oblatus [30]), postea ad LSantenium, deinde a.

uent. philol. germ. misn. (Lips. 1864) p. 118 29 cf. nunt. erud. gott. a. 1855 p. 1982 30 cf. huius aduers. p. 639

1800 cum adparatu reliquo catulliano Santenii emptionis iure ad HFDiezium uenit, nunc inter opes diezianas in bibliotheca berolinensi regia adseruatur, ita signatus *Ms. Diez. B. Sant. 37.* est chartaceus forma octonaria. continet folia LXII, quorum pars longe maxima uersus uicenos singulos habet. Catullo praeposita est in foliis I–VI^r Ouidii quae fertur epistula Sapphus (heroid. XV). in folio LXII nihil scriptum praeter ultimum libri catulliani uersum et subscriptionem, unde datanum anno 1463 exaratum esse scimus. imaginem scripturae lithographi arte expressam (sed qua caute utendum est) edidit GFroehnerus philol. XIIII 569. datani manus prima quid scripserit saepius difficillime dignosci potest, cum correctores — tres minimum fuerunt, sed ubique singulis sua tribuere nec licet nec prodest — multa eradendo mutando superscribendo pristinam scripturam mirum quantum obscurauerint. in appendice significat D lectiones primae manus a correctoribus (*d*) non temptatas: qui quotiens aliquid mutauerunt, pro D nota D^1 substituta est accurate notae d opposita. correctorum manus discernere sicubi opus esse uidebatur, quod rarissime euenit, significatus est primus et secundus corrector nota d^2 et d^3.

L: liber olim Laurentii Santenii, deinde HFDiezii, nunc in bibliotheca regia berolinensi, signatus: *Ms. Diez. B. Sant. 36*, chartaceus, forma octonaria, saeculo XV nitidissime scriptus, foliis quinquaginta, paginae tantum non omnes uersuum uicenorum qui-

norum. in fol. I–III elegia poetae nescio cuius amatoria uersuum 136 exarata est, quae ab his uersibus orditur *Credis an ulla magis sors dura aut anxia cura Quam quae soliciti pectus amantis habet* et his finitur *Si quod amiciciae monumentum pectore nostrae, Si quod habes, medico me rege consilio.* inde a fol. IIII^r liber Catulli incipit. fol. L^u uacuum est. ratio lectionum uariarum, quae parce adscriptae sunt, duplex esse uidetur: alias enim ipse scriba libri L simul, cum librum exararet, addidit, alias dubitari potest utrum idem, sed alio tempore atque calamo et atramento diuerso usus, an alius scriba illi aetate fere aequalis adiecerit. illas secundum rationem a me in uniuersum adhibitam in appendice nota L^b designaui, has, quasi sine dubio manus secundae essent, nota L^2 insigniui. — Libros D et L a se accuratissime conlatos Lachmannus in editione sua totos exhibuit [31]. ego praeterea libri utriusque conlationem, quam ipse diligentissime feci, in usum uocaui.

C: liber colbertinus, nunc in bibliotheca parisina imperiali numero 8234 insignitus (olim colbertinus 4595, regius 6150. 3·3·a), in membranis magnifice scriptus forma quaternaria saeculo XV. continet foliis LXXXI Tibullum et Catullum. Catulli liber incipit fol. XXXVIII^u, finitur fol. LXXXI^r, in quo tres ultimi libri catulliani uersus sunt. conlatus est colber-

31 quid iudicium a Froehnero philol. XIIII 579 de conlationibus Lachmanni factum ualeat ipse demonstraui qu. cat. I 4. cf. etiam Edmundus Fritzius progr. gymn. halberstad. a. 1863 p. 2

tinus olim in usum Santenii, postea a Silligio: sed utriusque conlationis nihil nisi singula quaedam publicata sunt. mihi FDuebnerus librum ad editionem Lachmanni alteram accurate excussit.

H: liber hamburgensis (cod. philol. scrin. L nr. 139) membranaceus, forma octonaria pulcre sed neglegenter saeculo XV scriptus. continet nunc folia CLXIIII, at in fronte libri unum, in quo Tibulli eleg. I 1, 1—45 legebantur, amissum est. continent fol. I—XXXVIII Tibullum, fol. XXXVIIII—CXVII Propertium, fol. CXVIII—CLXIII Catullum: in fol. CLXIIII^r nihil praeter epigramma B. Campesanii legitur. in singulis paginis fere semper uiginti quinque uersus sunt. librum Gustaui Bauri, uiri summi, beneficio Gissam mihi olim transmissum ipse cum editione Lachmanni secunda contuli[32]).

32 Nequa dubitatio de notis uariarum lectionum recte intellegendis relinquatur, non nullas hoc loco explicabo: ueluti ad VIII 1 *ineptire* haec p. 178 adscripta sunt: *in aptire* D^1 *meptire* L^1. his haec significantur: *ineptire* habent GCHpd (= correctores datani) L^2 (= manus secunda santeniani, *in aptire* D^1 (= datani manus prima) *meptire* L^1 (= manus prima santeniani) || XIIII 15 *optimo*] *opimo* GD^1 *al'. optimo* G^2 = *optimo* LCHpd (corr. datani) G^2 (manus prima germanensis libri post absolutionem aut textus totius aut partis alicuius super *opimo* scripsit uariam lectionem *optimo*) *opimo* G (= manus prima germanensis in contextu) D^1 (manus prima datani) || XIIII 18 *scrinia*] *scrineã* G^b *scrinea* D^1LCH = *scrinia* G^a (= germanensis prima manus in contextu prius scripserat *scrinia*, quod ipsa posterius [G^b] in *scrineã* mutauit) dp *scrinea* D^1LCH || XXI 6 *experiris*] *experibus* GD^1C^1 *experibis* G^3dC^2Lp *experiebis* H = *experiris* nullus liber, *experibus* G (= germ. pr. man. in contextu) D^1 (pr. man. dat.) C^1 (pr. man. colbertini) *experibis* G^3 (h. e. uariam lectionem *experibis* adscripsit manus aeque antiqua ac prima, sed fortasse non eadem) d (corr. dat.) C^2 (man.

Libri GDCLH, etsi in uniuersum bonis h. e. sincerioribus libris omnes adnumerandi sunt, nihilo minus non eadem sunt auctoritate. e quibus loco infimo hamburgensis habendus est, utpote mendis innumerabilibus corruptus neglegentia scribae factis. uestigia tamen consideratae quae fallere possit interpolationis in H sunt rarissima. pluris aestimandi sunt libri C et L inter se simillimi. sunt autem perboni magna cum fide lectionum genuinarum tenaces, et quidem C aliquanto etiam tenacior quam L[33]. horum utrumque librum multo superat G, omnium librorum catullianorum, quod sciamus, et antiquissimus et optimus et uel ideo quod ex ipso ueronensi descriptus est maxima fide dignissimus[34]. restat D (hoc loco de prima tantum loquor manu) liber et bonitate et prauitate memorabilis: partim enim eius lectiones integerrimae sunt et diligentiam in lectionibus libri ueronensis seruandis maxime laudabilem testantur, partim propter interpolationes a scriba haud indocto saepe commissas fallacissimae sunt[35]. itaque datano cautius utendum est quam Lachmannus fecit ei nimium confisus.

---

sec. colb.) Lp *experiebis* H || XXIII 22 *teras*] *feras* L^aC *terras* H = *teras* GD (= pr. man. dat. et correctores) pL^b (man. pr. santeniani, quae *feras* scripserat prius, posterius correxit ipsa) *feras* L^a (prior scriptura manus primae santeniani) C *terras* H || XXXXI 2 *poposcit*] *proposcit* D^a = *poposcit* GLCHpD^b (ipsa man. pr. correxit errorem ab ipsa prius factum *proposcit*) || LVII 3 *utrisque*] *uirisque* L^1 = *utrisque* GDCHpL^2 (= man. sec. sant.) *uirisque* L^1 (man. pr. sant.)

33 cf. etiam Heysius conu. p. 284

34 cf. quae dixi act. conuent. philol. germ. misn. p. 119

35 cf. Heysius l. c. 296 et

Horum librorum lectionibus a contextu nostrae editionis discrepantibus, quas in appendice p. 175 sqq. descripsi[36]) addidi lectiones et correctorum libri datani et editionis a. 1472, ut etiam librorum quos diximus adulterinorum specimen exhiberetur. de editione illa, quam uulgo quidem sed male pro principe habent[37]), haec sunt dicenda:

p: editio a. 1472. exemplum libri rarissimi ienense, quo Carolo Goettlingio, uiro clarissimo, humaniter concedente uti potui, continet foliis CLXXXVI in forma quaternaria hoc ordine Catullum Tibullum Propertium Statii siluas. in fine uoluminis haec leguntur: *Tabula librorum qui sunt in pręsenti uolumine. | Albius Tibullus elegiae Scriptor optimus. | Aurelius Propertius Beuanus. | Clarissimi poetę Catulli Veronēsis Epigrāma. | Pub. Papinus. Statius Syluarum. | M.CCCC. LXXII.* — Fol. I^r^ uacuum est, in fol. I^u^ uita breuis Catulli legitur, quam qu. I 32 excripsi, in folio II^r^ summo est epigramma illud *Ad patriam uenio* seq. cum inscriptione (cf. infra in fine uariarum lectionum). infra in folio eodem liber Catulli incipit, qui in

---

meas quaest cat. I 13 36 si qui me uituperabunt quod etiam discrepantias uel orthographicas uel alias eas quarum ad ipsa Catulli uerba emendanda nullus usus esse potest in appendice illa commemorauerim, uituperent licet: at si poena quadam dignus habebor, satis me cruciatum iudicent taedio quo labor hic molestissimus me adfecit. quod taedium etiam nunc me prohibet quo minus rationem quam in hac re secutus sum defendam, etsi hoc haud inepte fieri posse mihi persuasi. hoc unum tamen a me impetrare non potui ut ea uitia insana quae scriba libri hamburgensis commisit solus (h. s. quae in libris GDLCp non sunt) referrem 37 cf. Bruneti man. libr. I[5]

fol. XXXV^r finitur. Hoysius (p. 285) ait hanc editionem ex codice laurentiano pl. XXXIII 10 typis descriptam esse.

Praeter libros quos dixi manu scriptos etiam alios quorum scripturae prius ab aliis uulgatae sunt aliquotiens in usum uocaui [38]). et rarissime quidem caussam habui libri dresdensis, cuius discrepantias Silligius in editione sua enotauit, commemorandi, itidem rarissime mentionem feci librorum parisinorum 8236 (olim furiani) 7990 8232 (olim puteani), quos cum Rossbachio notis *FuP2Pu* designaui. quattuor enim libri hi sunt e numero grauiter interpolatorum. *P2* et *Pu*, magis tamen *P2*, cum *p* mirum quantum consentiunt. saepius commemoraui parisinum 7989 (*P1*), qui propter lectiones antiquas et nouicias quas simul praebet quodam modo cum datano conparari potest [39]). ad lectiones librorum *FuP2PuP1* cognoscendas usus sum excerptis a Silligio ad suam editionem factis et a Rossbachio in progr. uratisl. a. 1859 uulgatis. ibi cum non satis diligenter lectiones enotatae sint, caui ne quid ex silentio conligerem. praeterea sicubi e re esse uidebatur, attuli scripturas codicum cuiaciani (*Cu*) a Scaligero usurpati [40]), deinde laurentiani a. 1457 pl. XXXIII 12 (*Lr*) et riccardiani pl. L ord. 4 cod. 28 (*Rc*), quas Lachmannus commemorauit [41]),

1681 38 lectiones librorum non per totum Catullum conlatorum sed singulis tantum locis commemoratorum uncis quadratis [ ] in appendice saepsi 39 exposuit de eo accurate Buechelerus ad Petronium p. XVI 40 cf. qu. I 12 41 cf. quae de riccar-

denique librorum uossianorum santenianorum (ad carm. LXVI et LXVIII) aliorum, in primis eorum quibus Achilles Statius usus est[12]).

Haec habui quae de codicibus a me usurpatis dicerem. e quibus quid de antiquissimorum unde ipsi deriuati sunt librorum proprietate erui possit iam uidendum est. et primum quidem pauca de libro ueronensi (V) dicam. — Libri catulliani hodie superstites cum, quamquam alii aliis simillimi sunt, tamen ex uno libri V apographo, ut supra dixi, deriuati esse non possint, sed ex conpluribus apographis originem traxerint, conligendum est scripturam codicis V, si non facile — salebrosus nominatur codex ueronensis a scriba libri sangermanensis —, at tamen non difficillime legi potuisse: alioquin, si forte lectu difficillima fuisset, lectiones librorum nostrorum uix adeo inter se consentirent. aetas autem exempli V si respicitur, iam supra ex indiciis quibusdam significauimus id aliquanto ante saeculum post Christum natum decimum medium scriptum uideri. unde, si in re incerta aliquid sumere licet, nono fere saeculo litteris quas uocant minusculis, quales tum in usu erant, satis perspicuis exaratum esse exemplum V sumamus. contra gallicum exemplum ueronensi aliquanto uetustius et archetypo non ita multo minus aetate fuisse coniecerim. hoc uel inde probabile est quod errores a scriba libri V in archetypo transcribendo commissi erroribus

---

diano dixi qu. I 12 42 cf. Froehnerus philol. XIIII 581

a librariis thuanei et sannazariani in exemplo gallico describendo factis simillimi sunt. itaque octauo fere saeculo exemplar gallicum adsignabimus. sed ut ad librum ueronensem redeam, singula quaedam addam ad condicionem eius accuratius inlustrandam.

Primum in codice V saepissime et ę et *e* pro *ae* scriptum fuisse puto. hoc inde concludi potest quod et in libris optimis, ueluti in GDC, fere ubique *e* pro *ae* legitur, et in aliis libris in quibus fere ubique *ae* uel ę reperitur, ueluti in LH, manifestum est hanc emendatiorem scribendi consuetudinem non ex V desumptam esse, sed potius loco scripturae illius mendosae antiquitus traditae recens repositam esse. illud adfirmare tantum possum, hoc uero ut lectores ipsi perspiciant ex codice santeniano (L) exempla non nulla adferre uolo, unde intellegi possit librarium, si de uocabulis rarioribus uel de formis ambiguis et similibus disceptandum esset num per *ae* (ę) an per *e* exararentur, saepissime lapsum esse, et ita lapsum esse ut eum in exemplari unde descripserit *e* repperisse extra dubitationem positum sit. cf. exempla haec: x 8 *aere*] *here* VL ‖ xiiii 18 *Caesios*] *Cesios* VL ‖ xvi 2 xxv 1 xxviiii 5 xxxiii 2 *cinede* VL ‖ xxii 7 *membrana*] *membrane* V *membranae* L ‖ xxxv 2 *Caecilio*] *cecilio* VL ‖ 14 *misellae*] *miselle* VL ‖ xxxxvi 5 *Nicaeae*] *Nicee* V *Niceae* L ‖ lvi 6 *Dionae*] *dione* VL ‖ lxi 140 *Concubine*] *Concubinae* L ‖ 186 *bonae*] *bone* VL ‖ 198 *pulcer es*] *pulcre res* V *pulchrae res* L ‖ lxiii 12 *Gallae*] *galle* VL ‖ 15 *executae*] *execute* VL ‖ 23 *Maenades ui*] *menade*

sui V *menadae sui* L || 61 *anime*] *animae* L || 81 *caede*] *cede* VL cf. LXVI 47 *cedant*] *caedant* L || LXIIII 25 *aucte*] *auctae* L cf. 165 *auctae*] *aucte* VL || LXIIII 291 *Phaethontis*] *phetontis* V *phoetontis* L || LXVIII 74 *protesilaeam*] *prothesileam* VL. — Atqui dixerit fortasse quispiam me falsam facere conclusionem. ex scriptura enim librorum GDC aliorum in hac re nihil effici posse de scriptura libri V. nam in hisce et similibus rebus scribas magis ex aetatis suae consuetudine quam ab exemplari suo pendere. quam sententiam ut refellam, nihil de aequabilitate in hisce rebus maxima, quae in libris auctoritatis maximae est, dicam. sed ad diligentiam scribae libri germanensis prouoco, quem scimus exemplar ueronense ante oculos habuisse: in quo si ubique ille *ae* scriptum inuenisset, eum hoc paucissimis locis seruasse et huius loco non aliquotiens, sed miliens *e* scripsisse credere omnino non possum: possum, si et ę et *e* iam in ueronensi saepissime fuisse conceditur. deinde si qui huic nostrae sententiae opponere uelint id quod *e* pro *ae* aliquanto post nonum demum saeculum scribi coeptum sit, his respondendum opinionem illam olim uulgarem falsissimam esse: ueluti, quod FDuebneri humanitas amica me docuit, iam in codice salmasiano anthologiae latinae notissimo illo, qui saeculo septimo scriptus est, quarta amplius omnium AE pars per E exarata est: in codice autem thuaneo numerus diphthongorum per *e* designatarum maior est quam diphthongorum *ae*[43]. hac de re ut finem faciam,

---

43 cf. etiam Lachmannus ad Lucr. p. 5 Detlefsenus philol.

lubet exempla non nulla satis insignia adferre, quae ipsa quoque ad hanc quaestionem pertinent: LXIII 23 pro *ederigerae* in V fuit *ei derigere.* is qui litteras sic discreuit, nouit formam uerbi *derigendi* antiquiorem, non *dirigendi,* quam interpolatores posteriores hoc quoque loco substituerunt. praeterea cf. LXIII 18 *crocitatis* uel *erecitatis* pro *erae* uel *aere citatis* et LXVIIII 3 *illa mare* pro *illam rarae.* LXII 60 pro *aequom* thuaneus *equom* habet, a quo libri V *equo* uix differt. VIII 15 pro *uae* V habuit *ne.* XXIIII 4 *Mallem diuitias Midae dedisses* in libris est *M. d. mi dedisses.* sed erat olim manifesto *Mallem diuitias Mide dedisses.* denique LXI 206 *ericei* in V fuit pro *aericei,* quod errore facillimo (E pro F) pro *africei* olim scriptum fuit [44]).

Deinde scriba libri ueronensis carmina inter se in archetypo arte cohaerentia interstitiis quantum potuit separauit et titulos, ut erat captus eius, praeposuit. in libro V eosdem fuisse quos in libris sinceris hodie habemus titulos, ex eorundem in libris sincêris similitudine ac aequalitate certo conligendum est. praeterea adnotandum iam illum hominem qui flores moralium auctoritatum Veronae a. 1329 congessit in V eandem inscriptionem *Ad Varum* repperisse, quam carmini XXII olim in eo praepositam fuisse ex lectione librorum superstitum certum est [45]). sed hisce titulis ut totus liber catullianus in carmina singula dispositus esset

---

XIIII 160 Scaliger castig. ad Cat. LXI 82 CXII 2   44 cf. infra p. XXVIII   45 cf. supra adnot. 11 p. III

tantum afuit ut permulta in libro V etiam tum male cohaererent separanda atque etiam non nulla coniungenda male diuisa essent. postea Itali saeculo quarto decimo exeunte et per quintum decimum operam dederunt ut carmina rectius disponerentur. inscriptiones libri ueronensis saepe miram produnt inscitiam. ut exempla pauca adferam, carminibus II et III inter se conexis titulus praepositus est *Fletus passeris Lesbiae.* ex XII 1 *Matrucine* (sic V) *Asini manu sinistra* titulus fictus est *Ad Matrucinum Asinum.* deinde notabilis est titulus carminis XXVIIII *In Romulum cathamitum* (cf. gloss. Labbaei p. 27[b] *catamithus* πόρνος). ante XXXI haec sunt scripta *Ad Sirmium insulam.* ante XXXV haec *Ad Cecilium. Iubet libello loqui.* ante LXV *Ad Ortalem.* denique carmen XXXVI, cuius primus uersus in V hic fuit *Annuale suo lusicacata carta,* sic inscriptum fuit *Ad Lusicacatam.* in archetypo nulli tituli singulis carminibus praepositi fuerunt. inde duplex carminis LXII inscriptio explicatur. et enim in thuaneo haec leguntur *Epithalamium (Catulli).* contra in V inscripta erant haec *Exametrum carmen nuptiale.*

Denique haud paucis libri catulliani locis in V non simplex extitit lectio, sed duplex: altera quidem ab archetypo oriunda, altera uero quae partim scribae ipsi libri V debebatur, partim, id quod saepius accidit, ab eis qui librum V non dum in noua exempla transcriptum inspexerunt (quorum aliquos fuisse supra dixi) addita est. hanc rem, de qua PBoehmius qu. 32 rectius iudicauit quam Leutschius l. c. p. 1982,

libro G in primis docemur, in quo glossae quas uocant interlineares haud paucae extant, quarum maxima pars manu quae uerba poetae ipsa scripsit eadem exarata est (cf. supra p. VIIII). scribam libri G has glossas in V repperisse et inde descripsisse facile demonstrari potest. ut non nullis exemplis utar, in G XXIII 2 haec leguntur *Nec cimex animal neque araneus neque ignis.* unde illud *animal*? ni mirum in V librarius repperit
animal
Nec cimex: hinc error natus est. magis etiam memorabile est quod XXIII 19 sic scriptus est in G: *Quod*
al. auus *anus*
culus tibi purior salillo est: scilicet in V fuit *culus.* inde illa orta, in quibus uel error *auus* pro *anus* demonstrat non postea illa in G inlata esse. I 8 *Quare habe tibi quicquid hoc libelli* non nulli libri non mali habent *quicquid hoc mei.* unde haec uenerint germa-
al. mei
nensi docemur, in quo haec sunt *quicquid hoc libelli.*
mei
sed quid hoc sibi uult? in V sine dubio fuit *libelli,* ut *mei* non altera lectio, sed interpretationis caussa adscriptum esset. in uersu LXVI 56 cum scriba libri V male recordatus uersus proximi (*me tollens aduolat umbras*) prius scripsisset *Et Veneris casto aduolat in gremio,* postea damnum uocabulo uero *collocat* supra scripto sarsit. aliter res est de eiusdem carminis u. 83, in quo in V haec scripta fuisse uidentur *casto*
colitis
queritis quae. uerum est *petitis,* quod eum qui, cum *quaeritis* falsum esse adpareret, *colitis* coniecit, fugit, nec tamen alios Italos. Longe plurimae glossarum illarum coniecturae sunt modo felices modo infelices.

uerbi caussa feliciter XXXIIII 21 *Scis quecunque* in *Sis quocunque* LXI 232 *bolnei* in *bonei* XXXX 8 *poema* in *poena* LXVI 54 *asineos* in *Arsinoes* mutata sunt, contra infeliciter LXI 127 *locutio* pro *iocatio* (*lotatio* V), XXXVIIII 4 *impii* pro *pii* X 26 *Serapim* pro *Sarapim* XXIII 1 *seruus* pro *seruos* (*seruo* V) LXIIII 249 *aspectans* pro *prospectans* coniectata sunt. libri G scriba permultis, ut diximus, locis duplicem lectionem ex V sumptam seruauit. praeterea liber santenianus (L) respiciendus est. ceteri autem qui illinc exemplaria noua deduxerunt fere ubique non utramque, sed alteram utram mutuati sunt, modo genuinam lectionem modo superscriptam glossam. unde denuo intellegitur quam facile is erroribus inplicari possit qui ex scripturarum paucularum diuersitate de numero exemplarium ex ipso ueronensi ductorum iudicare in se suscipiat.

Archetypum, unde exemplaria et gallicum et ueronense deducta sunt, his non ita multo antiquius fuisse uidetur. ipsum quoque litteris minusculis scriptum fuit. quod iam Scaliger de exemplo quod uocauit gallicano (cf. p. I adn. 2) adfirmauit, sed insuper scripturae genus accurate definiuit: ego a tali definitione in tanta scripturarum diuersarum multitudine, cumque uestigia unde de archetypi litteris concludere liceat admodum pauca supersint, abstinui[46]. minusculis igitur litteris scriba archetypi usus est. hoc

46 Scaliger initio castigationum in Catullum *suspicor* inquit *illud gallicanum exemplar langobardicis litteris scriptum fuisse: quia errores, qui in postremis codicibus ab imperitis librariis disseminati sunt, non aliter*

ex erroribus quibusdam scribae exempli ueronensis concludere licet, ueluti ex litteris syllabisue *m* et *in ni* et *in iu* et *ui imi* et *nni um* et *inn t* et *c c* et *e co* et *a cl* et *d oe* et *ce ei* et *a* aliis inter se commutatis. primum exempla litterarum dabo a librario ueronensi cum aliis similibus confusarum: 1) **m** et **in**, **in** et **ni**, **iu** et **ui**, **nu** et **mi** et **ini** et **im**, **um** et **inn**, **imi** et **nni**: 25, 12 minu*ta*] inimi*ca* V ‖ 64, 176 *Consilia* in] *Consilium* ‖ 10, 30 *C*inn*a*] *cuma* ‖ 17, 1 *O Colo*nia] *Oculo* in *a* ‖ 3, 16 *io* mi*selle*] *bonus ille* ‖ 48, 4 ui*dear*] in*decor* ‖ 79, 1 ni *quem*] in*quam* ‖ 22, 5 *pa*lim.] *pal*mi ‖ 81, 1. 48, 1 Iu*uenti*] ui*uenti*, in*uenti* ‖ 10, 30 *Gaius*] *grau*is ‖ 78, 8 *con-*

---

uidentur quam a morosis illis characteribus nati. id quod suo loco diligenter admonebimus. Scaligero Heysius p. 279 adsensus est. quaerat fortasse quispiam unde explicandum sit a Scaligero et Heysio talia qualia ego de archetypo statuerim de libro V praedicari. et enim illi errores qui libris superstitibus communes sunt adhibuerunt ut de libri V natura conclusionem facerent. hoc tamen non licuit. nam ipsa illa errorum communione demonstratur errores illos non ex litteris et ductibus codicis V male intellectis originem traxisse, sed potius ueronensi antiquiores esse habendos: nisi forte quis opinatur (quod tamen nec Scaliger neque Heysius sumpserunt, quaeque sumptio uel libri G condicione refelleretur) unum exemplum ex libro V olim ductum esse unde omnes nunc superstites libri deriuati sint. sed ut quae de V Scaliger et Heysius dixerunt de archetypo dicta accipiamus, ego quidem illos scripturam langobardicam archetypo falso attribuisse minime adfirmauerim, hoc tamen certo scio ea quae Scaliger singillatim attulit — Heysius pro editionis suae ratione nihil attulit — ad sententiam suam probandam non sufficere. cf. Scaliger ad XXV 7 XXXIIII 24 LXI 46 LXIIII 308 LXVI 48 LXVIII 52. XXVIIII 3 LXVI 43. 63 LXVII 32. LXI 46. 68 LXIII 33 LXVIII 79. LXI 82 CXII 2. LXV 14 LXIIII 273 LXXVI 22. LXIIII 322 LXXX 8 CXIII 2. LXVI 58.

minxit] *coniunxit* || 55, 25 *pinnipes*] *primipes* || 64, 36 *moenia*] *nicenisa* || 31, 5 *Thuniam atque Bithunos*] *thimiam atque bithinios* || 116, 4 *mittere* in *usque*] *mitteremusque* 2) **t** et **c**: 6, 18 *ecfututa*] et *fututa* || 63, 32 *Attis*] *actis* || 25, 12 *minuta*] *inimica* || 64, 319 *calathisci*] *calathisti* || 68, 114 *Perculit*] *Pertulit* || 76, 21 *torpor*] *corpore* || 33, 8 *uenditare*] *uendicare* || 64, 389 *tauros*] *currus* 3) **c** et **e**: 4, 6 *minacis*] *mina ei* || 66, 58 *canopicis*] *canopieis* || 17, 3 *axuleis*] *ac sulcis*

4) **co** (**to**) et **a**: 64, 212 *moenia*] *moenico* || 67, 42 *ancillis*] *conciliis* || 48, 4 *uidear*] *indecor* || 36, 14 *colcos* (= Golgos)] *alcos* || 75, 3 *uelle queat*] *uelleque* tot

5) **ei** et **a**: 7, 9 *basia*] *basiei* 6) **oe** et **ce**: 64, 36 *moenia*] *nicenisa* 7) **ui** et **iri**: 66, 63 *Vuidulum*] *Viridulum* 8) **cl** et **d**: 7, 5 *Oraclum*] *Ora dum* || 66, 6 *gyro deuocet*] *giuoclero deuocet* (*deuo* syllabae per dittographiam iteratae priore loco in *clero* corruptae sunt) || 68, 43 *saeclis*] *sedis* 9) **r** et **t**: 12, 1 *Marrucine*] *Matrucine* || 14, 18 *Curram*] *Curtam* || 22, 8 *Derecta*] *Detecta* || 64, 392 *ruentes*] *tuentes* || 36, 19 *ruris*] *turis* || 84, 11 *Arrius*] *artius* || 116, 2 *Battiadae*] *batriade*

10) **r** et **n**: 44, 8 *uenter*] *uertur* || 14, 19 *Suffenum*] *Sufferam* || 64, 165 *Extenuata*] *Externata* 11) **n** et **u**: 45, 12 *sauiata*] *saniata* || 44, 8 *meus*] *mens* || 95, 5 *cauas*] *canas* || 63, 70 *niue*] *nene* || 4, 4 *siue*] *sine* || 64, 183 *Quine*] *Quiue* 12) **a** et **u**: 62, 58 *Cara*] *Cura* Veronensis et Thuaneus || 68, 124 *uolturium*] *uoltarium* || 114, 3 *Aucupium*] *Aucupiam* || 14, 19 *Suffenum*] *Sufferam* || 53, 5 *salaputium*] *salapantium* || 30, 11 *at*] ut ||

64, 176 *Consilia in*] *Consilium* || 66, 27 *adepta's*] *adeptus*

13) t et l et l: 27, 5 l*ubet*] i*ubet* || 67, 42 *ancillis*] *conciliis* || 106, 1 *bello*] *belio* || 63, 33 i*ugi*] l*uci* || 6, 12 *nil stupra*] *ni ista pre* || 3, 10 *pipiabat*] *piplabat* || 4, 8 *Thraciam*] *tractam* || 4, 23 *a marei*] *amaret* || 38, 2 *Malest*] *Male si* || 115, 7 *ipseest*] *ipse si* || 10, 27 *inquii*] *inquit* || 55, 16 *lucei*] *lucet* || 61, 51 *suis tremulus*] *sui si remulus* || 114, 1 *saltus*] *salius* || 66, 81 *reiecta*] *retecta* || 64, 285 ui*ridantia*] ut ui*ridantia* (cf. quae paulo ante de *giuoclero deuocet* dixi) || 66, 91 *siris*] *uestris* (in archetypo fuisse uidetur $\overset{\mathit{ue}}{\mathit{siris}}$ h. e. *siueris*. hinc syllaba *uc* non interposita sed praeposita *uestris* factum est).

Conuertamur ad conpendia scripturae, quibus archetypum non caruit. suspicamur enim ex scriptura conpendiaria male intellecta ortos esse certos quosdam errores a scriba libri V commissos. hinc conligimus in archetypo lineolam *m* et *n* litterarum uices gerentem, notas uocularum *que per pro prae*, lineolam curuatam syllabae *ur* uicariam et pauca alia conpendia scripturae conparuisse [47]). conferantur haec exempla, in quibus scriba libri V conpendia scripturae in archetypo usurpata male legisse uidetur: 68, 119 *tā* (= tam): *cā* (= *causa*) || 50, 13 *ēem* (= essem): *ōem* (= omnem) || 17, 6 *suscipiant'* (= suscipiantur): *suscipiant* || 29, 20 *timet'* (= timetur): *timet* || 78, 10 *famaloquet'anus* (= fama loquetur anus): *famuloque tanus* || 1, 5 *tū* (= tum): *tn̄* (= tamen) || 31, 13 *uosq; o* (= uosque o):

47 Heysius quoque p. 279 intellexit conpendia in archetypo fuisse

uosq̊; (= uos quoque) || 107, 3 *nobisq; ē* (= nobisque est): *nobis q̊;* || 66, 45 *pepere* (= *peperere*): *pepere* || 67, 33 *p̄currit* (= *praec.*): *ꝑcurrit* (= *perc.*) || 64, 89 *ꝓgignunt* (= *prog.*): *ꝑgignunt* || 109, 5 *ꝓducere: ꝑducere* || 99, 15 *ꝓponis: p̄ponis* || 47, 4 *p̄posuit: ꝓposuit* || 64, 120 *p̄optaret* (= praeoptarit): *portaret* || 9, 2 *Antistās* (= Antistans): *Antistas* || 116, 1 *requirēs: requires* || 63, 7 *maculās: maculas* || 63, 31 *animāgens* (= animam agens): *anima gens* || 68, 75 *Inceptā: Incepta* || 30, 9 *Idē* (= Idem): *Īde* (= Inde) || 64, 231 et 68, 131 *Tū: Tu* || 60, 5 *Contēptam*: *Conteptam* || 68, 91 *etiā* (= *etiam*): *et id* || 67, 7 *age dū: age de* || [64, 276 *t'* (= *tam*): tⁱ (= *tibi*)].

Denique adnotandum est uocabula singula permultis archetypi locis nondum inter se separata fuisse. quod ut demonstremus, exempla non nulla uocabulorum in libro V male diuisorum et male coniunctorum congeramus: 3, 16 *io miselle*] *bonus ille* || 4, 23 *a marei*] *amaret* || 6, 8 *ac Syrio*] *asirio* || 6, 12 *nil stupra ualet*] *ni ista preualet* || 12, 13 *mnemosynum*] *nemo sinum* || 12, 14 *ex Hibereis*] *exhibere* || 17, 1 *O Colonia quae*] *Oculo in aque* || 17, 24 *pote stolidum*] *potest olidum* || 29, 3 *Mammurram*] *Nam murram* || 36, 1 *Annales Volusi cacata charta*] *Annuale suo lusicacata carta* || 44, 7 *expuli tussim*] *expulsus sim* || 46, 1 *uer egelidos*] *uere gelidos* || 58, 5 *magnanimi Remi*] *magna admiremini* || 60, 5 *a nimis*] *animis* || 61, 51 *suis tremulus*] *sui si remulus* || 61, 196 *At, marite, ita me iuuent*] *Ad maritum tamen iuuenem* || 61, 220 *Semihiante*] *Sed mihi ante* || 63, 23 *Maenades ui*] *menade sui* || 63, 46 *sine queis*]

sineque his || 64, 55 *sese quae uisit uisere credit*] *seseque sui tui se credit* || 65, 3 *dulcis musarum*] *dulcissimus harum* || 68, 129 *tu Korum*] *tuorum* || 68, 139 *conquoquit iram*] *quotidianam* || 69, 3 *Non si illam rarae*] *Nos illa mare* || 72, 6 *Multo mi tamen es*] *Multo ita me nec* || 93, 2 *sis albus*] *si saluus* || 108, 1 *Si Comini*] *Sic homini* || 116, 4 *mittere in usque*] *mitteremusque.* praeterea in hac quaestione thuaneus liber oriundus a gallico exemplari, quod cum ueronensi fraterna necessitudine coniunctum erat, non est neglegendus: 62, 7 *Oetaeos*] *oeta eos* || 21 *conplexu auellere*] *conplexua uellere* || 31 *Hymen o hymenaee, hymen ades o hymenaee*] *Kymeno kymenaee kymenades o kymeneae* [48]) || 41 *Quem mulcent aurae firmat*] *Quaemulcens aurefirma* [49]).

Scriptura libri archetypi non aeque facile atque libri ueronensis scriptura, sed potius difficillime legi potuit, ita ut ei qui exempla gallicum et ueronense illinc transcripserunt, etsi homines satis diligentes erant, et quidem scriba exemplaris gallici paullo diligentior quam libri ueronensis, tamen plurimos praue legendo errores committerent. inde factum est ut de codice ueronensi corruptissimo scriba libri sangermanensis quereretur [50]). sed difficilis ad legendum fuit liber archetypus non solum propter

---

48 de K pro H posito cf. Niebuhrius ad Cic. orat. fragm. p. 19 et Ritschelii proleg. ad Plaut. Trin. p. XI 49 etiam in lectionibus sannazariani et thuanei, quas in editione sua halieuticon Ouidii et Gratii cynegeticon Hauptius attulit, permulta inueniuntur quibus quae supra exposui optime inlustrantur 50 cf. subscriptionem libri G

scripturae ipsius obscuritatem, sed etiam propter habitum miserum, quo iam tum cum exemplum ueronense inde excribebatur laborauit. is effecit ut litterae syllabae uocabula uersus haud sane pauci adeo obscurarentur ut aut, quia omnino non legi potuerunt, perirent aut, quia parum explicari potuerunt, grauiter corrumperentur.

Haec omnia et quae supra de origine et cognatione librorum catullianorum exposita sunt si spectamus atque si reputamus qualia scripturae genera tempore eo quod dicam usitata fuerint, nihil obstare censeo quo minus octauo fere post Christum natum saeculo archetypum libri catulliani adsignemus: eidem saeculo cui supra p. XVII exemplum gallicum, quod ex archetypo carmen LXII mutuatum est, attribuimus. hoc archetypum ipsum ex exemplo litteris capitalibus uel uncialibus conscripto ductum esse ueri non dissimile est, sed indicia rariora extant quam ut haec sententia satis stabiliri possit. nescio an huc referenda sint haec: LXVIII 41 *Qua me Allius*] *Quam fallius*. cf. QUAMEALLIUS et QUAMFALLIUS || LXIIII 229 *Erechthei*] *freti*. cf. ERECTEI (an rectius ERECTI = Erechthi?[51]) et FRETI || LXI 206 *africei*] *ericei*. cf. AFRICEI et AERICEI (u. supra p. XVIIII) || XXI 6 *experiris*] *experibus*. cf. EXPERIRIS et EXPERIBUS || XCVII 5 *sesquipedalis*] *sesequededalis*. cf. PEDALIS et DEDALIS || LXVIII 143 *dextra*] *deastra*. hoc est *dexstra*. cf. DEXSTRA et DEASTRA[52]).

51 cf. h. l. infra p. 105   52 u. Lucret. III 596 EASANGUI

Quot schedae in archetypo fuerint hodie non iam accurate explorari potest, etsi in libris nostris uestigia non admodum pauca adsunt quibus singula quaedam huc spectantia inlustrantur. hanc quaestionem primus tractauit Lachmannus, qui rem tam certo explorasse sibi uisus est ut numeros paginarum singularum et uersuum singulorum libri eius unde libri nunc superstites deducti sunt in editionis suae marginibus adscribere satis haberet. praeterea ad calculos suos tuendos nihil fecit. statuit autem Lachmannus codicem illum principem — significauit non codicem quem nos diximus archetypum, sed ueronensem magno suae ipsius sententiae incommodo — paginas uersuum tricenorum septuaginta sex continuisse. munus sententiae Lachmanni explicandae et defendendae Hauptius quaest. cat. p. 38 sq. suscepit. postea Heysius edit. p. 279 Lachmanni rationibus inprobatis ueram per prius libri catulliani dimidium distributionem paginarum et uersuum se inuestigasse dixit, sed qualis fuerit non dixit. neque solus Heysius Lachmanni dinumerationem reiecit. ut de Froehnero philol. xiiii 572 nihil dicam, Bergkius quoque mus. rhen. xv 507 non nulla quae ad hanc quaestionem spectant contra Lachmannum dixit. denique PBoehmius qu. cat. p. 2—23 data opera

---

pro EXSANGUI et vi 385 EATULERIT pro EXTULERIT et Lachmannum ad h. l. p. 370. quodam modo incertus sum num litterae *i* et *t* et *l* saepe inter se commutatae supra p. XXV suo loco sint conlocatae. nescio enim an rectius hic reponendae sint, quippe cum in scriptura capitali et unciali T et I et L saepe difficillime discernantur.

in hanc rem inquirens conputationi Lachmanni haud pauca recte opposuit, etsi in rebus quibusdam principalibus illius rationes non satis dispexit. ego quoque certum duco conputationem a Lachmanno excogitatam et ingeniosiorem et speciosiorem — est profecto ingeniosissima — quam ueriorem esse. nihilo minus Lachmannus plurima ueri indicia admirabili sagacitate anquisiuit et ita in usum uocauit ut bonam ueri partem detegeret. Lachmannum non plus praestitisse non ipsi uitio uertendum, sed inde explicandum est quod indicia ex quibus de uera totius libri forma pristina aliquid certi effici possit satis multa et perspicua in libris superstitibus non supersunt. itaque Leutschio l. c. p. 1986 et Bergkio l. c. p. 512 adsentior, qui de quaestione illa, quam soluendam Lachmannus sibi proposuit, accurate et absolute soluenda desperandum esse censent, simulque, dum reputo quid utile ex Lachmanni inuento ad emendationem libri catulliani redundauerit, facere non possum quin Boehmio adstipuler adfirmanti (p. 21) 'nullum fere nasci ex cognitione paginarum in archetypo partitionis lucrum'.

Ex eis quae adhuc disputaui manifestum est librum Catulli recensenti praecipue adnitendum esse ut codicis ueronensis scripturae ex farragine lectionis codicum superstitum uariae, qua sepultae iacent, reuiuiscant. at difficillimum est hoc perfecte praestare. nam quae scribae librorum nostrorum ex ueronensi mutuati sunt ab eis quae uel ipsi addiderunt uel aliunde arcessiuerunt saepe uix fieri potest ut certo

discernantur: cum praesertim non in unum sed in conplura exemplaria ueronensis codex transcriptus sit, uel ideo oritur saepissime disceptatio utrum lectionis diuersitas inde quod scribae diuersi in ductibus libri ueronensis reddendis uaria fortuna laborauerint explicanda sit an ex emendatione cogitata erroris cuiusdam in libro ueronensi commissi originem duxerit. uerum quantaecumque sunt difficultates in hac re peruincendae, tamen editorem singulis quibusque locis quid fuerit in libro ueronensi — quocum in carmine sexagesimo secundo gallicus certat — prius quam quid poeta scripserit quaerere oportet. quo facto ex lectione quam in libro ueronensi fuisse inquisitio diligens probabile reddidit ipsa Catulli uerba reciperanda sunt.

Ad unam ueronensis codicis lectionem editori Catulli omnino redeundum esse Lachmannus optime perspexit, etsi non eo progressus est ut omni codicum nostrorum uarietati unam codicis ueronensis scripturam ex illa elicitam substitueret: sed duplicem maluit per librum catullianum lectionem adscribere, cuius altera utra scripturam libri ueronensis repraesentaret. haec enim uerba praeposuit editioni: '*Codices D et L, cum quorum alterutro ceteri non interpolati ubique consentiunt*[53]), *hac editione totos exhibemus*': quibus quantum de Catulli recensione Lachmannus meruerit recte aestimabunt si qui contulerint quid LSantenio [in editione c. LXVIII] idem instrumentum criticum quo postea Lachmannus usus est profecerit.

53 sicubi Lachmannus in D et L lectiones inuenit quarum aliunde

his paucissimis uerbis, quorum in supplementum aliquotiens lectiones librorum bonorum singulis locis nec cum D nec cum L consentientium adscripsit, si non omne uerum, tamen propemodum omne uerum edixit[54]).

Ego ultra progrediendum arbitratus uarietate lectionis librorum qui supersunt ad originem suam reuocata per totum librum catullianum lectiones libri ueronensis redintegrare conatus sum. quod cum instituerem, me rem periculosissimam adgressum esse bene sciui. uerum enim uero licet difficile sit lectiones codicis ueronensis genuinas omnibus locis reperire, licet saepe ipse errauerim in ueronensi reconcinnando, nihilo minus uia ea qua ego usus sum ei qui Lachmanni uestigia ut par est premens Catullum recensendum hodie suscipit eundum esse mihi quidem certo persuasi. nolo hoc loco rationem a me initam fusius explicare, quippe quae, uni cuique harum rerum perito sine dubio satis perspicua, si non editione ipsa commendatur, commendatione mea editioni praeposita stabiliri nequeat. unum tamen addo. per se manifestum est probabilitatem lectionum codicis ueronensis a me restitutarum non ubique eandem esse. locis quidem longe plurimis confidenter aio lectiones nostras certissimas esse, haud raro tamen eas dubitationi grauiori leuioriue obnoxias esse lubenter concedo: in primis duplices libri uero-

---

nullum praeter D aut L testem cognouit, eas in 'solo D' aut in 'solo L' extare adnotare non neglexit 54 cf. de hac re Theodori Heysii quoque, qui apparatum catullianum locupletissimum possidet, iudicium in edit. p. 296

nensis lectiones, de quibus supra p. XX dixi, magnas saepe difficultates mouent, ueluti cum disceptandum est utra lectio in contextu fuerit, utra superscripta. ceterum in exemplo ueronensi refingendo codicis sangermanensis auctoritate maxime subleuamur, quippe qui recta uia ex ueronensi ductus et a librario prudenti ac diligenti scriptus praeter ceteros consulendus sit cuique in rebus dubiis, ut pote cui fere ubique scripturae librorum aliorum suffragentur, maxime confidendum sit.

Restat ut non nulla quae non dum commemorari potuerunt de editionis meae ratione quam breuissime potero adiciam. ut lectores et in contextu ea quae consentiente aut dissentiente libro ueronensi edita sunt et in adnotatione lectiones ueronenses quam facillime certissimeque cognoscerent neue adnotatio lectionibus inutilibus oneraretur, primum in contextu litteris obliquis quas *cursiuas* uocamus praeter fidem libri ueronensis scripta significaui, deinde lectiones libri ueronensis ab adnotatione critica reliqua separatas contextui subieci, tum lectionis uariae parte longe maxima in adpendicem reiecta scripturas codicum uel nostrorum uel aliorum singulas quas praeter lectiones ueronenses commemoraui — sunt uero maximam partem quas dicimus interpolatae — una nota β designaui, denique ut 'complures aut multas editiones' praeter lachmannianam, plerumque lachmanniana antiquiores, significarem nota ω usus sum. rebus sic institutis repetitiones quidem non nullae euitari non potuerunt,

sed has multo facilius ferri posse arbitror quam incommoda haud sane parua quae, si omnia in unam adnotationem coartauissemus, lectores offensura fuissent. lectiones et in contextum editionis lachmannianae alterius (Berolini 1861. 8) receptas (*Lm*) et in eiusdem adnotatione commendatas (*Lm**), sicubi ab editionis huius contextu differunt, diligenter adnotaui. cur editionem quacum nostram per librum totum conferrem illam quam dixi eligere maluerim quam priorem Lachmanni (Berolini 1829) et editionem utramque Mauricii Hauptii (Lipsiae 1853 et 1861), cuius recognitio libri Catulli locis longe plurimis ad sententias Lachmanni conformata hodie locum principem inter omnes obtinet, lectores prudentes facile perspicient. sed et Hauptii lectiones (*Hp.*) et Theodori Heysii (editio cum interpretatione germanica. Berolini 1855. 8) et Augusti Rossbachii (ed. Lips. 1854 et 1860. 8) scripturas (*Hs.* et *Rb.*), ubicumque utile esse uidebatur, adscripsi. ceterum quod Lachmannus de sua editione dixit *emendationes quae nullo auctore indicato in contextum receptae sint Italis saeculi XV deberi* id de nostra quoque editione dictum uolo. — In coniecturis uirorum doctorum adscribendis me iusto patientiorem et indulgentiorem fuisse non nulli, opinor, iudicabunt: sed cum post Silligium nemo dum extaret qui illas conligeret, me non parciorem esse debere arbitratus sum. ergo non solum coniecturas ingeniosas, sed etiam permultas peruerse excogitatas commemoraui: quales uel ideo quod

hanc editionem meam scholarum quoque usui accommodare uolui non omittendas censui. locos coniecturarum plurimarum accurate me indicasse multis, confido, haud ingratum erit, cum praesertim de Catullo emendando temporibus recentioribus scripta mirum quam diuersis locis dispersa sint. de libris libellisue quos in adnotatione breuissime citaui ne quis in incerto sit, eorum de quibus iure quodam dubitari possit titulos infra plenius indicaui.

HAuantii emendat. in Catullum (a. 1494) in editione a. 1500 ueneta, saepius denuo inpressae, ueluti in ed. paris. a. 1604 et in ed. IGGraeuii a. 1680. idem Auantius praeter ed. a. 1500 editionem a. 1502 aldinam curauit || ThBergkii coniecturae aliquot sunt in editionibus Rossbachii. Lips. 1854 et 1860 || PBoehmii quaest. catull. Bonnae 1862. 8 || FBrüggemannus de Catulli elegia callimachea. Susati 1830. 8 || EBrunerus de ordine et temporibus carm. Cat. Helsingforsiae 1863. 4 || IDousae patris praecidanea pro Catullo et IDousae filii in Catullum coniectanea et notae. de nouo inpressa in ed. paris. a. 1604 et in ed. Graeuii a. 1680 || GFaerni emendationes sunt in ed. Ach. Statii ueneta a. 1566 || EFritzius recensuit carmen Catulli LXIIII in progr. gymn. halberstadiensis a. 1863. 4 || I. v. G. Froehlich Catulli liber. Vorschläge zur berichtigung des textes. in commentar. class. phil. academ. monacensis uol. V part. III p. 233—275. Monachii 1849. 4. ubicumque Froehlichii nomen solum in editione citatum est, hunc libellum Froehlichii postumum significaui || FHandii obseruat. crit. in Cat. specim. Lips. 1809. 8. quaest. catull. Ienae 1849. 4. Catulli carmen LV in antiquam formam restituere conatus est idem. Ienae 1848. 4 || MHauptii quaest. catull. Lips. 1837. 8. obseruationes criticae. Lips. 1841. 8 || NHeinsii aduersariorum libri IV. subiiciuntur eiusdem notae ad Catullum . . . Harlingae 1742. 4 || WABHertzberg und WSTeuffel, die gedichte des Catullus übersetzt. Stuttgart 1862. || IHuschkii analecta litteraria. Lips. 1826. 8 || ThIungclaussen zur chronologie der gedichte des Catullus. Itzehoe 1857. 4 || RKlotzii emendationes catull. Lips. 1859. 4 || GHKorten, de Catulli carm. LXI. Aquisgrani 1824. 8 || IPhKrebs, des Catullus brautlied auf die vermählung des Manlius Torquatus und der Iulia Aurunculeia. lat. u. deutsch. Giessen 1813. 4 || ILiuineii notae in Catullum . . . in edit. a. 1621 Francof. ex offic. Wechel. 8 || ThMarcilii in Catullum asterismi in edit. paris. a. 1604, iterum inpressi in ed. Graeuii a. 1680 || IMeleagri (= BVenatoris) in Cat. spicilegium in edit. francofur-

tana a. 1621 || ChrGMitscherlichii lectiones in Catullum et Propertium. Gott. 1786. 8 || ICOrellii eclog. poet. latin. Turici 1833. 8 || GVChrPfeifferi symbolae catullianae. Gott. 1834. 8 || CPleitner, des Catullus epigramme an und über Iulius Caesar und Mamurra. Progr. Speier 1849. 4 des Catullus hochzeitsgesänge kritisch behandelt. Dillingen 1858. 4 || IPohlii specimen lectionum catullianarum. Euskirchenae 1862. 8 || KWRamler, Katullus in einem auszuge lat. u. deutsch. Lpz. 1793. 8 || ORibbeck C. Valerius Catullus. Kiel 1863. 8 || LSantenius, Catulli elegia ad Manlium. Lugd. 1788. 4 || ISchraderi obseruationum liber. Franequerae 1761. 4 liber emendationum. Leouardiae 1776. 4 eiusdem aliquot emendationes Santenius et Lachmannus publicauerunt || ISilligii epistola critica de Cat. Lips. 1822. 8. censura editionis lachmannianae a. 1829 in Iahnii annalium philol. XIII (1830) 259—297 || LSpengelii specimen lectionum in Catulli carmina. Monachii 1827. 8. hoc specimen auctius iterum inpressum est in Seebodii archiui philol. III (1828) 4, 93—127. hac altera editione ego in locis singulis citandis usus sum || LCValckenaer Callimachi elegiarum frgm. cum elegia Catulli callimachea. Lugduni 1799. 8 || IVossius: Cajus Valerius Catullus et in eum Isaaci Vossii obseruationes. Londinii 1684. 4 || IHVoss Anmerkungen & randglossen zu Griechen & Römern. Lpz. 1838. 8 || AWeise zur kritik des Catull (c. 68 c. 65 und c. 101). Progr. Naumburg a/S. 1863. 4.

V = *lectiones codicis ueronensis*
β = *lectiones librorum qui supersunt manu scriptorum a lectionibus codicis ueronensis discrepantes*
Lm = *editionis lachmannianae alterius contextus*
*Lm** = *eiusdem adnotatio*
ω = *editiones praeter lachmannianam*

add = *addidit* (*addiderunt*, *additum addita*, *addendum addenda censuit censuerunt*) *def* = *defendit cet.* *del* = *deleuit* *em* = *emendauit* *om* = *omisit* *prob* = *probauit* *rec* = *recepit* *sscr* = *superscriptum superscripta* *transp* = *transposuit*

CATVLLI

VERONENSIS

LIBER

CATVLLI VERONENSIS LIBER INCIPIT *V* Q. CATVLLI VERONENSIS LIBER *Lm. cf. quaest. cat. I 14.*

I

Qu*o*i dono lepidum nouum libellum
arid*a* modo pu*m*ice expolitum?

I Ad Cornelium || 1 Qui || 2 Arido *uel* Arrido || punice ||

I 1 'Cui dono lepidum nouum libellum' Veronensis ait poeta quondam *Ausonius praef. ad Pacatum p. 332 Bip.* dein cogitans mecum non illud catullianum 'Cui — libellum' sed ἀμουσότερον et uerius 'Cui dono illepidum rudem libellum', non diu quaesiui *praef. griphi p. 189* 1. 2 circumcidi libros Siciliae primum increbuit. nam primo pumicabantur. unde et Catullus ait 'Cui — expolitum' *Isidorus orig. VI 12 3* (1) 2. 3. 4 uel ueronensis Catullus'.. (*primus uersus in codice amissus est*) Arido — nugas' *schol. ueronens. in Verg. eclog. 6 1 p. 73 Keilii* 1. 2. 4 Exemplis tribus hoc statim probabis, Docti carmine quae legis Catulli. 'Cui dono — expolitum' 'Meas — nugas' *Terent. Maur. 2560* inter quos et Catullus est sub exemplis huius modi 'Cui — expolitum' 'Meas — nugas' *Mar. Victorin. 2596 P 203 Gaisf.* 2. 4. 1 (apud Catullum) *singulos Atil. Fortunat. 2676 P 318 319 G citauit. idem 2702 P 356 G haec habet* talis est pars ex catulliano hendecasyllabo detracta priore parte 'pumice expolitum' 2 *respexit Plinius nat. hist. XXXVI 154* sed ii pumices qui sunt in usu corporum leuandorum feminis, iam quidem et uiris, atque, ut ait Catullus, libris laudatissimi sunt in Melo. *cf. Cat. XXII 8* 3. 4 'namque — nugas', ut obicere moliar Catullum conterraneum meum *Plinius praef. nat. hist. § 1* 2 Arida β (ω *Lm**) *ex Seruio ad Verg. Aen. XII 587* 'Pumicem' autem iste masculino genere posuit et hunc sequimur. nam et Plautus ita dixit, licet Catullus dixerit feminino, *quibus uerbis ad alium Catulli locum Seruium respexisse Spengelius lect. 102 et Leutschius nunt. erud. gotting. 1855, 1990 censent:* arrida *Guilelmus Pastrengicus de originibus rerum p. 88 b item ex Seruio, ut uidetur. cf. quae dixi act. conuent. philol. german. XXII misniens. (Lips. 1864) 114.* Arido (*Lm*) *uel* Arrido *V* arido *schol. ueronensis Terentianus Victorinus Isidorus neque aliter Atil. Fortunatianus ex ed. Gaisfordi* (*Putschius* arida). '*Fortunatianum quoque ab eorum qui* arido *legerunt partibus stetisse quibus codices ad ma-*

Corneli, tibi: namque tu solebas
meas esse aliquid putare nugas
iam t*um* cum ausus e*s* unus Italorum
omne aeuum tribus explicare chartis
doctis, Iuppiter, et laboriosis.
quare *h*abe tibi quicquid hoc libelli,
qualecunque: quod, *o* patrona uirgo,
plus uno maneat perenne saeclo.

I^{b}

Si qui forte mearum ineptiarum xIIII 24
lectores eritis manusque uestras

---

5 Iam tamen || est || 8 tibi habe || libelli *sscr.* al'. mei || 9 o *omissum* || I^{b} 1—3 *post XIIII 23* ||

---

nus sunt perspicient' Spengelius l. c. 8 libelli est (et β *Vossius*) βω 9 quod patrona *V* o *add* β: quidem patrona (patroa) β patrima *Scaliger 'ante 9 desit fortasse quippiam' Statius* 8 Quare habe tibi quicquid hoc libelli || (8^{b}) . . . . || 9 Qualecunque quidem . . . . || (9^{b}) . . . . . patrona uirgo, || 10 Plus uno *cet. Lm. sic Rossbachius quoque, omisso tamen uersu* 8^{b}. 8 Quare habe tibi quidquid hoc libelli || (8^{b}) * * * || 9 Qualecunque quidem * * || 10 Plus uno *cet. Leutschius nunt. erud. gotting. 1855, 1991 (cf. Muretus ad h. l. et LFruterius in Grut. lamp. II 873 V 1 388. 400)*

9. 10 *del Handius obs. 25 Huschkius anal. 63 Pfeifferus symb. 26. postea Handius qu. cat. a. 1849 p. 4 emendatione quadam REglini in usum uocata coniecit* hoc libelli. Qualecunque quidem, patrone, per te. *praeterea* quod, o patrone, gyro — saecli *NHeinsius adu. 633* hoc libelli Qualecunque quidem est, patroni ut ergo *Bergkius philol. XII 581* hoc libellist. Qualecunque tuo, patrone, uerbo *Froehnerus mus. rhen. XIII 147. cf. de hoc loco Pohlius lect. 10—15.*

I^{b} *Versus hos, qui quibus locis in libris conparent nec uersibus antecedentibus nec sequentibus congruunt, Pleitnerus de Catulli epithal.*

non horrebitis ammouere nobis,
tam gratum est mihi quam ferunt puellae II 11
pernici aureolum fuisse malum,
quod zonam soluit diu ligatam.

II

Passer, deliciae meae puellae,
quicum ludere, quem in sinu tenere,

4—6 *post II 10* || 6 ligatam al'. negatam || II Fletus passeris Lesbiae ||

(*Dillingae 1858*) *90 et Klotzius emend. cat. p. XIIII inter se conexuerunt et post carmen I conlocauerunt. cf. quaest. I 297* 1—3 *posuit Auantius post XVI 13, Froehlichius* (*act. acad. mon. III 3 706*) *ante XVI 1* 4—6 *adiunxit carmini XXXVIII Froehlichius l. c. 703* 4 gratum id mihi *Muretus* 6 similiter Catullus ueronensis 'quod zonam soluit diu ligatam' inter hendecasyllabos phalaecios posuit, ergo nisi 'soluit' trisyllabum accipias, uersus stare non possit *Priscianus instit. I 22 546 P 16, 12 H* ligatam] negatam *non nullorum librorum, uel ipsius germanensis, probauit* (*Martyni-Laguna*) *act. litt. iencns. a. 1790 II 675, sed cf. praeter Prisciani testimonium accuratum etiam imitationem huius uersus in priapeis* (*1704 Meyer*) Te uocant prece uirgines pudicae, Zonulam ut soluas diu ligatam. *Lachmannus adscriptis notis AGuarini et Perreii* (*u. uar. lect. ad h. l.*) *uersus hos sex a locis quos in libris tenent non mouens uersus tres priores a carmine XIIII seiunxit quasi nouum ab eis carmen inciperet, posteriores autem tres a uersu II 10 eis proximo interstitio separauit.*

II *Hoc* (*et sequens*) *carmen respexit Martialis IIII 14 13* Sic forsan tener ausus est Catullus Magno mittere passerem Maroni *XI 6 16* Donabo tibi passerem Catulli *I 7 3* Stellae delicium mei columba, Verona licet audiente dicam, Vicit, Maxime, passerem Catulli. *librum totum Catulli* '*passeris*' *nomine olim adpellatum fuisse partim propter locos Martialis duos priores partim propter fragmentum Apulei de orthographia personati p. 13 ed. Osanni* Poeta doctus in suo passere . . . *arbitrati sunt post alios FOsannus ad Apul. p. 82 ELeutschius philol. X*

qu*o*i primum digitum dare atpetenti
et acris solet incitare morsus,
cum desiderio meo nitenti
carum nescio quid libet iocari
et solaciolum sui doloris
(credo ut *t*um grauis adquiesc*a*t ardor):
tecum ludere sicut ipsa possem
et tristis animi leuare curas!

---

3 Qui || at petenti || 8 cum || adquiescet || 9 ludere *sscr.* **al.' luderem || 11 — 13 =** *I^b 4 — 6*

---

735 EBrunerus de ord. et temporibus carm. Catulli (Helsingfors. 1863) 7. at cf. LCarrio emend. I 8 (Grut. lamp. III 2 107)
1 ut apud Catullum hendecasyllabus a spondeo 'Passer — puellae' *Atilius Fortunatianus 318 G* **ecce et phalaecium — ut 'Passer — puellae'** *idem 2698 P 350 G* **phalaecius 'Passer — puellae'** *Censorinus de metris 2727 P 97 Iahn.* **3 adpetenti** βω *Lm* **5 desiderium meum intuenti** *CTClumper misc. philol. II (Amstelod. 1850) 146 (cf. NHeinsius adu. 634)* **7 'In** *Itali: sed u. XXXVIII 7' Lm** **Vt** *aldina 1502 et Puccius in uicent. 1481* **Est** *Handius obs. 40* **Es** *FIacobsius flor. poet. lat. II 14* **Ad** *Doeringius Ramlerus.* **7** *post* **1** *transp. Statius* **8 tum** ω *(BGuarinus, aldina 1502)*: **cum** *VLm* **acquiescat** ω *Lm*:* **acquiescet** *VLm* **uti grauis** *Schraderus Lm** **Corde cum — acquiescit** *Heinsius* **Credo, ut quo — acquiescit** *FIacobsius* **Credo cum — aggrauescit** *Froehlichius* **Cedo ut tam — possim** *Douza pater* **Cedo ut dum — possim** *Pleitnerus epithal. 91* **Vt solatiolum — Quaerat quo grauis** *Pohlius lect. 19* **7** *et* **8** *del Clumper. post* **8** *unum uel plures uersus excidisse ait Rossbachius. ceteras coniecturas de his uersibus factas u. in ed. Silligii p. 226* **9 sic ut** *Leutschius philol. X 742* **Issa** *Bergkius philol. XI 385 cf. ad III 7* *post* **10** *in libris* (ω) *uersus tres secuntur, qui nobis I^b 4 — 6 sunt. 'hi cum superioribus usque quaque non cohaerent' Statius. de lectione Lachmanni u. ad I^b*

III

Lugete, o Veneres Cupidinesque,
et quantum est hominum uenustiorum.
passer mortuus est meae puellae,
passer, deliciae meae puellae,
quem plus illa oculis suis amabat:
nam mellitus erat suamque norat
ipsam tam bene quam puella matrem,
nec sese a gremio illius mouebat,
sed circumsiliens modo huc modo illuc
ad solam dominam usque pip*i*abat.
qui nunc it per iter tenebr*ic*osum
illu*c* unde negant redire quenquam.
at uobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella deuoratis:
tam bellum mihi passerem abstulistis.
o factum male! *io* mi*se*lle passer,
tua nunc opera meae puellae
flendo turgiduli rubent ocelli.

III 10 piplabat || 11 tenebrosum || 12 Illud || 16 Bonum factum male bonus ille passer

---

III 7 Ipsam *V cf. MHertzium mus. rhen. nou. XVII 324 et FBuechelerum ad Petronium p. 74, 20:* ipsa β *Lm* Issa *Bergkius philol. XI 385, cf. ad II 9* 10 pipiabat *ex* piplabat *V Vossius* (*rec. Heysius*): pipilabat βω *Lm* pipulabat *Auantius* 12 Illuc β *cf. Senecae Diui Claudii* ἀποκολοκύντ. *11 p. 63 Buecheleri* nec mora, Cyllenius illum collo obtorto trahit a caelo 'illuc (*om libri, add Muretus*) unde n. r. quemquam' 16 O factum male, o (proh *Baptista Guarinus*) miselle passer βω. *persanauit locum Lm.* Proh factum male, proh *Froehlichius. de scriptura V cf. Pfeifferus symb. 29 Pleitnerus epith. 23* 17. 18 *respexit hos uersus Martialis VII 14*

IIII

Phase*l*us ille quem uidetis, hospites,
a*i*t fuisse nauium celerrimu*s*
neque *u*llius natantis impetum *t*ra*b*is
nequ*i*sse praeterire, si*u*e palmulis
opus foret uolare si*u*e linteo.
et hoc negat mina*cis* Adriatici
negare litus insulasue Cycladas
Rhodumque nobilem horridamque *th*ra*ci*am
Propontida trucemue ponticum sinum,
ubi iste post phase*l*us antea fuit

IIII De phasello ‖ 1. 10. 15 Phasellus ‖ 2 Aiunt ‖ celerrimum ‖ 3 illius ‖ impetum tardis ‖ 4 Neque esse ‖ sine ‖ 5 sine ‖ 6 mina ei ‖ 8 tractam ‖

---

2 Amisit lusus deliciasque suas, Non quales teneri plorauit amica Catulli Lesbia nequitiis passeris orba sui (*cf. I 109 1* Issa est passere nequior Catulli) *et XIIII 77 'Cauea eborea':* Si tibi talis erit qualem dilecta Catullo Lesbia plorabat, hic habitare potest *et Iuuenalis sat. 6 7* haut similis tibi, Cynthia, nec tibi cuius Turbauit nitidos extinctus passer ocellos 17 mea *schol. ad Iuu. 6 8 p. 598 Cram.*

IIII 1 Ante ergo uersum collocabo iambicum 'Phaselus — hospites' *Terentian. Maur. 2276* exemplum ergo trimetri iambici erit 'Phaselus ille q. u. h.' *Mar. Victor. 2572 P 170 G sqq.* 'phaselo' genus nauis, ut ait Catullus (Plautus *codd.*) 'Phaselus ille — hospites' *schol. ad Lucani Phars. V 518 p. 389 Web.* neque quisquam umquam uersum esse dubitauit 'Phaselus ille — hospites' *Augustinus de mus. V 4 5 p. 1149 Mignii* etiam istum uersum metire si placet et mihi de membris eius pedibusque responde 'Phaselus ille — hospites' *V 6 11 p. 1152* Et 'Phaselus — hospites' primum membrum habet 'Phaselus ille' in semipedibus quinque, secundum in septem 'quem uidetis hospites' *V 8 16 p. 1155* trimetros iambicus latine senarius dicitur: cuius exemplum 'Phaselus iste (*sic hic solus*) q. u. h.' *Censorinus de metr. 2726 P 94 Iahn. u. etiam parodiam inter catalecta uergiliana*

comata silua: nam cyt*o*rio in iugo
loquente saepe sibilum edidit coma.
Amastri pontica et Cyt*ore* buxifer,
tibi haec fuisse et esse cogn*i*tissima
ait phase*l*us: ultima ex origine
tuo stetisse dicit in cacumine,
tu*o* imbuisse palmulas in aequore,
et inde tot per impotentia freta
herum tulisse, laeua siue dextera
uocare*t* *a*ura, siue utrunque Iuppiter
simul secundus incidisset in pedem:
neque ulla uota litoralibus diis
sibi esse facta, cum ueniret a mare*i*
nouissim*o* hunc ad usque limpidum lacum.
sed haec prius fuere: nunc recondita
senet quiete seque dedicat tibi,
gemelle Cast*or* et gemelle Castoris.

---

11 citeorio || 13 citheri || 14 cognotissima || 17 Tuas || 20 Vocare cura || 23 amaret || 24 Nouissime || 27 Castor] castrum

---

per totum hoc carmen conparandam 'Sabinus ille quem uidetis hospites'. *denique cf. Terentiani Mauri et Marii Victorini locos quibus uersus catulliani auxilio uersus nouos ipsi finxerunt* 3 uolantis impetum alitis βω 8 Rhodumue — horridamue ω 15 *post* origine, *non post* phaselus *plenius interpunxit Klotzius emend. p. IIII* 20 Vagaret *Lachmannus ad Lucretium p. 178 (rec. Hauptius). sed u. Klotzium emend. p. VIIII et Bergkium ann. nou. Iahn. LXXXIII 629* 22 deis ω *Lm* 23 a marei (*ex* amaret *V*) *Lm:* a mare βω 24 Nouissimo βω (*cf. Klotzii emend. X*)*:* Nouissime *V* ω *Lm* 25—27 nam senesco et seneo apud antiquos dicebatur: unde et Catullus 'nunc recondita — Castoris' *Diomedes art. gr. I 335 P 344, 6 Keil.* Catullus 'Sed haec . . (prius *om libri*) fuere: n. r. s. quiete' *Priscian. inst.*

V

Viuamus, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum seueriorum
omnes unius ae*s*timemus assis.
soles occidere et redire possunt:
nobis cum semel occidit breuis lux,
nox est perpetua una dormienda.
da mi basia mille, deinde centum,
dei*n* mille altera, dei*n* secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum.
dei*n*, cum milia multa fecerimus,
conturba*b*imus illa, ne sciamus,
aut nequis malus inuidere possit,
cum tantu*m* sciat esse basiorum.

V Ad Lesbiam ‖ 3 extimemus ‖ 8 Deinde ‖ de:nde ‖ 10 Deinde ‖ 11 Conturbauimus ‖ 13 tantus

---

VIIII 49 869 P 484, 2 Hertz. unde et Catullus sic rettulit 'nunc recondita senet (st *cod. neapol.* sunt *paris.*) quiete seque dedicat tibi (*uerba* Gemelle Castor et *om N et P*) gemelle Castoris *Charis. art. III 223 P 252, 24 Keil.* 27 Gemelle Kastor et gemelle Kastorus *Froehnerus mus. rhen. nou. XIII 149*

V 5 *interpunctionem post* Nobis *uulgo* (*Lm*) *positam sustulit Klotzius emend. p. V* 7 *sqq. hos uersus respexit Catullus ipse XVI 12* Vos qui milia multa basiorum Legistis *et Martialis XI 6 14* Da nunc basia, sed catulliana. Quae si tot fuerint quot ille dixit, Donabo tibi passerem Catulli *VI 34 7* Nolo quot (*basia*) arguto dedit exorata Catullo Lesbia: pauca cupit qui numerare potest *cf. XII 59 3* 8 dein secunda *Puccius* (*in uicentina a. 1481 gottingensi*) *Statius:* da secunda β *Silligius.* Deinde mi (β) altera mille, deinde centum *Heysius* 12 *et* 13 *del ThMaurer mus. rhen. nou. XIIII 323, quorum loco ipse ni mirum hunc unum suppleuit* quot sint. deinde iterum recenseamus 13 *del ORibbeckius de Catullo* (*Kiloniae 1863*)

VI

Flaui, delicias tuas Catullo,
nei sint illepidae atque inelegantes,
uelles dicere nec tacere posses.
uerum nescio quid febriculosi
scorti diligis: hoc pudet fateri.
nam te non uiduas iacere noctes
nequicquam tacitum cubile clamat
sertis ac syrio fragrans oliuo,
puluinusque peraeque et hic et ille
attritus, tremulique quassa lecti
argutatio inambulatioque.
nam nil stupra ualet, nihil, tacere.

VI Ad Flauium || 2 Ne || 8 Sertis asirio flagrans || 9 et hec (*sscr.* hic) et illo (*sscr.* ille) || 12 Nam ni ista preualet ||

---

56 et GRichterus mus. rhen. XVIIII 363 (*cf. m. coniectur. catull. Dorpati 1864 p. 10*) sciet β (*liberfurianus*), *Buechelerus mus. rhen. XVIII 401 ex imitatione huius uersus in priapeorum 52 12* (*apud Meyerum 1667*) Cum tantum sciet esse mentularum.

VI 2 Nei *Lm:* Ni β Ne *V Haasius ad Reisigii schol. lat. gramm. 524, sed prob. et def. ibidem recte idem* Ni. *cf. etiam FUmpfenbachii melet. plaut.* (*Gissis 1860*) *66* Ni essent β *Froehlichius* inlepidae *datamus Lm* 3 Velis — possis *NHeinsius adu. 634 Reisigius schol. lat. 524* 7 Nequaquam *Statius Heinsius* *post* tacitum *interpunxit Silligius cens. 274* 8 flagrans *V Broukhusius Pollius lect. 25, sed cf. Huschkius anal. 42 et ORibbeckius ann. Iahn. LXXVII 191* 9 et hic et illic β ω. *quid sit uerum iam Statius uidit* 10 cassa *datamus Froehnerus philol. XIIII 568. cf. Fleckeisenus ann. Iahn. LX 255* 12 Nam nil stupra ualet *Hauptius Lm:* Nam ni ista preualet *V* Nam, ni stupra, ualet *Scaliger* Nam nil ista ualet *coniecit Lachmannus in editione priore* Nam mi stupra ualet nihil tacere *D. B. H. in diar. class. brit. XXIIII* (*1821*) *211* Iam nil stupra uales *ego aliquando* Nae *Doeringius* 13 exfututa βω

cur? non tam latera *e*cfutu*ta* panda*s*,
ne*i* tu quid facias ineptiarum.
quare quicquid habes boni malique
dic nobis. uolo te ac tuos amores
ad caelum lepido uocare uersu.

VII

Quaeris quot mihi basiationes
tuae, Lesbia, sint satis superque.
quam magnus numerus libyssae arenae
lasarpiciferis iacet Cyrenis,
ora*cl*um Iouis inter aestuosi
et B*at*ti ueteris sacrum sepulcrum,
aut quam sidera multa, cum tacet nox,
furtiuos hominum uident amores,
tam te basi*a* multa basiare

---

13 et futura panda ‖ 14 Nec ‖ VII Ad Lesbiam ‖ 4 Lasarpici feris *sscr.* fretis ‖ tyrrenis *sscr.* cyrenis ‖ 5 Ora dum ‖ 6 Et beati ‖ 9 basiei

---

14 Nei *ThMarcilius asterism. in Cat.* (Ni *iam BGuarinus scripserat*) *:* Nec *V* ω 12—14 Numne stupra uales mihi t., Cur non — pandant, Noctu (*sic Scaliger iam a. 1577 scripserat*) quid — ineptiarum? *Meleager spic. 15* Atqui praeualet ista nil tacere, Cur nunc — pandans Noctu quid *Huschkius anal. 46* Nam mi praeualet ista nil tacere. Cur non? tam — pandas, Nec tu — ineptiarum? *Spengelius lect. 100* Nam ista praeualeat nihil tacere *Silligius cens. 274* inambulatioque Iam ista ipsa ualet *HLeyserus ann. Iahn. XV 36* Nam, ni praeualet ista nil tacere, Cur nunc (*hoc iam Statius*) tam *Pfeifferus symb. 43* Nonne praeualet ista nil tacere *Pohlius lect. 32* Nam, ni ista ore ualet, nihil tacere Curant iam latera ecfututa panda, Noctu quid *Heysius*

VII 4 Lasarpiciferis *V Froehnerus philol. XIIII 568:* Laserpiciferis ω *Lm*

uesano satis et super Catullo est,
quae nec pernumerare curiosi
possint nec mala fascinare lingua.

VIII

Miser Catulle, desinas ineptire
et quod uides perisse perditum ducas.
fulsere quondam candidi tibi soles,
cum uentitabas quo puella ducebat
amata nobis quantum amabitur nulla.
ibi illa multa tum iocosa fiebant,
quae tu uolebas nec puella nolebat.
fulsere uere candidi tibi soles.
nunc iam illa non uult: tu quoque, impote*ns*, *noli*,
nec quae fugit sectare, nec miser uiue,
sed obstinata mente perfer, obdura.
uale, puella. iam Catullus obdurat,
nec te requiret nec rogabit inuitam:
at tu dolebis, cum rogaberis nulla.
scelesta, *u*ae te! quae tibi manet uita!

VIII Ad se ipsum ‖ 9 impote ‖ noli *omissum* ‖ 15 ne te

VIII 4 dicebat *Douza filius Heinsius adu. 635* 5 *del Handius obs. 92* 6 tam ω cum — nolebat. Fulsere β *Auantius* 9 impotens, noli *Auantius emend. 933ª (623ª) et Statius Lm**: impote . . . . . *V Lm* impotens ne sis *Scaliger* impotem mentis *Heinsius* impetra hoc a te *Froehlichius* impete insano *Heysius* 15 uae te. *Meleager spicil. 17 Lm** (*cf. Hauptii obs. 6*) ne te *V Lm* tene? *aldina a. 1502* tune? *editio parisiensis a. 1528* rere β nosce, *Heysius* nunc te (quae — uita!) *Spengelius lect. 98* nul-

quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
quem nunc amabis? cuius esse diceris?
quem basiabis? cui labella mordebis?
at tu, Catulle, destinatus obdura.

VIIII

Ver*an*i, omnibus e meis amicis
antista*n*s mihi milibus trecentis,
uenistine domum ad tuos penates
fratresque u*n*animo*s* *anu*mque matrem?
uenisti. o mihi nuntii beati!
uisam te incolumem audiamque Hiberum
narrantem loca facta nationes,
ut mos est tuus, applicansque collum
iocundum os oculosque sua*ui*a*b*or.

VIIII Ad Verannium ‖ 1 Veranni ‖ 2 Antistas ‖ 4 uno animo suamque ‖ 9 suabior

---

la, Scelesta, nocte *Statius* nullam — noctem *Vossius Heinsius* te ibi *Hauptius obs. 10 coniecit, sed mox reiecit. cf. GHermannus ann. Iahn. XXXIII 245, ubi simul de uersus huius interpungendi ratione dixit,* tibi imminet *Santenius ad HBalbum (cf. indic. litter. gener. a. 1801 p. 1846)* dehinc manet *Handius obs. 43* Scelesta, quae te, uae tibi, manet *Froehlichius* 19 obstinatus βω

VIIII 1 Verani *Ramlerus (cf. etiam Bergkius ann. Iahn. LXXXIII 329) u. XII 16 XXVIIII 3 XXXXVII 3:* Veranni ω *Lm*
2 Antistans β: Antistas *V, quod def. ex familiari loquendi usu Handius obs. 44, ex ratione orthographica HAKochius mus. rhen. nou. XI 640 (cf VIIII 305 et GCorssenum de uocal. l. l. I 97)* Antistes β *LCarrio lect. ant. II 19 (Grut. Lamp. III 2 54) Heysius* 4 anumque *GFaern s Lm* (cf. RKlotzii emend. p. XI)*: suamque *VLm* senemque βω tuamque ω

o quantum est hominum beatiorum,
quid me laetius est beatiusue?

X

Va*r*us me meus ad suos amores
uisum duxerat e foro otiosum,
scortillum, ut mihi tum repente uisum est,
non sane illepidum neque inuenustum.
huc ut uenimus, incidere nobis
sermones uarii, in quibus, quid esset
iam Bithynia, quo modo *s*e haberet,
e*c*quo*n*am mihi profuisset *a*ere.
respondi id quod erat, nihil neque *i*psis
nec praetoribus esse nec cohorti
cur quisquam caput unctius referret,
praesertim quibus esset irrumator
praetor non faci*ens* pili cohortem.
'at certe tamen' inquiunt, 'quod illic
natum dicitur esse, comparasti

X 1 Varius || 7 se] posse || 8 Et quoniam *sscr.* al'. quonam || here || 9 neque in ipsis (?) || 13 faceret

---

X 1 Varus (*uel* Varrus) β: Varius *V Weichertus de L. Varii et Cassii Parmensis carminibus p. 12 (sed cf. Hauptii obs. 24 et meas qu. I 290)* 4 inlepidum *ex datano Lm* 7 quomodo ops se (posse *V*) haberet *Vossius* 8 Ecquonam *Statius:* Et quonam βω 9 mihi nec ipsi *Statius Scaliger* 10 Hinc *Froehlichius* quaestoribus *Muretus* praeconibus *Marcilius Heinsius* 13 faciens *Gronouius de sest. III 17 Lm*:* faceret *V* facerent β*Lm* nec faceret βω 15 Notum *Meleager spicil. 17*

ad lecticam hominis.' ego, ut puellae
unum me facerem beatiorem,
'non' inquam 'mihi tam fuit maligne
ut, prouincia quod mala incidisset,
non possem octo homines parare rectos.'—
at mi nullus erat ne*que* hic neque illic,
fractum que*i* ueteris pedem grabati
in collo sibi collocare posset.—
hic illa, ut d*e*cuit cinaediorem,
'quaeso' inquit 'mihi, mi Catulle, paulum
istos: commod*um en*im uolo ad Sarapim
deferri.' 'man*e*' inqui*i* puellae,
'istud quod modo dixeram me habere,
fugit me ratio: meus sodalis
C*inn*a est G*aius*: is sibi parauit.
uerum, utrum illius an mei, quid a*d* me?

---

21 nec hic ‖ 22 que ‖ 24 docuit ‖ 26 commoda nam ‖ 27 Deferri mane me inquit ‖ 30 Cuma ‖ grauis ‖ 31 a me

---

dicitur, aere comparasti ω *Handius obs. 49* 16 hominis *V Lm*: homines β ω 17 beatiorum ω 22 qui β ω *Lm* 26 Istos: commodum enim *Handius obs. 54 Lm**: Istos commoda: nam *V* ω *Lm* (*de syllaba ultima correpta cf. FNeuii gramm. lat. II 333*) Istos: nam uolo commode *Statius* Istos: commodo nam uolo *Scaliger* Istos da, modo nam *Doeringius* Istos commoda: enim *uir doctus in obs. miscell. Doruill. V 2 Froehlichius* Serapim β ω *Lm* 27 mane ω *Statius Scaliger*: mane me *V Lm* ω mane, me *Handius obs. 56* minime *Pontanus Lm** mi anime *ThBergkius philol. XII 581* '*post* inquio puellae *fenestra sequitur in codice uetusto*' *Alexander Guarinus fol. XI*[a]. *hinc post u. 27 interstitium uersus unius seruauit Lm* (*cf. Hauptius ind. lect. berol. aest. a. 1857, 5*) 30 Gauius *ORibbeckius annal. Iahn. LXXXV 378* Cinna erat grauis *Hey-*

utor tam bene quam mihi pararim.'
sed tu insul*s*a male et molesta uiuis,
per quam non licet esse negligentem.

XI

Furi et Aureli, comites Catulli,
siue in extremos penetra*b*it Indos,
Litus ut longe resonante eoa
tunditur unda,
siue in Hyrcanos Arabes*ue* molles,
s*eu* Sa*c*as sagittiferosue Parthos,
siue qu*a* septemgeminus colorat
aequora Nilus,
siue trans altas gradietur Alpes,
Caesaris uisens monimenta magni,
gallicum Rhenum horribile *ae*quo*r* ulti-
mosque Britannos,
omnia haec, quaecunque fere*t* uoluntas

---

33 insula || XI Ad Furium et Aurelium || 2 penetrauit || 3 ut] ubi? || 5 arabesque || 6 siue sagas || 7 quae || 10 uidens? || 11 horribilesque || 13 fere ||

---

sius Est C. grauis *Auantius* 32 păratis *Statius* 33 salsa *Schraderus emend. 15* mala ω *Handius obs. 57* ac molesta *ex datano Lm*

XI 3 ut *V:* ubi β (*V?*) Longe ubi litus βω - resonans *Statius, sed cf. Spengelii lect. 105 et Naekium ad Val. Cat. p. 289* 5. 6 Arabesue — sagittiferosue *Ph Wagnerus ad Verg. Aen. VII 605*: Arabesque (Arabasque βω) — sagittiferosque β ω *Lm* 7 quae *V Statius Martyni-Laguna act. litt. ienens. 1790 II 678* ω 11 horribile aequor *Hauptius obs. 27 Lm**: horribilesque *V Lm* horribiles et (ω) *uel* horribilesque in β *Lm** horribilem salum *Munro diar. class. philol. IIII (Cantabrig. 1859) 289* horribiles-

caelitum, temptare simul parati,
pauca nuntiate meae puellae
non bona dicta.
cum suis uiuat ualeatque moechis,
quos simul complexa tenet trecentos,
nullum amans uere, sed identidem omnium
ilia rumpens:
nec meum respectet ut ante amorem,
qui illius culpa cecidit uelut prati
ultimi flos, praetereunte postquam
tactus aratro est.

XII

Marrucine Asini, manu sinistra
non belle uteris: in ioco atque uino
tollis lintea negligentiorum.
hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:
quamuis sordida res et inuenusta est.
non credis mihi? crede Pollioni
fratri, qui tua furta uel talento
mutari uelit: est enim leporum
disertus puer ac facetiarum.

---

22 Cui || XII Ad Matrucinum Asinum || 1 Matrucine || 4 salsum *et*

que Celtas Atque Br. *Froehlichius* 23 posquam *ex datano Bergkius* (*Rb.*) 24 Fractus β *Vossius Silligius*

XII 2 *post* uteris, *non post* uino (*sic* ω *Lm*) *RKlotzius emend. p. V recte interpunxit* 5 Quam uis (*die gewaltthat*) *Doederlinus contion. publ. ed. 1860 p. 442* fugit te, inepte, Quam sit s. r. e. inuenusta *CTClumper miscellan. philol. et paedag. II* (*Amstel. 1850*) *147* 9 Difertus *Vossius* Multorum *Pleitnerus* epi-

quare aut hendecasyllabos trecentos
expecta aut mihi linteum remitte,
quod me non mouet aestimatione:
uerum est *m*nemosynum mei sodalis.
nam sudaria saetaba ex Hibere*is*
miserunt mihi *mun*eri Fabullus
et Veranius: haec amem necesse est
ut Veraniolum meum et Fabullum.

XIII

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
paucis, si tibi dii fauent, diebus,
si tecum attuleris bonam atque magnam
cenam, non sine candida puella
et uino et sale et omnibus cachinnis.
haec si, *i*nquam, attuleris, uenuste noster,

---

falsum || 12 extimatione || 13 nemo sinum || 14 exhibere || 15 numeri || 17 Et || XIII Ad Fabullum || 6 unquam

---

thal. 23 16 Verannius ω *Lm cf. ad VIIII 1* hoc βω 17 Et *V Statius* ω hoc (= *in eo*) amem n. est Et *Palmerius spicil. Grut. Lamp. IIII 802 Handius obs. 58 Heysius* Veranniolum ω *Lm. huius carminis uersus extremos Plinius hist. nat. praef.* § 1 *his respexit uerbis*: 'namque tu solebas meas esse aliquid putare nugas' ut obicere moliar Catullum, conterraneum meum (adgnoscis et hoc castrense uerbum): ille enim, ut scis, permutatis prioribus saetabis duriusculum se fecit quam uolebat existumari a Veraniolis suis et Fabullis. *de 'prioribus saetabis' haec Silligius ad locum Plinii adnotauit:* Alludit Plinius ad Catulli carmen XII, quo poeta Asinium — ut correptorem lintei saetabi a Veranio et Fabullo sibi missi persequitur, quod furtum ne cum simili furto carmine XXV exagitato confundatur, Plinius 'prioribus' addit. *cf. etiam FHandii interpretatio loci pliniani in ind. lect. aestiu. ienens. a. 1851 proposita*

cenabis bene: nam tui Catulli
plenus sacculus est aranearum.
sed contra accipies meros amores
seu qui*d* suauius elegantiusue est:
nam unguentum dabo, quod meae puellae
donarunt Veneres Cupidinesque,
quod tu cum olfacies, deos rogabis,
totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

XIIII

Ne*i* te plus oculis meis amarem,
iocundissime Calue, munere isto
odissem te odio uatiniano:
nam quid feci ego quidue sum locutus
cur me tot mal*e* perderes poetis?
isti dii mala multa d*e*nt clienti
qui tantum tibi misit impiorum.
quod si, ut suspicor, hoc nouum ac repertum
munus dat tibi S*u*lla literator,

---

10 qui || XIIII Ad Caluum poetam || 1 Ne || 5 malis || 6 dant || 9 si illa

---

XIII 9 meros *V*: meos β *Martyni-Laguna l. c. II 678 Handius obs. 59 Doederlinus lect. uar. triad. Erlang. 1839 p. 4, sed cf. Martial. XIIII 206* Collo necte, puer, meros amores, ceston de Veneris sinu calentem 11 Iam *Doederlinus*

XIIII 1 Nei *Lm* Ni β: Ne *V* 6 dant *V Vossius* 8 ac *del Handius obs. 61* hoc β *Statius* nouum irrepertum *Martyni-Laguna l. c. p. 654* 9 *citauit Martianus Capella III p. 262 Kopp.* hoc etiam Catullus quidam non insuauis poeta commemorat dicens 'Munus — literator'. *inde Ioannes Saresberiensis metal. I 24 hunc uersum*

non est *mi* male, sed bene ac beate,
quod non dispereunt tui labores.
dii magni, horribilem et sacrum libellum,
quem tu scilicet ad tuum Catullum
mi*s*ti, continuo ut die periret
saturnalibus optimo dierum!
non non hoc tibi, salse, sic abibit:
nam, si luxerit, ad librariorum
cur*r*am scrini*a*, Caesios, Aquinos,
Suffen*u*m omnia colligam uenena,
ac te his suppliciis remunerabor.
uos hinc interea ualete abite
illuc unde malum pedem attulistis,
sae*c*li incommoda, pessimi poetae.

|| 10 mihi || 14 Misisti || 15 opimo *et* optimo || 16 salse *et* false || 18 Curtam scrinea || 19 Suffenam || 20 Hac || 23 Seculi || 24—26 = *I*^{b} *1—3*

---

nouit: antiquitus uocabatur litterator iuxta illud Catulli Munus — litterator. *cf. Schaarschmidtius mus. rhen. XIIII 210 et de Ioanne Saresberiensi (Lips. 1862) 101* 12—15 *transp. post 3 Scaliger* 14. 15 *interpungendi signa post* periret *et* Saturnalibus *uulgo (Lm) posita del RKlotzius emend. p. VI* 15 *citauit Macrobius saturn. II 1 8 p. 217 Iani* quia 'Saturnalibus optimo dierum', ut ait ueronensis poeta, nec uoluptas nobis ut Stoicis tamquam hostis repudianda est nec *cet.* 18 Aquinios *Turnebus adu. XII 1* (ω), *quia Aquinius (sic ed. Baiter.) poeta malus a Cicerone Tuscul. V 22 63 commemoretur: sed Ciceroni quoque 'Aquinus' reddendus est, cf. qu. I 257. 229* 21 Vos hinc interea (ualete) abite *Lm. sed u. Klotzii emend. p. VI* 22 tulistis *Scaliger* *uersus tres qui in libris post 23 secuntur cum II 11—13 coniunximus. cf. supra carmen I*^{b} *1—3, ubi etiam de lectione lachmanniana dictum est.*

XV

Commendo tibi me ac meos amores,
Aureli. ueniam peto pudentem,
[illegible]si quicquam animo tuo cupisti
quod castum expeteres et integellum,
conserues puerum mihi pudice,
non dico a populo: nihil ueremur
istos qui in platea modo huc modo illuc
in re praetereunt sua occupati:
uerum a te metuo tuoque pene
infesto pueris bonis malisque.
quem tu qua lubet, ut lubet moueto
quantum uis, ubi erit foris, paratum:
hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
quod si te mala mens furorque uecors
in tantam impulerit, sceleste, culpam
ut nostrum insidiis caput lacessas,
a tum te miserum malique fati,
quem attractis pedibus patente porta
percurrent raphanique mugilesque.

XVI

Pedicabo ego uos et irrumabo,
Aureli pathice et cinaede Furi,

XV Ad Aurelium || 10 bonisque || 11 ut iubet || XVI 1. 14 Dedicabo

XV 2 *fortasse* Aureli, et ueniam. Aureli. at ueniam *Doeringius* 17 Ah βω *Lm. sed in V fuisse* A (*quod iam Statius scripsit*) *paene certum est. cf. uar. lect.* 18 artatis *Meleager spic.* 19 *Martyni-Laguna l. c. II 718*

XVI 1. 14 Paedicabo ω *Lm* (*sed cf. FBuechelerus mus. rhen.*

qui me ex uersiculis meis putastis,
quod sunt molliculi, parum pudicum.
nam castum esse decet pium poetam
ipsum, uersiculos nihil necesse est,
qui tum denique habent salem ac leporem,
si *sunt* molliculi ac parum pudici
et quod pruriat incitare possunt,
non dico pueris, sed his pilosis,
qui duros nequeunt mouere lumbos.
uos, que*i* milia multa basiorum
legistis, male me marem putatis?
*p*edicabo ego uos et irrumabo.

XVII

O Colo*nia*, quae cupis ponte l*u*dere longo,
et salire paratum habes, sed uereris inepta

---

7 tamen *et* tum || 8 sint || 12 que || XVII *inscriptio omissa* || 1 Oculo in aque || ledere

---

XIII 153 et A Fleckeisenus annal. Iahn. LXXXIII 574) 5. 6 *Apuleius apol. p. 410 Oud. p. 17, 12 Krueg.* quasi ullum specimen morum sit uersibus ludere. Catullum ita respondentem maliuolis non legistis 'Nam castum — nihil necesse est'? 5—8 *Plinius epistul. IIII 14 5* quae (*uerba nuda*) nos refugimus, non quia seueriores (unde enim?) sed quia timidiores sumus. scimus alioqui huius opusculi illam esse uerissimam legem quam Catullus expressit, 'Nam castum — parum pudici' 8 sunt *libri pliniani* β ω: sint *V Lm* 9 possint β *Lm* 12—13 *his respexit Catullus ipse ad carmen V 7* 12 quei (que *V*) *Rossbachius*: qui βω quod βω *Lm* 13 putastis βω *de toto hoc carmine uana ariolatus est Froehlichius comment. acad. monac. III 3 706 et V 3 239*

XVII 1 longo *libri*: magno *Lm in editione priore errore quodam, non de coniectura, quod Handius* [illegible] *catull. a. 1849 p. 5 ait*

crura ponticuli a*xul*is *s*tantis in rediuiuis,
ne supinus eat cauaque in palude recumbat,
sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
in quo uel Salisubsili*s* sacra suscipiant*ur*:
munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
quendam municipem meum de tuo uolo ponte
ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,
uerum totius ut lacus pu*tid*aeque palud*is*
liuidissima maximeque est profunda uorago.
insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
bimuli tremula patris dormientis in ulna.
quoi cum sit uiridissimo nupta flore puella

---

3 ac sulcis tantis || 6 sali subsili || suscipiant || 10 pudicaeque paludes || 14 Cui iocum sit ||

(*cf. Silligium cens. 289*) 3 axulis stantis *FHandius qu. cat. 5*: asculis (= assiculis) stantis *Vossius* assulis tantus *Statius* assulis stantis *Lm* irrediuiuus βω 6 Salisubsilis *Statius* (Salisubsulis ω): sali subsili *V* Salisubsili *Lm* Salisubsuli *Baptista Guarinus*, (*cuius filius Alexander in expositionum fol. XVII*[b] *haec adnotauit:* cum uersus iste corrupte legeretur adeo ut doctorum ingenia torqueret, pater meus ipsum corruptissimum et paene mortuum sic uitae restituit 'In quo uel Salisubsuli sacra suscipiantur' cuius quidem sensus erit: ita bonus et ualidus fiat pons iste tuus ut in eo suscipi possint sacra Martis, quae saltando a Saliis celebrabantur .... sacra Salisubsuli id est Martis ... Salisubsulus enim, uti in antiquorum monumentis reperi, Mars a ueteribus dictus est. Pacuuius in armorum iudicio 'pro imperio salisubsulus si nostro excubet') *Heysius* Salisubsali *Bergkius* (*Rb*). *at uersus pacuuiani quamquam a Naekio ind. schol. bonnens. 1823/4 p. VI* (*opusc. I 107*) *defensi*, *cuius nullum omnino in scriptorum ueterum libris quotquot hodie habemus testimonium extat*, *fides quam maxime dubia est. cf. Handii qu. cat. 6. neque usquam praeterea Salii*, *nedum Salisubsuli uel Salisubsali*, *cognomen Marti attribuitur.* Salisubsuli — suscipiuntur *1502* 10 punicaeque *Heysius*

(*e*t puella tenellulo delicatior aedo,
asseruanda nigerrimis diligentius uuis),
ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit uni,
nec *se* subleuat ex sua parte, sed uelut alnus
in fossa liguri iacet sup*p*er*n*ata securi,
tantundem omnia sentiens quam si nulla sit usquam,
talis iste meus stupor ni*l* uidet, nihil audit,
ipse qu*i* sit, utrum sit an non sit, id quoque nescit.
nunc *e*um uolo de tuo ponte mittere pronum,
si pote stolidum repente excitare ueternum
et supinum animum in graui de*re*linquere caeno,
ferream ut soleam tenaci in uoragine mu*l*a.

XXI

Aureli, pater e*s*suritionum,
non harum modo, sed quot aut fuerunt

---

15 Vt || 18 Nec me || 19 superata || 21 nihil uidet || 22 quid sit || 23 Nunc cum || 24 potest olidum || 25 delinquere || 26 mulla || XXI Ad Aurelium || 1 exuritionum

---

15 Est *coniecit Lm** Sit *Heinsius adu. 638* aedo *V Lm*: haedo βω 19 *Festus 305 M.* (*Sup*)pernati dicu(*ntur quibus femi*)na sunt succisa (*in modum suilla*)rum pernaru(*m*) . . . . . Catu(*llus ad Coloniam* '*In*) fossa ligari ia(*cet suppernata se*)curi'. *cf. Paulus 304 M. Festi locum A Politianus miscell. cap. 73* (*Grut. lamp. I 86*) *primus ad h. l. adhibuit, sed* expernata *scripsit* 21 merus stupor *Passeratius* 23 Hunc eum β *Meleager spicil. 20* Hunc meum *Froehlichius* Hunc eccum *Handius qu. cat. 8* Hunc enim β 24 Si pote stolidum *debetur excerptis Minturni et Victorio uar. lect. XIII 11* repens *Santenius ad Terent. Maur. p. 367* 26 tenax *Santenius l. c.*

XXI 1 essuritionum *Bergkius* (*Rh. Hp*[2]) (*cf. Ritschelii proleg. ad Plauti Trin. p. CII*): esuritionum βω *Lm.* ita *u. 10 et XXIII 14* 2 ho-

aut sunt aut aliis erunt in annis,
pedicare cupis meos amores.
nec clam: nam simul *es*, iocaris una,
haer*es* ad latus, omnia experi*ris*.
frustra: nam insidias mihi instruentem
tangam te prior irru*ma*tione.
atque*i*, id si faceres satur, tacerem:
nunc-ipsum id doleo, quod e*ss*urire
me*us* m*i* puer et sitire discet.
quare desin*e*, dum licet pudico,
n*e* finem facias, sed irru*matus*.

XXII

Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
homo est uenustus et dicax et urbanus,
idemque longe plurimos facit uersus.
puto *e*sse ego illi millia aut decem aut plura

---

5 exiocaris || 6 Haerens || experibus || 8 irruminatione || 9 Atque || 10 exurire || 11 Me me || 12 desinat || 13 Nec || irruminatus sum . || XXII Ad Varum || 4 ego esse ||

---

rum *Froehlichius* 3 Aut posthac aliis (*cf. XXIIII 3 et XXXXVIIII 3*) *Handius obs. 71 HAKleynius mnemosyn. VII 246* Ante aut post aliis *Froehlichius* 4 Paedicare ω *Lm. cf. ad XVI 1* 6 Haeres *apud Vossium:* Haerens *V* ω experibis β *Muretus Scaliger Rossbachius* 7 struentem *ORibbeckius annal. Iahn. LXXXV 378* 9 Atqui ω: Atque *V Lm* 11 Meus mi *Meleager spicil. 20 AMeinekius uindic. strab. 64* (*fortasse* Meus mei *cf. XXXVII 11 LXXVII 3*): Me me *VLm* Mi meus *Rossbachius* Vae meus *GFaernus* Ah (*uel* Vae) me me *Scaliger Lm** Meusmet *Corradinus de Allio Bergkius* A temet *Froehlichius* Ieiunus *Huschkius anal. lit. 46* Pessime *HAKochius symb. philol. bonn. 315*

perscripta, nec sic ut fit in pal*imp*sesto*n*
relata: chartae regiae, noue*i* libri,
noui umbilici, lora rubra, membran*a*
de*r*ecta plumbo, et pumice omnia aequata.
haec cum legas tu, bellus ille et urbanus
Suffenus unus caprimulgus aut fossor
rursus uidetur: tantum abhorret ac mutat.
hoc quid putemus esse? qui modo scurra
aut siquid hac re t*r*itius uidebatur,
idem infaceto est infacet*ior* rure,
simul poemata attigit, neque idem unquam
aeque est beatus a*c* poema cum scribit:
tam gaudet in se tamqu*e* se ipse miratur.
nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam
quem non in aliqua re uidere Suffenum
possis. suus cuique attributus est error:
sed non uidemus manticae quod in tergo est.

---

5 palmi septo || 6 noue || 7 membrane || 8 Detecta || 13 tristius || 14 in faceto est in faceto || 16 ac] ah *uel* ha || 17 tanquam

---

XXII 5 palimpseston *Lachmannus** (*Hp*) (palimpsestum *NHeinsius adu. 638*): palimpsesto βω *Lm* 6 In palimpsesto Relicta *Heysius* (Notata *Froehlichius*) nouei *Lm*: noui βω 8 Derecta *Statius* (*cf. Lachmannus ad Lucret. p. 247 Halmii praef. ad Tac. ann. p. XXV*): Directa *Palladius* ω *Lm* 9 Haec cum legas (legis *Froehlichius*), tum ω 10 imus *FUmpfenbachius melet. plaut.* (*Gissis 1860*) *36* (*at cf. ABaumstarkius annal. Iahn. LXXXI 764 sq*) 11 nutat βω 13 tristius *V Handius obs. cr. 79* hoc retritius *Scaliger* 19 in ulla re *Handius obs. 81* 21 *Porphyrion ad Horatii serm. II 3 299* in priorem (manticam) aliena uitia mittimus, ideo et uidemus facile: in posteriorem nostra quae abscondimus et uidere nolumus. hoc Catullus meminit '[sed non] uidemus manticae quod in tergo est'

XXIII

Furci, cui neque seruo*s* est neque arca
nec cimex neque araneus neque ignis,
uerum est et pater et nouerca, quorum
dentes uel silicem comesse possunt,
est pulcre tibi cum tuo parente
et cum coniuge lignea parentis.
nec mirum: bene nam ualetis omnes,
pulcre concoquitis, nihil timetis,
non incendia, non graues ruinas,
non f*ur*ta impia, non dolos ueneni,
non casus alios periculorum.
*a*tqui corpora sicciora cornu
aut siquid *m*agis aridum est habetis
sole et frigore et e*ss*uritione.
quare non tibi si*t* bene ac beate?
a te sudor abest, abest saliua
mu*c*us*q*ue et mala pituita nasi.
hanc ad munditiem adde mundiorem,
quod culus tibi purior salillo est,
nec toto decies cacas in anno,
atque id durius est faba et lapillis:

XXIII Ad Furium || 1 seruo || 7 Nec *et* Ni *uel* Ne || 10 facta || 12 Aut qui || 13 aridum magis est || 14 exuritione || 15 si || 17 Muccusue

---

XXIII 1 Furi βω   seruos *Statius:* seruus βω *Lm*   7 Nil mirum *NHeinsius Lm**   10 furta *Hauptius qu. cat. 9* (*cf. GHermannus ann. Iahn. XXII 304*): facta *V* ω facta — dolosa serui (*uel* uernae) *Froehlichius*   12 Vt (Aut *V*) qui *Statius* Vos qui *Doeringius*   14 essuritione *Bergkius:* exuritione *V*

quod tu si manibus teras fricesque,
non unquam digitum inquinare possis.
haec *tu* commoda tam beata, Furi,
noli spernere nec putare parui,
et sestertia quae soles precari
centum desine: nam sat *es* beatus.

XXIIII

O qui flosculus *es* Iuuentiorum,
non horum modo, sed quo*t* aut fuerunt
aut posthac aliis erunt in annis,
mallem diuitias Mi*dae* dedisses
isti qu*o*i neque seruus est neque arca,
quam sic te sineres ab illo amari.
'qui? non est homo bellus?' inquies. est:
sed bello huic neque seruus est neque arca.
haec tu qua lubet abice eleuaque:
nec seruum tamen ille habet neque arcam.

---

23 posses || 24 tua || 27 satis beatus || XXIIII 1 est || 2 quod || 4 mi dedisses || 5 qui (*sscr.* cui) neque (*sscr.* nec)

---

esuritione βω *Lm. cf. ad XXI 1. 10* 21 lupillis *Ianus Gulielmus in Pl. Stich. quaest. 4* (*cf. Gruteri Lamp. III 2 446*)
23 posses *V Lachmannus in editione priore Heysius* 27 sat es beatus β: satis beatus *V Silligius* satis beatu's *Bergkius* (*recepit Rossbachius*) Centum desine iam satis beatus *Heysius*

XXIIII 4 Midae *I Vossius obs. 60*: mi *V* mihi βω diuitias uti dedisses *Lachmannus* in editione priore coniecit* 9 Haec (ω) tu qua (*sic Vossius*) *puto in V fuisse:* Hoc tu quam β *Silligius Lm* abice *V Hauptius:* abiice βω

XXV

Cinaede Thalle, mollior cuniculi capillo
uel anseris medull*ula* uel imula *au*ricilla
uel pene languido senis situque araneoso,
idemque Thalle turbida rapacior procella,
cum Diua mu*n*era*rio*s ostendit oscitantes,
remitte pallium mihi meum, quod inuolasti,
sudariumque saetabum catagraphosque thynos,
inepte, quae palam soles habere tanquam auita.
quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
ne laneum latusculum manusque mollicellas

XXV Ad Tallum ‖ 2 medulla ‖ moricilla ‖ 5 mulier aues ‖

XXV 2 auricilla (*uel potius* oricilla) *debetur Scaligero* 5 munerarios *Lachmannus*, *qui addidit 'munerarius est qui munera dat uel inuitus et oscitanti rapta'* (*cui coniecturae locus Quintiliani VIII 3 34, ad quem Silligius cens. 295 prouocauit, uix officere potest*): *quid habuerit V non plane certum est. lectiones librorum inter* (mulier) aues aries *et* (mulier) auos arios *et* (mulier) alios *uacillant. quod loco ultimo posui* alios *sine dubio ex interpolatione natum est* Diua (diua *Lm*) *est Lauerna* (*cf. Leyserus ann. Iahn. XV 37*) *uel Larunda. cf. Placidi gl. p. 478* (*Mai class. auct. III*) Larundam, quam quidam Diuam (*sic pro* uiam *scripsi*) dicunt. mulierarios β *Hauptius Lm** Cum luna mulierarios *Heysius* Cum diua muttiens aues *Bergkius mus. rhen. XVIIII 605* Lasciua mulier ut nates *Froehnerus mus. rhen. XIII 149* Cum dira mala per alites *CSchwenckius philol. XII 453* Cum de uia mulier aues *Scaliger* ω Cum diua mulier (*uel* mater) alites ostendit occinentes ω Cum dira maris hiems (*haec post Guarinum*) scaphas ostendit aestuantes *Pohlius lect. 39* Conuiua cum mero grauis se ostendit oscitantem *Boehmius qu. cat. 20* Cum deuia mulier uiros offendit oscitantes *Froehlichius* Cum deuias mari trabes offendit obnatantes *Clumper miscell. philol. et paedag. II 147* (*cf. Heinsii adu. 640*). *uersum 5 del Doeringius Handius obs. 35, quibus Schwenckius quoque dubitanter adsentitur* 7 chirographosque *Scaliger* cerographosque *Salmasius ad hist. Aug. p. 412* 10 natisque *Scaliger* (*Lm* in ed.*

in*us*ta turpiter tibi flagella conscribil*l*ent,
et insolenter aestues uelut *minuta* magno
depr*en*sa nauis in mari uesaniente uento.

XXVI

Furi, uillula *u*ostra non ad austri
flatus opposita est neque ad fauon*i*
nec saeui boreae aut apheliotae,
uerum ad milia quindecim et ducentos.
o uentum horribilem atque pestilentem!

XXVII

Minister uetuli puer falerni,
inge*r* mi calices amariores,
ut lex Postumiae iubet magistrae
ebrios*a* acin*a* ebriosioris.

---

11 Insula || conscribilent || 12 uelut inimica || 13 Deprehensa || XXVI Ad Furium || 1 nostra || 2 fauonii || XXVII Ad pincernam suum || 2 Ingere || 4 Ebriose acino

---

pr.) 11 Inlusa *Scaliger* Inuisa *Vossius* conscribillent (*de mensura cf. Lachmannus ad Lucretium p. 36*): conscribilent (*sic V*) flagella *Turnebus adu. XXV 21* conserillent *Statius* constrigillent concribillent *alii*, consecillent *Froehlichius*

XXVI 1 uostra βω (*cf. quaest. I 152*): nostra *V* ω *Lm* 3 apheliotae (*V*) *Klotzius emend. cat. p. XII:* apeliotae ω *Lm*

XXVII 1—4 *citauit Gellius noct. att. VI 20 6* 2 Inger *libri gelliani. respexit h. u glossa Philoxeni* inger εἴσχρασον *apud Labbaeum p. 93^{b} et 228^{a}* 4 Ebriosa acina *libri gelliani. Gellius enim de hiatu uocalium disputans haec scripsit uerba ab Hauptio ind. lect. berol. aest. 1857 p. 4 ita emendata* Catullus quoque elegantissi-

at uos qu*o* *l*ubet hinc abite, lymphae
uini pernicies, et ad seueros
migrate: hic merus est Thyonianus.

XXVIII

Pisonis comites, cohors inanis
aptis sarcinulis et expeditis,
Verani optime tuque mi Fabulle,
quid rerum geritis? satisne cum isto
uappa frigoraque et famem tulistis?
*ec*quidnam in tabulis patet lucelli
expensum, ut mihi, qui meum secutus
praetorem refero datum lucello?

---

5 quod iubet || XXVIII Ad Verannium et Fabullum || 6 Et quidnam ||

---

mus poetarum in hisce uersibus 'Minister uetuli puer falerni — Ebria (Ebriosa *libri*) acina ebriosioris', cum dicere 'ebrio' (ebriose *libri*) posset et quod erat usitatius 'acinum' in neutro genere appellare, amans tamen hiatus illius homerici suauitatem 'ebriam' (ebriosam *libri*) dixit propter insequentis 'a' litterae concentum. qui 'ebriosa' (ebrios *libri*) autem Catullum dixisse putant aut 'ebrioso' (ebriosos *libri*) — nam id quoque temere scriptum inuenitur —, in libros scilicet de corruptis exemplaribus factos inciderunt *alia igitur Catulli exemplaria temporibus Gellii hoc loco* Ebria acina, *quod ipsi Gellio placebat, alia* Ebrioso acino, *alia denique id quod re uera Catullus scripsit* Ebriosa acina *habebant* 7 meru' sit *CPleitnerus progr. spir. p. 11*

XXVIII 2 *possis* Artis 3 Verani *V*: Veranni β ω *Lm* (*cf. VIIII 1 XII 16*) 6 Ecquidnam in tabulis patet lucelli? an *Clumper miscell. phil. et paed. II 147* 8 refero datum lucello 'O Memmi, — irrumasti' *Lachmannus Scaligeri de hoc loco interpungendo sententiam secutus*

(o M*e*mmi, bene me ac diu supinum
tota ista trabe lentus irrumasti!)
sed, quantum uideo, par*i* fuisti*s*
casu: nam nihilo minore uer*p*a
farti estis. pete nobiles amicos.
at uobis mala multa dii deaeque
dent, obprobria Romulei Remique.

XXVIIII

Quis hoc potest uidere, quis potest pati,
nisi impudicus et uorax et aleo,
*Mam*urram habere quod comata Gallia
habebat *unc*tei et ultima Britannia?
cinaede Romule, haec uidebis et feres?
et ille nunc superbus et superfluens
perambula*b*it omnium cubilia

---

9 Omnem mi || 11 parum fuisti || 12 uerba || XXVIIII In Romulum cathamitum || 3 Nam murram || 4 Habebat cum te et || 7 Per-

---

XXVIIII *De inscriptione cf. gloss. Labbaei p. 27*[b] catamithus πόρνος. *hoc carmen Suetonius Iul. 73 hisce designauit uerbis* Catullum a quo (*Caesar*) sibi uersiculis 'de Mamurra' perpetua stigmata imposita non dissimulauerat, . . . (*cf. quaest. cat. I 223. 235*)
1. 2 *apud Quintilianum VIIII 4 141* aspera uero et maledica, ut dixi, etiam in carmine iambis grassantur 'Quis hoc potest — uorax et aleo' 3 *Plinii hist. nat. XXXVI 48* hic namque est Mamurra Catulli ueronensis carminibus proscissus, quem, ut res est, domus ipsius clarius quam Catullus dixit habere 'quidquid habuisset comata Gallia' 4 unctei *scripsi ex GFaerni emendatione* uncti (ω): unctum *Scaliger* ante *Statius Lm* Habebat et cuncta *Auantius* ultimae Britanniae *Douza pater praecid. c. III* post 5 *in aldina a. 1502 editione aliisque multis uersus decimus* (*cf. u. 2*) *iterum scriptus*

ut albulus columbus *h*aut idoneus?
cinaede Romule, haec uidebis et feres?
es impudicus et uorax et aleo.
23 eone nomine *o*rbis, o p*i*issime*i*
socer generque, perdidistis omnia?
11 eone nomine, imperator unice,
fuisti in ultima occidentis insula,
ut ista *u*ostra d*e*futut*a* mentula
ducenties comesset aut trecenties?
quid est ali*d* sinistra liberalitas?
parum expatrauit an parum elluatus est?

.ambulauit || 8 aut ydoneus || 23 urbis opulentissime || 13 nostra diffutura || 15 alit ||

---

inuenitur 8 haut idoneus *Silligius cens. 290 (Hs):* aut Adoneus *Statius et Scaliger* ω *Lm* columbulus Dionius *Heinsius adu. 641 post aliorum* (β) Dionaeus *uel* Dioneus 23 *et* 24 *post* 10 *transposui. cf. quaest. catull. I 192. ThMommsenus hist. rom. III 318 uersus 21—24 post 10 transposuit. ORibbeckius annal. Iahn. LXXXV 377 uersus ita ordinauit: 10—12 23 24 13—15 21 22 16—20*
23 orbis *Hauptius qu. cat. 20 Lm**: urbis *V* ω *Lm* o piissimei *Hauptius l. c. post Lachmanni* coniecturam* o piissime: opulentissime *V Lm* urbis opulentissimi *Froehlichius nunt. erud. monac. XXIII (1846) 31* urbis oblitissimae *Douza pater praecid. c. VII* urbis integerrimae *Silligius cens. 279* orbis abditissima *GHermannus ann. Iahn. XXII 305* urbis oppidissime *Heysius* urbis inclitissimei *CPleitnerus progr. spir. (a. 1848) 6* Eone nomine urbis . . . . . . *Scaliger not. ad Verg. catal. p. 430 Burm.* *inter uersus* 23 *et* 24 *in fine carminis positos uersum amissum esse Teuffelius ad Catulli conuers. german. (1862) p. 114* 24 *hoc uersu in alia re poeta in Vergilii catalectis 3 6 = Meyeri anthol. 103 6 usus est:* Vt ille uersus usquequaque pertinet 'Gener socerque perdidistis omnia'
13 uestra β *Lm* uesca *Sabellicus (Grut. lamp. I 163)* defututa *Lachmannus*:* diffututa *V*ω *Lm* 15 alid *debetur (Auantio et) Statio (cf. Lachmannus ad Lucret. 286. 53)* 16 expatrauit] respe-

paterna prim*a* lancinata sunt bona:
secunda praeda pontica: inde tertia
hibera, quam s*c*it amni*s* aurifer Tagus.
*n*unc Galliae timet*ur* et Britanniae.
quid hunc malum fouetis? aut quid h*i*c potest
nisi uncta deuorare patrimonia?

XXX

Al*f*ene inmemor atque unanimis false sodalibus,

---

17 primum || 19 sit amni || 20 Hunc || timet || 21 hic] hinc || XXX Ad Alphenum || 1 Alphene ||

---

xit glossa Labb. p. 69d 'expatrauit ἐπετέλεσεν' 17 prima *Turnebus aduers. XII 1 et Scaliger:* primum *V Froehlichius nunt. erud. monac. XXIII (1846) 27* 20 Nunc (*an* Hinc?) Galliae timetur *scripsi cf. quaest. I 202. eandem emendationem Froehlichius fecit loco quem modo dixi p. 30:* Hunc Galliae timet *V Lm* Timentque Galliae hunc, timet Britannia *Turnebus aduers. XII 1* Timetque Gallia hunc, timent Britanniae *Douza pater praecid. III* Time Britannia, hunc timete Galliae *Lachmannus** Timete Galliae, hunc time Britannia *Hauptius qu. cat. 19* Timete. Galliae, hinc, time Britannia *GHermannus ann. Iahn. XXII 305* Et hunce Galliae et timent Br. *Spengelius lect. 114 Munro diar. class. philol. IIII (1859) 289* Eunce Galliae et timent Br. *Heysius* Hunc Galliae timetis et Br. *GFaernus de uers. comic. p. 102 ed. Reiz.* ω Hunc (Nunc *Puccius Kochius*) Galliae timent, timent Br. *Vossius Puccius HAKochius symb. phil. bonn. 316* Nunc Galliae uoretur et Britanniae? *Pleitnerus progr. spir. 3* Hunc Gallia extimescit et Britannia *Froehnerus philol. XIIII 583* Nunc Galliae tenentur et Britanniae *ORibbeckius ann. Iahn. LXXXV 377* Hunc hunc timete Galliae et Britanniae *Teuffelius conu. a. 1862 p. 113* 20 *del Scaliger CBarthius aduers. XXXI 2 p. 1422 Ph Wagnerus ann. Iahn. XIII 279* 21 hunc (malum) fouetis ω hoc malum β *Vossius*

XXX *Lachmannum in Bergkii et Caesaris diar. antiq. 1845 nr. 62 p. 492 et in edit. alt. secutus carmen in strophas uersuum binorum discripsi. cum antea conpositio carminis strophica postea quoque Heysio et Rossbachio non probata editores fugisset, Lachmannus in editione priore primus strophas, sed tum uersuum quaternorum restituit*

1 Alfene *hanc formam tituli tuentur. (cf. Mommseni CIL. I p. 210*

iam te n*il* miseret, dure, tui dulcis amiculi?

iam me prodere, iam no*n* dubitas fallere, perfide:
n*um* facta impia fallacum hominum caelicolis placent?

quae tu negligis, ac me miserum deseris in malis:
*e*heu quid faciant, di*c*, homines, cuiue habeant fidem?

certe tute iubebas animam tradere, inique, *me*
inducens in amorem, quasi *t*uta omnia mi forent.

*i*de*m* nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
uento*s* irrita ferre ac nebulas aerias sinis.

si tu oblitus es, *at* dii meminerunt, meminit Fides,
quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui.

XXXI

Paene insularum, Sirmio, insularumque
ocelle, quascunque in liquentibus stagnis
marique uasto fert uterque Neptunus,

---

2 nihil || 3 iam non me dubitas || 4 Nec || 6 Oheu || dico || 7 me *omissum* || 8 omnia tuta || 9 Inde || 10 Vento || 11 ut dii || XXXI Ad sirmium insulam ||

(*nr. 831*). *467. 473. ea usus est Lachmannus in commentatione quam paullo ante commemoraui:* Alphene *Vω Lm.* (*ceterum quae quaest. I 83 de consulatu P. Alfeni Vari iuris consulti dixi corrigenda sunt ex CIL I 467 et inscr. coll. Orell. nr. 6438*) 3 Iam iam prodere iam *Spengelius lect. cat. 122* 4 Num *scripsi:* Nec *Vω Lm* pellacum β 5 Quos β *B Guarinus Auantius* 4 *et* 5 *post* 12 *transposuit Lachmannus* (*prob Hp*) 6 Et heu *Froehlichius* dic] dehinc *Statius* 9 Idem βω *Lm*: Inde *V Rossbachius* 11 meminere, at β *Martyni-Laguna* ω 11. 12 Si tu oblitus es, (at di meminere, at meminit Fides) Quae te ut poeniteat postmodo facti facient tui? *Handius obs. 83*

XXXI 3 effert *Doeringius* ferit (β) utrinque *Froehlichius*

quam te libente*r* quamque laetus inuiso,
uix m*i* ipse crede*ns* Thy*n*iam atque bithyn*os*
liquisse campos et uidere te in tuto!
o quid solutis est beatius curis,
cum mens onus reponit, ac peregrino
labore fessi uenimus larem ad nostrum
desideratoque acquiescimus lecto.
hoc est quod unum est pro laboribus tantis.
salue, o uenusta Sirmio, atque hero gaude:
gaudete uos*que*, *o* lydiae lacus undae:
ridete, quicquid est domi cachinnorum.

XXXII

Amabo, mea dulcis Ipsitil*l*a,
meae deliciae, mei lepores,

---

4 libente || 5 mihi || crederis (*sscr.* al'. credens) thimiam || bithinios || 13 uos quoque lydie || XXXII Ad Ipsicillam || 1 Ipsithila

---

4 libens te *Passeratius* 5 thimiam *et* bithinios *V. nonne* Thuniam atque bithunos *restituendum?* 6 *an* et uidere me in tuto? 12. 13 atque ero gaude Gaudente: *Bergkius philol. XVI 618* 13 uosque o *Lachmannus:* uosque (ω) *uel* uos o β Lydii *post Scaligerum Froehlichius* Libuae *Lachmannus** (*propter Libuos Gallos*, *cf. Liuii V 35 XXI 38 XXXIII 37*) (*Hp*) lucidae *B Guarinus Bergkius HAKochius symb. philol. bonn. 316* ludiae *Scaliger* limpidae *Auantius* (limpidi *aldina 1502*) uos quoque, incitae lacus *Heysius* luteae *Froehnerus philol. XIIII 582*

XXXII 1 Ipsitilla *scripsi* (*cf. Buechelerum ad Petronium p. 74. nomen* Ipsitillae *siue* ipsitillae *mauis hypocoristicum ab* ipsa *sicuti* hirquitallus, *de quo uide quae de deminutiuis graecis et latinis p. 81 exposui*, *ab* hirquus *deriuatur*): Ipsithilla βω *Lm et in titulo ueronensi spurio* D. M. Ipsithillae dulcissimae C. Valerius Catullus, *quode cf. qu. cat. I 22.* Ipsicilla β (*cf. inscriptio in V*) *Froehne-*

iube ad te ueniam meridiatum.
et si iusseris illud, adiuuato
nequis liminis obseret tabellam,
neu tibi lubeat foras abire,
sed domi maneas paresque nobis
nouem continuas fututiones.
uerum, siquid ages, statim iubeto:
nam pransus iaceo et satur supinus
pertundo tunicamque palliumque.

XXXIII

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, et cinaede fili,
(nam dextra pater inquinatiore,
culo filius est uor*a*ciore)
cur non exilium malasque in *o*ras
itis? quandoquidem patris rapinae
notae sunt populo, et natis pilosas,
fili, non pote*s* a*s*se uendi*t*are.

XXXIII 4 uoratiore *sscr.* al'. uolantiore || 5 horas || 8 potest a se uendicare

---

rus mus. rhen. XIII 149 (prob MHertzius XVII 324) Hypsithilla *Scaliger* hospitilla *Turnebus adu. XII 1* Hispitilla *Vossius* Iphitilla *Guietus* 4 adiubeto *Turnebus aduers. XII 1 et alii, ueluti Gifanius coll ad Lucr. 301 Liuineius not. 15 Heinsii adu. 641 EMehler mnemos. II 180. ante* illud *interpungi uult RKlotzius em. cat. p. VII*
10 sathe (= σάθη) *Statius*

XXXIII 3. 4 pater est uoraciore Culo filius inquinatiore *LCarrio antiq. lect. I 16 (in Gruteri Lamp. III 2 23) 'tenuis cuiusdam', ut ait, 'membranae beneficio' et Handius obs. 83*

XXXIIII

Dianae sumus in fide
puellae et pueri integri:
Dianam pueri integri
  puellaeque canamus.

o Latonia, maximi
magna progenies Iouis,
quam mater prope deliam
  depos*iu*it oliuam,

montium domina ut fores
siluarumque uirentium
saltuumque reconditorum
  *a*mnium*que* sonan*t*um.

tu Lucina dolentibus
Iuno dicta puerperis,
tu potens Triuia et notho es
  dicta lumine Luna.

tu cursu, dea, menstru*o*

XXXIIII Carmen Diane || 3 *omissus* || 8 Deposuit || 12 Omnium sonantium || 17 menstrua ||

XXIIII *De strophis carminis huius cf. Lachmannus in Bergkii et Caesaris diar. antiq. a. 1845 p. 484* 3 *om V: add* β 'Dianae pueri integri Pontanus ex u. c'. *Perreius* (*ita aldina quoque a. 1502 et BGuarinus habet*) "Dianam' excerpta Italorum' *Lachmannus** '*sed lector aduerte quod in nouis codicibus tam impressis quam manu scriptis deest tertius uersus 'Dianam pueri integri', quem nos in uetustiore exemplari inuentum suo loco audacter reposuimus' Palladius. cf. praeterea Spengelii lect. cat. 120* 8 '*Emendo* Deposiuit' *Palladius* 15 notho es: *cf. Lachmannus ad Lucret. p. 200*

metiens iter annuum
rustica agricolae bonis
tecta frugibus exples.

*s*is quo*c*unque tibi placet
sancta nomine, Romulique
antique*i*, ut solita es, bona
sospites ope gentem.

XXXV

Poetae tenero, meo sodali
uelim Caecilio, papyre, dicas,
Veronam ueniat Noui relinquens
Comi moenia lariumque litus:
nam quasdam uolo cogitationes
amici accipiat sui meique.
quare, si sapiet, uiam uorabit,
quamuis candida milies puella
euntem reuocet manusque collo
ambas iniciens roget morari,
quae nunc, si mihi uera nuntiantur,
illum deperit impotent*e* amor*e*:

---

21 Scis quecunque || 23 Antique || XXXV Ad Cecilium. Iubet libello loqui || 12 impotentem amorem ||

---

23 Antiquei *RKlotzius emend. p. XIII ex* Antiqui β: Antique *V Lm* Antiquam βω *Lm** Ancique *Scaliger Lm** Ancique — boni *Merula ad Enn. p. 306* solita's *LMueller de re metr. 303 ex* solitas es β

XXXV 10 iniiciens βω *Lm* 12 *Charisius art. gramm. I 108 P 133, 25 Keil* 'Inpotente' Catullus 'deper[it inpo]tente amore' quod

nam quo tempore *l*egit inco*h*atam
Dindymi dominam, ex eo misellae
ignes interiorem edunt medullam.
ignosco tibi, sapphica puella
musa doctior: est enim uenuste
magna Caecilio incohata mater.

XXXVI

Ann*a*les Volusi, cacata charta,
uotum soluite pro mea puella.
nam sanctae Veneri Cupidinique
uouit, si sibi restitutus essem
de*s*issemque truces uibrare iambos,
electissima pessimi poetae
scripta tardipedi deo daturam
infelicibus ust*u*landa lignis.
et hoc pessima se puella uidit
iocose lepide uouere *d*iuis.

---

13 elegit indotatam || 16 saphica || 18 cecilia || XXXVI Ad Lusicacatam || 1. 20 Annuale suo lusicacata || 5 Dedissemque || 8 ustilanda || 10 se diuis

ita quoque dictum notat Plinius. *uncis inclusa in codice neapolitano amissa sunt* 13. 18 incohatam. incohata (*V*) *Muretus:* inchoatam. inchoata βω *Lm* 18 a Caecilio *Auantius*

XXXVI 1 *Hunc uersum et hoc carmen respexit Seneca epistul. XV 1 (93) 11* (Metronax) non tam multis uixit annis quam potuit. et paucorum uersuum liber est et quidem laudandus atque utilis. annales Tanusii scis quam ponderosi sint et quid uocentur (*cf. qu. I 279*) 3 sancte *Liuineius not. 16* 5 Desissemque *Auantio in emendationibus (p. 933c ed. paris. a. 1604) debetur* 7 datura β *Scaliger Spengelius lect. 116* 8 ustilanda *V Statius* 9 haec βω *Lm** 10 Iocose et βω (*at cf. Spengelii lect. cat. 105*) Ioco se

nunc, o caeruleo creata ponto,
quae sanctum Idalium uriosque *portus*
quaeque Ancona *C*nidumque harundinosam
colis *quae*que Amathunta quaeque *G*ol*g*os
quaeque Dur*r*achium Adriae tabernam,
acceptum face redditumque uotum,
si non illepidum neque inuenustum est.
at uos interea uenite in ignem,
pleni *r*uris et inficetiarum
ann*a*les Volusi, cacata charta.

XXXVII

Salax taberna uosque contubernales,
a pilleatis nona fratribus pila,
solis putatis esse mentulas uobis,
solis licere quicquid est puellarum
confut*u*ere et putare ceteros hircos?

---

12 utriosque (*sscr.* al'. uriosque) apertos || 13 gnidumque || 14 Colisque amathunta || alcos || 15 durachium || 19 turis || XXXVII Ad contubernales || 2 non a || 5 Confutere ||

Scaliger Ioco sed lepido (lepide *Froehl.*) *Heinsius adu. 638. 642 Froehlichius* 12 uriosque portus *NHeinsius adu. 642 Lm*:* Vriosque apertos *V*ω *Lm* Surosque (Syrosque) apertos *Vossius* (*collato Menandro rhetore VIIII 136 Walz. III 334 Spengel. cf. etiam Bernhardii hist. litt. gr. II 1 562*) *Lm** 13 Gnidum *V sed cf. LMueller de re metrica 316* 14 Golgos *Auantio debetur*

XXXVII 1 *Atilius Fortunatianus 2697 P 350 Gaisf.* in iambico metro si paenultimam longam feceris, scazon uocatur, quem et choliambon et hipponaction uocant, ut 'Salax — contubernales' 2 pilleatis *ex uestigiis libri germanensis reuocaui* (*cf. Fleckeisenum de orthogr. lat. p. 25*)*:* pileatis βω *Lm* 5 *del Handius obs. 84* pu-

an, continenter quod sedetis insulsi
centum an ducenti, non putatis ausurum
me una ducentos irrumare sessores?
atqui putate: namque totius uobis
frontem tabernae *sci*pionibus scribam.
puella nam me*i*, quae meo sinu fugit,
amata tantum quantum amabitur nulla,
pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
consedit istic. hanc boni beatique
omnes amatis, et quidem, quod indignum est,
omnes pusilli et semitarii moechi:

---

10 sopionibus || 11 nam me || *post* 16 *inscriptio* Ad Egnatium ||

---

tere *Clumper in miscell. philol. et paed. II 148* 9 iamque *Handius obs. 88* 10 scipionibus βω: sopionibus *V Vossius* scorpionibus β *Lm* scriptionibus *Marcilius HAKochius* inscriptionibus *Handius obs. 90* titionibus *CScioppius uerisim. II 14 p. 118* sponsionibus (= *mit kohlenstöcken*) *Heysius* scopionibus pingam *Heinsius ad Burmanni Petron. 22 p. 101* scorpionibus figam *Froehlichius. apud Petronium 22 p. 24 Buech.* cum Ascyltos grauatus tot malis in somnum laberetur, illa quae iniuria depulsa fuerat ancilla totam faciem eius fuligine longa perfricuit et non sentientis labra humerosque sopitionibus pinxit *in librorum petronianorum* sopitionibus *duo uocabula in unum falso coaluisse ueri simile est: cf. quae Buechelerus ad l. c. adnotauit* 11 nam mei *scripsi ex Heinsii et Silligii coniectura* nam mi (*cf. XXI 11 LXXVII 3*): nam me *V* (Puella nam me, quae *Lm* Puella nam, me quae *Spengelius lect. 120*) namque *Auantius* nam mea (β) *Statius* amata *Handius obs. 92* quae e βω
17 — 20 *a uersibus praecedentibus separati in V cum carmine sequenti cohaerent. eos BGuarinus et Auantius post XXXVIIII 9 conlocauerunt. eosdem ex alio quodam Catulli carmine desumptos et e Capri grammatici libris, quos Priscianus ante oculos habuisset (uide quae ad u. 17 et 18 attulimus), in codices Catulli receptos iuxta carmen similis argumenti XXXVIIII positos esse Handius obs. 93* existi-

tu praeter omnes une de capillatis,
cuniculosae Celtiberiae fili
Egnati, opaca quem bonum facit barba
et dens hibera defricatus urina.

XXXVIII

Malest, Cornifici, tuo Catullo,
malest me hercule et *est* laboriose,
et magis magis in dies et horas.
quem tu, quod minimum facillimumque est,
qua solatus es allocutione?
irascor tibi. sic meos amores?
paulum quid lubet allocutionis,
maestius lacrimis simonideis.

---

18 celtiberi? || XXXVIII 1 Male est si carnifici || 2 Male si me || est *omissum*

---

mauit 17. 18 *Priscianus bis citauit: V 77 673 P 188, 21 H* 'unus' quia de uocatiuo quidam dubitant, Caper, doctissimus antiquitatis perscrutator, ostendit hoc usum Catullum et Plautum. Catullus 'Tu praeter omnes une de capillatis Celtiberosae Celtiberiae fili' *et VII 22 741 P 305, 11 H* Catullus autem 'Tu praeter — fili'. *priore loco omnes, posteriore, si darmstad.c (in quem ex Catullo* cuniculosae *inlatum est) exceperis, itidem omnes Prisciani libri* Celtiberosae *habent*

XXXVIII 2 et est *Silligius (Froehlichius comm. acad. monac. III 3 703)*: est *om* *Vω Lm* ei et *Lachmannus* (cf. eundem etiam ad Lucr. p. 152)* mehercules et laboriose *LMueller de re metr. 254* 6 *posuit post* 3 *Scaliger* 7 quid iuuet *Heinsius adu. 642* quod iuuet *Vossius* *finem carminis lacunosum esse Parthenius Muretus Statius alii contenderunt. Froehlichius post u. 8 add I*[b] *4 — 6* 8 Misisses *Statius* Mollius (*uel* Mulsius) *Ramlerus*

XXXVIIII

Egnatius, quod candidos habet dentes,
renidet usque quaque. sei ad rei uentum est
subsell*i*um, cum *o*rator excitat fletum,
renidet ille. si ad pii r*o*gum fil*i*
lugetur, orba cum flet unicum mater,
renidet ille. quicquid est, ubicunque est,
quodcunque agit, renidet. hunc habet morbum
neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
quare monendum *te* est mihi, bone Egnati.
si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs
aut pa*st*us Vmber aut obesus Etruscus

XXXVIIII 3 Subsellum || excitat orator || 4 regum filii || 9 te *omissum* || 11 parcus ||

XXXVIIII *De hoc carmine cf. FOsannus comment. seminar. philol. gissens. I (ed. a. 1856) 8—15* 2 'sei *Laurentianus' Lm V?*: seu (*uel* sed) βω si *Vossius* (*cf. u. 4*) 4 seu ad pii (*uel* pii ad) ω (*cf. u. 2*) 9 te *add Spengelius lect. 121*: monendus es ω monendus est mihi. bone *Muretus* 11 pastus *Vossius Lm**: parcus *V*ω *Lm* fartus *idem Vossius et Meleager spicil. 21 Lm** (*Hp*). *uocabulum a Catullo hoc loco scriptum eius fere sententiae fuisse quam emendationes uossianae praebent demonstrare uidentur haec quae Scaliger ad suam ipsius* (*ad Varronem p. 21 ed. bip.*) *emendationem* porcus (*Lm**) *defendendam adnotauit*: ea emendatio confirmatur lexico PDanielis, cui parile ego uidi in monasterio uindocinensi. in eo glossario antiquo hic uersus producitur cum interpretamento 'id est grassus pinguis'. *in his glossariis in ipso uersu catulliano* Aut pinguis Vmber *scriptum fuisse paene certum est. cf. Turnebi aduers. XIIII 8* 'Aut parcus Vmber' male scribi uideretur. Petrus quidem Daniel sese in antiquissimo reperisse lexico ait locum ita prolatum 'Aut pinguis Vmber' *et in glossis uaticanis* (*in Mai classic. auctor. VII 574*) *haec leguntur:* Pinguis grassus. nam obesus plus est quam pinguis. Catullus ait 'Aut pinguis Vmber (*cod.* ubera) aut obe-

aut Lan*u*uinus ater atque dentatus
aut Transpadanus, *ut* meos quoque attingam,
aut qui lubet qui puriter lauit dentes,
tamen renidere usque quaque te nollem:
nam risu inepto res ineptior nulla est.
nunc Celtiber *es*: Celtiberia in terra,
quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
dentem atque ru*s*sam defricare gingiuam,
ut quo iste uester expolitior dens est,
hoc te amplius bibisse praedicet lot*i*.

XXXX

Quaenam te mala mens, miselle Rauide,
agit praecipitem in meos iambos?
quis deus tibi non bene aduocatus

12 lamiuinus? || 13 aut meos || 17 es *omissum* || 19 rusam || 21 lotus || XXXX Ad Rauidum ||

sus Etruscus (*cod.* et prossus) 12 Lanuinus β *LMueller de re metr 252* acer β *Heinsius* 17 es *add Corradinus de Allio Lm**: es *om VLm* et *add. editio cantabrig. a. 1702* at *Doeringius* (*de uocabulorum* Celtiberia in terra *ordine cf. Ritschelium ad Reifferscheidii Suetonium 492*) Nunc Celtiber in Celtiberia terra *Scaliger* ω Nunc Celtiberus: *Palladius* 18 *et* 19 *respexit Apuleius apol. p. 393 Oudend. 10, 9 Krueg., nec tamen adcurate his citauit uerbis:* nisi forte in eo reprehendendus sum quod Calpurniano puluisculum ex arabicis frugibus miserim: quem multo aequius erat spurcissimo ritu Hiberorum, ut ait Catullus, sua sibi urina: 'dentem atque russam pumicare gingiuam'. *uerba* sua sibi urina *Apulei esse nec diuersam uersus 18 scripturam haberi posse, id quod Lachmannus putauit, Leutschius nunt. erud. gotting. 1855 p. 1965 et Osannus l. c. p. 14 dispexerunt* 19 russam *Apuleius* (*cf. Lachmannus ad Lucretium 217*): rusam *V* defricare] pumicare *ex Apuleio post alios Osannus* 21 lotus *V Osannus*

XXXX 1 Raude ω (*sed cf. LMueller de re metr. 271*) 2 *hunc*

uecordem parat excitare rixam?
an ut peruenias in ora uulgi?
quid uis? qua lubet esse notus optas?
eris, quandoquidem meos amores
cum longa uoluisti amare poena.

XXXXI

Ameana puella defututa
tota milia me decem poposcit,
ista turpiculo puella naso,
decoctoris amica formiani.
propinqui, quibus est puell*a* curae,
amicos medicosque conuoca*te*:
non est sana puella. nec rogate
qualis sit: solet *esse* imaginos*a*.

5 perueniamus in || 8 poema al'. poena || XXXXI 1 A me an a || 5 puelle || 6 conuocare? || 8 et imaginosum

uersum Porphyrio et commentator cruquianus ad Hor. carm. I 16 24 respexisse uidentur. cf. infra fragm. Cat. III 5 perueniamus ora β *Silligius* 6 Quouis *Statius* Cuiuis *Vossius* Quiuis *Heysius*

XXXXI 1 Ameana *Froehnerus mus. rhen. XIII 149 pro* '*Ammiana*' *positum esse putat.* Amiani *nomen est in Cic. ad Att VI 1 13.* Amoena illa *Heysius* Ametina *Hauptius in editione secunda* Aufilena *Pohlius lect. 41. possis etiam* Anniana (*cf. Gruteri inscr. 159, 9 Paulii encyclop. antiq. I² 1020*) Ah me, an illa *Scaliger* Ain sana puella *Vossius* diffututa *BGuarinus* (*Hs*) (*cf. ad XXVIIII 13*) 7 rogate *V:* rogare β. *utrum editores praetulerint ex iudicio quod de uersu sequenti fecerunt pependit* 8 esse imaginosa *scripsi:* et imaginosum *VLm* haec imaginosum βω *Scaliger Lm** sit: solide est imaginosa *Hauptius* sit: stolida atque imaginosast *Pleitnerus progr. spir. 16* rogare Q. s. solet: en imaginosam (*Hs*) *uel* solet haec imaginosa *Doeringius* rogare Qualis sit solet haec (aes *Froehlichius*) imaginosum

XXXXII

Adeste, hendecasyllabi, quot estis
omnes undique, quotquot estis omnes.
iocum me putat esse moecha turpis
et negat mihi uestra reddituram
pugillaria, si pati potestis.
persequamur eam, et reflagitemus.
quae sit quaeritis. ill*a* quam uidetis
turpe incedere, m*i*mice ac moleste
ridentem catu*l*i ore gallicani.
circumsistite eam, et reflagitate,
'moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos.'
non assis facis? o lutum, lupanar,

XXXXII 7 illam ‖ 8 mirmice ‖ 9 catulli ‖

(= *speculum*) βω rogare Q. s. solet haec imago (inepta *Clumper*) nasum *Turnebus adu. XIIII 8 Clumper miscell. philol. et paed. II 149. carmen hoc in fine mutilum esse censet post alios Silligius*

XXXXII 4 uestra *V*ω: nostra βω *Lm* 5 Pugillaria: *cf. Charisii art. gr. I 75 P 97, 10 K* 'hos pugillares' et masculino genere et semper pluraliter dicas, sicut (? *an* sicut ait) Asinius in Valerium (ium *amissa in codice*), quia pugillus est qui plures tabellas continet in seriem sutas. at tamen 'haec pugillaria' saepius neutraliter dicit idem Catullus in hendecasyllabis. *uerba Catulli* Et negat mihi nostra (*sic*) redditurum (*sic*) Pugillaria, si pati potestis *ab editoribus superioribus uerbis Charisii inserta cum in codice non extent, Keilius recte omisit. (de loco Charisii cf. MHauptius ind. lect. berolin. aestiu. a. 1855 p. 4 et FOsannus commentar. sem. gissens. II 15 et meae quaest. catull. I 24)* 5 sic pati potestis? *Meleager spic. 21* 8 mimice *Turnebus apud PPithoeum aduers. subsec. I 17 (cf. Gruteri lamp. II 765) et in aduersar. XVIII 15*: rhythmice *Scaliger* 13 o lutum, o lupanar *uel* o lutum luparum *Statius* o blitum (o) lu-

aut si perditius potest quid esse.
sed non est tamen hoc satis putandum.
quod si non aliud potest, ruberem
ferreo canis exprimamus ore.
conclamate iterum altiore uoce
'moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos'.
sed nil proficimus, nihil mouetur.
mutanda est ratio modusque uobis,
siquid proficere amplius potestis,
'pudica et proba, redde codicillos.'

XXXXIII

Salue, nec minimo puella naso
nec bello pede nec nigris ocellis
nec longis digitis nec ore sicco
nec sane nimis elegante lingua,
decoctoris amica formiani.
ten prouincia narrat esse bellam?
tecum Lesbia nostra comparatur?
o saeclum insapiens et infacetum!

---

17 Ferre o || 21 Sed nihil || 22 nobis

---

panar *Sealiger ad Varron. p. 216 bip. Heinsius adu. 643* 14 potes β *Spengelius lect. 117* 22 nobis *V Spengelius lect. 117* 23 *erat cum conicerem* amplius putatis

XXXXIII 1 nimio β *Scaliger* modico *Ramlerus* 8 insipiens et inficetum βω

XXXXIIII

O funde noster seu sabine seu tiburs
(nam te esse tiburtem autumant quibus non est
cordi Catullum laedere: at quibus cordi est
quouis sabinum pignor*e* esse contendunt),
sed seu sabine siue uerius tiburs,
fui libenter in tua suburbana
uilla *m*al*a*mque pectore expul*i* *t*ussim,
non inmerenti quam mihi me*u*s ue*n*t*e*r,
dum sumptuosas appeto, dedit, cenas.
nam, sestianus dum uolo esse conuiu*a*,
orationem *i*n Antium petitor*e*m
plenam ueneni et pestilentiae legi.
hic me grauido frigida et frequens tussis
quassauit usque dum in tuum sinum fugi
et me recuraui otioque et urtica.
quare refectus maximas tibi grates
ago, meum quod non es ulta peccatum.
nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sesti recepso, qui*n* grauedinem et tussim

XXXXIIII 4 pignoris || 7 aliamque || expulsus sim || 8 mens uertur || 10 conuiuii || 11 minantium petitorum || 19 Sestire cepso qui ||

XXXXIIII 7 *em Auantius*. expui tussim *Scaliger* (*at cf. LXXVI 22*) 8 *em Faernus apud Statium* 11 *em Statius*. in Actium petitorem βω 12 legit βω *cf. ad u. 21* 13 Hinc *Bergkius* grauido] *de scriptura huius uocis Victorius uar. lect. IIII 8 dixit* 15 ocymo βω 17 ulte *Faernus* ω ultu' *Mure-*

non m*i*, sed ipsi Se*s*tio ferat frigus,
qui tunc uocat me cum malum librum leg*i*.

XXXXV

Acmen Septim*iu*s suos amores
tenens in gremio 'mea' inquit 'Acme,
ni te perdite amo atque am*o*re porro
omnes sum assidue paratus annos
quantum qui pot*e* plurimum perire,
solus in Libya Indiaque tosta
caesio ueniam obuius leoni.'
hoc ut dixit, Amor, sinistra ut ante,
dextra sternuit approbatione*m*.
a*t* *A*cme leuiter caput reflectens
et dulcis pueri ebrios ocellos
illo purpureo ore sa*u*iata
'sic' inquit, 'mea uita Sept*umi*lle,
huic uni domino usque seruiamus,
ut multo mihi maior acriorque

---

20 mihi || sectio *uel* septio || 21 legit || XXXXV 1 septimos || 3 amare || 5 potest || 9 approbatione || 10 Ad hanc me || 12 saniata || 13 septimulle *uel* septinulle

---

tus (*Hs*) 20 mi ω (*cf. LMueller de re metr. 156*): mihi *V Lm* ferat uirus *Bergkius* 21 legi *Lachmannus* (*ad Lucret. 290*), *qui duodecimo quoque uersu* legi *ex V reuocauit*: legit *V* ω malum legit librum βω (*cf. qu. I 302*)

XXXXV 1 Septumios (septimos *V*) *Spengelius lect. 121* 3 amore *Froehlichius*: amare *V* ω *Lm* 8 *et* 9 *del Silligius*. sinistra, ut ante Dextra, ω Amor sinistra, ut ante, Dextram *Rossbachius* sinistram ut ante Dextram βω sinistra ut ante, Dextra sternuit appro-

ignis mollibus ardet in medullis'.
hoc ut dixit, Amor, sinistra ut ante,
dextr*a* sternuit approbationem.
nunc ab auspicio bono profecti
mutuis animis amant amantur.
unam Septumius misellus A*c*men
mauult quam Syria*s* Britanniasque:
uno in Septimio fidelis Acme
facit delicias libidinisque.
quis ullos homines beatiores
uidit, quis Venerem auspicatiorem?

XXXXVI

Iam uer egelidos refert tepores,
iam caeli furor aequinoctialis
iocundis zephyri silescit aureis.
linquantur phrygii, Catulle, campi
Nicaeaeque ager *u*ber aestuo*s*ae:
ad claras Asiae uolemus urbes.
iam mens praetrepidans auet uagari,
iam laeti studio pedes uigescunt.
o dulces comitum ualete coetus,

---

17 sinistrauit ante || 18 Dextram || 21 agmen || 22 syriasque || XXXXVI 1 uere gelidos || 5 ruber estuore ||

---

batione *V* ω Amor sinister ante Dextram *Vossius* 17 *et* 18 *cf. uersus 8 et 9* 24 libidinisque *V:* libidinesque βω *Lm*

XXXXVI 7 *et* 8 *posuit post* 3 *L Doederlinus orat. et comment. II* 208

longe quo*s* simul a domo profectos
diuersae uariae uiae reportant.

XXXXVII

Porci et Socration, duae sinistrae
Pisonis, scabies famesque mundi,
uos Veraniolo meo et Fabullo
uerpus pr*ae*posuit Priapus ille?
uos conuiuia lauta sumptuose
de die facitis? mei sodales
quaerunt in triuio uocationes?

XXXXVIII

Mellitos oculos tuos, I*u*uenti,
siquis me sinat usque basiare,
usque ad milia basiem trecenta,
nec unquam *ui*de*a*r satur futurus,
non si densior aridis aristis
sit nostrae seges osculationis.

---

10 quo || XXXXVII 4 proposuit || XXXXVIII 1 inuenti || 4 inde cor satur

---

8 *an* laeto? 11 Diuerse *V* ω Diuersos βω (*cf. Spengelius lect. 103*)

XXXXVII 2 Memmi βω 3 Veranniolo βω *Lm* (*cf. VIIII 1 XII 16. 17 XXVIIII 3*)

XXXXVIII 4 uidear *BGuarinus:* uideor *Statius* (*cf. RKlotzius em. XIII*) inde, reor, *Froehlichius* inde ego cor *Silligius* (*cf. etiam cens. 290*) Nec unquam saturam inde cor futurum est βω 5 africis aristis *Marklandus ep. crit. 157*

XXXXVIIII

Disertissime Romuli nepotum,
quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
quotque post aliis erunt in annis,
gratias tibi maximas Catullus
agit pessimus omnium poeta,
tanto pessimus omnium poeta
quanto tu optimus omnium patronu*s*.

L

Hesterno, L*i*cini, die otiosi
multum lusimus in meis tabellis,
ut conuenerat esse delicatos.
scribens uersiculos uterque nostrum
ludebat numero modo hoc modo illoc
reddens mutua per iocum atque uinum.
atque illinc abi*i* tuo lepore
incensus, L*i*cini, faceti*is*que,
ut nec me miserum cibus iuuaret,
nec somn*u*s tegeret quiete ocellos,
sed toto indomitus furore lecto
uersare*r* cupiens uidere lucem,
ut tecum loquerer, simulque ut essem.
a*t* defessa labore membra postquam

XXXXVIIII Ad M. Tullium || 7 patronum || L Ad Lucinium || 1 lucini || 7 abiit || 8 lacini faceti tuique || 10 somnos || 12 Versaretur || 13 simulque ut omnem al'. essem || 14 Ad

---

L 2 *an* in tueis? (*cf. qu. cat. I 263*) inuicem libellis *Sabellicus* (*in Grut. lamp. I 164*) 3 esse: delicatos Scribens ω

semimortua lectulo iacebant,
hoc, iocunde, tibi poema feci
ex quo perspiceres meum dolorem.
nunc audax caue *s*is, precesque nostras,
oramus, caue despuas, ocell*e*,
ne poenas Neme*s*is reposcat a te.
est u*e*mens dea: laedere hanc caueto.

LI[a]

Ille *mi* par esse deo uidetur,
ille, si fas est, superare diuos
qui sedens aduersus identidem te
spectat et audit

---

18 caueris precesque || 19 ocello || 20 nemessis || reposcat (*et* reponat?) || 21 uehemens || LI[a] Ad Lesbiam || 1 mihi impar ||

---

18 caue *ultima correpta, qua mensura Catullus et huius carminis uu. 18 et 19 et LXI 152 usus est, Seruio ad Vergilii Aeneid. IIII 409 p. 288 Lion. in memoria fuisse uidetur. cf. quae infra ad Catulli fragm. X adnotauimus.* Nunc audax cauere est *Spengelius lect. 114* 20 reponat: ah te! *uel* reponat: Ate *Meleager spicil. 23. posterius Vossius quoque* 21 uemens *Statius Hauptius* (*cf. Lachmannum ad Lucr. 133 et LMuellerum de re metr. 253*)*:* uehemens *V* ω *Lm*

LI[a] *Catullus ex Sapphus carmine a Longino de sublimitate c. 10, 2 seruato* (*fragm. 2 Neuii et Bergkii poet. lyr. p. 666*) *conuertit. tres priores strophae apud Sappho et Catullum eaedem sunt, quibus tamen carmen genuinum absolutum non erat: apud Longinum enim stropha quarta integra et quintae uersus primus secuntur, quarum nihil hodie apud Catullum extat. Lachmannus quidem ad Frankii fastos horatianos p. 237* neque illud *inquit* Catulli 'Otium Catulle tibi molestum est' neque sapphicum ἀλλὰ πᾶν τολματὸν satis apertum est, cum tamen illud ab hoc expressum esse satis constare uideatur. *idem FNeuius*

LIIII

Othonis caput oppido pusillum,
Heri rustica semilauta crura,
subtile et leue peditum Libonis,
si non omnia, displicere uellem
tibi et Fuficio, seni recocto:
irascere iterum meis iambis
immerentibus, unice imperator.

LIIII 1 Octonis ‖ oppido est ‖ *post* 1 *uersus L 16 et 17 iterum scripti* ‖ 2 Et eri (*uel* heri) rustice ‖ 5 sufficio seniore cocto ‖ *post* 5 *inscriptio* In Camerium

---

211 Bursiani erat enim (*Caluus*) paruulus statura, propter quod etiam Catullus in hendecasyllabis uocat illum 'salaputium disertum'. (salaputtium *ex libro bruxellensi Bursianus:* salaputium saliputium saluputium *alii libri Senecae*)*:* salapantium *V* salapucium *uel* salapatium β salicippium *Paulus Manutius apud Muretum et Honoratus Ioannius apud Statium* salipusium *O Gifanius conlect. lucretian. 421* salapittium *I Vossius ad Melam p. 219 et obs. 118* (*cf. etiam A Turnebus aduers. XXIIII 18*) salopugium *Salmasius exerc. plinian. I 50ᵇ*

LIIII *Post Scaligerum aliosque hos septem uersus in unum carmen integrum coniunxi* (*cf. qu. I 221*). *Lachmannus* (*Hp*) *post* 3 *et* 5 *lacunae signa posuit. Parthenius duo carmina fecit ex septem uersibus, utrumque mutilum et lacunosum* (*u. 1—3 et 4—7*). *similia Muretus Statius Pleitnerus* (*progr. spir. 18 et epithal. 35*) *et Rossbachius*
1 oppido βω: oppido est *V Lm* 2 Heri βω *cf. qu. I 223:* Et eri *V* (*Lm*) Vetti *Vossius* ω rustica *aldina 1502:* rustice *V* ω *Lm* Rustice ω 5 Fuficio *Hauptius:* sufficio *V Lm* Fuffitio *Scaliger* Fufecio Suffecio Suffitio *alii* seni recocto] 'glossarium interpretatur ἄπεφθον γέροντα, cum hunc locum in animo haberet' *Scaliger* (*cf. Hauptii qu. 2*) 7 Inmerentibus β *Lm*

LV

Oramus, si forte non molestum est,
demostres ubi sint tuae tenebrae.

LV *Cf. de hoc carmine quae in ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 3—11 dixi. quo modo uersus carminis huius a Catullo distributi sint ualde dubium est. in primis difficultates iniciunt dactyli phalaeceorum in hoc uno carmine a Catullo saepius contracti. qua de contractione cf. Lachmannus ad Terentianum p. XV LMueller de re metr. 166 HWeilius ann. Iahn. LXXXV 337 m. qu. cat. I 229. FHandius (in programmate ienensi a. 1848, quo carmen hoc in antiquam formam restituere conatus est) putauit Catullum partem huius carminis aliquam strophis uersuum binorum ita conposuisse ut uersus singuli priores dactylum contractum uel spondeum, posteriores contra integrum dactylum continerent· haec quam statuit dactylicorum et spondaicorum uersuum uicissitudo ne turbata uideretur, necesse habuit in uersu 8* uideo *et 23* si ego fingar *pro* uidi *et* si fingar *scribere. quo facto ex Handii sententia a uersu 1—12 sex strophae adparent binorum uersuum, septimam efficiunt uersus 13 et 23 — Handius enim Lachmannum secutus post uersum 13 decem illos uersus 23—32 inseruit —, deinde septem secuntur uersus dactylici 24—30: in quibus cum cursores inlustrissimos commemorauerit, poeta metri phalaecei celeritatem genuinam retardare et cohibere noluerit. hos excipiunt quinque strophae (u. 31 32 14—21) et dimidia. nam unus uersus spondaicus (22) restat. huius Handii sententiae partem Leutschius nunt. erudit. gotting. 1855 p. 1989 ita adprobauit ut Handium recte quidem formam uersus phalaecei disticham adgnouisse, sed falso uersus illos decem carmini huic inseruisse iudicaret, quippe qui ex altero carmine quod ad eundem Camerium de eadem re Catullus scripsisset seruati essent. his igitur uersibus omissis Leutschius strophis totum constare carmen arbitratus et inter u. 13 et 14 uersum huius fere sententiae 'et oneri maximo es' et post ultimum u. 22 uersum huius sententiae 'quem protinus uersibus celebrabo' (conl. VI 16. 17) amissum esse statuit. ego quidem, cum uersus singuli ita ut omnes eodem modulo strophico tenerentur distribui non possent, in ind. lect. dorp. a. 1864 duo genera strophae ab Handio repertae admisi, alterum in quo uersus contractus integro antecedit, alterum in quo ordine inuerso bini uersus conlocati sunt. prius genus in prioribus (u. 1—12) posterius in posterioribus (u. 15—22) carminis uersibus inuenitur. alia lege in medio carmine uersus 23—30 obstricti sunt, h. s. quattuor strophae binorum*

te campo quaesiuimus *m*inore,
te in circo, te in omnibus libellis,
te in templo summi Iouis sacrato.
in Magni simul ambulatione
femellas omnes, amice, pre*n*di,
quas uultu uidi tamen serena*s*.
aue*ns* te sic ipse flagitabam:
'Camerium mihi, pessimae puellae!'
qu*ae*dam inquit: 'nudum reduc *puellum*!

LV 1 molestus es || 3 in minore || 7 prehendi || 8 serena || 9 A uelte || 11 Quendam || puellum *omissum*

---

phalaeceorum eorumque integrorum, ut pote cursorum celeritatem exprimentium. denique hi uersus utrimque strophis singulis inclusi sunt a lege proximarum declinantibus. nam in stropha septima (u. 13 et 14) posterior quoque uersus dactylum contraxit atque strophae duodecimae (u. 31 et 32) uersus prior item spondeum recepit. — sed neque ulla harum distributionum satis probabilis est neque ea quam ARiesius ann. Iahn. LXXXXI 299 proposuit.

1 *ex* molestus es *V* molestu's *Rossbachius* 2 Demostres *V. de scribendi ratione cf. Ph Wagneri orthogr. uergil. 456. 458 et Fleckeisenum annal. Iahn. LX 261* latebrae β *Scaliger* 3 Te in campo *Silligius, quod fortasse uerum est* 4 labellis *uel* tabernis β sacellis *RKlotzius annal. Iahn. LVII 86* 6 *h. u. ante Lachmannum interpunctione aliter posita non tam cum septimo quam cum quinto uersu coniungebatur* 8 uideo βω *Handius progr. ienens. a. 1848 p. 11* tenens *ARiesius l. c. p. 297* sereno βω 9 Auens te *scripsi ind. lect. dorp. a. 1864 p. 6:* A uelte *V* Ah uel te β *Lm* Has uel te *Scaliger* Has ut te *Froehlichius* At uel te *Handius* Aulum, te *Heysius* Aullistis — sic *Doederlinus lect. uar. hebd. Erlang. 1836 p. 8 = orat. et comment. I 396* A queis te *IPohlius lect. 47* Auens teque subinde flagitabam *ARiesius l. c. 296* 11 puellum *addidi l. c. p. 9:* nudum reduce .... (β) *Lm*(*Hp*) nudum sinum reducens *Auantius* ω *Lm** nudum sinum recludens *ARiesius* nitidum sinum reducens *idem Auantius* tunicae sinum reducens *Froehlichius* Quaedam

en he*i*c in roseis latet papillis.'
sed te iam ferre Herculei labos est:
14 tanto te*n* fastu negas, amice?
23 non custos si fingar ille Cretum,
25 non Ladas ego p*inn*ipesue Perseus,
24 non si pegaseo ferar uolatu,
26 non Rhesi niueae citaeque bigae:
adde huc plumipedas uolatilesque,
uentorumque simul require cursum:
quos *c*unctos, Cameri, mihi dicares,
30 defessus tamen omnibus medullis
et multis langoribus peresus
32 essem te, m*i* amice, quaeritando.

---

12 Hem (?) hec || 14 te in || 23—32 *post LVIII 5 conlocati* || 25 primipesue || 29 iunctos || 32 mihi

---

inquit: tu nudulum reduce (β) *Handius* 12 heic *ex* hec *V scripsi:* hic β ω *Lm* 14 ten *Muretus Lm**: te in *V* ω *Lm* amico β *Handius Heysius. Post uersum* 14 *uersus decem* Non custos si fingar *usque ad* Essem te mi amice *inserui in V post carmen LVIII, quocum arte cohaerent, positos. cf. qu. cat. I 196. eandem uersuum dispositionem Froehlichius quoque commendauit. olim uulgo (Hs.) uersui 22 adnectebantur. Lachmannus (Hand. Hp. Rb.) eos post u. 13 conlocauit. in codice furiano et in editionibus Guarini et Mureti post u. 12 inserti sunt. Silligius hos uersus alius cuiusdam Catulli carminis fragmentum esse arbitratur. item Leutschius iudicauit. (cf. supra) eos a Catullo abiudicauit ARiesius l. c.* 23 si ego fingar *Handius* 25 24 *transp. Muretus (Rb. Hs.): 24. 25 V* ω *Lm. Froehlichius uersus ita ordinauit 25 26 23 24* 25 Ladas si ω 26 Non Rhesi] Non si herus *Froehlichius* niueis citisque bigis *Muretus* niuea citaque biga *Handius 'ex optimis' ut ait 'libris' et Rossbachius. 'ego* niueae citaeque bigae *genetiuos esse puto* 27 plumipedas *V Silligius Heysius:* plumipedes ω *Lm* 29 cunctos *Schraderus Lm**: iunctos *V* ω *Lm* 32 mi ω: mihi *V Lm*

dic nobis ubi sis futurus, ede
audacter, *c*ommitte, crede luce*i*.
nu*m* te lacteolae tenent puellae?
si linguam clauso ten*e*s in ore,
fructus proiicies amoris omnes:
uerbosa gaudet Venus loquella.
uel si uis, licet obseres palatum,
dum *u*ostri si*m* particeps amoris.

LVI

O rem ridiculam, Cato, et iocosam
dignamque auribus et tuó cachinno.
ride, quicquid amas, Cato, Catullum:
res est ridicula et nimis iocosa.
deprendi modo p*u*pulum puellae
trusantem: hunc ego, si placet Dionae,
protelo rigida mea cecidi.

---

16 hoc committe ‖ lucet ‖ 17 Nunc ‖ 18 tenens ‖ 22 nostri ‖ sis ‖ LVI Ad Catonem ‖ 5 populum ‖ 7 Pro telo

---

15 ubi sis: securus ede *Guietus* 16 *ex* hoc committe *V Vossius haec* ede hoc Audacter, committe lucei *Scaligero debetur* 17 tenent papillae *Perreius Palladius Heinsius Santenius* 21 Vel signis (*i. e. sigillis*) licet *Vossius* 22 Dum nostri fis *Heysius*

LVI 5 *an* in puella? 6 Crissantem β Instantem *Froehlichius* sic *Statius* 7 Pro telo *V* ω

LVII

Pulcre conuenit improbis cinaedis,
Mamurrae pathicoque Caesarique.
nec mirum: maculae par*e*s utrisque,
urbana altera et illa formiana,
impressae resident nec eluentur:
morbosi pariter gemelli utrique,
uno in lectulo erudituli ambo,
non hic quam ille magis uorax adulter,
riuales soci*ei* puellularum:
pulcre conuenit improbis cinaedis.

LVIII

Caeli, Lesbia *no*stra, Lesbia illa,
illa Lesbia, quam Catullus unam
plus quam se atque suos amauit omnes,
nunc in quadriuiis et angiportis
glubit magna*ni*mi Rem*i* nepotes.

LVII 3 paris ‖ 5 nece luentur ‖ 9 socii et puellularum ‖ LVIII 1 uestra ‖ 5 magna admiremini nepotes ‖ *post* 5 *secuntur L V 23—32*

LVII 3 Nimirum β 6 tenelli *Hauptius obs. 40 Lm** *uulgo (Lm) post* pariter *interpungunt orationem, quam ego cum Heysio interrumpi nolui (cf. qu. I 189). Rossbachius uerba* gemelli utrique *cum uerbis* Vno in lectulo *interpunctione coniunxit* 7 *interpunctionem olim uulgo post* lectulo *positam Meleager spicil. 24 (Hp. obs. 40 Lm) deleuit* ludulo *Muretus* lectululó *Auantius* lectulo et *Froehlichius* Vnilectuli *Statius* Ambo molliculi, erudituli ambo *HAKochius symb. philol. bonn. 317* 9 sociei *Scaliger*: socii et *V* ω *(cf. Hauptii obs. 41)* socii ω *Lm*

LVIII 1 uestra *V nescio an recte* 5 magnanimi Remi *Vossius Lm**: magnanimos Remi βω *Lm*

LVIIII

Bononiensis Rufa Ruf*ul*um fellat,
uxor Meneni, saepe quam in sepulcretis
uidistis ipso rapere de rogo cenam,
cum deuolutum ex igne prosequens panem
ab semiraso tunderetur ustore.

LX

Num te leaena montibus libys*t*inis
aut S*c*ylla latrans infima inguinum parte
tam mente dura procreauit ac taetra,
ut supplic*i*s uocem in nouissimo casu
conte*m*ptam haberes a nimis fero corde?

LVIIII In Rufum || 1 rufum fallat || LX 1 libisinis || 2 silla || 4 suppliciis || 5 Conteptam || animis || LXI Epithalamium Iunie et Mallii

---

LVIIII 1 fallat *V Scaliger* 5 *'mihi finis epigrammatis deesse uidetur et eius quod sequitur principium' Statius*

LX *'fragmentum potius quam epigramma integrum' Muretus* 1 Libystinis *Scaliger (cf. OKellerus in Fleckeiseni annal. supplem. IIII 354):* Libyssinis ω 5 a nimis (*V*): ah nimis β ω *Lm*

LXI *CPleitnerum (de epithalamiis catullianis. Dilingae a. 1858) secuti huius epithalamii choros quattuor a pueris et puellis uicibus alternis canendos discreuimus, primum (u. 1—45) et quartum (191—235) stropharum nouenarum, alterum (46—120) et tertium (121—190) stropharum quaternarum denarum. uulgo (Lm) uno tenore strophae omnes decurrunt. IAHartungius philol. III 245 uirgines solas carmen cecinisse putauit. cf. etiam ORibbeckius nou. mus. heluet. I 229. — Lachmannus in Bergkii et Caesaris ephemer. antiq. 1845 p. 484 demonstrauit strophas h. carminis singulas ex systematis duobus, priore uersuum ternorum, posteriore uersuum binorum constare. adstipulatus est Hauptius, qui iam in qu. 26 similia docuerat, et Heysius. (cf. LMueller*

LXI

Collis o *h*elicon*i*i
cultor, Vraniae genus,
qui rapis teneram ad uirum
uirginem, o Hymenaee Hymen,
o *H*ymen Hymenaee,

cinge tempora floribus
suaue olentis amar*a*ci,
flam*m*eum cape, laetus huc
huc ueni niueo gerens
luteum pede soccum,

excitusque hilari die
nuptialia con*c*inens
uoce carmina tinnula
pelle humum pedibus, manu
pineam quate taedam.

namque Iunia Ma*n*lio,
qualis Idalium colens

1 eliconei || 5 O hymenee hymen || 7 amarici || 8 Flameum || 12 continens || 16 mallio

de re metr. 117): uulgo (Lm) uersus disponebantur quasi strophae singulae singulis systematis constarent. (cf. Rossbachius et Westphalus de re metr. II 505) **1 Heliconei** *(V) Scaliger* **5 O Hymen Hymenaee** *aldina a. 1502, Lachmannus, qui hanc lectionem omnibus uersibus pherecrateis quibus Hymenaeus inuocatur (secundum lectionem V in u. 50) restitui uult (cf. ad u. 125):* **Hymen o Hymenaee** βω *(item u. 40. 50. 60)* **15 Spineam** *Parthenius* **16 Iunia**

uenit ad phrygium Venus
iudicem, bona cum bona
nubet alite uirgo,

floridis uelut enitens
myrtus asia ramulis,
quos hamadryades deae
lud*icr*um sibi rosido
nutriunt humore.

quare age huc aditum ferens
perge linquere thespiae
rupis aonios specus,
nympha quos super irrigat
frigerans Aganippe,

ac domum dominam uoca
coniugis cupidam noui,
mentem amore reuinc*i*ens
ut tenax hedera huc et huc
arborem implicat errans.

---

24 Ludricum || 33 reuincens

V Heysius: Vinia β *Lm* (*Hp. Rb.*) Iulia βω (*cf. qu. I 332*) 23 Quas *Pleitnerus* 24 roseido βω 25 Nutriunt in odore *BGuarinus* in agello *Pleitnerus* (*cf. Lachmann. ad Terentian. p. XVI*) 30 Lympha (ω) — Aganippae *NHeinsius ad Verg. ecl. 10, 12* 31 Ad β *Statius* Ad — nouae *GHKortenius progr. gymn. aquisgranens. a. 1824 p. 11* 32 Coniugi *Pleitnerus* 42 citarier]

uosque item simul, integrae
  uirgines, quibus aduenit
  par dies, agite in *m*odum
dicite 'o Hymenaee Hymen,
  o Hyme*n* Hymenae*e*,'

ut lubentius, audiens
  se citarier ad suum
  munus, huc aditum ferat
dux bonae Veneris, boni
  coniugator amoris.

Quis deus magis *e*st ama-
  tis petendus amantibus?
  quem colent homines magis
caelitum? o Hymenaee Hymen,
  o Hymen Hymenae*e*.

---

38 nodum ‖ 40 O hymeneo hymenee hymen ‖ 46 *et* 47 magis amatis | Est petendus ‖ *post* 49 *add* Compararier ausit ‖ 50 O hymen hymenee hymen

---

cf. haec Placidi glossa VI 557 (class. auct. ed. Mai) Citarier, celeriter moueri   46 est ama-(tis) *Bergkius philol. XVI 619:* amatis (Est) *V* ancxiis *Hauptius qu. 23 Lm* aemulis *GHermannus ann. Iahn. XXII 306* ambitu β *Handius qu. 8* a macris Expetendus *Statius* a catis *Heysius* a diis *Froehlichius* a maritis (Est) *Froehnerus philol. XIIII 584* in malis *Rossbachius* mage mutueis *Pleitnerus progr. spir. 8 epith. 23* mage amantius *Osannus comment. semin. philol. giss. III 12* magis ac (ah *Scal.*) magis *Guarinus Scaliger* ω magis ac mage est Expetendus *HLeyser ann. Iahn. XV 37*   48 colant ω *Bent-*

te suis *t*remulus parens
  inuocat, tibi uirgines
  zonula soluunt sinus,
te timens cupida nouos
  captat aure marit*us*.

tu fero iuueni in manus
  floridam ipse puellulam
  dedis a gremio suae
matris, o Hymenaee Hymen,
  o Hymen Hymenaee.

nil potest sine te Venus
  fama quod bona comprobet
  commodi capere: at potest
te uolente. quis huic deo
  compararier ausit?

nulla quit sine te domus
  liberos dare, nec parens
  stirpe *nit*ier: at potest
te uolente. quis huic deo
  compararier ausit?

---

51 sui siremulus || 55 maritos || 56 fer o || 58—60 Dedis a gremio sue matris | O hymenee hymen hymenee || 68 uicier

---

leius in edit. miscell. RDawesii kiddiana. Cantabr. 1817 p. 57 Pleitnerus 51—60 *transp Pleitnerus post u. 75* 54 tumens ω (*Hs*) ciens *Passeratius* pauens *Pleitnerus* Te te Hymen *Vossius* Te timent: *Muretus* 55 maritos *V Silligius* (*cf. Wagneri orthogr. uergil. 448*) 58—59 Matris a gremio suae Dedis βω 68 nitier βω (*Hs*):

quae tuis careat sacris
non queat dare praesides
terra finibus: at queat
te uolente. quis huic deo
75 compararier ausit?

claustra pandite ianuae,
uirgo ades. uiden ut faces
splendidas quatiunt comas?
81 tardet ingenuus pudor:
83 flet, quod ire necesse est.

86 flere desine. non tibi, *Au*-
runculeia, periculum est
nequa femina pulcrior

---

77 adest || *post* 81 *sequitur u.* 82 (*cf. infra post u.* 110) || 86—87 non tibi | Arunculeia

---

uicier *V* cingier *ISchraderus Lm** uincier βω *Lm* iungier *Scaliger* stirpem enitier *Froehlichius* stirpi euincier *Pleitnerus* 73 Terrae *Ramlerus* 77 ades *ISchraderus et IPhKrebsius* (*de epithal. Cat. Gissae 1813 p. 56*)*:* adest. *V* ω adest? *Nobbius de metr. Cat. II 20* *Inter* 81 *et* 83 *uersum* Quem tamen magis audiens *add V*, *quem Lachmannus post u. 110 transposuit* (*cf. etiam Lachm. ad Propert. a. 1816 p. 290*). *ante Lachmannum uersu 82 hic seruato bini uersus 94 et 95 ex interpolatione editionum antiquarum et post u. 78 et post u. 83*, *in quo* necesse sit *scribebant*, *iterabantur*, *unde ex una duae strophae orerentur* 81 Tardat ω. *fortasse scribendum* Tardet ingenuus pudor? Fles quod ire necesse est?
86—87 tibi Au- | runculeia *ThBergkius ad Anacr. p. 31* (*Hs.* A- | runc.

clarum ab Oceano diem
uiderit uenientem.

talis in uario solet
diuitis domini hortulo
stare flos hyacinthinus.
sed moraris, ab*i*t dies:
prodeas, noua nupta.

prodeas, noua nupta, si
iam uidetur, et audias
nostra uerba. uide*n*? faces
aureas quatiunt comas:
prodeas, noua nupta.

non tuus leuis in mala
deditus uir adultera
pro*br*a turpia persequens

---

94. 109. 119. 199 abiit ‖ 95 *omissus* ‖ 98 uiden ut ‖ 103 Procatur pia

---

Hp.): tibi | Aurunculeia *uel* Auruncleia ω *FOsannus comm. semin. philol giss. III 14* tibi | Arunculeia *VLm* (*cf. qu. cat. I 332 GSchmitzius mus. rhen. XVII 303 CKeilius ibid. XVIII 142 CHeraei stud. crit. in Tac. cod. 83*) 95 *om V: add* ω (*cf. qu. I 195*). *FHandius qu. cat a. 1849 p. 9 uersus 94 — 100 ita constituit:* Sed moraris? abit dies: Prodeas noua nupta. | Iam uidetur ut audias Nostra uerba. uiden, faces Aureas quatiunt comas. Sed moraris? abit dies: Prodeas noua nupta 96—97 Prodeas, n. n., sis: (Iam uidetur) ut audias *Scaliger* (st Iam uidetur) et *IVossius* sic Iam uidetur *Pleitnerus* (fi Iam uidetur) ut *RBentleius in edit. miscell. RDawesii kiddiana p. 58*
98 uiden? ω: uiden ut *V* uide ut ω Nostra nunc: uiden ut *LLangius* 103 Probra ω *Lm**: Proca *V Scaliger Lm* Prona *Heysius*

a tuis teneris uolet
secubare papillis,

lenta qu*in* uelut adsitas
uitis implicat arbores,
implicabitur in tuum
complexum. sed ab*i*t dies:
prodeas, noua nupta.

82 quem tamen magis audiens
. . . .
114 o cubile, quod omnibus
. . . .
candido pede lecti,

quae tuo ueniunt hero,
quanta gaudia, quae uaga
nocte, quae medio die
gaudeat! sed ab*i*t dies:
prodeas, noua nupta.

Tollite, *o* pueri, faces:
flam*m*eum uideo uenire.

---

106 Lentaque uelut || 82 *cf. ad u.* 81 || 121 o *omissum* || 122 Flamineum

---

Porcae *Froehlichius* 106 quin βω: que *V* qui ω *Lm* quei *Scaliger* 109 Collulum *Bentleius* *post* 110 *cum Lachmanno* (*Hp. Hs.*) *u.* 82 *posui. amissa supplere conabantur B Guarinus aldinae Muretus Froehlichius Heysius Pleitnerus alii* 118 media βω

ite, concinite in modum
'*o* Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.'

ne diu tacea*t* procax
fescennina *io*catio,
nec nuces pueris neget
desertum domini audiens
concubinus amorem.

da nuces pueris, iners
concubine: satis diu
lusisti nucibus: lubet
iam seruire Talasio.
concubine, nuces da.

sordebant tibi uillicae,

---

123 *post* 125 *conlocatus* ‖ 124 *et* 125. 144 149 sq. 154 sq. 159 sq. 164 sq. 169 sq. 174 sq. 179 sq 184 sq. 189 sq. Io hymen hymenee io | Io hymen hymenee io ‖ 126 taceatis ‖ 127 lotatio

---

124 O Hymen Hymenaee io *aldina a. 1502 Lm* (Hs.):* Io Hymen Hymenaee io *V* ω *Lm* 125 O Hymen Hymenaee *ald. Lm* (cf. ad u. 5)*: Io Hymen Hymenaee io *V* Io Hymen Hymenaee βω *Lm* Hymen o, Hymenaee o *Heysius. item omnia in uersibus* 144 (*sed uide h. l.*). 149 150. 154 155 (*sed cf. h. l.*). 159 160. 164 165. 169 170. 174 175. 179 180. 184 185. 189 190 126 Nec ω 127 iocatio *NHeinsius adu. 644 Lm* (Hs):* locutio βω *Lm* 129 uidens *conieci ind. lect. dorpat. a. 1864 p 12* (*quod probauit ARiesius ann. Iahn. LXXXXI 300*) Desitum dominei dolens *Pleitnerus* Desertum — amore *IVossius* Desertus — amore *LLangius* Desertum domino *editor cantabrig. a. 1702 Doeringius* 133 iubet *ISchraderus emendat. p. 10* iuuet *Pleitnerus* 134 Talasio *V:* Talassio βω *Lm* 136 uilluli *Corradinus*

concubine, hodie atque heri:
nunc tuum cinerarius
tondet os. miser ah miser
concubine, nuces da.

diceri*s* male te a tuis
unguentate glabris marito
abstinere: sed abstine.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenaee.

scimus haec tibi quae licent
sola cognita: sed marito
ista non eadem licent.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

nupta, tu quoque quae tu*us*
uir petet caue ne neges,
ni petitum aliunde eat.

---

141 Diceres || 145 *omissus* || 151 tuis

---

de Allio (*Doer. Hs. Doederlinus de synon. lat. III 21*) Sordebam tibi, uillice Concubine β *BGuarinus Scaliger* uillicus *RBentleius in edit. miscell. RDawesii kiddiana. Cantabr. 1817 p. 58* 147 Soli β *Statius Heinsius adu. 644 Froehlichius* 153 Ni *V Lm* (*cf. ad*

o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

.

En tibi domus ut potens
et beata uiri tui:
quae tibi sine serui*at*
(*o* Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*)

usque dum tremulum mouens
cana tempus anil*i*tas
omnia omnibus annuit.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

transfer omine cum bono
limen aureolos pedes,
rasilemque s*u*bi forem.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

aspice *int*us ut accubans

---

158 seruit || 162 anilis etas || 168 sibi || 171 unus ut

Lucret p. 117): Ne βω 156 patens *Heinsius adu. 644* En tibi domus — ut potens Et (En *Heinsius*) beata! — uiri tui *Pleitnerus* 158 sine seruiat β *Pontanus* ω: sine seruit *V* bene seruiat *Doeringius* sine fine seruit β sine fine erit *quidam apud Auantium* ω *Lm* quae seni tibi (tibi sene *Scaliger*) seruiet *Statius* Quo tibicine seruiat *Vossius* 163 annuet *Auantius Lm** annuat *Pleitnerus* 171 intus

uir tuus tyrio in toro
totus immineat tibi.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

illi non minus ac tibi
pectore uritur intimo
flamma, sed penite magis.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

mitte brachiolum teres,
praetextate, puell*ul*ae:
iam cubile ade*at* uiri.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

uos bonae senibus u*ir*is

---

177 uritur *et* urimur || 182 puelle || 183 adeant || 186 Bone senibus unis

---

Statius ω *Lm**: unus *V* ω *Lm* unctus *CBarthius adu. XXI 19 p. 1060 Heinsius adu. I 10 p. 102*, *qui etiam* udus *coniecit.* imus β *Scaliger Passeratius Fruterius (u. Gruteri lamp. V 1 389) Liuineius not. 18*
183 adeant *V* ω 186 Vos bonae (Vos *add* β, Iam *add Pleitnerus*) senibus uiris *Statius et Scaliger Lm**: Bonae senibus unis *V Lm* Vos bonae senibus bonis *Vossius* (*Froehl. Hp.*) Vos unis senibus bonae ω *Palladius Auantius Muretus* (*Sill. Rb.*) Pronubae, senibus uiris *Heysius* Vnicis senibus bonae *Kortenius progr. gymn. aquisgran.*

cognitae be*ne* femin*a*e,
collocate puell*ul*am.
o Hymen Hymenaee io,
o Hymen Hymenae*e*.

Iam licet uenias, marite:
uxor in thalamo *t*ibi est
ore floridulo nitens
alba parthenice u*elut*
luteumue papauer.

a*t*, marit*e*, (*i*ta m*e* iuuen*t*
caelites) nihilo minus
pulc*er es*, ne*que* te Venus
negligit. sed ab*i*t dies:
perge, ne re*m*orare.

non diu remorat*us* es,
iam uenis. bona te Venus
*iuu*erit, quoniam palam

---

187 berue ‖ 188 puellam ‖ 192 est tibi ‖ 194 uultu ‖ 196—200 *post* 205 *conlocati* ‖ 196 Ad maritum tamen iuuenem ‖ 198 Pulcre res nec ‖ 200 rememorare ‖ 201 remorata ‖ 203 Inuenerit

---

a. 1824 p. 13 187 breue βω *Lm* 192 tibi est β *Bentleius l. l. p. 58 Lm:* est tibi *V* ω 196—200 *emendauit et loco suo reddidit Scaliger* 202 Iam uenis? *Pleitnerus* Iam Venus, bona

quod cupis capis et bonum
  non abscond*is* amorem.

ille pulueris *af*ricei
  siderumque micantium
  subducat numerum prius,
qui *u*ostri numerare uol*t*
  multa milia lude*i*.

*l*udite *ut* lubet, et breui
  liberos date. non decet
  tam uetus sine liberis
nomen esse, sed indidem
  semper ingenerari.

Torquatus uolo paruulus
  matris e gremio suae
  porrigens teneras manus
dulce rideat ad patrem
  *se*mihiante labello.

---

205 abscondas ‖ 206 ericei ‖ 209 nostri ‖ uolunt ‖ 210 ludere ‖ 211 Et ludite et lubet ‖ 220 Sed mihi ante

---

te Venus β 204 Quod cupis cupis *Heinsius adu. 644* 206 Africei *Lm ex Heinsii adu. 644* Africi: ericei *V* aridi *Broukhusius apud Burmannum ad Lotich. I p. 282 ISchraderus emendat. p. 1—9 Doeringius* Erythrei ω *Muretus Handius* Elici (= *Elii* 'Ηλείου) *Froehlichius* 210 mollia *Statius* ludei (ludi *BGuarinus*) *Scaliger Lm:* ludere *V* lusus *uel* lusuum (*prob Vngerus de Tanus. Gem. 35*) ω luctae *Vossius* 220 Semihiante *Scaliger:* Sed mihi ante *V*

sit suo similis patri
Manlio et facile insci*eis*
noscitetur ab omnibus
et pudicitiam sua*e*
matris indicet ore.

talis illius a bona
matre laus genus approbet
qualis unica ab optima
matre Tel*e*macho manet
fama pen*e*lopeo.

claudite ostia, uirgines:
lusimus satis. a*t*, bonei
coniuges, b*e*ne ui*ui*te et
munere assidu*o* ualentem
exercete iuuentam.

---

222 insciens ‖ 224 suam ‖ 229 theleamaco ‖ 230 penolopeo ‖ 232 ad ‖ bolnei *et* bonei ‖ 233 bone uite et ‖ 234 assidue

---

Sed hiante ω Sed micante *Auantius* 222 facie *Burmannus ad anthol. lat. II 125 (uol. I p. 305) et IIII 201 (II 150) Lm** insciens *V Pleitnerus* 223 *ne perpetuitas numerorum syllaba ultima u.* omnibus *turbaretur multa coniecerunt.* Manlio et facile omnibus Noscitetur ab inscieis *Hauptius qu. 27, sed ilico reiecit. pro* Et (*224*) Sic *GHermannus annal. Iahn. XXII 306 et EKlussmannus philol. XI 592.* Manlio ut — Sed pudicitiam *(prob Leyser ann. Iahn. XV 37 Handius qu. cat. 12) Bergkius ad Anacreont. p. 33* Dulce rideat ad patrem Semihiante labello Sic suo similis patri Manlio ut facile omnibus Noscitetur et insciis *Froehlichius* Manlio, ut — Noscitetur ab obuieis *Bergkius philol. XVI 618. sed* obuieis *iam prius Pleitnerus epithal. 49* 233 bene uiuite et βω *Lm**: bone uite et *V* bone uitei et β *Lm* Veneris bonae *Froehlichius et Pleitnerus* 234 assiduo βω: assidue *V Lm*

LXII

Vesper adest: iuuenes, consurgite: uespor Olympo
expectata diu uix tandem lumina tollit.

LXII Exametrum carmen nuptiale

LXII *Ad lectiones huius carminis archetypas cognoscendas praeter V etiam lectiones libri T (thuanei inter parisinos 8071) utiles sunt.* **Epithalamium Catulli** *T* **Epithalamium** *Quintilianus quoque h. carmen nominauit. cf. ad u. 45. — Hoc carmen amoebaeum ex Sapphus epithalamio quodam expressum (cf. HKoechlii orat. academ. Turici 1859 I 198) certa numerorum lege compositum est (conf. ORibbeckius mus. heluet. nou. I 227). quod primus Naekius ind. lect. bonn. hib. a. 1823/4 p. II (opusc. I) uidit, cuius sententiam hoc conspectu explicaui: stropha α iuuenum u. 1—5: antistropha α' puellarum u. 6—10 (= 5 uu.) | β iuu. 11—19 (= 8 uu., omisso uersu 14) ‖ Γ pu. 20—25: Γ' iuu. 26—31 (= 6 uu.) | Δ pu. 32 — x^a: Δ' iuu. x^b — 38 (= ? uu.) | Ε pu. 39—48: Ε' iuu. 49—58 (= 10 iuu) ‖ β' iuu. 59 — 66 (= 8 uu.). in primis non plures quam tres certaminis ipsius fuisse strophas (ΓΔΕ) Naekius intellexit. ceterum post u. 32 uersus aliquos excidisse iam Auantius (emend. p. 934 ed. paris. a. 1604) dispexit. quod Statius et Scaliger adgnouerunt, negauit male Vossius (cf. Hauptii qu. 37). contra iusto plures amissos esse uersus Lachmannus in editione priore — in altera nihil de hac re scriptum extat — et Hauptius (qu. 48) statuerunt, ille sexaginta, hic triginta inter u. 32 et 33 uersus perisse arbitrando. quibus adsumptis ille sedecim hic duodecim fuisse stropharum carmen opinatus est. at Hauptius postea ab hac sententia desciuit ipse, cum in utraque sua editione ita ut GHermannus ann. Iahn. XXII 309 fecit uersus ordinaret. is autem hunc carminis ordinem statuit: Prooemium α iuu. 5: α' pu. 5 ‖ Proodos β iuu. 9 ‖ Mesodos. Γ pu. 6: Γ' iuu. 6 | Δ pu. x: Δ' iuu. x | Ε pu. 11: Ε' iuu. 11 ‖ Epodos β' iuu. 9. tres fuisse certaminis ipsius partes cum Naekio et Hermanno Hartungus quoque (philol. II 240) Froehlichius (nunt. erudit. monac. XI [1840] 55) Leutschius (nunt. erud. gotting. 1855 p. 1997) Pleitnerus ARiesius (ann. Iahn. LXXXXI 302) credunt. consentiunt praeter Riesium eidem et ORibbeckius ann. Iahn. LXXV 70 de uersuum numero stropharum Ε et Ε' cum Hermanno, qui antistropham Ε' uersu intercalari auxit et in stropha Ε aut post u. 40 (prob Hp. in edit utraq.) aut post u. 41 unum excidisse uersum iudicauit. illud tamen iam ante Her-*

surgere iam tempus, iam pinguis linquere mensas:
iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenaeus.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

cernitis, innuptae, iuuenes? consurgite contra:
nimirum *oetaeos* ostendit noctifer *ignes*.

---

3 pingues || 7 Nimirum hoc eos || imber

---

mannum Muretus et alii fecerunt, hoc Spengelius, qui (in Seebodii archiuo nouo a. 1828 4, 101) post 41 putauit uersum interceptum esse. Riesius utrumque inprobauit. Spengelio iure Froehlichius, qui insuper uu. 40 et 41 transposuit, Rossb. Leutsch. Pleitn. adsensi sunt. maior de numero uersuum stropharum Δ et Δ' existit dubitatio, quas Hartungus et Koechlius (l. c.) senorum, Froehlichius et Riesius octonorum, Pleitnerus nouenorum, Leutschius autem denorum uersuum fuisse coniectarunt. denique ut uersuum numerus str. β et β' accurate congrueret, Naekius uersum 14 in libro thuaneo solo seruatum expunxit, contra Hermannus in stropha β' uersum amissum esse uidit: cui adstipulatus Hauptius post u. 65 lacunae signa posuit. prae hauptiana tamen probaui rationem Rossbachii, qui post u. 59 uersum interceptum esse putauit. Pleitnerus ante u. 59 uersum supplere uult, praeterea duas strophas uersuum quinorum strophis α et α' respondentes in carminis fine amissas esse arbitratus. contra Hartungus Leutschius Riesius strophas β et β' loco epodon habent, quarum uersus accurate sibi respondeant non sit necesse. denique Rossbachius epiphonemata opinatus extra stropharum concinnitatem conlocata et ibi tantum cantata esse ubi hemichoria uirginum et iuuenum se exciperent, reliquos uersus in strophas et quaternorum et quinorum uersuum diuisit. hic est ordo eius: Prooemium 2 str. amoeb. (iuu. 4 uu. pu. 4.) || Proodos 2 str. iuu. (iuu. 4 iuu. 4) || Mesodos 8 str. amoeb. (α pu. 5: α' iuu. 5, β pu. 5: β' iuu. 5, γ pu. 5, δ pu. 5: γ' iuu. 5, δ' iuu. 5) || Epodos 2 str. iuu. (iuu. 4 iuu. 4). cf. etiam Rossbachium et Westphalum de re metr. gr. II 28

3 pinguis *T:* **pingues** *V* ω **6 consurgere contra** β
7 oetaeos β: **oeta eos** *T* **hoc eos** *V* **ignes** β: **imbres** *T*β **imber** *V* **Oetaeo se ostendit noctifer igne** *Marcilius* **Oetaeos** (= Οἰταῖος) **se ostendit noctifer umbreis** *Bergkius philol. XII 581* **Oetaeas obtendit n. umbras** *Statius* **exosas obtendit n. umbras** *Pleitnerus* **Oceano se osten-**

sic certest: uiden ut perniciter exiluere?
non temere exiluere: canent quo*d* ui*nc*ere par est.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

non facilis nobis, aequalis, palma parata est:
aspicite, innupt*ae* secum ut medita*ta* requ*i*runt.
non frustra meditantur: habent memorabile quod sit.
nec mirum, penitus quae tota mente laborant.
nos alio mentes, alio diuisimus aures:
iure igitur uincemur: amat uictoria curam.
quare n*unc* animos saltem committite uestros:
dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

---

9 quo uisere parent || 12 inmupte que || meditare querunt || 14 *omissus* || 17 Quare non

---

dit n. imbre *Scaliger* Eoos (*Lm**) *uel* optatos *uel* aetherios — ignes ω
8 certest *V:* certes .l. *T* certe est *Statius* certe βω
9 quod uincere par est *Marcilius aster. 10 Hauptius qu. 30* (*Hs. Rb.*): quod (quo *Lm*) uisere par est *T Lm* quo uisere parent *V* quos *uel* quo uincere p. e. ω quod uespere p. e. *Meleager spicil. 25* quo sidere p. e. *Lachmannus** quoi fidere p. e. *Leutschius l. c. 1998* quod dicere p. e. *Doeringius* quod discere p. e. *ARiesius ann. Iahn. LXXXXI 301* quo uincere sperant *Pleitnerus* quod uix superare est (= quod uix suparest) *ego aliquando* 11 aequalis *TV* (*cf. Wagneri orthogr. uergil. 404 Lachm. ad Lucret. p. 56*): aequales ω *Lm*
12 Aspicite innuptae quaeso ut *Statius* requirant ω
14 *habet T solus: om V* (*cf. qu. 1195*), *om item editiones antiquissimae, recepit eum primus Muretus in editione ueneta a. 1554 ex T ipso, id quod paene certum est* (*cf. infra ad u. 63*). Ni mirum *conieci* quae] nam *Leutschius l. c. 1994* tota penitus quae *Muretus Vossius* ω
laborent *Vossius* ω. *eiecerunt h. u. Naekius l. c. et Lachmannus in editione priore* 15 Non *T* dimisimus β *Pleitnerus*
17 Quare non (*V*)? animos *Spengelius lect. 100* conuertite *T*

Hespere, qui caelo fertur crudelior ignis?
qui natam possis co*n*plexu auellere matris,
co*n*plexu matris retinentem auellere natam
et iuueni ardenti castam donare puellam.
quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

Hespere, qui caelo lucet i*u*cundior ignis?
qui desponsa tua firmes co*n*ubia flamma,
qu*ae* pepigere uiri, pepigerunt ante parentes,
nec iunxere prius quam se tuus extulit ardor.
quid datur a diuis felici optatius hora?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

Hesperus e nobis, aequal*i*s, abstulit unam

*

namque tuo aduentu uigilat custodia semper.

---

21. 22 complexu ‖ 26 iocundior ‖ 27 connubia ‖ 28 Quo ‖ 32 aequales

---

solus Vossius Hauptius (qu. 29) Heysius 20 fertur *TV:* feruet *Pleitnerus progr. spir. 7 epithal. 67* lucet β potuit β (*cf. Hauptii qu. 33*) patuit *ThBergkius* 22 natae — matrem *Froehlichius* 24 faciant ω 28 Quae *T*: Quo *V* Quoi *uir doctus in Zimmermanni diar. a. 1834 p. 979* Quod βω 32 aequalis *T*: aequales *V* ω *Lm* aequalem β e nostris aequalem hinc (*uel* aequalibus) abstulit *Statius* aequalem sustulit β *Pleitnerus 'Post h. u. (32) aliqui desunt' Auantius in emendationibus. Vossius Doeringius Silligius Hartungus Koechlius u. 32—35 puellis, iuuenibus 36—38 attribuerunt, Rossbachius 32 et 33 puellis, 34—38 iuuenibus adscripsit. contra Lachmannus Hauptius Heysius Pleitnerus Froehlichius u. 32 puellis, sed 33—38 iuuenibus recte dederunt* 33 Nempe *Vossius*

nocte latent fures, quos idem saepe reuertens,
Hespere, mutato comprendis nomine Eo*us*.
at *lu*bet innuptis ficto te carpere questu.
quid tum, si carpunt tacita quem mente requirunt?
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

ut flos in saeptis secretus nascitur hortis,
ignotus pecori, nullo contusus aratro,
quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber
. . . .
(multi illum pueri, multae optauere puellae:
idem cum tenui carptus defloruit ungui,
nulli illum pueri, nullae optauere puellae),
sic uirgo, dum intacta manet, *d*um cara suis *est*:
cum castum amisit polluto corpore florem,
nec pueris i*u*cunda manet nec cara puellis.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

ut uidua in nudo uitis quae nascitur aruo
nunquam se extollit, nunquam mitem educat uuam,
sed tenerum prono deflectens pondere corpus

---

35 nomine eosdem || 36 At libet || 45 tum cara sui sed || 47 iocunda

---

34 saepe] mane *Froehlichius* 35 Eous *ISchraderus emend. 15* ω *Lm**: eosdem *V* ω *Lm* (*Hp. Hs.*) 36 At lubet ω: Adlucet *T* At libet *VLm* 37 Quid tua *Doederlinus uar. lect. tr. Erlang. 1839 p. 5* 39 Vt flos qui in *Spengelius lect. 101 et Froehlichius* 40 contusus *V* ω: conuolsus *T Vossius Hauptius* (*cf. qu. 28*) *Heysius Lm* *post* 41 *uersus amissus est. cf. supra. lacunae signa nulla ap. Lm* 45 Catullus in epithalamio 'dum

iam iam contingit summum radice flagellum
(hanc nulli agricolae, nulli coluere iuuenci:
at si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
multi illam agricolae, multi *c*oluere iuuenci),
sic uirgo, dum intacta manet, dum inculta senescit:
cum par co*n*ubium maturo tempore adepta est,
c*a*ra uiro magis et minus est inuisa parenti.
58b *Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.*

*A*t tu n*e* pugna cum tali coniuge, uirgo,
. . . .
non aequo*m* est pugnare, pater cui tradidit ipse,
ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
uirginitas non tota tua est, ex parte parentum est:
tertia pars patri*st*, *pars est* data tertia matri,

---

55 accoluere || 57 connubium || 58 Cura || 58b *omissus* || 59 Et tu nec || 60 equo || 63 pars patri data pars data

---

innupta manet, dum cara suis est', cum prius 'dum' significet 'quoad', sequens 'usque eo' *Quintilianus inst. VIIII 3 16*: tum cara *TV* suis est *T* sui sed *V* suis. sed βω 53 coluere *V* acoluere *T* 55 acoluere *T* accoluere *V* coluere β 53 *et* 55 accoluere ω ac coluere ω *Silligius. cf. Hauptii obs. crit. 34. 38, qui lectionem* multi acoluere *ex* multei coluere *ortam esse putat* 53. 55 iuuenci] bubulci *A Riesius ann. Iahn. LXXXXI 303* 54 forti *Ramlerus* marita *T* maritae *Heinsius* *post* 58 *cum Mureto Statio Spengelio aliis uersum intercalarem inserui (uide supra): om TV* ω *Lm* 59 Et tua nec *T (cf. Leutschius l. c. 1980)* Et (*Voss. Sill. Hs.*) tu nec *V* *post* 59 *Rossbachium secutus lacunae signa posui (u. supra): om TV* ω *Lm* 63 Tertia pars patrist, pars est data tertia matri *Hauptius qu. 32*: Tertia patris pars est d. t. m. *T* Tertia pars patri data, pars data tertia matri *V* ω *Lm* Tertia pars patris est, pars est d. t. m. *Muretus in ed.*] *a. 1554 et 1558, ut uidetur ex T (cf. ad u.*

tertia sola tua est. noli pugnare duobus,
qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

LXIII

Super alta uectus *A*ttis celer*i* rate maria
phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit
adiitque opaca siluis redimita loca deae,
stimulatus *i*bi furenti rabie, uagus *animi*
deuol*s*it ile*i* acuto sibi pondera silic*e*.
itaque ut relicta sensit sibi membra sine uiro,
etiam recente terrae sola sanguine macula*n*s

LXIII De berecinthia et athi ‖ 1 actis celere ‖ 4 ubi ‖ amnis ‖ 5 Deuoluit iletas acuto sibi pondere silices ‖ 7 Et iam ‖ maculas

---

14), *et Vossius* T. pars patri, pars est d. t. m. *Froehlichius* 64 tu est *T an* tuast?

LXIII 1 Seruasse quae Catullum probat ipse tibi liber 'Super — maria' *Terentian. Maur. 2899* hoc genus metri maxime desiderat separari in duas clausulas, tamquam 'Super — Attis' dehinc 'celeri — maria' *Mar. Victorinus 2602 P 212 G* 2 *h. u. bis citauit Atil. Fortunatianus 320* (*2677 P*) *et 321 G* Et Catullus 'Phrygium nemus citato (cito *p. 320*) cupide pede (pede *om p. 320*) tetigit'. ut *om Fortunatianus* β *Scaliger* ω 4 'ibi *Puccii et Minturni excerpta*' *Lm*: ubi *V* ω ut ω animi ω *Lm**: animis βω *Lm* amnis *V* Deuolsit *Hauptius qu. 70*: Deuoluit *V* ω Diuellit *ald. a. 1515* Deuellit ω *Froehlichius* ilei *Bergkius philol. XII 581*: iletas *V* ile *Lachmannus* (ilia *Silligius cens. 288*) ictu *Heysius* icta *Statius* ille ω illa *Scaliger* ω ecce *Froehlichius* acuto (acuta ω *Bergkius*) sibi pondera silice β: acuto sibi pondere silicis (silices *V*) *V* β acuto sibi rodere silicis *Hauptius Lm* acutae sibi pondera silicis *Heysius* 7 Et iam *V* ω

niueis citata cepit manibus leue t*y*panum,
t*y*panum tuom, Cybe*be*, tu*a*, mater, initia,
quatiensque terga taur*ei* teneris caua digitis
canere haec suis adorta est tremebunda comitibus.
'agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
simul ite, dindymen*ae* dominae uaga pecora,
aliena quae petentes uelut exules loc*a*
sectam meam *s*ecutae duce me mihi comites
rapidum salum tulistis truculentaque pelag*e*
et corpus euirastis Veneris nimio odio,
hilarate *erae* citatis erroribus *a*nimum.
mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini

8, 9 tympanum ‖ 9 tubam cibeles tu ‖ 10 tauri et ‖ 13 dindimenee ‖ pectora ‖ 14 loca celeri ‖ 15 executo ‖ 16 pelagi ‖ 18 Hilarate crocitatis (*et* erecitatis) ‖ an animum

---

8 *et* 9 typanum *Scaligero debetur* 9 tuom, Cybebe, *Lachmannus ad Lucr. p. 241:* tubam cibeles *V* (tubam Cybelles *Vossius*) tubam, Cybebe (Cybelle *olim uulgo, item 84 et 91* Cybelle *atque 20 et 35* Cybelles *olim uulgo*) *Silligius* 10 taurei *Lm*: tauri et *V* tauri ω
11 adorta est tremebunda 12 Gallae 15 secutae (*cf. 34*) *cet. respexit Seruius ad Aen. V 610. cf. infra fragment. XI* 11 fremebunda *Muretus* 13 pecora βω *Lm*:* pectora *V Lm* uaga pectora dominae (*Lm**) *uel* ad dominae uaga (*uel* iuga *Ahlw.*) pecora (*iam Ramlerus a. 1793 et postea Leyserus quoque ann. Iahn. XV 42 et Froehlichius*) *Ahlwardtus de Atti* (*Oldenb. 1808*) *12* 14 loca ω (*BGuarinus*) *Lm*: loca celeri *V* petentes celeri exilia rate *Ahlwardtus* p. uelut exilia rate *Heysius* p. puppi (*uel* prora *uel* uelo) loca celeri *Silligius ep. crit.* (*Lips. 1822*) *51* p. celeris loca exules *Spengelius lect. 124* petentes celere uelut exules *ego* 15 secutae *Bergkius ap. Rossb.* (*cf. FBuechelerus ann. Iahn. LXXXVII 333*)*:* executae *V* ω *Lm*
16 Rabidum *Bergkius* pelage *Victorius apud Spengelium lect. 124 'alii' apud Scaligerum Bentleius ad Manilium IIII 650 Lm*:* pelagi *V* ω *Lm* 18 erae (*uel* herae) citatis *Auantius emend. 934 Octa-*

phrygiam ad domum Cybe*b*es, phrygia ad nemora deae,
ubi cymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
tibicen ubi canit phryx curuo graue calamo,
ubi capita maenades ui iaciunt *e*derigerae,
ubi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
ubi sueuit illa diuae uolitare uaga cohors,
quo nos decet citatis celerare tripudiis.'
simul haec comitibus At*t*is cecinit not*h*a mulier,
thias*u*s repente linguis trepidantibus ululat,
leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
uiridem citus adit Idam properante pede chorus.
furibunda simul anhelans uaga uadit anima*m* *a*gens
comitata tympano A*t*tis per opaca nemora dux,
ueluti iuuenca uitans onus indomita *iugi*:
rapidae ducem sequuntur Gallae proper*i*pedem.
itaque, ut domum Cybe*b*es tetigere lassulae,
nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
piger his labante langore oculos sopor operit:

---

20 cibeles ‖ 23 menade sui ‖ ei derigere ‖ 27 atris ‖ nota ‖ 28 Thiasiis ‖ 31 anima gens ‖ 32 actis ‖ 33 indomita luci ‖ 34 propere pedem ‖ 35 cibeles

---

uius *Pantagathus apud Muretum, Victorius uar. lect. XX 10* (ω *Hs.*): cro(ere)citatis *V* aere citatis β *Lm* concitatis β *Statius Silligius* e toleratis *Froehlichius* Hilarate, grex, citatis *Lachmannus ad Propertium* (*a. 1816*) *p. 289* aegrum citatis *Hertzbergius conuers. Cat. german.* (*a. 1862*) *129* 26 celebrare β *Scaliger* 28 strepitantibus *Vossius Rossbachius* 31 anhelam *Froehlichius* animam agens *Lachmannus*: anima gens *V* animo egens βω animi egens *Statius* 34 *an* Rapide (*V*)? properipedem *Iano Meleagro* (*i. e. Balth.*

iam ad domum Cybebes, phrygia ad nemora deae,
ymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
n ubi canit phryx curuo graue calamo,
capita maenades ui iaciunt ederigerae,
sacra sancta acutis ululatibus agitant,
sueuit illa diuae uolitare uaga cohors,
nos decet citatis celerare tripudiis.'
ul haec comitibus Attis cecinit notha mulier,
usus repente linguis trepidantibus ululat,
e tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
idem citus adit Idam properante pede chorus.
ibunda simul anhelans uaga uadit animam agens
mitata tympano Attis per opaca nemora dux,
luti iuuenca uitans onus indomita iugi:
pidae ducem sequuntur Gallae properipedem.
aque, ut domum Cybebes tetigere lassulae,
imio e labore somnum capiunt sine Cerere.
iger his labante langore oculos sopor operit:

---

eles ‖ 23 menade sui ‖ ei derigere ‖ 27 atris ‖ nota ‖ 28 s ‖ 31 anima gens ‖ 32 actis ‖ 33 indomita luci ‖ 34 propere ‖ 35 cibeles

---

alagathus apud Muretum, Victorius uar. lect. XX 10 (ω IIs.): citatis V aere citatis β Lm concitatis β Statius Silligius e tole- oehlichius Hilarate, grex, citatis Lachmannus ad Propertium 6) p. 289 aegrum citatis Hertzbergius conuers. Cat. german. 4) 129 26 celebrare β Scaliger 28 strepitantibus Rossbachius 31 anhelam Froehlichius animam agens mus: anima gens V animo egens βω animi egens Statius lapide (V)? properipedem Iano Meleagro (i. e. Balth.

ubi cerua siluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet.'
roseis ut h*i*c labellis son*us* *ed*itus adiit
geminas *matris* ad aures noua nuntia referens,
*i*bi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus
laeuumque pe*c*oris hostem stimulans ita loquitur.
'agedum' inquit 'age ferox *i*, fac*e* ut hunc furor *agitet*,
fac*e* ut*i* furoris ict*u* reditum in nemora ferat,
mea libere nimis qui fugere imperia cupit.

---

74 hinc || sonitus adiit || 75 matris] deorum || 76 Vbi || 77 pectoris || 78 i *omissum* || fac || agitet *omissum* || 79 Fac ut || ictum

---

Maur. p. 378 et Spengelius lect. 97: Ego nec *V* Egon ut *Bentleius apud Kiddium ad Dawesii miscell. p. 30* Egon ah *Lachmannus in editione priore* Egone heu *Ahlwardtus* Egone et *Nobbius de metr. Cat. I 11 et IHVossius gloss. margin. p. 266* Ego iam *FIacobsius in doeringiana altera* 74 hic *excerpta Puccii Muretus Bentleius apud Kiddium l. c. p. 292 Froehlichius:* hinc *V (prob. Voss.)* huic ω *Lm* sonus editus adiit *Froehlichius:* sonitus adiit *V* sonitus citus adiit *Bentleius apud Kiddium l. c.* (adiit *prob. etiam Statius et Vossius*) palam sonitus abiit β propalam sonitus abit *Silligius ep. crit. 53 (similia PBoehmius qu. cat. 12)* palans sonitus abiit (*uel* abit) β *Scaliger* ω sonitus uagus abiit *Ahlwardtus* sonitus celer ab. *Heysius* sonitus abiit celer *Lachmannus (cf. Hauptii qu. 46)* huic (*uel* hinc) l. sonus editus abiit *Rossbachius* sonus *(?)* citus *Bergkius* 75 matris *Lachmannus ad Lucr. 57:* deorum *V* ω Matris deorum ad aures (*uel* Genetricis ad deum aures) *Ahlwardtus de Atti 16* abiit, Geminat deorum ad aures *GHermannus ann. Iahn. XXXIII 249. h. u. del ut spurium Muretus. Scaliger uersum 75 post 76 transpositum sic scripsit* Geminas eorum ad auris noua nunciat ferens 76 iuncta *aut* uincta *V: hoc praetulit Rossbachius* 78 i *add Scaliger* agitet (*om Lm*) *add Lachmannus* (eandem uocem editor iam cantabrigiensis a. 1702 desiderauit*) ut hunc (hinc *Scaliger*) furoribus βω face (fac *V Pohlius*) ut icat hunc furor *Froehlichius et Pohlius lect. 53* 79 **Face uti** *Lachmannus:* Fac ut *V* **Face** ut hunc *uel* hic β hinc *Scaliger* ω **Face**

ago caede terg*a* cauda, tua uer*b*era patere,
fac*e* cuncta mugienti fremitu loca retonent,
rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.'
ait haec minax Cybe*b*e religatque iuga manu.
ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,
uadit fremit refringit uirgulta pede uago.
at ubi humida albicantis loca litoris adiit
tener*a*mque uidit Attin prope marmor*a* pelag*i*,
f*a*cit impetum: ill*a* demens fugit in nemora fera:
ibi semper omne uitae spatium famula fuit.
dea, magna dea, Cybe*b*e, dea domina Dindy*m*ei,
procul a mea tuo*s* sit furor omnis, hera, domo:
alios age incitatos, alios age ra*b*idos.

LXIIII

P*e*liaco quondam prognatae uertice pinus

---

81 tergo ‖ tua ueruuera patere ‖ 82 Fac ‖ 84 cibele ‖ 85 (adorta lis) ‖ 88 Tenerumque ‖ marmorea pelago ‖ 89 Fecit ‖ ille ‖ 91 cibele ‖ dindimenei (?) ‖ 92 tuo ‖ 93 rapidos

LXIIII Argonautia ‖ 1 Pelliaco

---

tu *Heysius* 82 Fac cuncta *V Heysius* 85 rabidum *conieci aliquando* (*at cf.* rapidum incitare *et* currentem incitare) rapidum -- animum βω 88 Teneramque *Lachmannus:* Tenerumque *V* ω 89 illa *Lachmannus:* ille *V* ω 91 Didymi dea domina *Scaliger* ω dea Dindyma, domina *Ahlwardtus* 92 tuos *scripsi ex* tuo *V:* tuus βω *Lm*

LXIIII *Hoc carmen Lygdamus apud Tibullum III 6 41 respexit:* Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus Ingrati referens impia facta uiri. *idem Ouidius fast. III 460 sq. significauit: cf. Hauptius ind. lect. berol. a. 1855, 6. Merkelius ad Ibin p. 359 carmen hoc non esse integrum, sed partem tantum carminis longioris putauit. sed uide Hauptium l. c. 9* 1 *Marius Victorinus 2581 P 182 G* interponimus

dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines *ae*eteos,
cum lecti iuuenes, arginae robora pu*b*is,
auratam optantes Colchis auertere pellem
ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi
caerula uerrentes abiegnis aequora palmis.
diua quibus retinens in summis urbibus arces
ipsa leui fecit uolitantem flamine currum
pinea coniungens inflexae te*x*ta carinae.
illa rudem cursu prim*a* imbuit Amphitrite*n*.
quae simul ac rostro uentosu*m* proscidit aequor
to*r*taque remigio spumis incanduit unda,
emersere *fret*i candenti e gurgite uultus
aequoreae monstrum Nereides admirantes.
illa*c*, *hau*tque alia, uider*unt* luce marinas
mortales oculis nudato corpore nymphas
nutricum tenus extantes e gurgite cano.

---

3 Phasidicos *sscr.* Phasidos ‖ oceteos ‖ 4 puppis ‖ 10 testa ‖ 11 primam ‖ amphitritem ‖ 13 Totaque ‖ 14 feri ‖ 16 Illa atque alia ‖ uidere

---

dactylum, quo pes septimus anapaestus efficiatur, ... ueluti 'Peliaco — pinus' 3 Aeeteos *Hauptius:* Aeetaeos ω *Lm* 11 primam *V Spengelius lect. 105* rudi — primam *Statius* 13 incanuit *aldina 1502* ω 14 freti *Lenzius Mitscherlichius Schraderus (idem praeterea* fero), *cf. Hauptii obs. 34 Lm*:* feri *V* ω *Lm* canenti ω *Schraderus Lm** (*Hp.*) freti candenti — Aequorei *uel* feri candenti — Aequoreae et monstrum *Mitscherlichius lect. 14* feri — e gurgite ponti *HAKochius symb. philol. bonn. 317* 16 Illac hautque alia *scripsi (cf. L 7):* Illa, atque alia, *V Lm* Illaque haudque alia *Sabellicus (in Gruteri lamp. I 164)* ω Illac atque alia *Statius* Illa atque haud alia *Bergkius* Illa, si qua alia *Lachmannus** (*Hp.*) Illa, antiqua illa *Froehlichius* 17 oculis *V Rossbachius:* oculi βω *Lm* 18 Vmblicum β Ventriculum *Froehlichius*

tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
*t*um Thetis humanos non despexit hymenaeos,
*t*um Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
o nimis optato saeclorum tempore nati
heroes, saluete, deum genus, o bona matr*um*
23b *progenies, saluete iterum* . . . .
uos ego saepe meo *post* carmine compellabo,
teque adeo eximie *taed*is felicibus aucte
Thessaliae columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
ipse suos diuum genitor concessit amores.
tene Thetis tenuit pulcherrima Ner*e*ine?
tene suam *Tethy*s concessit ducere neptem
Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
quae simul optat*ae* finito tempore luces
ad*uenere*, domum conuentu tota frequentat

---

20 Cum ‖ 21 Cum ‖ 22 seculorum ‖ 23 matre (*et* mater) ‖ 23b *omissus* ‖ 24 uos carmine ‖ 25 thetis ‖ 28 nectine (*et* neptine) ‖ 29 thetis ‖ 31 optato ‖ 32 Ad lenire

---

21 sanxit β *Pontanus* 23 *scholia ueronensia in Vergilii aeneid. V 80 p 94, 11 Keilii* Salue, sancte parens. Catullus 'Saluete deum gens, o bona matrum Progenies saluete iter . .' gens *(ex scholio ueronensi) Maduigius ad Cic. de fin. V p. 733* matrum *schol. ueron.:* mater βω 23b *(om V) Orellius ecl. poet. latin.² p. 94 primus recepit. uersum truncatum uiri docti uario modo suppleuerunt. 'tertium* saluete *et deinde aliquod adiectiuum, qualia multa cogitari possunt, addidisse uidetur Catullus' Hauptius qu. cat. 45 (cf. ind. lect. aestiu. berolin. 1855, 10). iam antea Oriolius* saluete deum gens *addiderat.* saluete heroes *Froehlichius nunt. erud. monac. XI (1840) 71,* adspirate canenti *Rossbachius, nomen adiectiuum ad* matrum *addendum desiderat PBoehmius qu. 10.*

23 23b 24 Heroes, saluete, deum gens, o bona matrum Progenies saluete iterum! uos conpellabo *Maduigius l. c. de caussa omissi in V uersiculi u. qu. cat. I 195* 24 post *Bergkius:* uos *V* ω *Lm* 28 Nereine *Hauptius qu. 73:* Neptunine βω

Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
dona ferunt prae se, declarant gaudia uultu.
deseritur *Cie*ros, linquunt phthiotica tempe
*C*ra*nn*onisque domos ac *mo*en*i*a la*r*isaea,
Pharsal*u*m coeunt, pharsalia tecta frequentant.
rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
non humilis curuis purgatur uinea rastris,
non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
non glaebam prono conuellit uomere taurus,
squalida desertis rubigo infertur aratris.
ipsius a*t* sedes, quacunque opulenta recessit
regia, fulgenti splendent auro atque argento.
candet ebur soliis, collucent pocula mensae,
tota domus gaudet regali splendida gaza.
puluinar uero diuae geniale locatur
sedibus in mediis, indo quod dente politum

---

35 syros (sciros?) ‖ 36 Grauinonisque ‖ ac nicenis alacrisea ‖ 37 Farsaliam ‖ 43 ad

---

35 Cieros *Meinekius uindic. strabon. 152. 153* (*Lm. Hp.*[2]): Scyros βω Cieron *Hauptius in edit. priore* tempe *Meinekius l. c.* (*Hp. Rb.*): Tempe ω templa *Lennepius ad Coluthum p. 32* tecta *Froehlichius* Phthiotica (*'fortasse* Phthiotida' *Lm**), Tempe *Lm* Perrhaebica Tempe *Heysius* 36 Crannonisque *Victorius uar. lect. XX 24:* Graiugenasque β Cranonisque ω (*cf. Meinekius l. c.*) domos arci simul Acrisiea *Silligius cens. 292* 37 Pharsalum *Pontanus*: Pharsalon *Scaliger* Pharsaliam *V* ω. (*cf. Hauptii obs. crit. 67 Lachmannus ad Lucr. p. 193 m. qu. cat. I 229*) 41 *et* 40 *transp. Ramlerus edit. a. 1793 p. 199 et Ritschelius ind. lect. hibern. bonnens. a. 1857 p. VIIII (Ramiresius de Prato hypomnem. ad Martial. I 44 ita ordinauit uersus: 38 40 42 39 41. quod probauit Heinsius aduers. 645*)*:* 40. 41 *V* ω *Lm* 40 glaebam *Statius*: glebam *V* ω 45 mensis ω 48 Aedibus ω

tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
haec uestis priscis hominum uariata figuris
heroum mira uirtutes indicat arte.
namque fluentisono prospectans litore Dia*e*
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
indomitos in corde gerens A*r*ia*d*na furores,
necdum etiam sese quae *uis*it uis*ere* credit,
ut pote fallaci quae tum primum excita somno
desertam in sola miseram se cernat arena.
immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,
irrita uentosae linquens promissa procellae.
quem procul ex alga maestis Minois ocellis
saxea ut effigies bacchantis prospicit, *e*he*u*,
prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
non flauo retinens subtilem uertice mitram,
non contecta leui *nud*atum pectus amictu,
non tereti strophio lactentis uincta papillas,

---

52 dia || 54 adriana || 55 seseque sui tui se credit || 61 heue || 64 uelatum

---

55 sese quae uisit uisere credit *Vossius obs. 202*: sese quae sit uix et sibi credit *Scaliger* sese quae sit tum perdita credit *Marcilius asterism. 11* sese quae cernit cernere credit *Froehlichius* seseque sui tum credidit esse β sese quae sit (*Statius*, se — si qua fuit — *Meleager spicil. 27*, se quae fuerat *Astius anthol. poet. lat. 146*, sese ipsa suam *Heinsius adu. 575. 645*) tum credidit esse *alii* 57 cernit βω
60 acta *Heinsius adu. 645* 61 eheu *Bergkius* (*Rb*): euhoe *Lm* euoe·ω 64 nudatum *scripsi ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 14*: uelatum *V* ω *Lm* bullatum *Fea* uesanum *ARiesius ann. Iahn. LXXXXI 300* 65 lactantes *Isidorus origin.. XVIIII 33 p. 1307*, *qui Cinnae hunc attribuit uersum* Cinna 'strophio lactantes cincta (*sic*) papillas' luctantes *Muretus* ω *Lm** (*cf. Mitscherlichii lect. 51 Corn. Muelleri spicil. Hamb. 1836 p. 16 et ind. lect. dorp. a. 1864 p. 13*)

omnia quae toto delaps*a* *e* corpore passim
ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
s*et* neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
illa uicem curans toto ex te pectore, Theseu,
toto animo, tota pendebat perdita mente.
ah misera, assiduis quam luctibus externauit
spinosas Erycina serens in pectore curas
illa tempestate, ferox qu*a* *rob*ore Theseus
egressus curuis e litoribus Piraei
attigit iniusti regis *g*ortynia te*c*ta.
nam perhibent olim crudeli peste coactam
*a*ndroge*o*neae poenas exoluere caedis
electos iuuenes simul et decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.

---

66 delapso corpore || 68 Si || 73 feroxque et tempore || 75 cortinia tenta || 77 Cum androgeanee

---

lucentis *Statius* 66 dilapsa *Marcilius* 67 allidebant β 68 Set *Lachmannus*: Sed β Sic *Rossbachius* 71. 72 *Nonius 108 M. 74 G*: 'Externauit', ut consternauit, id est dementem fecit. Catullus (Catulus *libri*) 'A misera adsiduis quam luctibus externauit Spinosas Erycina serens (ferens *libri*) in pectore curas' extenuauit β (*de uocabulo externandi cf. Lachmannus ad Lucr. IIII 1020*) 72 ferens β *Nonius* 73 ferox qua robore *Froehlichius*: feroxque et tempore *V* *Spengelius lect. 122* ferox quom robore *Ritschelius ind. lect. bonnens. hib. a. 1857 p. VI* 'ferox quo ex tempore *Italus in exemplari ueneto ed. ald. a. 1502' Lachmannus, qui hoc recepit*, ferox quo tempore βω 75 inuisi *Heinsius not. 645* tenta (*uel* tempta) *V* templa βω *Heysius* (*sed cf. Ritschelius l. c. p. VII. VIII*)

77 Cum *in libris initio huius uersus falso adscriptum Rossbachius ex uersu qui interierit remansisse dicit, ita ut inter u. 76 et 77 lacuna*

quis angusta malis cum moenia uexarentur,
ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
proicere optauit potius quam talia Cretam
funera Cecropiae nec funera portarentur.
atque ita naue leui nitens ac lenibus auris
magnanimum ad Minoa uenit sedesque superbas.
hunc simul ac cupido conspexit lumine uirgo
regia, quam suauis expirans castus odores
lectulus in molli complexu matris alebat,
quales Euro*t*ae p*ro*gignunt flumina myrtus
auraue distinctos educit uerna colores,
non prius ex illo flagrantia declinauit
lumina quam cuncto concepit corpore flammam
funditus atque imis exarsit tota medullis.
heu misere exagitans immiti corde furores
sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
qu*ae*que regis *G*ol*g*os quaeque Idalium frondosum,
qualibus incensam iactastis mente puellam
fluctibus in flauo saepe hospite suspirantem!
quantos illa tulit languenti corde timores!
qua*m* *tum* saepe magis fulgore expalluit auri,
cum saeuum cupiens contra contendere monstrum

---

89 europe pergignunt || 96 Quique || colchos || 100 Quanto saepe

---

sit 80 augusta βω *Scaliger* 83 ne funera *uel* nefunera βω nec funere *Statius* sine funere *AGLangius uindic. trag. roman. 43* 92 pectore βω 94 corda furore *Ramlerus* 95 Saeue *Doeringius* 96 Golgos *Auantius et alii inuenerunt. cf. Muretum et Statium ad h. l.* 100 Quam tum *Faernus apud Statium* (*cf. Ritschelius l. c. p. IIII*): Quanto *V Lm* Quantum ω *Heysius* fuluore *Ritschelius l. c.* 101 mostrum *liber colbertinus*

aut mortem oppeteret Theseus aut praemia laudis.
non ingra*ta* tamen frustra munuscula diuis
promittens tacito succe*p*it uota labello.
nam uelut in summo quatientem brachia Tauro
quercum aut co*n*igeram sudanti cortice pinum
indomitum turb*en* contorquens flamine robur
eruit (illa procul radicitus exturbata
prona cadit, late qu*a* *est* *impet*us obuia frangens),
sic domito saeuum prostrauit corpore Theseus
nequicquam uanis iactantem cornua uentis.
inde pedem sospes multa cum laude reflexit
errabunda regens tenui uestigia filo,
ne lab*y*rintheis e flexibus egredientem
tecti frustraretur inobseruabilis error.

---

104 succendit ‖ 106 cornigeram ‖ 107 turbo ‖ 109 lateque tumieius ‖ omnia al'. obuia ‖ 114 laberintheis

---

103 Non ingrata, tamen frustra, munuscula ω *Lm*[1] *correxit interpunctionem NMaduigius opuscul.* (*Haun. 1834*) *62* 104 succepit (*uel* suscepit) *Statius Lm**: succendit *V* ω *Lm* suspendit β succendit tura *Froehlichius* 106 coniferam *Fea in praef. ad Horatium* sudanti corpore *uel* nutanti uortice (*prob. Handius obs. 16, Silligius*) β
107 Indomitum turben *Spengelius et Froehlichius, qui praeterea* Indomito turben *coniecit,* (*ex lectione datani* Indomitum *et ex Seruio ad aeneid. VII 378* Catullus 'hoc turben' dicit ut 'hoc carmen'. *cf. infra fragm. Cat. XII*) *Lm** (*Hp. Rb.*): Indomitus turbo (*V*) ω *Lm*
108 radicibus βω *Lm* extirpata β 109 late qua est impetus *Lachmannus**: lateque tumieius *V Lm* lateque est impetus *Pohlius lect. 55* late qua funditur *CFHermannus mus. rhen. IIII 313* lateque et cominus βω lateque et funditus *ego aliquando* late quaecumque sibi *Statius* late quaecumuis *Vossius* rameis late quaeque *Froehlichius*
110 saeuum] taurum *ed. lips. a. 1493 et Gurlittus* *post* 110 *uersum excidisse putat Rossbachius* 115 *hunc u. Seruius respexit ad aeneid. V 591*

sed quid ego *a* primo digressus carmine plura
commemorem, ut linquens genitoris filia uultum,
ut consanguineae complexum, ut denique matris,
quae misera in gnata deperdita laeta*batur*,
omnibus his Thesei dulcem p*rae*o*p*tar*i*t amorem,
aut ut uecta rat*i* spumosa ad litora Diae
uenerit, aut ut eam deuincta*m* lumina somno
liquerit immemori discedens pectore coniunx?
saepe illam perhibent ardenti corde furentem
clarisonas imo fudisse e pectore uoces,
ac tum praeruptos triste*m* conscendere montes
unde aciem *in* pelagi uastos pr*o*tenderet aestus,
tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
mollia nudatae tollentem tegmina surae,
atque haec extremis maestam dixisse querelis,
frigidulos udo singultus ore cientem.
'siccine me patriis auectam, perfide, ab *o*ris,

---

116 ego cum primo ‖ 119 ingnata ‖ leta ‖ 120 (p̄optaret) portaret ‖ 121 ratis ‖ 122 Venerit *omissum* ‖ deuincta ‖ 126 tristes ‖ 127 in *omissum* ‖ pretenderet ‖ 132 aris

---

Falleret indeprensus et inremeabilis error *haec adnotans uerba*: est autem uersus Catulli. *cf. fragm. VI* 116 in primo β 119 laetabatur *Lachmannus**: laeta *V Lm* luctabatur *Rossbachius* Quae misero gnatae fleret deperdita luctu (*uel* leto) β Quae misera in gnata fleuit deperdita, laeta ω Quae misere ingemuit gnatae deperdita luctu *Froehlichius* 121 rati *Passeratius et Lachmannus**: ratis *V* ω *Lm* 122 Venerit *add Lachmannus**: *om V Lm* Fugerit *add Froehlichius.* Aut ut eam dulci deuinctam βω (*PBoehmium qu. 34 et EFritzium de carm. LXIIII Halberstad. 1863 p. 14 collatio libri germanensis silligiana fefellit. nec tantum quantum hi uolunt probat Ciris u. 206* Iamque adeo dulci deuinctus lumina somno) 126 tristes *V Spengelius lect. 105* ausam conscendere *Froehlichius* 132 aris

perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
siccine discedens neglecto numine diuum
inmemor ah deuota domum periuria portas?
nullane res potuit crudelis flectere mentis
consilium? tibi nulla fuit clementia praesto
inmite ut nostri uellet mi*ser*escere pectus?
at non haec quondam nobis promissa dedisti
uoce: mihi n*on* haec miserae sperare iubebas,
sed connubia laeta, sed optatos hymenaeos:
quae cuncta aerii dis*c*erpunt irrita uenti.
nunc iam nulla uiro iuranti femina credat,
nulla uiri speret sermones esse fideles:
quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:
sed simul ac cupidae mentis satiata libido est,
dicta nihil metuere, nihil periuria curant.

---

138 mitescere || 140 nec hec || 142 disserpunt || 143 Tum

V Vossius. Ad uerba Ariadnae haec, in primis ad uersus 133 et 143, respexit Ouidius fast. III 469: Dicebam (memini) 'periure et perfide Theseu!' Ille abiit: eadem crimina Bacchus habet. Nunc quoque 'nulla uiro' clamabo 'femina credat': Nomine mutato caussa relata mea est. *cf. Hauptius ind. lect. berolin. aestiu. a. 1855, 6* 137 *post* tibi, *non post* Consilium *interpungi iubet Froehlichius* 138 mitescere *V* ω mostri uellet mitescere *Scaliger* 139. 140 quondam blanda (non haec *Statius* noris *uel* nosti *Orellius*) promissa dedisti Voce (Vane *Mitscherlichius lect. 104*) mihi: non hoc miseram βω 140 Voce manuque, nec hoc miserae *Ramlerus* Miti uoce, neque hoc miseram *Heysius* blanda pr. ded. Voce mihi: nec me hoc miseram expectare *Froehlichius* 143 Nunc iam *B Guarinus 'uetus codex Minturno teste' Lachmannus**. Tum iam *V Lm Heysius Fritzius* Iam iam ω Hinc (*uel* Hem) iam *Froehlichius. hunc uersum Ouidius commemorauit: uide supra ad. u. 132* 144 uiris *Passeratius* uirum

certe ego te in medio uersantem turbine leti
eripui, et potius germanum amittere creui
quam tibi fallaci supremo in tempore deessem.
pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
praeda, neque in*ie*cta tumulabor mortua terra.
quaenam te genuit sola sub rupe leaena,
quod mare conceptum spumantibus expuit undis,
quae Syrtis, quae S*c*ylla rapax, quae uasta Charybdis,
talia qui reddis pro dulci praemia uita?
si tibi non cordi fuerant conubia nostra,
saeua quod horrebas prisci praecepta parentis,
at tamen in uestras potuisti ducere sedes
quae tibi iocundo famularer serua labore
candida permulcens liquidis uestigia lymphis
purpureaue tuum consternens ueste cubile.
sed quid ego ignaris nequicquam conquer*or* auris
exte*rn*ata malo, quae nullis sensibus auctae
nec missas audire queunt nec reddere uoces?
ille autem prope iam mediis uersatur in undis,
nec quisquam apparet uacua mortalis in alga.
sic nimis insultans extremo tempore saeua
Fors etiam nostris inuidit questibus auris.

---

153 intacta || 156 silla || 164 conquerar || 165 Exten²uata

Ramlerus 145 Qui βω 153 intacta *V ex* iniacta *archetypi? cf. Silligius ad h. l. et Froehnerus philol. XIIII 568* 155 e spumantibus *Rossbachius* 156 Scylla uorax βω 164 conquerar *V Rossbachius* 168 in acta *Heinsius* (*cf. u. 60*) 170 aures *post alios EFritzius* (*quod scilicet significatione ab* auris *diuer-*

Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
gnosia cecropiae tetigissent litora puppes,
indomito nec dira ferens stipendia tauro
perfidus in Cretam religasset nauita funem,
nec malus hic celans dulci crudelia forma
consili*a in* nostris requi*e*sset sedibus hospes!
nam quo me referam? quali spe perdita nit*a*r?
Id*ome*neosne petam montes? a gurgite lato
discernens pont*i* truculentum ubi diuidit aequor.
an patris auxilium sperem, quemne ipsa reliqui
respersum iuuenem fraterna caede secuta?
coniugis an fido consoler memet amore,
qui*ne* fugit *l*entos incuruans gurgite remos?

---

176 Consilium nostris requisisset || 177 nitor || 178 Ydoneosne *et* Idmoneosne || 179 pontum || 183 Quiue || uentos

---

sum esse censuit) 171 *et* 172 *Macrobius sat. VI 1 42 p. 503 Ian.* Catullus: Iuppiter omnipotens utinam non — puppes. *eosdem uersus interpolatores Seruii in eius commentarios ad Vergilii aeneid. IIII 657 p. 309 Lion. inseruerunt* 173 "stipendia fratri". *'tauro' ex glossa marginis irrepsisse uidetur' Ramlerus* 174 Creta β *IH Vossii glossae marginal. p. 226 Froehlichius Rossbachius* 177 Nunc *Spengelius ad Varron. p. 249 lect. 96* nitar βω: nitor *V Lm*
178 Idomeneosne (*Lm* cf. LMueller de re metr. p. 275*) *uel* Idomeniosne βω Idomeneusne *Lm* (*u. ad Lucret. p. 192. cf. Hauptius ind. lect. berol. aest. a. 1855 p. 7*) Idomeneine *FBuechelerus mus. rhen. XV 437* Idaeosne *BGuarinus Parthenius alii* (*Hs. Hertzbergius*) Dictaeosne *Koelerus* Idaeos repetam *IH Vossius l. c.* a *V*: ah ω *Lm at* βω *Lm** 179 Discedens β *Lm** (*Hp.*) ponti β *Vossius alii*: pontum *V Lm* ω pontus *Heysius* patriam *Muretus* portum *EFritzius p. 17* ubi *omiserunt ei editores qui in uersu praecedenti at scripserunt* ah g. l. Quis me discernens truculentum diuidit aequor *Froehlichius* . 180 Ac *Silligius cens. 293* 183 uentoso

praeterea nullo litus, sola insula, tecto,
nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
nulla fugae ratio, nulla spes: omnia muta,
omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
non tamen ante mihi languescent lumina morte,
nec prius a fesso secedent corpore sensus
quam iustam a diuis exposcam prodita mulctam
caelestumque fidem postrema comprec*e*r hora.
quare, facta uirum mulctantes uindice poena
eumenides, quibus anguino redimita capillo
frons expirantis praeportat pectoris iras,
huc huc aduentate, meas audite querelas,
quas ego, uae, misera extremis proferre medullis
cogor inops ardens amenti caeca furore.
quae quoniam uerae nascuntur pectore ab imo,
uos nolite pati nostrum uanescere luctum,
sed qual*i* sola*m* Theseus me mente reliquit,
tali mente, deae, funestet seque suosque.'

---

191 comprecor || 200 qualis sola

Victorius (*cf. Spengelius lect. 98*) *et Statius* 184 Praeterea litus nullo, *Scaliger* Praetereo littus: nullo β Praeterea nullo (litus solum) insula *Vossius* Praeterea litus solum, nullo insula tecto *Scaliger Ramlerus* Praeterea nullo litus, nullo insula *Weisius et Froehlichius* Praeterea solum litus, sola insula tota *HAKochius symb. philol. bonnens. p. 318* Praeterea litus nullo solamina tecto *Huschkius ep. crit. 102* 190 multam *Lm* 191 suprema *Dousa filius* 192 uiri *ISchraderus obseruat. 1 3 p. 37* multantes *Lm* 193 anguineo βω (*cf. Lygdamus ap. Tibull. III 4 87* nec canis anguinea redimitus terga caterua) 196 ego nunc misera (*ex* ego ne misera β)ω uae miserae β *Lm* (*cf. Heysium in Orellii eclogarum p. 103*) ex imis (β) *Vulpius et Froehlichius* 198 uere ω 204 inuito *V Vossius Heinsius*

has postquam maesto profudit pectore uoces
supplicium saeuis exposcens anxia factis,
annuit inuicto caelestum numine rector,
qu*o* *nutu* tellus atque horrida contremuerunt
aequora concussitque micantia sidera mundus.
ipse autem caeca mente*m* caligine Theseus
consitus oblito dimisit pectore cuncta
quae mandata prius constanti mente tenebat,
dulcia nec maesto su*s*tollens signa parenti
sospitem ere*chthe*um se ostendit ui*s*ere portum.
namque ferunt olim, *castae* cum moeni*a* diuae
linquentem gnatum uentis *con*crederet Aegeus,
talia complexum iuueni mandata dedisse.
'gnate mihi long*e* iocundior unice uita,
gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,

---

204 inuito ‖ 205 Quō tunc tellus ‖ 207 mente ‖ 210 substolens ‖ 211 erectum *uel* ereptum ‖ uiscere ‖ 212 classi cum moenico ‖ 213 cum crederet ‖ 215 longa

---

203 *an* saucia? 205 Quo nutu tellus *scripsi. cf. coniect. catull. Dorpati 1864 p. 14 (eandem emendationem HAKochius symb. philol. bonnens. p. 318 fecit):* Quō tunc tellus *V* Quo nutu et tellus *Fea* Quo tunc et tellus (*Lm* ω) *uel* Quomodo tunc tellus β Quo motu tellus *Heysius* Quo intonuit tellus *ARiesius ann. Iahn. LXXXXI 300*
206 concussusque β *IVossius Wakefieldus ad Lucretium I 188 IHVossius gloss. margin. 266* concusseique micantia sidera mundei *CPleitnerus (ad epithalam. Dilingae 1858 p. 50)* 207 mentem *Statius*: mente *V* mentis β 210 Lucida *Wakefieldus ad Lucret. IIII 203* 211 Erechtheum *I Vossius obs. 216:* Erechtheos — portus *NHeinsius adu. 574* 212 castae β (*excerpta Puccii Minturni Pontanus) Heinsius Lm* (Hp.)*: classi *V* ω *Lm* 214 complexo *boni libri 'recte fortasse. cf. Nonium s. h. u.' Rossbachius* 215 longe *I. H. H diar. class. brit. X (1814) 169 Froehlichius Hertzber-*

reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
quandoquidem fortuna mea ac tua feruida uirtus
eripit inuito mihi te, cui languida nondum
lumina sunt gnati cara saturata figura,
non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
sed primum multas expromam mente querelas
canitiem terra atque infuso puluere foedans,
inde infecta uago suspendam lintea malo,
nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
carbasus obscurata d*e*cet ferrugine hibera.
quod tibi si sancti concesserit incola Ito*n*i,
quae nostrum genus *ac* sedes defendere *Erechthe*i
annuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
tu*m* uero facito ut memori tibi condita corde
haec uigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas,
ut simul *ac* nostros inuisent lumina collis,
funestam antennae deponant undique uestem
candidaque intorti su*s*tollant uela rudentes,

---

227 dicet ‖ 228 ythomi ‖ 229 ac] has ‖ freti ‖ 231 Tu ‖ 233 simul hec ‖ 235 substolant

---

gius conuers. Cat. germ. Stuttgard. 1862 p. 134: longa *V* ω *Im*
217 extremae *Auantius* ω 223 mutas *NHeysius adu. 574*
227 'decet *correxi de coniectura' Lachmannus*. idem codex unus Statii praebuit*: dicet *V* obscura dicet *uel* dicat ω obscura deceat *Statius* 228 sanctae — Itonis *Muretus GCanterus nou. lect. IIII 22* (*in Gruteri lamp. III 1 613*) *Turnebus adu. XXIIII 9* 229 Erechthei *IVossius obs. 220*: freti *V* Erechthi *FBuechelerus mus. rhen. XV 437 et ego ind. schol. dorpat. a. 1865 p. 18* fretis ω sueta ω 230 Annuat et *GCanterus l. c.* 233 ac β: haec *VSilligius. cf. etiam eius cens. 294* (*de corruptela* hanc = ac *cf. LXIIII 229. 366*) *Post* 235 *add Faernus Muretus, qui se 'in quibus-*

quam primum cernens ut laeta gaudia mente
agnoscam, cum te reducem aetas prospera sist*et*.'
haec mandata prius constanti mente tenentem
Thesea ceu pulsae uentorum flamine nubes
aerium niuei montis liquere cacumen.
at pater, ut summa prospectum ex arce petebat
anxia in assiduos absumens lumina fletus,
cum primum inf*ec*ti conspexit lintea ueli,
praecipitem sese scopulorum e uertice iecit
amissum credens immiti Thesea fato.
sic funesta domus ingressus tecta paterna
morte ferox Theseus qualem Minoid*i* luctum
obtulerat mente inmemori talem ipse recepit.
quae *tum* prospectans cedentem maesta carinam
multiplices animo uoluebat saucia curas.

---

237 sistent ‖ 243 inflati ‖ 247 minoida ‖ 249 Que tamen prospectans (*sscr.* aspectans ?)

---

dam ueteribus libris' post 235 *interstitium unius uersus uidisse praedicauit, alii* (*Hs.*) *ex Nonio XV p. 546 M. 374 Gerl. uersum hunc* Lucida qua splendent (splendet *libri noniani*) summi (*om libri noniani*) carchesia mali. *sed. cf. infra ad fragm. Cat. V* 237 aetas] sors βω fors *Dousa filius* aura *HAKochius symb. philol. bonn. 318* freta prospera sistent *Froehlichius* 243 infecti β (*Ang. Colocius, Sabellicus in Gruteri lamp. I 165*) *Lm**: inflati *V Lm* infausti *Heysius* 246 paternae β 247 Marte ferox *Marcilius Doruillius ad Charitonem p. 263* Minoidi β (*de prosodia cf. Hauptius act. menstr. acad. berolin. a. 1861, 1077 et LMueller de re metr. 392*) Minoae *Rossbachius* (*sed cf. MHauptium ind. lect. berolin. aestiu. a. 1855, 12 et AViertelium ann. Iahn. LXXXV 809*) quali Minoida luctu (*i. e. luctui*) *Doruillius l. c. et Bergkius* 249 tum βω: tamen *V* ω *Lm* prospectans *V* ω: aspectans *libri plurimi Lm* ω

at par*te* ex alia florens uolitabat Ia*c*chus
cum thiaso satyrorum et nysigenis silenis
te quaerens, *A*r*i*a*d*na, tuoque incensus amore.
qu*am* tum alacres passim lymphata mente furebant
eu*hoe* bacchantes eu*hoe* capita inflectentes!
harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
pars e diuolso iactabant membra iuuenco,
pars sese tortis serpentibus incingebant,
pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
orgia quae frustra cupiunt audire profani,
plangebant aliae proceris tympana palmis
aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant,
multi*s* raucisonos effl*a*bant cornua bombos
barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
talibus amplifice uestis decorata figuris
puluinar complexa suo uelabat amictu.
quae postquam cupide spectando thessala pubes

---

251 At pater ‖ iachus ‖ 253 adriana ‖ 254 Qui ‖ 255 Euche ‖ euche ‖ 263 Multi ‖ efflebant

---

251 pater *V* ω 253 Te cernens *uel* Teque uidens *DGDKoelerus* 252 *et* 253 *transp. Koelerus. Bergkius post u.* 253 *uersum unum putauit amissum esse* (*Rb Hp.*). *cf. ad u. 254. 256. 261* 254 Quam tum *scripsi:* Qui tum *V* ω *Lm* Quae tum *Bergkius* (*Rb. Hp.*) Quantum β 255 Euhoe — euhoe *Lachmannus* (*cf. ad Lucretium p. 309*)*:* euoe — euoe ω 256 Harum *V Bergkius*: Horum βω *Lm* 257 diuolso *V* (*'omnibus in manu scriptis uestigium superest ueteris scripturae* Pars e diuolso' *Statius*) *Hauptius:* diuulso ω *Lm* raptabant βω 259 celabant *Broukhusius in Doruillii Charit. p 359 Valckenarius ad. Ammon p. 185* 260 *del Koelerus* 261 aliae *V* ω *Scaliger Bergkius:* alii βω aliei *Lachmannus* 263 Multis *Bern. Pisanus* (*apud Perreium*) *Statius*: Multi *V* Multi (Multae *Sca-*

expleta est, sanctis coepit decedere diuis.
hic, qualis flatu placidum mare matutino
horrificans zephyrus procliuas incitat undas
aurora exoriente uagi sub lim*in*a solis,
quae tarde primum clementi flamine pulsae
procedunt (le*n*i *re*sonant plangore cachinni),
post uento crescente magis magis increb*r*escunt
purpureaque procul nantes ab luce refulgen*t*,
sic tum uestibuli linquentis regia tecta
a*d* se quisque uago passim pede discedebant.
quorum post *a*bitum princeps e uertice Pelei
aduenit Chiron portans siluestria dona:
nam quo*s*cunque ferunt camp*i*, quos thessala magnis

---

271 sublimia || 273 leuiter sonant || 274 increbescunt || 275 refulgens || 276 tum (*sscr.* tibi) || 277 At || 278 habitum || 280 quodcunque || campis

---

liger) raucisonis — bombis *uel* Multaque raucisonos — bombos βω 268 dein cedere *Statius* decedere tectis *Ramlerus* 269 Ac *Vossius* Hi *ed. lipsiensis a. 1490 IH Vossius gl. marg. 266* quali *Vossius* 271 sub lumina βω 273 leni resonant β (*cuiacianus*) ω: leuiter sonant *V* leuiterque sonant βω *Rossbachius* leni et resonant *Vossius* (*sed cf. Hauptii obs. 33*) plangore] 'placor', tranquillitas. at Catullus 'plangor' *excerpta ex ueteribus glossis pithoeana p. 71 Gothofr.* clangore β *Dousa filius* 275 uariantes luce β *IH Vossius gl. marg. 266* uibrantes luce *Mitscherlichius lect. 126* ab *V*: a βω *Lm* 276 tum *V* ω: tibi *V* ibi *Hauptius obs. 10 ind. lect. berol. aest. a. 1855, 12 Lm** tum ibi *Rossbachius* uestibulo *uel* uestibulis *ISchraderus emend. 11* linquentis *V* (*cf. Lachm. ad Lucr. p. 56. u. etiam X 16 XXXXV 24 LXII 11. 32*): linquentes βω *Lm* 280 quoscumque *aldinae* ω *Froehlichius Heysius*: quodcumque *V* ω *Silligius* (*cf. etiam cens. 294*) quotcumque βω *Lm* (*Hp. Rb.*) quos *V* ω *Lm*: quot βω *Lm** (*Hp. Rb.*)

montibus ora creat, quos propter fluminis undas
aura p*a*rit flores tepidi fecunda fauoni,
hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
qu*o* permulsa domus iucundo risit odore.
confestim Penios adest *u*iridantia Tempe,
Tempe quae siluae cingunt super impendentes,
*naia*sin linquens † doris celebranda choreis,
non *u*acuos: namque ille tulit radicitus altas
fagos ac recto proceras stipite laurus,
non sine nutanti platano lentaque sorore

---

282 perit ‖ 283 in distinctis ‖ 284 Quot ‖ 285 adest ut ‖ 287 Minosim ‖ 288 Non acuos ‖ 290 sororum

---

281 quot βω *Lm* (*Hp. Rb.*) 283 in distinctis *V* ω (*Hs. Rb.*) interstinctis *Heinsius Ramlerus* 284 Quis *uel* Queis ω 285 Peneos ω Peneios β *Rossbachius* 287 Naiasin *Hauptius obs. 69* (*cf. Mitscherlichii lect. p. 133* '*hoc tamen ex tanta lectionis uarietate mihi adsecutus esse uideor, latere aliquod sub his monstris nomen quo nymphas et graeca quidem flexione Catullus indigitauerit*'): Minosim *V* Naiadum *Bernh. Realinus* Nereidum *aldinae* Haemonisin *Heinsius Vngerus elect. crit. Friedl. 1842 p. 22 et de Valgio Rufo p. 335* (*Hs.*) Aemonidum *Turnebus aduers. XXIIII 9* Mnemonisin *Koelerus Froehlichius Vngerus* Mnemonidum *ed. gotting. a. 1762* Musarum *uel* Mnemosynae *Statius* Minyasin *Scaliger* Minoisin *GHermannus annal. Iahn. XXXIII 263* doris *V* ω *corruptum nec dum sanatum* '*Si* doris *est corruptum, corrigatur ergo, ego in praesentia nihil potui*' *Scaliger. cf. Silligii epist. crit. 40 Hauptii obs. 69 Lachmannum ad Lucret. p. 280:* claris β *Realinus* ω doctis *Statius alii* pulcris *Hauptius obs. 70* propriis *GHermannus ann. Iahn. XXXIII 263* (*qui praeterea hanc lectionem proposuit* Minoisin Tempe linquens) crebris *Lachmannus** (*Hp.*) hilaris *Vngerus* diris *Heysius* diuis (*cf. LXI 23 LXVI 89*) *ego* diis *EFritzius progr. halberstad. a. 1863 p. 22* 288 Non uacuos *Bergkius:* Non uacuus *BGuarinus* (*fol. LXXVII*[a]) *Lm* ω Non parcus *Vngerus elect. crit. 24 de Valgio Rufo* (*Halis 1848*) *p. 429* actas *Heinsius* 290 laetanti *Vossius*

flam*mat*i Ph*ae*thontis et aeria cupressu.
haec circum sedes late contexta locauit,
uestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
post hunc consequitur sollerti corde Prometheus
extenuata gerens ueteris uestigia poenae
qua*m* quondam *in* Sc*ythia* restrictus membra catena
persoluit pendens e uerticibus praeruptis.
inde pater diu*um* sancta cum coniuge *n*atisque
aduenit, caelo te solum, Phoebe, relinquens
unigenamque simul cultricem montibus Idri:
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est
nec Thetidis taedas uoluit celebrare iugalis.
qui postquam niueis flexerunt sedibus artus,
large multiplici constructae sunt dape mensae,
cum interea infirmo quatientes corpora motu
ueridicos parcae coeperunt edere cantus.
his corpus tremulum complectens undique *u*estis

---

291 Flamanti ‖ phetontis ‖ 294 solerti ‖ 296 Qua quondam silici ‖ 298 diui ‖ gnatisque ‖ 300 ydri ‖ 307 undique questus

---

296 in Scythia *scripsi. u. ind. lect. dorp. a. 1865 p. 17*: silici *V* ω *Lm* 'scythicis *Heinsius' Lm** (*Hp. Hs.*) 298 gnatisque *V* (*quod ne probes cf. LMuelleri de re metr. 316*) 299 Aduenit, caelo te *Muretus* ω (*Hs.*): Aduenit caelo, te ω *Lm* (*Hp.*) 300 Idri (*V*) *Vossius* ω (*sed de monte Idro, nedum de Diana cultrice Idri, nihil memoriae traditum est*): Idae βω *Lm**, *fortasse rectius.* Hydrae *Statius* udis *Marcilius* montium Abydi *Froehlichius* 303 posquam *ex datano Bergkius* (*Rb.*) niueos ω. 304 Largae β *Muretus Silligius* 307 uestis βω *cf. Schwenckius mus. rhenan. II (1843) 470*: questus *V* quercus *Palladius* cestus *Orellius eclog. 107* cinctus *Vngerus de Valgio 433*
Post 307 non nulla excidisse Statius Gurlittus Orellius Silligius opinati

candida purpurea *talos* incinxerat ora,
at roseo niueae residebant uertice uittae,
aeternumque manus carpebant rite laborem.
laeua colum molli lana retinebat amictum,
dextera tum leuiter deducens fila supinis
formabat digitis, tum prono in pollice torquens
libratum tereti uersabat turbine fusum,
atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
laneaque aridulis haerebant morsa labellis
quae prius in leui fuerant extantia filo:
ante pedes autem candentis mollia lanae
uellera uirgati custodibant calathisci.
haec tum clarisona *uellentes* uellera uoce
talia diuino fuderunt carmine fata,

---

308 tuos || 309 uicte || 319 custodiebant calathisti || 320 pellentes

---

sunt 308 talos β: tuos *V* purpurea quam Tyro incinxerat *IVossius. alii uerbum* Tyros *uel* Tyrios *uel* Tyriorum *uersui adaptare conati sunt.* Candida purpureis cirris intexta erat ora *Vngerus de Valgio 435* 309 Ambrosio *Vulpius Bergkius* (*in Zimmermanni ephem. a. 1834 p. 1004. cf. Naekius ad Val. Cat. p. 287*) 'Annoso *Ern. Schulzius' Lm** At (Et *Guarinus* Ac *Heysius*) roseae niueo *AGuarinus Gurlittus Heysius* 311 amictam *Guarinus* 312 dum *Froehlichius* 313 prono pollice β *Muretus Hertzbergius conu. germ. p. 135* 315 decurrens *Pleitnerus epithal. 23* 317 leni βω 319 uirginei *Broukhusius ad Prop. III 11 30* 320 Haec *V LMueller de re metr. 386 HVsenerus ann. Iahn. LXXXXI 226* (*idem Vsenerus l. c. de lectionibus* perierat *LII 3 et* tuos *LXIII 92 reuocandis recte iudicauit*): Hae βω *Lm* uellentes *LFruterius in epistula ad GCanterum in Gruteri lamp. V 1 389 Heysius in Orellii eclog. 108 Lm* Bergkius l. modo c.*: pellentes *V* ω *Lm* (*Hs.*) pectentes *Statius Lm** (*Hp.*) plectentes *Hertzbergius conu. germ. 135* polientes *Heinsius adu. 648* 321 diuiso β *Vossius hoc loco et u. 383. idem parcas tres non omnes simul, sed singulas deinceps et quidem strophis*

carmine perfidiae quod post nulla arguet aetas.
'o decus eximium magnis uirtutibus augens,
emathiae tutamen opis, *cl*arissime nato,
accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
ueridicum ora*c*lum. sed uos, quae fata secuntur,
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus, adueniet fausto cum sidere coniunx,
quae tibi flex*a*nimo ment*em* perfundat amor*e*
languidulosque paret tecum coniungere so*m*nos
leuia substernens robusto brachia collo.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
nulla domus *t*ales unquam co*n*exit amores,

---

post 322 *inscriptio* Epithalamium thetidis et pelei || 324 tu tamen || carissime || 326 oraculum || 330 flexo animo mentis || amorem || 331 sonos || 334 unquam tales contexit

---

uersuum quinorum, quae singulae uersu intercalari concluderentur, cecinisse arbitratus, strophas duodecim ita effecit ut uersum 333 ante 332 et uersum 371 ante 370 poneret, post u. 354 et post u. 364 signa uersuum singulorum amissorum scriberet, uersum 378 eiceret. eadem adsecuturus similia temptauit Rossbachius, qui uersibus 332 et 333 atque uersibus 365 et 366 transpositis et uersu 378 eiecto post u. 355 et post u. 371 singulos uersus amissos esse statuit. sed cf. ORibbeckius mus. heluet. nou. I 238 LMueller de re metr. 465 322 arguit *Lachmannus* (Hp.)* 324 natu *Dousa pater* Peleu *Froehlichius* carissime *(V)* fato *ego conieci (cf. Ciris u. 200)* 325 uoce β *Lennepius ad Col. p. 39* 326 serues *Vossius (ex* seruos β)
327 *citauit Macrobius sat. VI 1 41 p. 503 Ian.* Catullus: Currite ducenti subtegminc, currite fusi 330 tibi flexanimo mentem perfundat amore *Muretus* ω *Lm*: te flexanimo mentis (*sic V*) perfundat amore *Lachmannus** (*Hp. Hs.*) tibi flexanimae Veneris perfundat amorem *Fea* 332 bracchia *datanus* (*cf. Lachm. ad. Lucr. p. 371*)
334—337 *omissos in libris plerisque del Scaliger* 334 tales unquam

nullus amor tali coniunxit foedere amantes
qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
  nascetur uobis expers terroris Achilles,
hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
qui persaepe uago uictor certamine cursus
flammea praeuertet celeris uestigia ceruae.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
  non illi quisquam bello se conferet heros,
cum phrygii teucro manabunt sanguine *campi*
troicaque obsidens longinquo moenia bello
periuri Pelopis uastabit tertius heres.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
  illius egregias uirtutes claraque facta
saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
cum in cinerem canos soluent a uertice crines
putridaque infirmis uariabunt pectora palmis.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

---

341 preuertit ‖ 344 sanguine tenen ‖ 350 ciuium

β *Guarinus aldina 1502:* unquam tales *V Silligius* (*cf. etiam cens. 294*) connexit *Lachmannus** (conexit *Hp.*): contexit *V* ω *Lm* conspexit *Lenzius* 344 campi βω *Lm**: sanguine ..... *Lm* tenen *V* (*cf. GHermannus ann. Iahn. XXII 312*) Teucri β *Vossius* riui βω eliuei *Hauptius qu. 73* fines *EFritzius progr. halberst. p. 25* muri *Statius* Phrygiae — — terrae *idem* Phrygiae — — Thebae *Froehlichius* Cum Phrygio Teucri maculabunt sanguine Theben *Froehlichius nunt. erudit. monac. XI (1840) 62* Campi cum Phrygio manabunt sanguine Teucri *Pleitnerus epithal. 47* 350 Cum cinere (*prius* cineri) incanos *Scaliger* Cum in cinerem incanos *Weichertus rell. p. l. 179*

namque uelut densas praecer*p*ens cultor aristas
sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
quae passim rapido diffunditur Hellesponto,
cuius iter caesis angustans corporum aceruis
alta tepefaciet permixta flumina caede.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
denique testis erit morti quoque reddita praeda,
cum teres excelso coaceruatum aggere bustum
excipiet niueos percu*s*sae uirginis artus.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
nam simul *ac* fessis dederit fors copiam Achiuis
urbis dardaniae neptunia soluere uincla,
alta poly*x*enia made*fi*ent caede sepulcra,

---

353 precernens (preter.iens) ‖ 355 prosternet *et* prosternens ‖ 364 perculse ‖ 366 simul hanc ‖ 368 polisenia madescent

---

351 Putriaque *Heinsius* 353 praecerpens (*liber puteanus?*) *Statius*: praecernens *V Heysius* praesternens *Scaliger* prosternens βω messor βω 355 prosternet *V* ω: prosternens *V Froehlichius et Rossbachius*, *quorum ille uersiculum unum ante u. 355*, *hic* (*secutus codicem parisinum 7990*) *post u. 355 excidisse censuit* 357 magni *Heinsius* 359 augustans β *Burmannus ad Lotich. I 10 25 ad anthol. lat. I p. 73* *Ante* 362 *uersum excidisse Froehlichius putauit* 363 terrae (β) ex (e) celso *Martyni-Laguna act. litt. ienens. a. 1790 II 673 Astius anthol. 218 Bergkius* (*Rb.*) 364 perculsae *V* ω *Fritzius* 368 madefient βω *Heysius*: madescent *V* ω (*u. d. in Zarnckii ephemerid. a. 1861 p. 666*) madidescent *uel* madidascent *Statius* manascent *Hertzbergius conu. germ. 136* mitescent (*ex datano*) *Lm* (*Hp.*) mansuescent *Fritzius progr. halberst. p. 26* mutescent *Rossbachius*

quae, uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
proiiciet truncum summisso poplite corpus.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
quare agite optatos animi coniungite amores.
accipiat coniunx felici foedere diuam,
dedatur cupido iam dudum nupta marito.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
non illam nutrix orienti luce reuisens
hesterno collum poterit circumdare filo.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
anxia nec mater discordis maesta puellae
secubitu caros mittet sperare nepotes.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi'.
talia praefantes quondam felicia Pelei
carmina diuino cecinerunt pectore parcae.
praesentes namque ante domos inuisere castas
heroum et sese mortali ostendere coetu
caelicolae nondum spreta pietate solebant.
saepe pater diuum templo in fulgente reuisens,
annua *c*um festis uenisse*nt* sacra diebus,

---

385 Nereus sese || *post* 386 *add* Languidior tenera cui pedens sicula beta || 388 dum || uenisset

---

370 truncum] pulcrum *Ramlerus* 372 animis ω *Silligius* 373 *et* 374 *transp. Ramlerus* 378 *del* β (*furianus*) *Vossius Astius Bergkius Rossbachius* 382 profantes *Muretus* (*sed cf. Huschkii ep. crit. p. 304*) 383 omine Parcae β *Scaliger* 385 Heroum et sese *Io. Calpurnius in editione uicetina a. 1481 et Io. Bapt. Sigicellus apud Statium*: Saepius et ω *De uersiculo LXVII 21 in V post* 386 *male inlato cf. Hauptius qu. cat. 43* 387 fulgentia templa *Muretus* templa illa in gente *Froehlichius* 388 dum

conspexit terra centum procumbere *tauros*.
saepe uagus Liber Parnasi uertice summo
thy*i*adas effusis euantis crinibus egit,
cum Delphi tota certatim ex urbe *r*uentes
acciper*ent* la*e*ti diuum fumantibus aris.
saepe in letifero belli certamine Mauors
aut rapidi Tritonis hera aut rha*mn*usia uirgo
armatas hominum est praesens hortata cateruas.
sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
perfudere manus fraterno sanguine fratres,
destitit extinctos natus lugere parentes,
optauit genitor primaeui funera nati
liber ut innuptae pot*e*retur flore nouercae,
ignaro mater substernens se impia nato
impia non uerita est diuos scelerare p*enat*es,
omnia fanda nefanda malo permixta furore
iustificam nobis mentem auertere deorum.
quare nec talis dignantur uisere coetus
nec se contingi patiuntur lumine claro.

---

389 procumbere currus || 391 Thyadas || 392 tuentes || 393 Accipeiet lacti || 395 ranusia || 402 potiretur || 404 parentes

---

V ω (*Rb.*) 389 tauros β: currus *V* procurrere currus ω Creta centum prorumpere currus *Wakefieldus ad Lucr. II 259* cretam ('*i. e.* ad calcem') *Orellius ecl. 111* 390 e uertice β *Guarinus Muretus* 392 *et* 393 *del Koelerus* 393 lacti (*V*) diuum spumantibus (β) *Vossius* Acciperent Laetonigenam *et similia Heinsius aduers. 170. 649* 395 *at quid hoc loco* rhamnusia uirgo? 400 *et* 401 *transp. Rossbachius* 404 penates βω *Silligius Froehlichius HAKochius symb. philol. bonn. 318:* parentes *V* ω *Lm* parentis *Lachmannus** parentum *IH Vossius gl. mg. 266*

LXV

Etsi me assiduo confectum cura dolore
  s*e*u*o*cat a doctis, Ortale, uirginibus,
nec potis est dulci*s* mus*a*rum expromere fetus
  mens animi (tantis fluctuat ipsa malis:
namque mei nuper lethae*o* gurgite fratris
  pallidulum manans alluit unda pedem,
troia rhoeteo quem subter litore tellus
  ereptum nostris obterit ex oculis),
sed tamen in tantis maeroribus, Ortale, mitto
  haec expressa tibi carmina *B*a*tt*iadae,
ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
  effluxisse meo forte putes animo

LXV Ad Ortalem || 2 Sed uacat || 3 dulcissimus harum || 5 lethei || *post* 8 *secuntur uersus sex* (9—14 *uulgo*) *a nobis infra post CI 6 conlocati* || 16 abactiade *et* actiade (?)

LXV 2 Hortale βω (*cf. Hauptii qu. 79*) 3 fletus β *Vossius* 4 icta *Heinsius* 8 obruit *Statius* *uersus* 9—14 *uulgo* (*Lm*) *loco quem in V tenuerunt relictos FHaasius miscellan. philol. lib. III* (*Vratislau. 1861*) *p. 13—16 post CI 6 inserendos esse uidit. eos ab hoc carmine alienos esse primus Rossbachius intellexit.* (*cf. etiam OFGruppii Minois p. 8. 579 et Brunerus de temp. et ord. carm. catull. Helsingf. 1863 p. 26*). *eosdem post CI 4 inseruit AWeisius progr. naumburg. a. 1863 p. 30. Lachmannus ante u. 9 sex uersus e coniectura inseruit: quorum uersuum quinque priores pares sunt uersibus LXVIII 21 22—24* (*94—96*) *93. sextum uersum ex uersibus LXVIII 20* (*92*) Abstulit. o (Attulit. hei) misero frater adempte mihi *paullum mutatis Lachmannus ita finxit* Nunquam ego te, misero frater adempte mihi. *Lachmanni rationes Hauptius probauit et Froehlichius, qui illum sextum uersum ita scripsit* Ergo ego te nunquam frater adempte mihi. *cf. ad CI* 16 excerpta β *Scaliger* experta β *Vossius Valckenarius*

ut missum sponsi furtiuo munere malum
procurrit casto uirginis e gremio,
quod miserae oblitae molli sub ueste locatum,
dum aduentu matris prosilit, excutitur:
atque illud prono praeceps agitur decursu,
huic manat tristi conscius ore rubor.

LXVI

Omnia qui magni d*i*spexit lumina mundi,
qui stellarum ortus comperit atque *o*bitus,
flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
ut cedant certis sidera temporibus,
ut Triuiam furtim sub l*at*mia saxa rel*e*gans
dulcis amor *gyr*o *d*euocet aerio,
idem me ille Conon caelesti *in* *l*umine uidit
e b*er*oniceo uertice caesariem

LXVI 1 despexit ‖ 2 habitus ‖ 5 sublimia (*an* sub lamia?) saxa religans ‖ 6 giuoclero (giuodero) deuocet ‖ 7 celesti numine ‖ 8 Ebore niceo

---

19 — 24 *a praecedentibus Rossbachius seiunxit. item A Weisius. (sed cf. qu. I 273)* 23 praeceps dum agitur *Doeringius*

LXVI *Fragmenta carminis callimachei conlegit ThBergkius anthol. lyr. (Lips. 1854) p. 132* 1 descripsit *Bentleius ad Callimach. Ernestii I 583* moenia mundi *Vossius* 2 abitus (*V*) *Meleager spicil. 30* 5 sub Lamia (*V?*) *Vossius* 6 gyro β: cliuo (*Vossius*) *uel* curru (*Santenius*) βω aetherio *Meinekius ad Callimach. (Berol. 1861) p. 313* 7 in lumine *Vossius Lm**: numine *V* ω *Lm* lumine *Canterus nou. lect. IIII 2 Statius* limine *Heinsius* limite *Doeringius* caelestum munere (β) *Valckenarius. (cf. de h. l. Hauptii qu. 80)* 8 E beroniceo (*ex* Ebore niceo *V*) *Orellius Bergkius*

fulgentem clare, quam *cunc*tis illa deorum
leuia protendens brachia pollicita est,
qua r*e*x tempestate nouo auctus hymenaeo
uast*at*um finis i*u*erat assyrios,
dulcia nocturnae portans uestigia rixae
quam de uirgineis gesserat exuuiis.
estne nouis nuptis odio Venus atque parentum
frustrantur *s*alsis gaudia lacrimulis,
ubertim thalami quas intra l*i*mina fundunt?
non, ita me diu*i*, uera gemunt, i*u*erint.
id mea me multis docuit regina querelis
inuisente nouo praelia torua uiro.
a*n* tu non orbum luxti deserta cubile,

---

9 multis illa dearum || 11 Quare ex || 12 Vastum || ierat || 16 falsis || 17 lumina || 18 diu || iuuerint || 21 At

---

Rossbachius (*de scriptura* Beronice *cf. Niebuhrii opusc. I 237*)*:* E Bereniceo ω *Lm* E Beronicaeo *Rossbachius coniecit,* E Beroniceae *TFaber Valckenarius. hunc uersum respexit poeta ignotus in anthol. lat. III 172, 8 Burm. = 1565, 8 Meyeri* E beronicaeo detonsum uertice crinem Retulit esuriens Graecus in astra Conon 9 *et* 10 *del Valckenarius* 9 cunctis *Hauptius qu. 81 Lm**: multis *V* ω *Lm* cuiuis *Froehlichius* templis *Pohlius lect. 55* deorum βω (*Hp.*) *Lm*:* dearum *V* ω *Lm* (*cf. etiam LMueller de re metr. 377*) 10 pollicitast *Lm* (*cf. ad Lucret. p. 66*) 11 mactus *Anna Fabri* (*ad Callim. ed. Ern. I 376*) *Withofius Valckenarius* abductus *Froehlichius* nouis auctus hymenaeis *Auantius* 15 atque *V Vossius Valckenarius Orellius Silligius Heysius*: anne βω *Lm* 16 salsis *Heysius:* falsis *V* ω *Lm* 21 An *excerpta Perreii et Minturni Santenius Lm*:* At *V* ω *Lm* Et βω *Silligius* Aut *Hertzbergius conu. germ. p. 139* Et tu uero (uere *Ramlerus*) — Et fratris *Vossius* Et tu non — Et fratris *FIacobsius in editione doeringiana altera* Vt tu nunc — Et

sed fratris cari flebile discidium?
quam penitus maestas exedit cura medullas!
ut tibi *t*unc toto pectore sollicit*ae*
sensibus ereptis mens excidit! at *te* ego certe
cognoram a parua uirgine magnanima*m*.
anne bonum oblita es facinus, qu*o* regium adept*a*'s
coniugium, qu*o* non forti*us* au*s*it alis?
sed tum maesta uirum mittens quae uerba locuta es!
Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu!
quis te mutauit tantus deus? an quod amantes
non longe a caro corpore abesse uolunt?
atque ibi *me* cunctis pro dulci coniuge diuis
non sine taurino sanguine pollicita es,

---

22 dissidium || 23 Cum || 24 nunc (*et* tunc?) || solicitet || 25 te *omissum* || 26 magnanima || 27 quam || adeptus || 28 quod non fortior aut sit || 33 mo] pro

---

fratris *Doeringius* 22 *cf. u. 21* 23 Quam *Bentleius l. c. Lm**: Cum *V* ω *Lm* '*possis etiam* Tum' *Lachmannus** 24 nunc *V* ω tum *Hauptius in editione altera* 25 e rectis (*ex* erectis β) *Vossius Valckenarius Silligius* te *add Vossius:* atque (*uel* atqui *Pontanus Statius*) ego ω 26 *respexit h. u. Hyginus poet. astron. II 24* alii dicunt hoc amplius, Ptolemaeum Berenices patrem multitudine hostium perterritum fuga salutem petiisse, filiam autem saepe consuetam insiliisse in equum et reliquam exercitus copiam constituisse et complures hostium interfecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. (*cf. Valckenar. ad Callim. eleg. p. 38 Hauptii qu. 82*)
27 quod β *Valckenarius* quum *Faernus* adepta's *Lachmannus* (*ad Lucr. p. 67*)*:* adepta es βω 28 quod non fortior *V* ω (*Hs*) quoi non faustior adsit (β) auis *Santenius* quo regis adepta es Coniugium quo non fortior est alius *Froehlichius* 30 tersti *Auantius*
31 tantum *Schraderus emend. 12* 33 me *Colotius Perreius Fruterius Bentleius* (*l. c. p. 584*) ω: pro *V* proh *Scaliger* ω
34 pollicita's *Lachmannus* (*ad Lucr. p. 67*) '*Post u. 34 aliquot*

s*e*i reditum tetulisset. is *h*aut in tempore longo
  captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
quis ego pro factis caelesti reddita coetu
  pristina uota nouo munere dissoluo.
inuita, o regina, tuo de uertice cessi,
  inuita: adiuro teque tuumque caput,
digna ferat quod siquis inaniter adiura*r*it:
  sed qui se ferro postulet esse parem?
ille quoque euersus mons est quem maxim*um* in oris
  progenies *Th*iae clara superuehitur,
cum Medi pep*er*ere nouum mare, *cum*que iuuentus
  per medium classi barbara nauit Athon.
quid facient crines, cum ferro talia cedant?
  Iuppiter, ut Ch*a*ly*bon* omne genus pereat,
et qui principio sub terra quaerere uenas

---

35 Sed *et* Si || te tulisset || aut || 41 adiuraret || 43 maxima || 44 phytie || 45 pepere *uel* propere (?) || atque || 48 celitum

---

uersus desiderantur' Muretus 35 Sei *ex* Sed *V scripsi* (*cf. LXIIII 68*): Si βω *Lm. sequentia Statius et Vossius recte interpunxerunt. olim interpunctione post* is *posita et lectione* aut (*V*) *probata multa coniectabant, uelut* tetulisset is, aut in (ni *Anna Faber* hautque in *Valckenarius*) tempore longo — addiderit (adiiceret *Guarinus*). *Doeringius post Muretum* (*aliter tamen interpungens*) tetulisset is haud in tempore longo, et — adiiceret in] ita *Froehlichius* 38 dissolui *Valckenarius* 42 quis β *Statius Santenius* (*Sill. Froehl.*) 43 maximum *Guarinus* ω *Lm**: maxima *V Lm* in orbe β *Auratus Lm** (*Hp.*) 44 Thiae *Vossius Bentleius* (*l. c. p. 584*): Phthiae ω 45 peperere β *Vossius Lm** propere (*V*) *Lm* rupere· β *Lm** irrupere *Auantius* pepulere *Statius* propulere *H. R. act. ien. litt. a. 1830 nr. 197 p. 135 Rossbachius* reperere *Froehlichius* fodere *Bergkius* (*cf. schol. Iuuenal. X 174 p. 325 Iahn.*) 47 faciant β *Santenius* 48 Chalybon *Politianus miscellan. 68* (*Grut. lamp. I 83*): Chalybum β

institit ac ferri *s*tringere duritiem!
  abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
    lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
  unigena impellens nutantibus aera pennis
    obtulit Arsinoes *L*ocri*d*os al*e*s equos,
  isque per aether*i*as me tollens *a*uolat umbras
    et Veneris casto collocat in gremio.
  ipsa suum Z*e*phyritis eo famulum legarat,
    gra*i*a canopi*e*is incola litoribus.
  *num*en ibi uario ne solum in *l*umine caeli
    ex *a*ria*d*neis aurea temporibus
  fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus

---

50 ferris fringere ‖ 54 asineos (*sscr.* arsinoes) elocridicos alis ‖ 55 ethereas ‖ aduolat ‖ 56 aduolat (*sscr.* collocat) ‖ 57 zyphiritis ‖ 58 Gratia canopicis ‖ 59 Hi dii uen ibi ‖ in numine ‖ 60 adrianeis

---

Lachmannus in editione priore Heysius LMueller de re metr. 310. 332 Chalyborum *Santenius ad Terent. Maur. p. 299* celtum *Vossius* sicelicum *Scaliger* Telchinum *Withofius* Zelitum *Froehlichius* ut pereat omne genus Chalybum *Huschkius ad Tibullum I p. 264*   50 ferri stringere *Heysius:* ferris fringere *V* frangere βω *Lm* infringere *Santenius* effringere *Froehlichius* fingere β *Vossius* uincere *Marklandus*   53 nictantibus *Bentleius ad Callim. ed. Ernest. I 585 Lm** (*Hp. Hs.*)   54 Locridos *Bentleius l. c.*: Chloridos ω *Hertzbergius* Cypridos *Bergkius act. antiq. 1846 p. 472* (*Rb.*) Obtulit Arsinoae Locricos alisequus *Statius*   *archetypi* alis equos *respexit Hygin. poet. astr. II 24 his uerbis* Hanc Berenicem non nulli cum Callimacho dixerunt equos alere et ad Olympia mittere consuetam fuisse. *cf. Hauptii qu. 84*   54 57 58 55 56 63 64 59—62 65 *sic transposuit GCanterus nou. lect. V 30* (*Grut. lamp. III 1 640*)   54 57 58 55 56 *sic transp. Marcilius asterism. p. 652*   55 auolat *GCanterus l. c. Lm*:* aduolat *V* ω *Lm* euolat *Doeringius*   auras ω   58 Graia *Lachmannus*: Grata ω   Canopieis *Scaliger:* canopicis *V* Canopiis *uel* Canopeis *(Hs.)* ω   in loca *Vossius*   59 Numen

deuotae flaui uerticis exuuiae,
*u*uidul*a*m a fl*e*tu cedentem ad templa d*e*um me
sidus in antiquis diua nouum posuit:
uirginis et saeui contingens namque leonis
lumina, Callisto iu*nc*ta lycaoni*ae*,
uertor in occasum, tardum dux ante Boot*en*,
qui uix sero alto mergitur Oceano.
sed quanquam me nocte premunt uestigia diuum,
lux aut*em* canae *T*et*hy*i restitu*it*,

---

63 Viridulum a fluctu ‖ decumme ‖ 66 iuxta licaonia ‖ 67 boothem ‖ 70 aut ‖ theti restituem

---

ibi *FRitschelius mus. rhen. nou. III 618:* Hi dii uen ibi *V Lm* Arduei ibi *Hauptius obs. 14 Lm** Indidem ibi *Heysius* Inde sibi *Pleitnerus carm. epithal. p. 23* Sidere ibi *Vossius* Lumen ibi uario ne solum in limite *H. R. act. litt. ien. 1830 nr. 197 p. 134* Siderei uario *Hauptius obs. 14 et Bergkius* Siderei ut uario ne sola *GHermannus ann. Iahn. XXII 312* Nigri enim uti uario *idem ann. Iahn. XXXIII 247* Hinc nitidi uario *Hertzbergius conu. germ. 141* Sic etiam uario β Scilicet in uario βω Hic etenim uario ne sola in limine *Froehlichius* Di bene fecerunt ne *Marcilius asterism. p. 652* Gnata Canopiis incola litoribus Ludit ubi. uario *Scaliger* limite *uel* limine β 63 Vuidulam a fletu β: Vuidulum (β) a fluctu (*V*) *Lm* Vuidulam a fluctu ω *Vossius Heysius* Vuidulo a fluctu *Palmerius spicil. 627* Vuidulae a fluctu — Dionae (β) *Santenius* Vuidulam ac fletus edentem *Heinsius* Vuidum ut a fluctu *GHermannus ann. Iahn. XXII 312 (cf. ad u. 59). postea sententiam mutauit: u. ann. Iahn. XXXIII 247* Viuidulo a flatu *Scaliger* a fluctu tendentem *Auantius* Vuidulum a fluctu ascendens *Froehlichius* 66 iuncta Lycaoniae βω *Lm**: iuxta (*V*) Lycaonida (β) *Scaliger Lm* iuncta Lycaonidi *coniectura uiri docti apud Valckenarium* iuxta Lycaoniam *Rossbachius* 70 restituit *Lachmannus:* restituat β *Statius* Luce — restituor (restituent *Meleager spicil. 30*) ω

pace tua fari hic liceat, rhamnusia uirgo,
(namque ego non ullo uera timore tegam,
nec si *me* infestis discerpent sidera dictis,
condita quin ueri pectoris euoluam),
non his tam laetor rebus quam me afore semper,
afore me a dominae uertice discrucior,
quicum ego, dum uirgo quondam fuit omnibus expers,
unguenti surei milia multa bibi.
nunc, uos optato quem iunxit lumine taeda,
non post u*n*animi*s* corpora coniugibus

---

71 ramusia ‖ 72 nullo ‖ 73 si me] siue ‖ 74 qui ubre ‖ euolue ‖ 75. 76 affore ‖ 78 Vnguentis una ‖ 79 quem ‖ 80 uno animus

---

71 haec ω 73 Non βω discerpant βω dextris *Bentleius l. c. p. 386* 74 uberi *Lachmannus* uere *V Statius Silligius* ueri βω 77. 78 omnibus expers (V), Vnguenti Surii (*sic Passeratius*) *Hauptius* (*simul ut* omnibus expers *crucis signum praeponens*) omnibus expers Vnguentis, una *V* ω (*quae ut tuerentur alii ad glossam Philoxeni p. 70* Expers ἄπειρος καὶ ἔμπειρος *provocauerunt, alii alia temptauerunt; cf. ID Fussii epistula ad IBI ycocriticum Leodii 1823 p. 48 Silligius ann. Iahn. I 425 et ad Cirim p. 225 ANaekius ad Val. Caton. p. 307. sed cf. FBrueggemannus de Cat. eleg. Callim. Susatii 1830 p. 66*) omnis expers, Vnguenti Assyrii (*uel* Surii *uel* Syrii) *Auratus et Passeratius* omnibus expers, Vnguentorum una β *Silligius* omnibus expers Vnguentis, murrae (crocini *Heinsius* rhodini *ex Athenaei XV 38 p. 689a Orellius*) *Vossius* omnibus expleta (explens *Doeringius* exples *Heysius* expressa *Statius* adspersa *Marcilius* expersa *Heinsius ad Verg. aen. III 625*) Vnguentis, una β *Santenius Valckenarius Froehlichius* discrucior. Quicum ego, dum uirgo quondam fuit omnibus expers, Vnguenti si una millia multa bibi, Nunc *Lachmannus* 79 quum *Conradinus de Allio, unde Hauptium secutus* quom *fecit* quem *V* quam β *Lm* quas βω queis *Statius* quae β *Scaligeri* Nunc, post — quam luxit *Hertzbergius comm. germ. 141* 80 Non prius *Palladius* ω (*Hp. Hs.*) Non uos *Hertzbergius*

tradite nudantes reiecta ueste papillas
qu*in* iocunda mihi munera libet onyx,
uester onyx, casto *pe*titis quae iura cubili.
sed quae se impuro dedit adulterio,
illius a mala *d*ona leuis bibat irrita puluis:
namque ego ab indig*n*is praemia nulla peto.
sed magis, o nuptae, semper concordia *u*estras
semper amor sedes incolat assiduus.
tu uero, regina, tuens cum sidera diuam
placabis festis luminibus Venerem,
*u*nguinis expertem non *siris* esse tu*a*m me,
sed potius largis *a*ffice muneribus.
sidera *corru*eri*nt* utinam! coma regia fiam:
proximus hydrochoi fulgeret Oarion.

---

81 retecta ‖ 82 Quam ‖ 83 queritis *sscr.* colitis (?) ‖ 85 leuis bibat dona ‖ 86 indigetis ‖ 87 nostras ‖ 91 Sanguinis ‖ uestris esse tuum ‖ 92 effice ‖ 93 Sidera cur iterent ‖ 94 idrochoi

---

82 Quin *Fussius l. c. et Lachmannus*: Quam *V* ω (*Hp. Hs.*) Qua *Scaliger* Quae *TFaber* iucunda *Lm* 83 petitis βω: queritis *sscr.* colitis *V* colitis *boni libri* ω quaeris *Vossius* casto quatitis quae iure cubile *Statius* onyx, custoditis quae *Froehlichius* 85 a *V Statius HR. act. litter. ienens. a 1836 nr. 197 p. 150*: ah βω *Lm* o *Statius coniecit* 87 Sic (ω) 88 incolet β *Valckenarius* 91 Vnguinis *Bentleius ad Callim. ed. Ern. I 586*: Sanguinis *V* ω siris *Lachmannus ex Scaligeri* siueris: uestris *V* uerbis *Statius* uotis *Pontanus* quam *Auantio debetur*: tu me β *Brueggemannus* 92 effice *V* ω Sanguinis expertem, non uestris assiduam me, Sed potius largis effice muneribus (Sidera cur rident?) iterum ut *Froehlichius* 93 Sidera corruerint *Lachmannus*: Sidera cur iterent *V* ω imo neribus, Sidera cur iterent, utinam coma regia fiam? *Heysius* Sidera cur retinent? β *Pontanus* Sidera cur iterem? *Th. Marcilius* Sidera cur retinent? iterum *Marklandus* Sidera corruerint, iterum ut *Hertzbergius coniecit germ. 141* Sidera cum intereant ut nunc coma *Statius* 94 Heniocho *Froehlichius* Erigonae *Puccius* (*cf. Spengelii* ... *p. 9*)

LXVII

O dulci iocunda uiro, iocunda parenti,
salue, teque bona Iuppiter auctet ope,
ianua, quam Balbo dicunt seruisse benigne
olim cum sedes ipse senex tenuit,
quamque ferunt rursus uoto seruisse maligno,
postquam e*s* porrecto facta marit*a* sene,
dic aged*um* nobis quare mutata feraris
in dominum ue*t*erem deseruisse fidem.
'non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)
culpa mea est, quamquam dicitur esse mea,
nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam:
uerum isti popul*o* ianua qu*anta* facit!

LXVII 6 est ‖ marite ‖ 7 age de ‖ 8 uenerem ‖ 12 populi ‖ qui te

---

Grotius ad Arat. p. 43 Arcturo fulgor et Erigona *Palmerius spicil. p. 628 similiter Marullus.* Hydrochoi fulgor et Orionis *Froehlichius* Proximus (Protinus *Heysius*) Hydrochoi fulgor et Oarion *Fussius Heysius*

LXVII 1 iucunda β *Lm* 5 nato (noto β) seruisse maligne (β) *Froehlichius Rossbachius* 6 est *V Scaliger* ω protecto βω est — tacta *Rossbachius* est proiecto functa *Statius* est porrecto factu' maritu' sene *Froehlichius* (*cf. qu. I 351*) 7 age de (*V*) uobis (β) *Silligius* age dic (da *Meleager spicil. 31*) nobis β *Marcilius* (*Froehl.*) 9 plateam β pateam *Statius* (*Hs.*) 12 isti populo ianua quanta facit *scripsi. cf. ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 15:* isti populi ianua qui te facit *V Lm* isti populo (istis probri *Statius*) ianua quidquo facit (quid faciat? *Vossius*) ω istud populi uana querela facit *Heysius* isti populi naiuia (*h. e.* naenia), Quinte, facit *Scaliger* istud populi fabula, Quinte, facit *Lachmannus** istuc populi insania, Quinte, facit *Froehlichius.* (*cf. qu. I 9*). *uersum* 12 *del Muretus*

qui, quacunque aliquid reperitur non bene factum,
ad me omnes clamant 'ianua, culpa tua est.'
non istuc satis est uno te dicere uerbo,
sed facere ut quiuis sentiat et uideat.
'qu*i* possum? nemo quaerit nec scire laborat.'
nos uolumus: *n*obis dicere ne dubita.
'primum igitur, uirgo quod fertur tradita nobis,
falsum est. non illam uir prior attigerit,
languidior tenera cui pendens sicula beta
nunquam se mediam sustulit *ad* tunicam:
sed pater illius gnati uiolasse cubile
dicitur et miseram conscelerasse domum,
siue quod impia mens caeco flagrabat amore,
seu quod iners sterili semine natus erat
et quaerendu*m* *unde* unde foret neruosius illud
quod posset zonam soluere uirgineam.'
egregium narras mira pietate parentem,
qui ipse sui gnati minxerit in gremium.

---

17 Quid || 18 uobis || 22 ad] hanc || 27 querendus || unde *semel*

---

13 Quin ω 14 tua'st *Lm* (*cf. ad Lucret. p. 66*) 17 Qui *Minturnus et Perreius*: Quid *V* ω *Silligius* 18 nobis *Muretus*: uobis *V*. uobis dicere, nec dubia *Statius* 20 non qui (*ex* namque β) illam *Scaliger Lm** (*Hp. Hs.*) non (nunquam *Doeringius*) illam attigerat βω 22 media sustulit hinc tunica *Statius* se ad mediam sustulit hanc (*V*) tunicam *Silligius* 23 ipsius *Muretus* ille sui *Scaliger* gnatei (*ex datani* gnate) *Lm* generi *Froehlichius* 26 quod uir, sterili semine natus, iners *Froehlichius* 27 Et quaerendum (β) unde unde *Statius* ω (*Hs.*): Et quaerendus unde *V* Et quaerendus is unde *Lachmannus* (*Hp.*) Et quaerendus ei (et β) *Hauptius qu. 85* Ne (Vt *Rossb.*) quaerendum aliunde β *aldinae GHermannus ann. Iahn. XXII 313* Nec (Et *Froehlichius*) quaerendum erat unde *Auantius* Quaerendumque necunde β *Vossius* 30 suae gnatae *Froehlichius*

'atqui non solum *h*oc se dicit cognitum habere
    Brixia cy*c*nea*e* supposit*a* specula*e*,
flauus quam molli p*rae*currit flumine Mell*a*,
    Brixia Veronae mater amata meae,
sed de Postumio et Corneli narrat amore,
    cum quibus illa malum fecit adulterium.'
dixerit hic aliquis: qu*i* tu isthaec, ianua, nosti,
    cui nunquam domini limine abesse licet,
nec populum auscultare, sed he*i*c suffixa tigillo
    tantum operire soles aut aperire domum?
'saepe illam audiui furtiua uoce loquentem
    sola*m* cum *a*ncil*l*is haec sua flagitia,
nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi

---

hoc
31 se dicit ‖ 32 chinea suppositum specula ‖ 33 percurrit ‖ mello ‖ 37 quid ‖ 39 hec ‖ 42 Sola cum conciliis

---

31 hunc *aldina a. 1515* Atqui hoc non solum est quod dicit *Froehlichius* 32 Cycneae supposita speculae *Vossius*: chinea suppositum specula *V Lm* (*de Cycnea specula cf. IVossii obseru. 276 et PGaleardum apud Vulpium p. 373*) 'Cenomanae supposita speculae *Colocius et apud Perreium Pisanus. alii* Cycnea' *Lm** Chinaeae *Pontanus* ω Echinaeae *Turnebus aduers. V 15* Chinaea supposita in specula ω Cygnea supposita specula *Silligius. uerba uersus* 32 *tria posteriora et uersum* 33 *omisit Froehlichius* 33 *et* 34 *del Maffeius Veron. illustr. I lib. 1 et mus. Veron. p. CCV* (*prob. Handius obs. 21 Silligius Rossbachius*) 33 praecurrit *Cluuerius Lm**: percurrit *V* ω *Lm* Mella βω: Mello *V Heysius* 34 tuae *Scaliger* 29—35 *Catullo*, 36 *et sequentes ianuae attribuit Froehlichius*, *Rossbachius contra* 29—40 *Catullo et* 41—48 *ianuae. ego* 37—40, *quos uulgo* (*Lm*) *ianuae dant*, *Catullo adsignaui* (*cf. qu. I 348*) 37 quid? tu isthaec, ianua nosti? *V* (*Statius*) *Silligius Rossbachius* 39 heic *scripsi* (*cf. L V 12*): hec *V* hic β *Lm* huic ω 42 cum ancillis β (*libri*

sper*aret* nec linguam esse nec auriculam.
praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
nomine, *ne* tollat rubra supercilia.
longus homo est, magnas qu*o*i lites intulit olim
falsum mendac*i* uentre puerperium.'

LXVIII[a]

Quod mihi fortuna casuque oppressus acerbo
conscriptum hoc lacrimis mitti*s* epistolium,
naufrag*u*m ut eiectum spumantibus aequoris undis
subleuem et a mortis limine restituam,
quem neque sancta Venus molli requiescere somno
desertum in lecto caelibe perpetitur,
nec ueterum dulci scriptorum carmine musae
oblectant, cum mens anxia peruigilat,
id gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum,
muneraque et musarum hinc petis et Veneris:
sed tibi ne mea sint ignota *in*commoda, Ma*n*li,
neu me odisse putes hospitis officium,
accipe quis merser fortunae fluctibus ipse,
ne amplius a misero dona beata petas.

---

44 Speret || 46 te || 47 qui || 48 mendacii (?) || LXVIII[a] Ad mallium || 2 mittit || 3 Naufragium ut || 11 commoda mali

---

Statii non nulli): cum conciliis *V* consciolis *Manutius et Scaliger* Caeciliis *Vossius* 44 Sperarct βω *Lm** (*cf. Hauptii qu. 86*): Speret *V Silligius Lm Heysius Rossbachius LMueller de re metr. 332*

LXVIII[a] *et* LXVIII[b] *Gruppius Minois p. 503 Catullo abiudicauit* 2 conspersum *Schraderus* 8 cui mens *Statius* 9 ducis ω 10 Muneraque musarum β *Silligius* 11 Manli βω: Mani *Lachmannus* (*sed cf. qu. I 20. 71*) 12 sospitis *Schraderus*

tempore quo primum uestis mihi tradita pura est,
iocundum cum aetas florida uer ageret,
multa satis lusi: non est dea nescia nostri
quae dulcem curis miscet amaritiem:
sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
abstulit. o misero frater adempte mihi,
tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
tecum una tota est nostra sepulta domus,
omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
quae tuus in uita dulcis alebat amor.
cuius ego interitu tota de mente fugaui
haec studia atque omnes delicias animi.
quare, quod scribis Veronae turpe Catullo
esse quod hic quiuis de meliore nota
frigida deserto tepefactet membra cubili,
id, Manli, non est turpe, magis miserum est.
ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,

---

27 catulle || 28 quisquis || 29 tepefacit || 30 mali

---

16 Iucundum β *Lm* 21—24 *del Froehlichius arbitratus eos post LXV 8 conlocandos esse (cf. Lachmannum ad LXV 8). del eosdem GBernhardius hist. litt. rom.⁴ 552 eos opinatus ex LXVIII^b 93 sq. falso huc inlatos esse et AWeisius progr. gymn. naumburg. a. 1863 p. 23 eos post CI 6 conlocans* 26 omnis (*datanus*) *Lm* 27 Catulle *V 'quod, si inter duo commata legatur, uulgato non deterius est' Santenius ad Catulli elegiam ad Manlium (Lugd. Batau. 1788) 7*

28 quiuis *Lachmannus* (cf. ad Lucret. p. 287)*: quisquis *V* ω *Lm Forcellinus in lexico s. u.* quisquam *Muretus Liuineius not. 20* quisquis de meliore nota est *excerpta Perreii* 29 tepefactet *Bergkius (Hp.²)*: tepefacit *V Lm* tepefactat β tepefaxit *Lachmannus* (Hp.¹ Hs. Rb.)* tepefecit β *Lm** ω tepefiat (*ex* tepefiant β) *Schraderus* 30 Mani *Lm. cf. u. 11* miserumst *Lachmannus ad Lucret. p. 67*

haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
nam quod scriptorum non magna est copia apud me,
hoc fit quod Romae uiuimus: illa domus,
illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas:
huc una ex multis capsula me sequitur.
quod cum ita sit, nolim statuas nos mente maligna
id facere aut animo non satis ingen*uo*
quod tibi non utriusque petenti copia p*ar*ta est:
ultro ego d*e*ferrem, copia siqua foret.

LXVIII b

Non possum reticere, deae, qua m*e* Allius in re
iuuerit aut quantis iuuerit officiis:
nec fugiens saec*l*is obliuiscentibus aetas
illius hoc caeca nocte tegat studium:
sed dicam uobis, uos porro dicite multis

---

38 ingenio ‖ 39 posta est ‖ 40 differrem ‖ LXVIII b 41 quam fallius ‖ 43 sedis

---

39 non prius usque *Heinsius* petiti ω parta *scripsi. u. ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 15 (prob. ARiesius ann. Iahn. LXXXXI 300):* posta *V Vossius* praesto *Froehlichius* porcta *ORibbeckius ann. Iahn. LXXXV 378* facta βω *Lm*

LXVIII b *uersus 41—160 uulgo (V Lm. Hp.) cum u. 1—40 arte coniunctos a praecedentibus, cum integrum per se carmen efficiant, uersibus esse separandos primus Ramlerus in edit. et conuers. Catulli (Lips. 1793) p. 320 dispexit. postea Froehlichius idem inuenit. cf. qu. I 71 et praeter alios AWeisium progr. gymn. naumburg. a. 1863 p. 4*

41 qua me Allius *Scaliger:* quam fallius *V* qua Manlius βω *AWeisius* quam Manlius β *Corradinus de Allio Santenius* qua me Acilius re *Heysius* *Froehlichius uersus sic ordinauit: 42 45 46 43* (Ne fugiens) *44 49 50 151 48* 43 Ne *Calpurnius a. 1481* ω 44

millibus et facite haec ch*a*rta loquatur anus
. . . .
notescatque magis mortuus atque magis,
nec tenuem texens sublimis aranea telam
in deserto Al*l*i nomine opus faciat.
nam mihi quam dederit duplex Amathusia curam
scitis, et in quo me corruerit genere,
cum tantum arderem quantum trinacria rupes
lymphaque in oetaeis ma*l*ia Thermopylis,
maesta neque assiduo tabescere *l*um*in*a fletu
cessaren*t* tristique imbre madere genae,

---

46 certa ‖ 47 *interstitium* ‖ *post* 49 *add* Iocundum cometas florida ut ageret ‖ 50 ali ‖ 54 oetheis maulia termophilis ‖ 55 numula ‖ 56 Cessare ne tristique

---

teget *Marcilius* 46 cera *Statius* fama *Fruterius* *u.* 47 *in V omissum Itali uarie suppleuerunt: alii* Omnibus et triuiis uulgetur fabula passim (*ad hunc uersum in libris parisino 7989* [*u. OKornius mus. rhen. XX 171*] *et mediolanensi* [*u. Vossii obs. 284*] *a manu antiqua adscriptum inuenitur* Seneca suppleuit. *cf. de Seneca illo Handii obs. 20. 33 Silligius ann. Iahn. VIII 201 Hauptii qu. 42 Bernhardii hist. litt. rom. 553*) *alii* Omnibus inque locis celebretur fama sepulti 48 *del Handius obs. 33* (47) 48—50 *del A Weisius* 49 Ne ω *post* 49 *in V iterum scriptus est uersus LXVIII^{a} 16. de caussis huius erroris cf. Hauptii qu. 43 et Boehmii qu. 8* 50 Alli *Scaliger*: ali *V* Auli *Marcilius* Acili *Heysius* Deserto in Manli β *Muretus* ω Deserto Malli *Vossius* Deserto Manli in *Santenius* 52 torruerit βω *Froehlichius* corpuerit (*i. e.* corripuerit) *Marklandus* mi cor ruerit *Statius* in qua me torruerit Venere *Schraderus* 56 Cessarent neque tristi *Muretus Santenius Froehlichius et Rossbachius interpunctione mutata uersus 57—62 non cum uersu 56 et praecedentibus, sed cum u. 63 et sequentibus coniunxerunt*

qualis in aerii perlucens uertice montis
riuus muscoso prosilit e lapide,
qui cum de prona praeceps est ual*l*e uolutus,
per medium *s*ensi*m* transit iter populi,
du*l*ce uiatori *l*asso in sudore leuam*en*,
cum grauis exustos aestus hiulcat agros.
hic, uelut in nigro iactatis turbine nautis
le*n*ius aspirans aura secunda uenit
iam prece Pollucis, iam Castoris implorat*ei*,
tale fuit nobis *Al*lius auxilium.
is cla*us*sum lato patefecit limite campum,
isque domum nobis isque dedit dominam,
ad quam communes exerceremus amores.
quo mea se molli candida diua pede
intulit et trito fulgentem in limine plantam

---

59 ualde || 60 densi || 61 Duce || basso || leuamus || 64 Leuius || 65 implorate || 66 manlius || 67 classum

---

57 pellucens ω 59 prono — colle *Santenius* 60 sensim *Hauptius qu. 89*: densi *V* ω densi — scopuli *Huschkius ep. crit. ad Santen. 95* 61 passo *Palmerius spicil. 805* 63 Ac *ante Santenium uulgo* Vel qualis nigro *Froehlichius* 65 imploratei *scripsi ex Heysii* implorati: implorate *V Lm* implorata βω (*Hp.*) implorata *Lachmannus** Iam prece Polluces (β), iam Castoras (β) implorante *Guietus (apud Santenium) Vossius* Iam face — implorata *Doruillius et Clericus apud Santenium*, *Froehlichius* Iamque ope *Eldikius*
66 Allius *Rossbachius*: Manlius *V* ω Manius *Lachmannus* *Post 66 aliquando putaui inserendos esse uu. 157 et 158* (*cf. u. 157*) 67 claussum *reuocaui ex* classum *V* (*cf. ThMommsenus ad res gestas Augusti p. 146*): clausum βω *Lm. an* clussum? 68 atque dedit dominae *Froehlichius*, *EBrunerus de ord. et temp. carm. catull.* (*Helsingfors. 1863*) 24

innixa arguta constituit solea,
coniugis ut quondam flagrans aduenit amor*e*
protesil*ae*am Laud*a*mia domum
incepta*m* frustra, nondum cum sanguine sacro
hostia caelestis pacificasset heros.
nil mihi tam ualde placeat, rha*m*nusia uirgo,
quod temere inuitis suscipiatur heris.
quam ieiuna pium de*sid*eret ara cruorem
docta est amisso Laud*a*mia uiro,
coniugis ante coacta nou*ei* dimittere collum
quam ueniens una atque altera rursus hiems
noctibus in longis auidum saturasset amorem,
posset ut abrupto uiuere coniugio:
quod scibant parcae non longo tempore abisse,
si miles muros isset ad iliacos:
nam tum Helenae raptu primores Argiuorum
coeperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia (nefas) commune sepulcrum Asiae Europaeque,

---

73 amorem ‖ 74 Prothesileam laudomia ‖ 75 Incepta ‖ 77 ranusia ‖ 79 deficeret ‖ 80 laudomia ‖ 81 nouit

---

72 Innexam *Ramlerus* constitit in solea βω 74. 80. 105 Laudamia *HVsenerus ann. Iahn. LXXXXI 227:* laudomia *V* Laodamia βω *Lm* Laodamea *Silligius* 73 — 132 *ex hoc carmine eiecit Ramlerus,* 75 — 130 *A Weisius progr. gymn. naumburg. a. 1863 p. 16, hic praeterea multa ariolatus* 75 Inceptam *Turnebus aduers. XXI 17:* Incepta *V* Incepto *Froehlichius (conl. Ciris u. 328* Non ego te incepto, fieri quod non pote, conor Flectere amore) *A Weisius* 80 *cf. u. 74* 81 nouei *scripsi:* nouit *V* noui *Muretus Lm* ω 85 '*malim* scibat' *Lachmannus* (Hp.)* abesse βω adesse *Santenius* uixe *ORibbeckius ann. Iahn. LXXXV 377* non longe tempus abesse *Schraderus* 89 Troia nefas ω Europae Asiae-

Troia uirum et uirtutum omnium acerba cinis:
quae*ne* eti*am* nostro letum miserabile fratri
attulit. hei misero frater adempte mihi,
hei misero fratri iucundum lumen ademptum,
tecum una tota est nostra sepulta domus,
omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
quae tuus in uita dulcis alebat amor.
que*m* nunc tam longe non inter nota sepulcra
nec prope cognatos compositum cineres,
sed Troia obscena, Troia infelice sepultum
detinet extremo terra aliena solo.
ad quam tum properans fertur *simul* undique pubes
graeca penetralis deseruisse focos,

---

91 Que uetet id nostro || 97 Que || 93 cineris || 101 simul *omissum*

---

que βω 90 acerba cinis: *cf. Nonius 198 M. 134 G.* 'Cinis' feminino apud Caesarem et Catullum (Catulum *libri*) et Caluum lectum est, quorum uacillat auctoritas. *cf. etiam CI 4* 91 — 100 *del AWeisius, uersus* 94—100 *post CI 6 conlocans* (*cf. ad LXVIII^a 21*)

91 Quaene etiam *NHeinsius adu. 651 GHermannus ann. Iahn. XXXIII 245* (*Lm. Hp.*)*:* Quaene etiam id *codex Cacciae Lipsius* Quare etiam *Hauptius obs. 12* Quae, uae, etiam β *Silligius* Quin etiam id *Huschkius ep. crit. 96* Quin eadem et *CPauckerus* Quae (uae te) *Scaliger* Quae uae uae et *Raphelengius* Haec etiam *HAKochius* Quaemet et id *Vossius* Quae uel et id *Rossbachius* (*cf. mus. rhen. XIII 478**) Quae uel sic *Bergkius* Queis ueluti *Froehlichius* Quae nunc et *Marcilius RVngerus de Valg. Rufo 459* Quaeque itidem *Hertzbergius in conuers. a. 1862 p. 143. lectionibus* Quae ueter (ueteri neter noter) id β *confisi scripserunt* Quae nuper *Passeratius* Quae ueterum id *Heysius.* Quae nempe et *aldina 1502* ω Quae uitai nostrae *ORibbeckius ann. Iahn. LXXXV 377* 93—96 *del Froehlichius* (*cf. ad LXVIII^a 21*) *Brunerus de temp. et ord. carm. cat. 26*
100 externo β 101 simul *add* β *Lm*:* *om V Lm* cuncta *add*

ne Paris abducta gauisus libera moecha
otia pacato degeret in thalamo.
qu*o* tibi tum casu, pulcherrima Laud*a*mia,
ereptum est uita dulcius atque anima
coniugium: tanto te absorbens uertice amoris
aestus in abruptum detulerat barathrum,
quale ferunt Grai P*h*eneum prope cylleneum
siccar*e* emulsa pingue palude solum,
quod quondam caesis montis fodisse medullis
aud*i*t falsiparens Amphitryoniades,
tempore quo certa stymphalia monstra sagitta
per*c*ulit imperio deterioris heri,
pluribus ut caeli ter*e*retur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
qui tu*nc* *in*domit*a*m ferre iugum docuit.
nam nec tam carum confecto aetate parenti
una caput seri nata nepotis alit,

---

105 Quod ‖ laudomia ‖ 109 peneum ‖ 110 Siccari ‖ 112 Audet ‖ 114 Pertulit ‖ terretur (?) ‖ 118 Qui tuum (*et* diuum?) domitum ‖ 119
tam
nec causa carum

Froehlichius lecta *Eldikius* unde undique *Raphelengius* properans feruentior undique *Vossius* 105 *cf. u. 74* 108 depulerat *Heinsius* 110 Siccare *Schradero emend. 11 debetur* putre *Schraderus* 112 Audit *Palmerius spicil. in Grut. lamp. IIII 716:* Audet *V* ω Gaudet *A Weisius* Ausus ω 109—118 *del EBrunerus de ord. et temp. carm. Catull. (Helsingf. 1863) p. 26* 118 tunc indomitam *Corradinus de Allio (cf. LXIII 33):* tuum domitum *V* tamen indomitam *Heysius* tantum indomitam *Statius* tauri indomitam *Schraderus* diuum domitum *libri multi Lm* Quod diuum domitum (dominum *aldinae*)

qui, cum diuitiis uix tandem inuentus auitis
  nomen testatas intulit in tabulas,
impia derisi gentilis gaudia tollens
  suscitat a cano uolt*u*rium capiti:
nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
  compar, quae multo dicitur improbius
oscula mordenti semper decerpere rostro
  qua*m* qu*ae* praecipue multiuola est mulier:
sed tu *h*orum magnos uicisti sola furores,
  ut semel e*s* flauo conciliata uiro.
aut nihil aut paulo cui tu*m* concedere digna
  lux mea se nostrum contulit in gremium,
quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido
  fulgebat crocina candidus in tunica.
quae tamen etsi uno non est contenta Catullo,
  rara uerecundae furta feremus herae,

---

124 Suscitata cano uoltarium || 128 Quanquam || 129 Sed tuorum || 130 e || 131 tu

---

Scaliger dirum (toruum *Vossius* te non β *Guarinus*) domitum *Puccius* durum domitam *Lachmannus** (*Hp.*) Quique (β) diu indomitam *Silligius.* tunc te indomitum *corrector libri datani* tunc indomitum *Santenius* 119 neque βω *Lm* 122 ceratas *Schraderus* 123 Irrita *Heinsius* 124 ah *Scaliger* capite ω 128 Quam quae β *Vossius* ω *Lm**: Quanquam *V* ω *Lm* uulgiuola *Heinsius* 129 Sed tu olim β *Scaliger* Sed tu alios *Brunerus l. c. 26* Tu uerum *Pleitnerus epithal. 85** 131 At *Pleitnerus* Sic *Doeringius* 'paulum *Colocius*' *Lm** tum β *Muretus Lm**: tu *V Lm* tu concedere digna es *Pleitnerus* 132 nostrum ut *Pleitnerus* cum tulit *Corradinus de Allio* 133 huc illuc βω 138 — 141 *del Handius obs. 26* 138 Ipsa *Schraderus* Passa — (139) Coniux — quotidiana *idem.* *Froehlichius (nunt. erudit. monac. XI [1840] 52) uersus sic*

ne nimium simus stultorum more molesti.
saepe etiam Iuno, maxima caelicolum,
coniugis in culpa flagrantem *con*quo*quit* ira*m*
noscens omniuoli plurima *fur*ta Iouis.
atque*i* nec diuis homines compon*ier* aequum est
. . . .
. . . .
ingratum tremuli tolle parentis onus.
nec tamen illa mihi de*x*stra deducta paterna
*fr*agrantem assyrio uenit odore domum,
sed furtiua dedit mira munuscula nocte
ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
quare illud satis est, si nobis is datur unis

---

139 flagrantem quotidiana || 140 facta || 141 Atque || componere || 143 deastra || 144 Flagrantem

---

ordinauit 136 141 (Vt, siquidem diuis) 138 — 140 137 142 139 concoquit iram *Lachmannus**: quotidiana *V Lm* (*hinc* conquoquit *scripsi. cf. Lucr. VI 858 Lachm.* perquoquere, *ubi in oblongo* perquocere *est*) continet iram *Santenius Lm** contudit iram *Hertzbergius conu. a. 1862, 145* condidit iram *Pohlius lect. 57* flagrabat (*uel* flagrauit) quotidiana βω *post* 139 *deesse uersum unum atque alterum suspicatus est Statius. idem Rossbachius* 140 Omniuoli ignoscens *Heinsius* 141 Atquei *reuocaui ex* Atque *V* Atqui βω: At, quia β *Lm* (*Hp. Hs. Rb.*) '*Ante* 142 *uersus aliquos excidisse uerum est, falsum uellem' Marcilius aster. 656, quem secutus interstitium reliquit Lm* (*Hp. Rb.*) 142 *del Muretus Broukhusius* queruli *Schraderus* tremulist illa *Lachmannus* Hauptius in editionibus* tremulist olla *Hauptius qu. 41* (*cf. Bergkius ann. Iahn. LXXXIII 631*). *cf. etiam qu. I 72* 143 Non etenim illa *Froehlichius nunt. erudit. monac. XI (1840) 53* dexstra *scripsi:* deastra *V* dextra βω *Lm* paternam *Doeringius* 145 rara *Hauptius* muta *Heysius* nigra β niuea *Schraderus* misero *HAKochius symb. philol. bonn. 319* mi Iro *Froehlichius* 147

quem lapide illa die*m* candidiore notat.
hoc tibi qu*o* potui confectum carmine munus
pro multis, Al*li*, redditur officiis,
ne uestrum scabra tangat rubigine nomen
haec atque illa dies atque alia atque alia.
huc addent diui quam plurima, quae Themis olim
antiquis solita est munera ferre piis:
*si*tis felices et tu simul et tua uita
et domus, *ipsi* in qua lusimus et domina,
et qui principio nobis † terram dedit aufert,
a quo sunt primo omnia nata bono,

---

148 dies || 149 quod || 150 aliis || 155 Satis || 156 Et domus in qua *aut* Et domus ipsa in qua

---

unis *V* ω: unus β *Lm* id (β) datur unis (*uel* unum) Quod (Quum *Marcilius ast. 656*) — dies (*sic V*) β 149—160 *del Bernhardius hist. litt. rom.*[4] *553 et A Weisius progr. naumburg. a. 1863 p. 21* 149 quo *Muretus Lm* (Hp. Hs.)*: quod *V* ω *Lm* 150 Alli *Scaliger:* Manli βω Auli *Marcilius* Acili *Heysius* 151 (*sed mutatum*) *post* 50 *conlocauit Froehlichius* 152 *del Froehlichius* 156 ipsi β *Oct. Pantagathus: in V aut* ipsa (*Lm* ω) *fuit aut uocabulum plane omissum,* ipse *Scaliger* Et domus in qua nos lusimus *liber uallierianus. cf. ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 16* 157 *et* 158 *uersus grauiter corrupti et fortasse loco falso conlocati.* nobis dominam *aldinae* nobis teneram β *Statius* nobismet eram *ego aliquando* auctor *Rossbachius* auctore β *Vossius* atque β dedit, ubertim *Wetstenius* nobis te trandedit, Oufens *Scaliger* nobis te transdedit, Anser *Heysius* uobis me tradidit, auctore *Froehlichius* a quo (158) Sunt primo nobis omnia nata bona βω. *A Weisius progr. naumburg. a. 1863 p. 22* aufert *V ex adnotatione critica* aufer *e margine irrepta ortum esse et genuina* a quo *expulisse putauit* 158 A quo primo sunt β *Scaliger* primo mi (iam *add* β) omnia *Hauptius qu. 86 ind. lect. berol. aest. a. 1857, 6. cf. etiam LMueller de re metr. 332* 157 *et* 158 *Doeringius prius post* 160 *transponi uoluit simul coniciens* Det qui principio *cet. postea eos spurios esse adfirmauit, quod probauerunt Silligius et GStudemundus*

et longe ante omnes mihi quae me carior ipso est,
lux mea, qua uiua uiuere *d*ulce mihi est.

LXVIIII

Noli admirari quare tibi femina nulla,
Ru*f*e, uelit tenerum supposuisse femur,
no*n* s*i* illam *r*arae labefactes munere uestis
aut perluciduli deliciis lapidis.
laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
ualle sub alarum trux habitare caper.
hunc metuunt omnes. neque mirum: nam mala ualde est
bestia, nec *q*uicum bella puella cubet.
quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
aut admirari desine cur fugiunt.

---

160 mihi dulce || LXVIIII In Rufum || 2 Ruffe || 3 Nos illa mare || 8 nec cui cum

---

de cantic. plautin. Berolin. 1864, 96. Rossbachius 157 *et* 158 *post* 154 *conlocauit. erat cum ego conicerem u.* 157 *et* 158 *sic scribendos et post uersum 66 inserendos esse* Is qui principio nobis terram dedit auctor, A quo sunt primo mi omnia nata bona. *sed omnia hoc loco incerta, praeter quam quod corruptissimus est* 159 Sed *Latinus Latinius* 160 dulce mihist *Lachmannus ad Lucret. 66*

LXVIIII 3 Non si illam rarae *Auantius in aldina a. 1502:* Non ullam rarae *idem* 10 Aut te — fugiant *Heinsius* cum *Froehlichius*

LXX

Nulli se dicit mulier mea nubere malle
quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti
in uento et rapida scribere oportet aqua.

LXXI

Si qu*oi* *iure* bono sac*er* *ala*rum obstitit hircus,
aut si qu*e*m merito tarda podagra sec*at*,
aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
mirifice est a te nactus utrunque malum.
nam quotiens futuit totiens ulciscitur ambos:
illam affligit odore, ipse perit podagra.

LXXI 1 Si qua uiro bono sacrorum obstitit || 2 quam || secum

LXX 4 In uino *Gifanius conlect. lucret. 425 Burmannus ad anthol. lat. I p. 541*

LXXI 1 Si quoi iure bono *Palladius Auantius* (*cf. Hauptii qu. 93*) *Lm*:* Si quoi, Virro, bono β *Lm* ω Si quoi, Virro, homini *BGuarinus Lm** Si quoi, Vibulli, sacer *Pohlius lect. 59* sacer alarum *Itali Lm*:* sacrorum *V Lm* sacer armorum *Froehlichius nunt. erud. monac. XI* (*1840*) *70* iure Bonae sacratorum *idem ibidem XXV* (*1847*) *1010. hunc locum Hauptio qu. 92 uidebatur Isidorus de diff. serm. t. V p. 63 Areu. respexisse. sed cf. Froehlichius nunt. erud. monac. XXV* (*1847*) *1006, qui demonstrauit Isidori uerba ad Vergilii georgicon II 395 spectare. cf. etiam Seruius ad h. l. et Leutschius nunt. erud. gotting. 1855 p. 1974 et ind. lect. dorpat. a. 1865 p. 8* 4 a te *V* ω: actu *aldina a. 1515* ac tu *Vossius Pohlius lect. 59* tactu *Turnebus adu. XXIIII 18* aestu *Ramlerus* adeo *Handius obs. 87* Mirificast Ate (= Ἄτη) *Hauptius qu. 94* Mirifico est astu *Muretus* Mirifico est fato *GHermannus ann. Iahn. XXII 313 Lm** (*Hp.*) Mirifice est, Atei *Heysius, quod ab* Ateius *duxit. ego quoque nomen proprium in* a te *latere puto, sed malim* Atei (Attei) *ab* Atius (Attius) *ductum. cf. XXIII 1* 5 Iam *Handius obs. 87*

LXXII

Dicebas quondam solum te nosse Catullum,
Lesbia, nec prae me uelle tenere Iouem.
dilexi tum te non tantum ut uulgus amicam,
sed pater ut gnatos diligit et generos.
nunc te cognoui: quare etsi impensius uror,
multo *mi* tamen e*s* uilior et leuior.
qui potis est? inquis. qu*od* amantem iniuria talis
cogit amare magis, sed bene uelle minus.

LXXIII

Desine de quoquam qui*c*quam bene uelle mereri
aut aliquem fieri posse putare pium.
omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne
prodest: imo etiam taedet obestque magi*s*:

LXXII Ad Lesbiam || 6 Multo ita me nec uilior || 7 quam amantem || LXXIII 1 quisquam || 4 Imo etiam tedet obestque (*et* stetque) magisque magis

---

LXXII 6 mi tamen es β (*'sic est in codice manuscripto' nota in Antonii Perreii exemplo editionis aldinae berolinensi. cf. Spengelii lect. 98*) *et BGuarinus edit. a. 1521 fol. CI*^{a}: ita me nec *V* 7 quia (quam *V*) amantem *Statius Vossius* 8 *Donatus ad Ter. Andr. 718* (*IIII 3 3*): amicus animi, amator uero corporis. non enim continuo amor est qui bene uult. ut Dido amauit quidem Aeneam: sed non et amica fuit quae ait (*aen. IIII 600*) 'Non potui abreptum diuellere corpus et undis Spargere'. et item Catullus 'Cogit — minus' *Guarinus cum uersu* 8 *conexuit carmen LXXXV. Statius cum hoc carmine coniunctos uult et uersus quattuor quos olim pro carmine LXXV habebant et idem illud carmen LXXXV*

LXXIII 3 *uulgo* (*Lm*) *post* benigne *orationem interpunxerunt.* benigne est ω 4 Prodest *add Guietus apud Vossium Froehlichius*

ut mihi, que*m* nemo grauius nec acerbius urget
quam modo qui me unum atque unicum amicum habuit.

LXXIIII

*G*ellius audierat patruum obiurgare *so*lere,
siquis delicias diceret aut faceret.
hoc ne ipsi accideret, patrui perde*ps*uit ipsam
uxorem et patruum reddidit Harpocratem.
quod uoluit fecit: nam, quamuis irrumet ipsum
nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

---

5 que || 6 habet || LXXIIII 1 Lelius || flere || 3 perdespuit

---

nunt. erud. monac. XXV (1847) 1012 FBuechelerus taedet obestque magis *aldina a. 1502:* Imo etiam tedet obestque (stetque *libri boni*) magisque magis *V* Immo etiam taedet, taedet obestque magis *aldina a. 1502* ω *Lm** Immo etiam taedet statque magisque magis β *Scaliger Silligius* Prodest: immo etiam laedit obestque magis *Froehlichius* Immo etiam taedet, si fit, obestque magis *Lachmannus (Hp.)* Imo etiam, Caelei, taedet obestque magis *ego aliquando (u. qu. I 85)* Immo etiam taedet: stat magis atque magis (β) Id mihi, quem *Bergkius* 5 *et* 6 *del Handius obs. 36 (prob. Silligius)* 5 Vae mihi β *BGuarinus Scaliger* *Hoc carmen EBrunerus de ord. et temp. carm. catull. Helsingf. 1863 p. 21 uersibus LXXVII 1—6 continuari uult*

LXXIIII 3 perdepsuit *Scaligero debetur (cf. Turnebi adu. XXI 17)* 5 inrumet *(ex datano) Lm*

LXXXVII *et* LXXV

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
uere quantum a me Lesbia amata mea *es*.
nulla fides ullo fuit umquam foedere tant*a*
quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.
1 *nunc* est mens d*i*ducta tua, mea Lesbia, culpa,
atque ita se officio perdidit ipsa suo,
ut iam nec bene uelle que*at* tibi, si optima fias,
nec desistere amare, omnia si facias.

LXXXVII 1—4 *sine interstitio cum* LXXXVI 6 Tum omnibus *coniuncti* || 2 est || 3 tanto || LXXV 1—4 *cum* LXXIIII 6 Nunc patrum *sine interstitio coniuncti* || 1 Huc || deducta || 3 uelleque tot tibi

---

LXXXVII 1—4 *hic inserendos et uersibus LXXV 1—4 praeponendos esse Scaliger intellexit* (ω *Lm*). *Lachmannus caussam carminis dirempti explicaturus trium paginarum archetypi* (?) *perturbatione statuit factum esse ut pagina ea quae olim carmina LXXV et LXXVI contineret falso ante paginas duas eas conlocaretur in quibus carmina LXXVII ad LXXXVII perscripta fuissent. itaque carmina LXXVII ad LXXXVII post LXXIIII conlocauit. Lachmanni sententiam Hauptius qu. 38 defendit, impugnauit PBoehmius qu. p. 4. ego errorem ita ortum putauerim ut scriba archetypi seductus initiis similibus quattuor uersuum LXXIIII 6* Nunc *LXXXVII 1* Nulla *3* Nulla *LXXV 1* Nunc *duo media omitteret disticha, quae postea margini adscripta de loco suo pulsa sunt.* (*de rebus similibus cf. qu. I 195*) *Froehlichius act. acad. monac. III III 710 carmen LXXV* Huc est mens deducta *integrum esse et sanum adfirmans* (*cf. etiam nunt. erudit. monac. XI* [*1840*] *45*) *carmen LXXXVII statuit exordium fuisse carminis LXXVI. quod ut efficeret seruauit in u. 2 lectionem V* mea est *et in u. 4 pro* tuo meo *scripsit. Puccius carmen LXXV cum LXXII 8 coniunxit* (*cf. Spengelii lect. 99*) 2 mea es *Scaliger:* mea's *Lachmannus ad Lucretium p. 66* 3 nullo β *Lm* in foedere *Doeringius Froehlichius* 4 tuo] suo *aldina a. 1502* meo *Froehlichius (u. supra)* meast *Lachmannus ad. Lucr. p. 67* (*cf. p. 200*)

LXXV 1 Nunc *liber cuiacianus 'uel errore felici uel de coniectura Itali' Lachmannus:* Huc *V ante Scaligerum uulgo* diducta *Lach-*

LXXVI

Siqua recordanti benefacta priora uoluptas
est homini, cum se cogitat esse pium,
nec sanctam uiolasse fidem, nec foedere *i*n ullo
diuum ad fallendos numine abusum homines,
multa parata manen*t* in longa aetate, Catulle,
ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
nam quaecunque homines bene cuiquam aut dicere possunt
aut facere, haec a te dictaque factaque sunt:
omnia quae ingratae perierunt credita menti.
quare *i*am te cur amplius excrucies?
qui*n* tu animo offirmas atque *i*stinc t*e*que reducis
et de*i*s inuitis desinis esse miser?
difficile est longum subito deponere amorem.
difficile est, uerum hoc qu*a* lubet efficias:
una salus haec est, hoc est tibi peruincendum:

LXXVI 3 federe nullo || 5 manenti in || 10 cur te iam || 11 Qui tu animo offirmas (affirmas?) atque instinctoque reducis || 12 des || 14 quam

---

mannus: deducta *V* ω adducta β *Scaliger* ω abducta *Doeringius* 2 *ad uerba* officio perdidit *Spengelio lect. 106 uidetur respexisse haec glossa pithoeana p. 70 Gothofr.* 'officiperdi' qui sui laboris non habent remunerationem. Catullus. *sed cf. Isidori gloss. p. 24 lexic. uatic. in Mai class. auct. VIII 401 Catonis distich. IIII 42* ipsa pio *Scaliger* ω 3 queat *Lachmannus:* que tot *V* queam βω

LXXVI *De Froehlichii sententia cf. LXXXVII et LXXV supra p. 144* 4 nomine β *Vossius* 5 Multa, Catulle, manent te in longa aetate parata *Froehlichius* 10 iam te cur β: cur te iam *V Heysius* te iam cur *Muretus* 11 tu animo offirmas *V*, *sed nunc libri boni longe plurimi* tu animo affirmas (*Lm* ω). te animo offirmas *Doeringius Iacobsius Froehlichius* te animo affirmas ω tu ani-

hoc facias, siue id non pote siue pote.
o dii, si uestrum est misereri, aut si quibus unquam
extrema*m* iam ips*a* morte tulistis opem,
me miserum aspicite et, si uitam puriter egi,
eripite hanc pestem perniciemque mihi,
quae mihi surrepens imos ut *t*orp*or* in artus
expulit ex omni pectore laetitias.
non iam illud quaero, contra me u*t* diligat illa,
aut, quod non potis est, esse pudica uelit:
ipse ualere opto et taetrum hunc deponere morbum.
o dei, reddite mi hoc pro p*i*etate mea.

---

18 Extrema || ipsam || 21 Seu || corpore || 23 me ut me || 26 proprietate

---

mum offirmas *Statius Scaliger Vossius* dum animum offirmas *Heysius* tu animum firmas *Scaliger* te animo firmas *Pleitnerus epith. 35* atque istinc teque reducis *scripsit recte Silligius, male tamen explicauit* (istinc teque *Heinsius quoque*)*:* Quin tu animo affirmas itaque (*sic Scaliger*) istinc teque reducis *Lm* (*Hp.*) atque istinc usque reducis *Statius* atque istinc te rēducis *Vossius* teque (β) istinc usque reducis ω *Rossbachius* tuaque istinc teque reducis *Froehlichius* teque istinc tute reducis *Heysius Pleitnerus* tetc istinc atque reducis *FIacobsius floril. II 42*   16 facies βω *Heysius* face sis *Scaliger* facito *Vossius*   18 Extremam β *Lm:* Extrema *V* ω   ipsa β *Lm:* ipsam *V* ipsa in ω   21 Quae βω : Seu *V Scaliger* Hei β *Lachmannus*, *qui u. 19 sqq. sic scripsit* Me miserum aspicite (et, si uitam puriter egi, Eripite hanc pestem perniciemque mihi), Hei mihi surrepens imos ut torpor in artus Expulit ex omni pectore laetitias (*Hp. Rb.*). Heu mihi! subrepens imos ut torpor in artus *Meleager spicil. 32* Haec mihi subrepens imos in corporis artus *Statius*   22 exsomni *Passeratius*   23 me ut *Heysius:* me ut me *V* ut me βω *Lm*   26 dei *V:* dii βω *Lm*

LXXVII

Ru*f*e mihi frustra ac nequicquam credite amico
(frustra? imo magno cum pretio atque malo),
siccine subre*p*sti mei atque intestina perurens
*e*i misero eripuisti omnia nostra bona?
eripuisti, heu heu nostrae crudele uenenum
uitae, heu heu nostrae pes*t*is amicitiae.

LXXVIII

Gallus habet fratres, quorum est lepidissima coniunx
alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo est bellus: nam dulces iungit amores,
cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus nec se uidet esse maritum,
qui patruus patrui monstret adulterium.

LXXVII Ad Rufum || 1 Ruffe || 3 subrecti || 4 Si || 6 pectus || LXXVIII 7—10 *a nobis post LXXX 8 conlocati sunt*

LXXVII 1 amice ω *Heysius* cognite amico *aldina a. 1515* 2 immo *Lm* 3 subrepsti, meaque intestina *aldina a. 1502* 4 Ei *Lachmannus:* Si *V* Sic βω *Rossbachius* Mi βω *Rossbachius non post* bona, *sed post* omnia *interrogandi signum posuit.* subrepsti, meque intestina perurens Mi misero eripuisti? omnia nostra bona *Vossius* *cum uersu 6 duo disticha in libris post LXXVIII 6 posita* (*olim uulgo numerata LXXVIII 7—10*) *Scaliger coniunxit* (ω *Lm Hp. Rb.*) *cf. ad LXXVIII et LXXX 8*

LXXVIII *de uersibus 7—10 olim uulgo (Hs.) coniunctis cum uu. 1—6 cf. Statium et Vossium ad h. l. et quae diximus ad LXXVII 6 et ad LXXX 8*

LXXVIIII

Lesbius est pulcher: quid *ni*? qu*e*m Lesbia malit
quam te cum tota gente, Catulle, tua.
sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
si tria natorum sauia rep*p*ererit.

LXXX *et* LXXVIII 7—10

Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
hiberna fiant candidiora niue,
mane domo cum exi*s* et cum te octaua quiete
e molli longo suscitat hora die?
nescio quid certe est: an uere fama susurrat
grandia te medii *t*enta uorare uiri?
sic certe est: clamant Victoris rupta miselli
il*ia*, et emulso labra notata sero.
7 sed nunc id doleo quod purae pura puellae
sauia con*mi*nxit spurca saliua tua.
uerum *id* non impune feres: nam te omnia saecla
noscent et qui *sis* fam*a* loquet*ur* anus.

LXXVIIII 1 quid inquam || 4 repererit || LXXX Ad Gellium 3 exisset cum || 6 tanta (?) || 8 Ille te mulso || LXXVIII 7—10 *secuntur post* LXXVIII 6 || 8 coniunxit || 9 Verum non id? || 1 qui scis famuloque tanus

---

LXXVIIII 1 Gellius β *Scaliger* Caelius β *Silligius Iungclaussenus de chronol. 14 (sed cf. qu. I 93)* 4 'notorum *Scaliger*, amatorum *Itali' Lm** Si tria amatorum sauia surpuerit *Heinsius*

LXXX 7 Virronis ω mutonis *Spengelius lect. 95* Sic certe. clamant Varronis rupta Viselli *Scaliger* 8 Ilia et emulso *Pierius Valerianus et Gabriel Faernus apud Statium:* Ilia demulso *aldina a. 1502* Iliaque et mulso *Statius* *Post* 8 *uersus* LXXVIII 7—10 *recte conlocauit ThBergkius mus. rhen. XV (1860) 510 (prob. PBoehmius qu. 6 EBrunerus de temp. carm. cat. 22). Corradinus de Allio eos cum carmine LXXXXI coniunxit. de loco quem his Scaliger et Lachmannus adsignauerunt cf. ad LXXVII 6* 7 purae impura ω 8 conminxit *Scaligero debetur* 10 fama loquetur anus *Calpurnio debetur*

LXXXI

Nemone in tanto potuit populo esse, *Iu*uenti,
bellus homo quem tu diligere inciperes
praeterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
hospes inaurata pallidior statua?
qu*i* tibi nunc cordi est, quem tu praeponere nobis
audes et nescis quod facinus facias.

LXXXII

uinti, si tibi uis oculos debere Catullum
ut aliud siquid carius est oculis,
ere ei noli multo quod carius illi
st oculis, se*i* quid carius est oculis.

LXXXIII

bia mi praesente uiro mala plurima dicit:
aec illi fatuo maxima laetitia est.
, nihil sentis. si nostri oblita taceret,

XI 1 uiuenti || 5 Quid || 6 quid || LXXXII 4 seu || LXXXIII

XI 3 *Vibius Sequester in u.* Pisaurus *p. 16 ed. Oberlini:* Pisau- et Isaurus, ut Lucanus, a quo ciuitas Pisaurum, de qua Ca- oribunda sede Pisauri' (*sic*, a *om*), decurrit in hadriaticum *ed uerba* de qua — Pisauri *in libris manu scriptis omissa imus ad h. l. et IVossius obs. in Catull. p. 308*) *interpolatori- iis debentur* ab *germanensis* 6 et] ah *LFruterius epist. rum in Gruteri lamp. V 1 395 Vossius* ω at ω

XII 3 ei] *cf. Lachmannum ad Lucret. p. 152* hei *Auantius kius* (*Rb.*): seu *V* ω *Lm* (*Hp. Hs.*) si *Statius Vossius* ω

III 2 Haec *V Froehlichius Rossbachius:* Hoc βω *Lm achmannus ad Lucr. p. 66* 3 Mulle *V FVmpfenbachius*

LXXVIIII

Lesbius est pulcher: quid *ni*? qu*e*m Lesbia malit
quam te cum tota gente, Catulle, tua.
sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
si tria natorum sauia rep*p*ererit.

LXXX *et* LXXVIII 7—10

Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
hiberna fiant candidiora niue,
mane domo cum exi*s* et cum te octaua quiete
e molli longo suscitat hora die?
nescio quid certe est: an uere fama susurrat
grandia te medii tenta uorare uiri?
sic certe est: clamant Victoris rupta miselli
il*ia*, et emulso labra notata sero.
7 sed nunc id doleo quod purae pura puellae
sauia con*mi*nxit spurca saliua tua.
uerum *id* non impune feres: nam te omnia saecla
noscent et qui *sis* fam*a* loquet*ur* anus.

LXXVIIII 1 quid inquam || 4 repererit || LXXX Ad Gellium 3 exisset cum || 6 tanta (?) || 8 Ille te mulso || LXXVIII 7—10 *secuntur post* LXXVIII 6 || 8 coniunxit || 9 Verum non id? || 1 qui scis famuloque tanus

---

LXXVIIII 1 Gellius β *Scaliger* Caelius β *Silligius Iungclaussenus de chronol. 14* (*sed cf. qu. I 93*) 4 'notorum *Scaliger*, amatorum *Itali*' *Lm** Si tria amatorum sauia surpuerit *Heinsius*

LXXX 7 Virronis ω mutonis *Spengelius lect. 95* Sic certe. clamant Varronis rupta Viselli *Scaliger* 8 Ilia et emulso *Pierius Valerianus et Gabriel Faernus apud Statium:* Ilia demulso *aldina a. 1502* Iliaque et mulso *Statius* *Post* 8 *uersus* LXXVIII 7—10 *recte conlocauit ThBergkius mus. rhen. XV* (*1860*) *510* (*prob. PBoehmius qu. 6 EBrunerus de temp. carm. cat. 22*). *Corradinus de Allio eos cum carmine LXXXXI coniunxit. de loco quem his Scaliger et Lachmannus adsignauerunt cf. ad LXXVII 6* 7 purae impura ω 8 conminxit *Scaligero debetur* 10 fama loquetur anus *Calpurnio debetur*

LXXXI

Nemone in tanto potuit populo esse, *Iu*uenti,
bellus homo quem tu diligere inciperes
praeterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
hospes inaurata pallidior statua?
qu*i* tibi nunc cordi est, quem tu praeponere nobis
audes et nescis qu*o*d facinus facias.

LXXXII

Quinti, si tibi uis oculos debere Catullum
aut aliud siquid carius est oculis,
eripere ei noli multo quod carius illi
est oculis, se*i* quid carius est oculis.

LXXXIII

Lesbia mi praesente uiro mala plurima dicit:
haec illi fatuo maxima laetitia est.
mu*l*e, nihil sentis. si nostri oblita taceret,

LXXXI 1 uiuenti || 5 Quid || 6 quid || LXXXII 4 seu || LXXXIII 3 Mulle

---

LXXXI 3 *Vibius Sequester in u.* **Pisaurus** *p. 16 ed. Oberlini:* **Pisaurus, qui et Isaurus, ut Lucanus, a quo ciuitas Pisaurum, de qua Catullus 'moribunda sede Pisauri'** (*sic*, a *om*), **decurrit in hadriaticum mare.** *sed uerba* de qua — Pisauri *in libris manu scriptis omissa* (*cf. Oberlinus ad h. l. et I Vossius obs. in Catull. p. 308*) *interpolatoribus nouiciis debentur* ab *germanensis* 6 et] ah *L Fruterius epist. ad Canterum in Gruteri lamp. V 1 395 Vossius* ω at ω

LXXXII 3 ei] *cf. Lachmannum ad Lucret. p. 152* hei *Auantius* 4 sei *Bergkius* (*Rb.*): seu *V* ω *Lm* (*Hp. Hs.*) si *Statius Vossius* ω

LXXXIII 2 Haec *V Froehlichius Rossbachius:* Hoc βω *Lm* laetitiast *Lachmannus ad Lucr. p. 66* 3 Mulle *V F Vmpfenbachius*

sa*na* esset: nunc quod gannit et obloquitur,
non solum meminit, sed, quae multo acrior est res,
irata est: hoc est, uritur et *c*oquitur.

LXXXIIII

C*h*ommoda dicebat, si quando commoda uellet
dicere, et insidias Arrius *h*insidias,
et tum mirifice sperabat se esse locutum
cum quantum poterat dixerat *h*insidias.
credo, sic mater, sic Liber auunculus eiu*s*,
sic maternus auus dixerat atque auia.
h*o*c misso in Syria*m* requierant omnibus aures:

---

4 Samia || 6 loquitur || LXXXIIII 1 Commoda || 2 arrius insidias he (*an* arrius he insidias?) || 3 *et* 4 *post* 10 *conlocati* || 4 insidias || 5 eius est || 7 Hic || syria

---

sentent. controu. Gissis 1860 p. 3 4 quod nunc βω garrit βω 6 Incensa *Pleitnerus progr. spir. a. 1848 p. 8* coquitur *Lipsius* (*cf. Dousae filii notae in Catull. p. 551 ed. graeu.*) *Lm**: loquitur *V* ω *Lm*

LXXXIIII *Hoc carmen Quintilianus instit. orat. I 5 20, id quod primus APolitianus miscell. cap. XVIIII Grut. lamp. I 32 intellexit, hisce respexit uerbis:* H litterae ratio mutata cum temporibus est saepius. parcissime ea ueteres usi etiam in uocalibus, cum o e d o s i r c o s que dicebant, diu deinde seruatum ne consonantibus aspirarent, ut in G r a c c i s et in t r i u m p i s: erupit breui tempore nimius usus, ut c h o r o n a e c h e n t u r i o n e s p r a e c h o n e s adhuc quibusdam inscriptionibus maneant, qua de re Catulli nobile epigramma est
de transpositione uersuum 3 *et* 4 *cf. Hauptii qu. 40 et m. qu. I 195*
5 sic Liber] sic liber *Passeratius praelect. 75* sic iber *Marcilius, quod commendaui qu. I 329* sic Cimber *Heinsius* 6 dixerit βω
Credo, sic mather sic Liber hauunculus eii est, Si mathernus hauus dixerit atque hauia *Meleager spicil. 32* 7 (*ex* Hic *V*)

aud*i*bant eadem haec leniter et leuiter,
nec sibi postilla metuebant talia uerba,
cum subito affertur nuntius horribilis,
ionios fluctus, postquam illuc Ar*r*ius isset,
iam non ionios esse, sed *h*ionios.

LXXXV

Odi et amo. quare id faciam fortasse requiris.
nescio, sed fieri sentio et excrucior.

LXXXVI

Quintia formosa est multis, mihi candida longa
recta est. haec ego sic singula confiteor,
totum illud 'formosa' nego: nam nulla uenustas,
nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quae cum pulcherrima tota est,
tum omnibus una omnes surripuit Veneres.

---

8 Audiebant || 11 artius || 12 sed ionios || (LXXXVII *cf. supra p. 144*)

Hinc *Statius* 8 leuiter et leuiter β *Santenius ad Terent. Maur. p. 241* 11 posquam *ex datano Bergkius* (*Rb.*)

LXXXV *in aldina a. 1515 cum LXXII 8 coniunctum. cf. etiam h. c.*

LXXXVI 2 Recta est. hoc (β) ego. sic singula confiteor *Scaliger* ω 4 *Quintilianus inst. orat. VI 3 18* 'Salsum' in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus: natura non utique hoc est, quanquam et ridicula oporteat esse salsa. nam et Cicero omne quod salsum sit ait esse Atticorum, non quia sunt maxime ad risum compositi: et Catullus, cum dicit 'Nulla est in corpore mica salis' non hoc dicit nihil in corpore eius esse ridiculum

LXXXVIII

Quid facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore
prurit et abiectis peruigilat tunicis?
quid facit is patruum qui non sinit esse maritum?
ecqui scis quantum suscipiat sceleris?
suscipit, o Gelli, quantum non ultima *Tethys*
nec genitor nympharum abluit Oceanus:
nam nihil est quicquam sceleris quo prodeat ultra,
non si demisso se ipse uoret capite.

LXXXVIIII

Gellius est tenuis: quid ni? cui tam bona mater
tamque ualens uiuat tamque uenusta soror
tamque bonus patruus tamque omnia plena puellis
cognatis, quare is desinat esse macer?
qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
quantumuis quare sit macer inuenies.

LXXXX

Nascatur magus ex Gelli matrisque nefando
coniugio et discat persicum aruspicium:
nam magus ex matre et gnato gignatur oportet,
si uera est Persarum impia relligio,
gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos
omentum in flamma pingue liquefaciens.

LXXXVIII 2 Proruit || 4 Et quid || 5 thetis || LXXXVIIII In Gellium || 4 mater || LXXXX 1. 3 magnus || 6 Omne tum in flama

---

LXXXVIII 6 abluat ω 7 quod β *Scaliger Vossius Rossbachius* 8 capiti *Nobbius de metris Catulli* (*Lips. 1820. 21*) *II 10* (*conl. LXVIII*b *124*)

LXXXVIIII 5 adtingit *Scaliger*

LXXXX 4 relligio *V Lm*: religio ω

LXXXXI

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
in misero hoc nostro, hoc perdito amore fore
quod te cognossem bene constantemue putarem
aut posse *a* turpi mentem inhibere probro,
sed neque quod matrem nec germanam esse uidebam
hanc tibi cuius me magnus edebat amor.
et quamuis tecum multo coniungerer usu,
non satis id causae credideram esse tibi.
tu satis i*d* duxti: tantum tibi gaudium in omni
culpa est in quacunque est aliquid sceleris.

LXXXXII

Lesbia mi dicit semper male nec tacet unquam
de me: Lesbia me dispeream nisi am*at*.

LXXXXI 4 a] aut || 9 satis induxti || LXXXXII In Cesarem || 2 amo

---

LXXXXI 2 hoc, perdite, amore fore *Meleager spicil. 34* 3 constanterque (β) putare *Froehlichius* constanterque putarem Haud posse a turpi βω 5 Sed quod nec ω 10 Culpast *antiquam scripturam fuisse ex datani* Culpa et *conlegit Hauptius qu. 32*

LXXXXII *Cf. Gellii n. a. VII 16 2* Cum esset uerbum 'deprecor' doctiusculе positum in Catulli carmine, quia id ignorabat, frigidissimos uersus esse dicebat, omnium quidem iudicio uenustissimos, quos subscripsi 'Lesbia — umquam De me — amat Quo signo? quia sun[t] totidem [m]ea: deprecor illam Assidue, uerum dispeream, nisi amo'. 'Deprecor' hoc in loco uir bonus ita esse dictum putabat ut plerumque a uulgo dicitur *cet.* *uersus* 3 *et* 4 *in V propter exitum uersuum 2 et 4 simillimum, imo parem omissos ex Gellio add* β. *qui uersus quo modo in libris bonis gellianis scripti sint ex exemplo hertziano, unde supra excripsi, in uniuersum patet: litterae uncis inclusae a bonis libris*

quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam
assidue, uerum dispeream nisi amo.

LXXXXIII

Nil nimium studeo, Caesar, tibi uelle placere,
nec *sci*re utrum sis al*b*us an *at*er homo.

LXXXXIIII

Mentula moechatur. moechatur mentula certe.
hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

LXXXXV

Zmyrna mei Cinnae nonam post denique messem
quam coepta est nonamque edita post hiemem,

---

3 *et* 4 *omissi* || LXXXXIII 2 Nec si ore utrum si saluus an alter homo

---

absunt. nec tamen sun, *sed potius* sin *in eis extat, ueluti in libris Schoppii et Statii* 3 Quo signo? quia sunt totidem mea β *Vossius obs. 316 Lm:* Quo signo? quasi non totidem mox deprecor illi *interpolatores Gellii Scaliger* ω Quo signo? quia sentio idem. nam deprecor illam *Froehlichius act. acad. monac. VI 2 260* Quo signo? quasi non totidem mala deprecor illi *FIacobsius florileg. II 35*

LXXXXIII *Cf. Quintiliani inst. orat. XI 1 38* Negat se magni facere aliquis poetarum 'utrum Caesar ater an albus homo sit', insania: uerte ut idem Caesar de illo dixerit, arrogantia est 2 saluus an alter *V Pleitnerus progr. spirens. a. 1849 p. 12*

LXXXXIIII mentula certe. ω: mentula: certe. *Lm* mentula. certe Hoc est *HAKochius symb. philol. bonn. 320*

LXXXXV *Cf. Philargyrus ad Vergilii ecl. 9, 35* Cinna Smyrnam scripsit, quam nonum post annum, ut Catullus ait, edidit. id quod et Quintilianus [*X 4 4*] ait (*et comment. Horat. Cruq. p. 635*)

millia cum interea quingenta Hortensius uno
. . . .
Zmyrna cauas Satrachi penitus mittetur ad undas,
  Zmyrnam cana diu saecula peruoluent.
at Volusi annales Paduam morientur ad ipsam
  et laxas scombris saepe dabunt tunicas.
parua mei mihi sint cordi monumenta *sodalis*:
  at populus tumido gaudeat Antimacho.

LXXXXVI

Si quicquam mutis gratum acceptumue sepulcris
  accidere a nostro, Calue, dolore potest,

LXXXXV 5 canas || 6 peruoluit || 9 sodalis *omissum* || 10 entimacho || LXXXXVI 1 mutis et

---

3 *del Statius* Hortensibus *R Vngerus de Tanusio Gemino* (*Brandenb. Noui 1855*) *p. 18. ego quoque de ueritate u.* Hortensius *dubito. cf. quae dixi qu. I 286* Millia cum interea ter quinque Tanusius uno *Froehlichius* 4 *de sententia h. u. in V intercepti cf. qu. I 268* 5 Satrachi *V*, *quod huic loco uindicauit primus Weichertus rel. poet. lat. 179, 18* (*cf. Hauptii qu. 97 obs. 1*): Atracis ω Atacis *Statius* ω 6 incana βω 7 Paduam *V* ω *uindicauit R Titius locor. controu. X 3 p. 251 et assertionis p. 204* (*cf. Hauptii qu. 98 et m. qu. I 279*): Padoam *Froehlichius* Aduam *Vossius* Capuam *Passeratius* betam *Vngerus* Pataui morientur ad urbem β apuam porgentur ad ipsam *Scaliger* 9 *et* 10 *a praecedentibus disiunxerunt Statius Lm Hauptius* (*cf. eius qu. 99*). *sed cf. qu. I 282* sunt βω sodalis (*om V Lm*) *add aldina a. 1502 Lm**: Philetae *Bergkius ephem. scholast. 1835, nr. 37* (*Hs.*) Phanoclis *Rossbachius* laboris β *Merkelius ad Ibim p. 366* poetae *BGuarinus*

LXXXXVI 1 *an* muteis (*ex* mutis et *V*)? *cf. L VII 9 LXIII 10 XII 14 XXXXVI 3 LXVI 58 XVII 3* (*ubi, id quod suo loco*

quo desiderio ueteres renouamus amores
atque olim missas flemus amicitias,
certe non tanto mors immatura dolor*i*st
Quintiliae quantum gaudet amore tuo.

LXXXXVII

Non (ita me dii ament) quicqu*am* referre putaui
utrum*ne* os an culum olfacerem Aemilio.
nilo *m*undius hoc, n*ilost*que inmundior ill*e*,
uerum etiam culus mundior et melior:
nam sine dentibus est. *os* dentis se*s*qu*ip*edalis,

---

5 dolor est || LXXXXVII 1 quicquid || 2 Vtrum || 3 Nilommundius hoc nobisque immundius illud (*potius* inmundior illo) || 5 est hos (hic) dentis (?) || sesequodedalis

---

praetermisi, axuleis *restituendum est*) 3 Quom *Guarinus HAKochius symb. phil. bonn. 320* 4 amissas βω scissas *ego conieci* Atque Orco mersas *Hauptius act. soc. litt. saxon. 1 53 Lm** 5 dolorist *Hauptius qu. 32:* dolor est *V* dolori est ω *Lm*

LXXXXVII 1 *an* Nunquam? 2 Vtrumne β *Lm* (*cf. ad Lucret. p. 99*) *u. Hauptium ind. lect. berolin. aestiu. a. 1857 p. 6:* Vtrum *V* ω *LMueller de re metr. 332* 3 Nilo mundius hoc nilostque inmundior ille *scripsi uestigia libri V premens* (*de* nilo *cf. Lachm. ad. Lucr. p. 28*)*:* Nihilo mundius hoc, nihiloque inmundior ille *Lachmannus* Nihilo (Nihil) mundior (immundius) hoc, nihilo (nihiloque) immundius illud β Nil immundius hoc nihilque est immundius illo *Guarinus Parthenius* Nil immundius hoc, nihil est immundius illo β *aldinae* ω Nilo mundius hoc (Mundius hoc nihil est β) nobis quam immundius illud *Statius* β Nil immundius hoc, nihiloque est mundius illud *Froehlichius Heysius* Nil immundius hoc nihiloque immundius illud β *Scaliger* ω Mundius hoc nihil est (nobisque immundius) illud *Silligius* Nil immundius hoc natibusque immundius: illoc *Meleager spicil. 34* Nil immundius hoc, nihil ore immundius: illo *Vulpius* 5 os dentis *Froehlichius*: hic

gingiuas uero plox*eni* habet ueteris,
praeterea rictum qualem d*iff*issus in aest*u*
meientis mulae cunnus habere solet.
hic futuit multas et se *fa*cit esse uenustum,
et non pistrino traditur atque asino?
quem siqua attingit, non illam posse putemus
aegroti culum lingere carnificis?

LXXXVIII

In te, si in qu*e*mquam, dici pote, putide Victi,
id quod uerbosis dicitur et fatuis:
ista cum lingua, si usus ueniat tibi, possis
culos et crepidas lingere carpatinas.
si nos omnino uis omnes perdere, Victi,
*h*iscas: omnino quod cupis efficies.

---

6 ploxonio || 7 defessus || estum || 9 fecit || LXXXXVIII 1 inquam quam || 6 Discas

---

dentis *libri boni plurimi Statius Lm* hic dentis hos (os *ricc.*) *liber datanus et riccardianus* hoc dentis ω Nam sine dentibus hic: dentis os *Rossbachius* Nam sine dentibus est: dentis os *Hauptius in editione secunda* 6 ploxeni *uel* ploxini *Vossius. cf. Quintil. I 5 8* Vnum genus (*barbarismi*), quale fit si quis afrum uel hispanum latinae orationi nomen inserat, ... sicut Catullus 'ploxenum' (*sic Zumptius et Bonnellius ex libris optimis, alii libri* ploxemum) circa Padum inuenit *et Festum 230 M* Ploxinum appellari ait Catullus capsum in cisio capsamue (capsaue *codex*), cum dixit 'gingiuas uero ploxini habet ueteris' *cf. Paul. 231 M.* Ploxinum (*sic guelferbytanus liber*, ploximum *libri ceteri*) capsam dixerunt: ploxemi βω *Lm* 7 diffissus *Statius Lm**: defessus *V* ω *Lm* defissus *Vossius* in aestum *V Scaliger Vossius* 9—12 *separauit a praecedentibus Lachmannus* (*Hp.*)

LXXXVIII 1 si in quenquam *Lm* si quicquam β *Scaliger Handius obs. 47* 1 *et* 5 Victi *nomen corruptum* (*cf. qu. I 315*): Vecti β Vetti ω Vitti *Hauptius in editione secunda* 4 carbatinas ω 6 Hiscas *Vossius*: Dicas *Auantius* ω

LXXXXVIIII

Surripu*i* tibi, dum ludis, mellite Iuuenti,
suauiolum dulci dulcius ambrosi*a*.
uerum id non impune tuli: namque amplius horam
suffixum in summa me memini esse cruce,
dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis
tantillum uestrae demere saeuitiae.
nam simul id factum est, multis diluta labella
*a*bster*sti* guttis omnibus articulis,
n*e* quicquam nostro contractum ex ore maneret,
tanquam commictae spurca saliua lupae.
praeterea infesto miserum me tradere Amori
non cessasti omnique excruciare modo,
ut m*i* ex ambrosi*a* mutatum iam foret illud
sauiolum tristi tristius *h*elleboro.
quam quoniam poenam misero proponis amori,
nunquam iam posthac basia surripiam.

LXXXXVIIII 1 Surripuit || 2 ambrosio || 8 Guttis abstersi || 9 Nec || 13 mibi || ambrosio || 14 elleboro || 15 praeponis (?)

LXXXXVIIII *De conpositione huius carminis symmetrica dixit ORibbeckius mus. heluet. nou. I 225* 8 Abstersti guttis *aldina a. 1502*: Abstersi guttis β Guttis abstersti *Auantius emendat. a. 1500* ω Guttis abstersisti *'in ueteribus libris' Muretus* ω 9 contactum *Rossbachius* 10 commictae *V* (*sangermanensis*): conmictae *Lm* comminctae βω commistae ω gulae *Vossius* (*ex* guttae β) 13 ambrosia β (*cf. Lachmannus ad Lucret. p. 408*): ambrosio *V* ω *Naekius ad Val. Cat. p. 238* 16 Non unquam posthac *Scaliger* (*ex* Nunquam posthac β)

C

Caolius Aufilenum et Quintius Aufilenam
flos ueronensum depere*unt* iuuenum,
hic fratrem, ille sororem. hoc est, quod dicitur, illud
fraternum uere dulce sodalitium.
cui faueam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis
per *facta exhibita* est unica amicitia,
cum uesana meas torreret flamma medullas.
sis felix, Caeli, sis in amore potens.

CI

Multas per gentes et multa per aequora uectus
aduenio has miseras, frater, ad inferias,
ut te postremo donarem munere mortis
et mutam nequicquam alloquerer cinerem,
quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
heu miser indigne frater adempte mihi.

---

ueronensum
C In Celium et Quintium || 2 treronensum depereret || 6 Perfecta ẽ exigitur est || 7 uessana || flama || CI Fletus de morte fratris

---

C 2 ueronensium βω ʹ 6 Per facta exhibita est *Lachmannus*:* Perfecta exigitur βω *Lm* Perspecta exigit hoc *Colocius Minturnus Perreius* ω *Lm** Perspecta est igitur *Fruterius ueri simil. II 14* (*Grut. lamp. II 854*) iam tua nobis Perfecta est igitur β *Vossius* Perspecta est signis *Froehlichius* Perspecta eximie est *HAKochius symb. phil. bonn. 320*

CI 2 Adueni *Statius* ω Adueni ah miseras *Froehlichius* 4 mutum βω. *sed cf. LXVIII*b *90* *post* 4 *inseruit LXV 9—14 A Weisius progr. naumburg. a. 1863 p. 30* 5 *et* 6 *del GBernhardius hist. litter. roman.*4 *552* 5 te te *Lachmannus in editione secunda* (*Hp.*) 6 misero *nescio quis ante Statium Vossius* ω *post* 6 *add LXV 9—14 FHaasius miscellan. philol. lib. III* (*Vratislau. 1861*)

LXV 9 alloquar audiero nunquam tua *facta* loquentem,
nunquam ego te, uita frater amabilior,
aspiciam posthac: *at* certe semper amabo,
semper maesta tua carmin*a* morte *can*am,
qualia sub densis ramorum concinit umbris
Da*uli*as *ab*sumpti fata gemens Itylei.
CI 7 nunc tamen interea h*ae*c, prisco quae more parentum
tradita sunt tristi*s* munera ad inferias,
accipe fraterno multum manantia fletu,
atque in perpetuum, frater, aue atque uale.

LXV 9 — 14 *post* **LXV 8** *secuntur* || **9 facta** *omissum* || **11 aut** || **13**
Daiulas
carmine morte tegam || **14 Baiulas assumpti** || **CI 7 hoc** || **8 tristi**

---

p. 13 — 16 (*adprobantibus Boehmio qu. catull. 10 me ipso qu. I 272 ORibbeckio de Catullo* [*Kiliae 1863*] *40. 57 KLehrsio ann. Iahn. LXXXVII 540 GBernhardio hist. litter. rom. 552*): *om V* ω *Lm. A Weisius post 6 inseruit LXVIII 21 22—24* (*= 94—96*) *97—100*

LXV 9 *hunc uersum in libris optimis* (*ueluti sangermanensi colbertino santeniano*) *omissum pro spurio habuerunt Statius Scaliger Rossbachius. at tamen cf. quae diximus qu. I 277 et in prolegomenis* **facta** *add* ω *Lm**: *om V Lm* **uerba** *uel* **fata** β *Lm** **t[ua facta] loquentem** *Heysius* **te suaue loquentem** *Froehlichius* **nunquam tria uerba** *Fruterius ueris. II 22* (*Grut. lamp. V 1 390. 401*) **Alloquar audiero nunquam tua uerba? loquentem** *Silligius cens. 285* **12 canam** β: **tegam** *V Marcilius* **legam** βω *Lm** **14 Ityli** ω

CI 7 haec β *Heysius* (*cf. qu. I 276*): **hoc** *V om* βω *Lm* **Haec tamen interea, prisco** βω **Nunc tamen in terra hac** *Rossbachius* (*cf. qu. l. c.*) **prisco de more** β *Handius ad Gronouii diatr. Stat. I p. 110* **8 tristi munere** βω *Heysius*

CII

Si quicquam tacito commissum est fido ab amico
  cuius sit penitus nota fides animi,
meque esse inuenies illorum iure sacratum,
  Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

CIII

Aut sodes mihi redde decem sestertia, Silo,
  deinde esto quamuis saeuus et indomitus:
aut, si te numi delectant, desine quaeso
  leno esse atque idem saeuus et indomitus.

CIIII

Credis me potuisse meae maledicere uitae,
  ambobus mihi quae carior est oculis?
non potui, nec, si possem, tam perdite amare*m*:
  sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

CIII 2 est o || CIIII 3 amare

CII 1 tacite *aldina a. 1515* Si quoiquam tacitum *uel* Si quidquid taciti *Statius* 3 Me aeque *Vossius* Me unum *aldinae* Me quem ipse adiures *Statius. Froehlichius nunt. erud. monac. XXV (1847) 1003 carmen totum ita constituit* Si quicquam taciti commissum est fido ab amico, Corneli, factum me esse puta Harpocratem; Meque esse inuenies illorum iure sacratum, Quorum sit penitus nota fides animi

CIII 3 nummi *Lm*

CIIII 3 Nec βω 4 cum caupone βω cum turpi ore *Statius* cunctipotens (*ex* cuncta potes *datani*) *Froehlichius* Sed tua, Coponi, omina (*uel* crimina) nostra facis *Vossius*

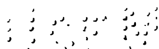

CV

Mentula conatur pipl*e*um sc*a*ndere montem:
musae furcillis praecipitem eiiciunt.

CVI

Cum puero *b*el*l*o praeconem qui uidet esse,
quid credat, nisi se uendere discupere?

CVII

Si qu*oi* quid cupido optantique obtigit unquam
insperanti, hoc est gratum animo proprie.
quare hoc est gratum nobisqu*e* *est* carius auro
quod te restituis, Lesbia, mi cupido:
restituis cupido atque insperanti ipsa refers te

CV 1 pipleium scindere || CVI 1 obelio || uidet ipse[esse] || CVII 1 quicquid || 3 nobis quoque carius

---

CV 1 Pimplaeum ω

CVI Obelio (*V*) *num nomen sit pueri Statius et Meleager spicil. 34 ambigunt* ipse *praeter* esse *fuit in V. hinc conicio* ire (*cf.* ire *et* ipē = *ipse*) isse *Meleager* qui uidet, ipse *Vossius Heysius* qui uidet, ipsum *Vulpius Froehlichius*

CVII 1 Si quoi quid *ORibbeckius ann. Iahn. LXXXV 378:* Si quicquid *V* Si quicquam βω *Lm* Si quis quid — obtulit (β) *Statius* Si, quicquid quoiquam cupide optanti *Froehlichius* cupidoque *aldina a. 1502* unquam et ω *Marcilius* 2 Insperati *NHeinsius* 3 Vere *Froehlichius* nobisque est *Hauptius qu. 86 Lm**: nobis quoque *V Lm* nobisque hoc *Statius* nobis, hoc *Froehlichius HAKochius symb. philol. bonnens. 319* nobis, quin *Doeringius* Quare hoc est nobis gratumque et carius auro *GHermannus ann. Iahn. XXII 313* 5 Restituis cupido atque insperanti: ipsa refers te Nobis *Marcilius RKlotzius emend. catull. (Lips. 1859) p. VIII* Restituis

nobis. o luce*m* candidiore nota!
quis me uno uiuit felicior, aut magis † me est
optandus uita dicere quis poterit?

CVIII

Si, C*o*mini, popul*i* arbitrio tua cana senectus
spurcata impuris moribus intereat,
non equidem dubito quin primum inimica bonorum
lingua exe*c*ta auido sit data uulturio,
effossos oculos uoret atro gutture coruus,
intestina canes, cetera membra lupi.

---

6 luce || 7 magis $\overset{\text{hac}}{\text{me}}$ est || CVIII 1 Sic homini populari || 4 exerta

---

cupido insperanti atque *Froehlichius* 6 Nobis o lucem candidiore nota! ω *Vulpius Heysius* 7 magis me (*sscr.* hac) est Optandus uita *V*, *ut uidetur:* magis .... Optandus uita (*ex datano*) *Lm* magi' me esse Optandus uita *Heysius* magis esse Optandus uita *Vossius* magis est me Optandus uita? dicere quis poterit? βω magis mi esse Optandum in uita dicere quid poterit *Statius* magi' me esse Optandum uitam dicere quis poterit *Marcilius* magis hac est Optandus uita (*V*) ω magis ac me Optandum uita *ipse conieci* magis hac res Optandas uita *Lachmannus** (*Hp.*) magis hace Optandam uita *ORibbeckius ann. Iahn. LXXXV 378* magis ista hac Optandam uitam *Dousa pater praecid. cap. VIIII p. 402* mage nostra hac Optandam uitam ducere quis poterit (*'ex ueteri Heinsii libro'*) *editio cantabrigiensis a. 1702* magis hac quid Optandum uita *BGuarinus* ω Quis me uno uiuet felicior, aut magis annos Optandos uitae *Froehlichius*

CVIII 1 populi arbitrio tua β *Statius* ω: arbitrio populari (tua *om*) βω *Lm*

CVIIII

Iocundum, mea uita, mihi proponis amore*m*
hunc nostrum inter nos perpetuumque fore.
dii magni, facite ut uere promittere possit
atque id sincere dicat et ex animo,
ut liceat nobis tota p*ro*ducere uita
aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

CX

Aufilena, bonae semper laudantur amicae:
accipiunt pretium quae facere instituunt.
tu quod promi*s*ti, mihi quod mentita inimica es,
quod nec das *et* fers saepe, facis facinus.
aut facere ingenuae est, aut non promiss*e* pudicae,
Aufilena, fuit: sed data corripere
fraudando e*st* fic*ti* plus quam meretricis auarae,
quae sese tot*o* corpore prostituit.

CVIIII 1 amore || 5 perducere || CX 3 promisisti || 4 nec fers || 5 promissa || 7 Fraudando efficit plus || 8 tota

---

CVIIII 1 Iucundum *Lm* 2 Nunc (β) nostrum aeternum perpetuumque *Froehlichius* 5 producere βω *Lm* (cf. ad Lucretium p. 367)*: perducere *V Lm* 6 Alternum βω *Silligius*

CX 3 *ante* mihi, *non post* mihi *interpungendum esse post Passeratium Hauptius qu. 32 uidit* inimica's *Hauptius LMueller de re metr. 303* 4 et fers *BGuarinus* ω *Lm**: nec fers *V* ω *Lm* non das, sed fers *Froehlichius* fers saepe, facis *Vossius Vulpius GHermannus ann. Iahn. XXII 307 Hauptius:* fers, saepe facis ω *Lm* saeua *Bergkius* turpe facis *Froehlichius* 7 est ficti *scripsi:* efficit *V* effecit βω efficitur ω officiis *Bergkius* officium *Marcilius* est facinus *Tollius ad Auson. p. 270* fictis *Rossbachius* est uitii *PBoehmius qu. 39* effectum — auarae est *Heysius* Fraudando . . . . plus (*ex datano*) *Lm* Fraudando dantem *Froehlichius GRoeperus philol. XVIII 541* Fraudantem dantem *idem*

CXI

Aufilen*a*, uiro contentam uiuere solo
nuptarum laus *e* laudibus eximiis:
sed cuiuis quamuis potius succumbere pa*r* est
quam matrem fratres ex patruo *parere.*

CXII

Multus homo e*s*, Naso, neque tecum multus homos*t* qu*i*
descendit: Naso, multus es et pathicus.

CXI 1 Aufilenam || 2 laus est || 3 pars est || 4 parere *omissum* || CXII 1 est || homo sed que?

CXI 1 contentam *V* ω: contentas *Scaliger Lm* 2 e *Scaliger:* est *V* est laus e *Statius* Nuptarum una est e *Muretus* Laus est nuptarum e *Froehlichius* 3 fas est βω 4 parere *add* β (*codex parisinus 8236 furianus in margine*) *Doeringius in editione altera, ego in ind. lect. dorpat. a. 1864 p. 8:* fratres . . . . ex patruo (*ex datano*) *Lm* fratres efficere (concipere *Rossbachius* suscipere *Heysius*) ex patruo β *Lm** fratrei se facere ex patruo *Roeperus l. c.*

CXII es βω: est *V Lm* nec β *Lm* nam βω (*Hs.*) homo est (*potius* homost. *cf. LXII 45*) qui βω (*Hp.*)*:* homoque *libri boni alii,* homo sed *alii* (*Lm*) (*in germanensi post* tecum multus homo *nihil*). homo qui β *Heysius* homo, sed Descendis *Parthenius* Multus homo (es, Naso, nam tecum multus homo) est qui descendit? *Scaliger* Multus homo est, Naso (nam tecum multus homo es) qui Descendit? *Vulpius* Multus homo es, Naso. neque secum multus homo qui Descendit. *Vossius* Multus homo es, Naso, nec tecum multus homo: est qui Te escendit *Meleager spicil. 35* Multus homo, Naso, tecum est, et multus homo a te Descendit *Froehlichius comment. acad. monac. VI 2 262* nec tecum multus homo est qui Te scindit *Hauptius in editione utraque* nec solum multus homo sed Se uendit *HAKochius symb. phil. bonn. 320*

CXIII

Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant
  M*u*cil*l*am: facto consule nunc iterum
manserunt duo, sed creuerunt milia in unum
  singul*a*. fecundum semen adulterio.

CXIIII

Firmanus sal*t*us non falso, Men*t*ula, diues
  fertur, qui tot res in se habet egregias,
aucupi*um*, omne genus piscis, prata arua ferasque.
  nequicquam: fructus sumptibus exuperat.
quare concedo sit diues, dum omnia desint.
  salt*um* laudemus, dum *domo* ipse egeat.

CXIII 2 Meciliam || 4 Singulum || CXIIII 1 Firmanus salius || mensula || 3 Aucupiam || 6 Saltem || dum modo

---

CXIII 1 sedebant ω 2 Mucillam *CPleitnerus progr. spirens.* (*a. 1849*) *22. 23* (*cf. qu. I 211*): Mecilia *libri tantum non omnes Lm* Maeciliam *liber germanensis*, *Lachmannus* e coniectura* (*Hp. Hs.*), Moechari *Doeringius in editione altera*, *Froehlichius* Moechi, illo *Statius* ω Moechi, illi ah *Scaliger* Moechi, illo at *Silligius* 3 millia numum *Froehlichius comment. acad. monac. VI 2 262* milia in annum *EBrunerus de ord. et tempor. carm. catull.* (*Helsingforsiae 1863*) *40* 4 Singula βω *Lm**: Singulum *V Lm* (*cf. ad Lucret. p. 412*)

CXIIII 1 Firmanus saltus non falso, Mentula, diues *Auantius emend. 627 Pleitnerus progr. spir.* (*a. 1849*) *15 Froehlichius comment. acad. monac. VI 2 269*: Formianus saltus *Scaliger*. *alii* Mentula *pro nominatiuo duxerunt*: Firmanus saltu *Palladius Lm* (*cf. qu. I 227*) Formianus saltu *Heysius* Firmano saltu *aldina 1502* Formiano saltu *'in non nullis legitur' Muretus* ω Firmani saltus *Guarinus Heinsius* 2 qui quot βω 3 Aucupium omne genus, piscis ω *Heysius* Aucupia βω 4 exuperas *Scaliger* 5 sis *Froehlichius* 6 dum domo *Lachmannus** (*cf. ad Lucret. p. 196*): dum modo *V Lm* ω dum tamen β *Auantius* egeas *Auantius Scaliger* dum modo tu ipse egeas *Froehlichius* Saltem laudemus, dum modo te ipse egeat *Pleitnerus* (*sed* ipse *est 'dominus'. cf III 7 XXXII 1 LXIIII 43*)

CXV

Mentula habet *noster* triginta iugera prati,
  quadraginta arui: cetera sunt maria.
cur non diuitiis Croesum superare pot*is* *s*it
  uno qui in saltu totmoda possideat,
prata arua ingentes siluas saltusque paludesque
  usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?
omnia magna haec sunt, tamen ipses*t* maximus ult*ro*,
  non homo, sed uero mentula magna minax.

CXVI

Saepe tibi studioso animo uenante require*ns*
  carmina uti possem mittere Bat*ti*adae,
qui te lenirem nobis, neu conarere
  telis infest*um* mittere *in* usque caput,

CXV 1 habet instar || 3 potuisset || 7 ipse si || ultor || CXVI 1 requires || 2 batriade || 3 infesta mitteremusque

---

CXV 1 Mentula, habes *Lachmannus* (*Hp.*) noster β *Muretus Rossbachius:* instar *V* ω *Lm* (*Hp.*) iuxta *Scaliger* (*Heysius*) iusti *Statius* sterilis *Froehlichius*, *qui comment. acad. monac. VI 2 271 etiam alia proposuit* 2 paria *Froehlichius* 3 potissit *Lipsius uar. lect. I 14* 4 totmoda *V Lm* 'multimodus *adiectiuum lingua latina non agnoscit*, *quamquam* totmoda *Catullum scripsisse multi crediderunt' Lachmannus ad Lucret. p. 187* tot bona *Auantius* ω *Hauptius* 5 altasque paludes *codex datanus Froehlichius FBoehmius qu. 39* latasque paludes *Rossbachius* salsasque paludes *Bergkius* 7 ipsest *Froehlichius comm. acad. monac. VI 2 271* (*Rb.*)*:* ipse si *V* ipse est βω ipse es *post Italum in codice impresso uaticano Lm* (*Hp.*) ipse hic *Statius* maximus ultor *V Doeringius* maximu' lustro *Scaliger Doederlinus de synon. l. l. II 26* (*cf. etiam CFHildebrandus ad glossar. latin. paris. p. 200*) maximu' uultur *Meleager spicil. 35* maximu' multo *EBrunerus de ord. et temp. carm. catull.* (*Helsingf. 1863*) *42* 8 uere ω magna nimis *Auantius*

CXVI 1 studiose *BGuarinus, nescio an recte* uenanda *Scaliger* ω uenata *Froehlichius* ueneranda *Hertzbergius conu. Cat.* (*a. 1862*) *150* requirens *Auantio debetur* 3 Quis ω 4 Telis in-

hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
Gelli, nec nostras hinc ualuisse preces.
contra nos tela ista tua euita*m*us amict*u*:
a*t* fixus nostris tu dab*i*' supplicium.

---

7 euitabimus amicta || 8 Affixus || dabis

---

festum β *Lm:* Tela infesta meum β *AGuarinus Muretus* ω Telis infestum mi (*uel* Infestum telis) icere, musca, caput βω Telis infestans (Telis infesto *Scal.* Telis infestis *Froehl.*) mi icere musca caput *Statius Scaliger Froehlichius* Infestum telis icere mi usque (β) caput ω
6 hinc *V* ω (*Hs.*)*:* hic β *Lm* huc ω 7 euitabimus: hamis *Vossius*

FRAGMENTA

I (*olim pro carmine* XVIII *numeratum*)

Hunc lucum tibi dedico consecroque, Priape.
qua domus tua Lampsaci est quaque Priape.
nam te praecipue in suis urbibus colit ora
hellespontia ceteris ostriosior oris.

II

de meo ligurrire libido est.

I 1—4 *Terentianus Maurus 2754 p. 92 Lm* Et ferme modus hic datur a plerisque Priapo, Inter quos cecinit quoque carmen tale Catullus 'Hunc lucum — oris'. Et similes plures sic conscripsisse Catullum Scimus | *Atil. Fortunat. 2675 P 317 G* Ex hac diuisione et priapeus nascitur uersus. cuius exemplum apud Catullum 'Hunc lucum tibi dedico consecroque Priape' (*sic Gaisfordius ex codice uaticano*, consecro dedicoque *Putschius*) *cf. etiam 2676 P 318 G. deinde idem 2697 P 349 G* Est alius priapeus qui et bucolicus uocatur, ut 'Hunc — consecroque Priape'. *Marius Victorinus 2567 P 163 G* Item 'Hunc — dedico' dehinc 'Consecroque Priape'. quod metrum priapeum a quibusdam aestimatur, *2598 P 207 G* ut apud Catullum 'Hunc — consecroque Priape', *cf. etiam 2600 P 209 G. Censorini qui dicitur fragm. de metr. 2727 P 407 G* Priapeus 'Hunc — consecroque Priape' 2 quaque silua ω silua quaque *Silligius* qua portusque *Santenius* Lampsaci erit quaque *Lachmannus ad Terentianum p. 92* Lampsaci sita est quaque *Putschius* Quoi domus — quoique silua *Doeringius* 3. 4 *Mar. Victor. 2599 P 208 G* aut etiam cretico prius comma pro dactylo terminetur, ut est apud Catullum 'Nam te praecipue in suis' dehinc 'Hellespontia ceteris' 4 ostreosior ω

II *Nonius Marcellus 134 M. 92 G* 'Ligurrire' degustare, unde adligurrire, multa auido consumere .... Catulus Priopo 'de meo — est'. Catullus Priapo *editores Nonii* Priapeo *Lachmannus*

III

[At non effugies meos iambos]

IIII

[Animula miserula properiter abit]

V

[Lucida qua splendet carchesia mali]

VI

[Falleret indeprensus et inremeabilis error]

III *Porphyrio ad Horatii carm. I 16 23 (cf. etiam commentator Horatii cruquianus ad locum eundem p. 44b)* .. iambi autem uersus aptissimi habentur ad maledicendum. denique et Catullus, cum maledicta minaretur, sic ait 'at non effugies meos iambos'. *cf. ad XXXX 2*

IIII *Nonius 517 M. 353 G* 'Properiter'. Catullus: 'Animula — abit'. *sed uersus est Sereni, cui adscribitur a Diomede 513 P 496 G. apud quem est* obiit. abiit ω *Lm. cf. R Vngerus de Valgio 289*

V *Nonius 546 M. 374 G* 'Carchesia' . . . Alias summa pars mali, id est foramina, quae summo mali funes recipiunt .. Catullus ueronensis 'Lucida — mali'. Lucida qua splendent summi carchesia mali *edd. Nonii. sed hic uersus est Cinnae. cf. Isidor. origin. XVIIII 2 10 p. 585 Otto.* Cinna: 'Lucida confulgent alti carchesia mali' *et schol. Lucani V 418 p. 377 Web.* Cinna: 'Lucida cum fulgent summi carchesia mali'. *Cf. etiam L Carrio antiq. lect. II 20 (in Grut. lamp. III 2 56). u. LXIIII 235*

VI *Ad Vergilii aeneid. V 591* Falleret indeprensus et inremeabilis error *Seruius adnotauit* Est autem uersus Catulli. *sed is respexit LXIIII 115*

VII

[Cannu*bi*ae ... carbasus ... ros umbrosa c ... an ...]

VII *Scholia ueronensia ad Verg. aen. VIII 34 secundum Angelum Maium haec habent* Carbasus et masculino et feminino genere dictus est. Catullus*: deinde secuntur quae supra posui. hinc Lachmannus uersus sic constituit* Cannabia *exc* ...... carbasus *Euros* | Vmbrosa c .... an ...

Sed HKeilius editionis suae scholiorum ueronensium p. 99, 29 ita locum scripsit Carbasus et masculino et feminino genere dictus est. [*Catullus cannubiae*] ——— carbasus | — ros umbrosa [*c — an*] — ——— ——— | . *qui cum uncis quibus uerba* Catullus cannubiae *et* c — an *inclusit significauerit (cf. eius praefat. p. XIIII) uerba illa inclusa nec iam se uidisse nec talia qualia Maius legit sibi uisa esse ueri similia, omnia de fragmento hoc catulliano ualde dubia fiunt. accedit quod, cum uersus uergilianus cui interpres ueronensis illa adscripsit hisce uerbis sit conceptus* Carbasus et crinis umbrosa tegebat arundo, *ueri simillimum est illud* umbrosa *non tam ex uersu uel Catulli uel alius praeter Vergilium poetae sumptum esse quam ad uersum uergilianum ipsum spectare. idem adgnoscens praeterea litteras* c ... an ... *a Maio lectas R Vngerus de Valgio 483 ita suppleuit* umbrosa *tegebat arundo. priora Vngerus ita scripsit:* Lucilius: Cannabia et tumidos (*uel* aequales) concepit carbasus Austros (*uel* Euros)

VIII

Ad Vergilii georg. II 95 quo te carmine dicam, Rhaetica? *Seruius haec adnotauit:* Hanc uuam Cato praecipue laudat in libris quos scripsit ad filium: contra Catullus eam uituperat et dicit nulli rei esse aptam miraturque cur eam laudauerit Cato. sciens ergo utrumque Vergilius medium tenuit dicens 'Quo te carmine dicam, Rhaetica? (*cf. Martial. XIIII 100 'Panaca':* Si non ignota est docti tibi terra Catulli, Potasti testa rhaetica uina mea). *Pro* Catullus *coniecit* Caluus *R Vngerus de Valgio 291.*

VIIII

Plinius nat. hist. XXVIII 19: Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos proxumeque Vergili incantamentorum amatoria imitatio. *Pro* Catulli *scripsit* Calui *R Vngerus de Valgio 292*

X

[*Seruius ad Aen. IIII 409* Quosue dabas gemitus, cum litora feruere late *haec adnotauit:* Infinitiuus hic a tertia est coniugatione i. e. a 'feruo feruis'. nam secundae coniugationis uerba perdito 'e' quod habent ante 'o' in tertiam migrant: ut 'ferueo feruo, fulgeo fulgo'. hinc est *(Aen. VIII 677)* 'Feruere Leucaten auroque effulgere fluctus'. sic etiam Horatius *(ep. I 13 19)* 'Vade uale caue ne titubes mandataque frangas'. nam 'cauo' 'ue' longa est, nec uocalis sequitur, ut in bucolico *(3 79)* 'uale, inquit, Iola'. sed dicimus a tertia esse coniugatione imperatiuum, ut 'cauo cauis'. hinc etiam Catullus 'cauĕre' dixit. *respexisse uidetur ad L 18. 19 et LXI 152*]

XI

[*Seruius ad Verg. V 609* Illa uiam celerans *sqq. haec adnotauit:* . . . . notandum sane etiam de Iride 'arcum' genere masculino dicere Virgilium: Catullus et alii genere feminino ponunt, referentes ad originem, sicut haec 'Attis' et haec 'Gallus' legimus. *pro* Catullus *Burmannus coniecit* Catulus, *R Vngerus de Valgio 292* Caluus. *ego putans nihil praeter carmen LXIII Catulli spectasse Seruium conieci post uu.* Catullus et alii *inserendum esse u.* masculina]

XII

[*Seruius ad Vergilii aen. VII 378* Ceu quondam torto uolitans sub uerbere turbo *haec adnotauit:* 'Turbo'. Catullus hoc 'turben' dicit, ut hoc 'carmen' ('termen' *R Vngerus*). *pro* Catullus *Nansius et Nicolaus Loensis putauerunt scribendum esse* Tibullus, *et res ici huius carmin. I 5 3, quibus R Vngerus de Valgio 484 adsentitur. sed potius Seruius ad Catulli LXIIII 107 respexisse uidetur*]

XIII

[*Atil. Fortunat. 2677 P 320 G:* Catullus in Anacreonteo 'Ades, inquit, o Cybele', *sed uersus est Maecenatis, cui idem Atilius paullo antea ipse attribuit 2677 P 319 G* Huic pares sunt apud Maecenatem 'Ades, inquit, o Cybele, fera montium dea, Ades, et sonante tympano quate flexibile caput']

VARIAE LECTIONES

Libri per Catullum totum cum editione nostra conlati:

G: liber sangermanensis (de notis $G^{1\,2\,3\,4}$ cf. prolegomena)
D: datanus (de notis *D* et D^1 cf. prolegomena)
C: colbertinus
L: liber Laurentii Santenii (de L^2 cf. prolegomena)
H: hamburgensis
d: correctores libri datani ($d^1 d^2 d^3$ cf. prolegomena)
p: editio a. 1472

[Libri locis singulis in usum uocati:

Cu: liber cuiacianus
Dr: dresdensis
Fu: parisinus 8236 furianus
Lr: laurentianus pl. XXXIII 12
P1: parisinus 7989
P2: parisinus 7990
Pu: parisinus 8232 puteanus
Rc: riccardianus pl. L ord. 4 scrin. 28
AStatii IVossii LSantenii FHandii aliorum libri]

$..^{1}$, $..^{2}$, $..^{3}$, $..^{x}$ = manus prima, secunda, tertia, incerta post primam

$..^{a}$, $..^{b}$ = prius, posterius scripsit manus eadem

*, **, *** = una, duae, tres litterae erasae **corr* = rasura correctum

singulas litteras obliquas ('*cursiuas*') rectis ('antiquis') intermixtas sciendum est in rasura scriptas esse

Inscriptio libri et carminis primi: **Catulli Veronensis liber incipit. Ad Cornelium** *G* **Catulli Veronensis poetae liber Incipit** *L* **[Catulli ueronensis poete illustris Ad Cornelium liber incipit** *P1*] **Catulli ueronensis poetae illustris liber incipit feliciter ad cornelium** *H* **[Valerii. Catuli. Veronensis. Liber I. Inc.** *Fu* **Cal.** (*uoluit* **Val.** *cf. quaest. I 21*) **Catulli Veronensis poetae celeberrimi liber feliciter incipit, ad Cornelium Gallum** *P2*] **Val. Catulli Veronensis Poetae. Cl. Liber Ad Cornelium Gallum** *p* **[Ad Cornelium Gallum liber incipit** *Pu*] **Q. Catuli Veronensis liber incipit ad Cornelium I** *D* **[Q. Catulli Veron. Liber incipit ad Cornelium** *Rc*] **Q. ualeri catulli ueronens. Ad Corn. Nepotem. Liber. carm. I** *C* **[Qu. Valeri Catulli ad Cor. Nepotem libellus** *Cu*]. *cf. quaest. I 17*

I *inscriptio*: *u. supra. om L* || **1 Qui** *GD¹H¹ et Guilelmus Pastrengicus de originibus rerum p. 88ᵇ*: **Siculi libros primi circumcidere coeperunt, cum ante pumicarentur, de quo Catullus 'Qui dono lepidum nouum libellum arrida m. Punicae expolitum'. Idem** (= *Isidorus*). **Cui** *LC Ausonius et ceteri qui hunc uersum citant scriptores* || **2 Arido** *GLCHp* **Arrido** *D¹*[*P1*] **arrida** *Pastr. d* || **punice** *D¹ edit. uicent. a. 1481* **Punicae** *Pastr.* || **3 nanque** *DLCp* || **5 Iam tamen** *GD¹LCH¹* || **est** *GD¹LCH* || **6 cartis** *GDLᵇ* || **7 iupiter** *GLC. uersus 5. 6. 7 a nullo uetere grammatico citatos Guilelmus Pastrengicus p. 16ᵃ paene integros excripsit*: **opus grande, uolumen immensum, quod in tres dimensus est partes, ut de illo dici possit quod scribit ueronensis poeta dicens 'Ausus quidem unus Italorum omne aeuum tribus explicare chartis (.i. uoluminibus) Iupiter doctis et laboriosis** || **8 tibi habe** *GD¹LCH* || **libelli** *G sscr.* **al'. mei** *G²* **[libelli] mei** *Parisinus et Lr' Lm. 'unus (codex) et ex correctione duo* **quidquid hoc mei'** *Handius qu. cat. a. 1849 p. 2, ubi huius et sequentis uersus lectiones ex multis codicibus enotauit*] **habe hoc tibi quicquid est libelli** *dp* || **9 quod o] quod** *GLCHd* [*P1¹ omnes Statii*] **quidem** *D¹p* || **uirgine** *LC* || **10 peremne** *D¹*

Iᵇ 1—3 *sine interstitio post XIIII 23 in libris secuntur* || **1 quid** *L* || **3 admouere** *DCHp* || **4—6** *sine interstitio post II 10 in libris conlocati sunt.* **'post hoc carmen** (*h. e. post II 10*) **in codice antiquissimo et manu scripto ingens sequitur fragmentum'** *Alexander Guarinus in*

expos. in Catullum per Baptistam patrem emendatum (*Venet. 1521. 8*) *fol. IIIv*[a] (*cf. Huschkii anall. 66 et ind. lect. dorpat. a. 1865 p. 12*). 'In u. c. spatium est hic longum, post quod sequitur 'Tam gratum mihi' *Perreius'* (*cf. Spengelii lect. 109*) || 4 michi *G et sic semper* || 6 zanam *D*¹ || ligatam *DLCHp*: negatam. *G* al'. ligatam *G*¹ [negatam, *corr.* ligatam *P1* 'cod. Laur. XII (*nobis Lr designatus*) 'negatam'. quae lectio notatur etiam in margine cod. Laur. XXIII et Riccard. (*nobis Rc*)' *Huschkius anall. 67* 'antiquior codex habet 'diu negatam': non 'ligatam' *Auantius emend. p. 932*[b] *ed. par. a. 1604*]

II Fletus passeris Lesbiae (Lesbie II *D*) *GLCHDp* [De passere lesbie amasie defuncto querela *P1*] || 1 delitie *DLCHp* || 3 Qui *GD*¹*H* [*P1*] Cui *Ld* || digytum *L* || at petenti *G sscr.* al. patenti *G*[3b] (parenti *G*[3a]) [at patenti *P1*] ac petenti *LCH* appetenti *pd* ac appetenti *D*¹ || 5 mei *D*¹ || 6 Rarum *Hd* [*Maffei liber ap. Stat.*] charum *d* || quidlibet *H* || 7 solatiolum *LHp* || 8 ut *om H* || cum *GDLCHp* || adquiescet *G* acquiescet *DLCHp* || 9 Et tecum *L* || ludere *G sscr.* al' luderem *G*³ luderem *D*¹

III *cum carmine praecedenti sine interstitio coniunctum GDLCHp* [*P1*], *sed d adscripsit* Aliud epigramma || 4 *om Lp* [*P1LrP2PuDr* 'in manu scriptis hoc loco non legitur' *Statius*] 'uacat' *adscripsit d* delicia mea puella *G*ˣ delitiae *D*¹*H* || 7 Ipsa *LC* [*Fu*] || 8 se *LC* || 10 piplabat *GLCH* [*P2Dr* '*Laur. 12. 13. 23 et Riccardianus* piplabat: *hic adeo cum correctione* pipilabat' *Huschkii anall. 25*] pipilabat *Dp* ['*tres Guelferb. Laur. 11*' *Huschkius*] || 11 pariter *L* || tenebrosum *GD*¹*LCH* tenebriosum *p* [*Fu*] tenebrosium *d* || 12 Illud *GD*¹*LCH* || 14 Orcique (*sscr.* Orci quae *G*⁴) *GD*¹ Ortique *H* Horchi que *L* || bella *G sscr.* .i. pulcra *G*⁴ || 16 Bonum (Donum *H*) factum male bonus ille passer *GD*¹*LCH* O f. m. bonus ille passer *p* O f. m. o miselle passer *d* || 17 mea puella *G*ˣ || 18 oculi *L*

IIII De phaselo (*add* III *D*) *G*ˣ*LDp* De quodam phasello *H* De phasello *G* (* *corr*) [*P1*] De Ppasello *C* || 1 Phasellus *G* (*sed* * *corr*) *CH* [*P1Fu*] Phasselus *D*¹ || 2 Aiunt *GD*¹*LCHp* || celerrimum *GDLCHp* || 3 illius *GDLCHp* || natantis impetum tardis ([ratis *P1*²*Fu*]) *GD*¹*LCH* [natantis impetum tardum *Pu*] natantis tardum impetum *dp* [*P2*] || 4 Neque esse *GD*¹*LCp* Neque esset *H* || sine *GD*¹*LCHp* || 5 uolaret *L* || sine *GD*¹*LCHp* || 6 mina ei *GD*¹*H* [*P1*] ei mina *C* ei minas *L* minaces *p* || hadriaci *p* || 7 littus *LHp* || cicladas *G* cicl *L* (*sic*) || 8 Rhodiumque *D*¹ || tractam *GD*¹*LCH* thracem *d* || 9 Propontidam *C* || trucem (*om* ue) *H* || 10 post *om L* || phasellus *G* (*sed* * *corr*) *H* || 11 iam *L* || citeorio *GL* citheorio *C* cytherio *D*¹ cithereo *H* cythereo *p* || uigo *H* ||

12 sybilum *D* || elidit *p* || 13 citheri *GLCp* cytheri *D*¹ cithere *H* cythori *d* || bufixer *C* || 14 Tibi ee (*h. e esse expunctum*) hec fuisse et ec *D* || cognotissima *GD*¹*LCH* cognatissima *p* || 15 phasellus *G* (*sed *corr*) *H* || 16 chacumine *D*¹ || 17 Tuas *GD*¹*LCHp* || 20 Vocare *GLCH* || cura *GD*¹*LCH* || iupiter *GH* || 22 littoralibus *Ldp* literalibus *D*¹ littoribus *H* || deis *p* || 23 quom *p* || amaret *GD*¹*LCH* a mari *dp* || 24 Nouissime *GD*¹*LCHp* || lympidum *D* || 25 hoc *GH* || 26 Sonet quietem *D*¹ Sine quiete *H* || 27 Castor] castrum *GL*¹*CH sscr.* al'. casto2 *G*³, *idem ex L*¹ *fecit* o *inserta L*²

V Ad Lesbiam (*add* IIII *D*) *GLCHDp* [Ad Lesbiam amasiam suam *Pl*] || 3 extimemus *GD*¹ || axis *C* || 4 redare *D*¹ ridere *H* || 5 Nobiscum *LHp* || 7 mihi *LC* || 8 Deinde mi*** altera da **** secunda centum *G*ˣ, *sed, ut hodie quoque clare dignosci potest*, Deinde mille altera deinde secunda centum *G scripserat*: *quam lectionem genuinam etiam codicis L manus nescio utra praebet. totus enim uersus prius in textu omissus postea in margine additus est. eum suppleuisse L*² *mihi quidem probabilius uisum est.* ['*uersus* 8 *in manu scriptis legitur* Dein mille altera, deinde secunda centum' *Statius*] Dein mille] Deinde mi (*d* me *D*¹) *CHDp* [*LrRcFuP2* Dein mi *Pl*¹*Pu*] dein secunda] da secunda *DCHp* '*et plerique omnes*' *Lm. cf. etiam Silligii cens. 289* [da secunda centum *omnia in litura Pl*] || 9 Dein *pd* || mile *H* (*etiam* 7) || 10 Deinde *GD*¹*LCH* || multa milia *LH* || 11 Conturbauimus *GDLCH* || nesciamus *LD*¹*H* || 12 nequis *D*¹*H* || 13 Quom *H* || tantus *GCH* tamtum *D*¹

VI Ad Flauium (*add* V *D*) *GLHpD* Ad Flauum *C* || 1 delitias *DLHp* || 2 Ne *GD*¹*LCHp* Ni *p* || inlepidae *D*¹ || melegantes *L*¹ || 7 Ne quicquam *D*¹ || 8 Sertisque *D*¹ || ac Syrio] asirio *G* asyrio *L* a syrio *CH* [*Lr*] assyrio *p* [*RcPl*] assyrioque *D*¹ assyriae *d* || flagrans *GL*ᵇ*Hpd* clamans *L*ᵃ*C* || oliuae *d* || 9 et hic et ille *D*: et hec (haec *L*, *sscr.* al'. hic *G*³) et illo (*sscr.* al'. ille *G*²) *GLC* hoc et illo. ut hic et illc *sic H, omnia pr man (in exemplo unde H descriptus est altera lectio in margine scripta et pro* ut ul' *h. e.* uel *exaratum fuit*) et hic et illic *p* || 10 tremulaque *L*¹*C* || que *om H* || cassa *D*¹ || 11 in ambulatioque *D*¹*H* || 12 Nam ni (in *D*¹*H*) ista preualet *GLCD*¹*H* Nam ni preualet ista *dp* || nichil *G et sic semper*, nil *p* || taceres *dp* || 13 et futura panda *GD*¹*LCH* exfututa pandas *dp* || 14 Nec *GDLCHp* || 15 quidquid *H* quid *L* '*solus*' *Lm*

VII Ad Lesbiam (*add* VI *D*) *GLCHpD* || 1 quod *D*¹ || 2 Lesbie *C*ᵃ || 3 lybisse *GDH* libissae *L*¹ libycae *p* || harenae *HCD*,

sed ante h. u. a *littera adrasa in D apparet: uoluitne scriba prius* arenae? || 4 Lasarpici feris (*sscr.* al'. fretis G^2, *in marg. ead. m.* ł fretis *C*) GD^1LCp Laserpiciferis *d* Lasarpici fretis *H*[*P1Lr*] || ty*renis *G sscr.* al'. cyrenis G^1, tyrrenis *et in marg. ead. m.* ł cyrenis *C* tyrrenis *L* tyrenis *H* cirenis *d*[*Lr*] arenis D^1 || 5 Ora dum *GLCH* Oradum dum D^1 || 6 Et beati *G sscr.* al'. beari G^3 Et beati D^1LCH [Et beari *Lr*] Et bati *p* || ucteres C^a || sepulchrum *LDp* || 7 sydera *GLDp* || quom *Hp* || 9 Nam *L* || basiei *GLC*[*Rc*] *sscr.* al'. basia G^3 *idem mg.* *C* || 10 et] etiam *H*

VIII Ad se ipsum (*add* VII *D* delamentatio *H*) *GLCpDH* || 1 in aptire D^1 meptire L^1 [inectire *Lr*] || 4 Tum D^1 Quom *p* || qū (*h. e.* quando) G^a || docebat L^1C || 6 Ili D^1 || cum *d* quom *Hp* || 8 candida *G* (*sed* * *corr*) || 9 Iam nunc *dp* || impote GD^1LC ipse te *H* impotens es *dp* || noli *om GDLCHp* || 11 obdurat *H* || 14 quom *Hp* || 15 ne te *GDLCp* nec te *H* || tibi *om L* || tibi quae *p*[*P2*] || 19 obstinatus *Hd*

VIIII Ad Verannium *GHp* Ad Verrannium VIII *D* Ad Verannium *LC* [Ad Veranium *P1*] || 1 Veranni *GHp* Verrāni *D* Veramni *LC* || ex omnibus meis *L* || 2 Antistas *GDLCH* Antistes *p* [*omnes Statii*] || mihi *om* D^1 || millibus *G* || 4 uno animo *GLCH* || suamque *GDLCHp* al'. sanam G^3, *quod P1 in contextu habet* || 5 nuncii *Gp* numptii D^1 || 6 te] que D^1 || incolumen *LCp* || 8 tuus *GHdp*: tuum D^1 tuis *LC* || 9 sua uiabor D^1 suabior *GLC* suauior *H*

X *cum carmine praecedenti sine interstitio coniunctum* GD^1LCHp Aliud epigramma de Varro *d* || 1 Varius *GLC* Varrus *Hd* Verannius D^1 || 2 ociosum *DLHp* || 3 Scortilum *H* Scortullum *L* || tum *om* H^a [tunc *Lr*] ut tunc mihi *L* || 4 inlepidum D^1 || 7 bithinia GC^2 bythinnia *D* bithina C^1 bithynnia *p* || se] posse GD^1LCH || 8 Et quoniam GD^1CH *sscr.* al'. quonam G^3 Et quoniam *L* Et quonam *dp* || here GD^1LC habere *H* || 9 nihil] mihi *d* || neque in ipsis D^1 neque *in* * ipsis *G* (*quattuor litterae inter* neque *et* ipsis *erasae: in rasura trium priorum, quae* eis *uel* iis *fuisse possunt, uocula* in *superscripta est, quarta* l *uel* f *fuisse uidetur*) *sscr.* al'. neque ipsis. n (c) G^3 neque nec in ipsis *LCH* || 10 Nec] *om LC* In ipsis *H* || choorti *D* || 11 referet *C* || 13 non *G* al'. nec G^3dp || faceret *GLCHd* facerent D^1p [facere *Lr*] || 14 Ac D^1 || 15 esse] rem *H* || 16 letic*am *G* (i *littera erasa*) *corr* G^3. *etiam* L^2 *in ultima h. u. syllaba aliquid correxit, neque tamen liquet quid* L^1 *habuerit* || 18 unquam D^1 || 19 prouintia *L* || quae male *d* || 20 octo] cito D^1 || 21 mihi *LC* || nec hic neque (nec D^1) illic $GCHdpD^1$ || 22 quei] que *GLCH*[Rc^1] qui *Dp*[Rc^2] || 24 docuit GD^1LCHp || cynediorem *D* || 26

commoda (comoda *D* comenda *H*) nam (non *L*) *GDLCHp* || sarapim *GD*^{1}: serapim *G*^{2}*dLC* sorapim *H* serapin *p* || 27 Deserti *G sscr.* al'. deferri *G*^{2} || mane (manet *p*) me inquit *GD*^{1}*LCHp* mane tum inquam *d* || 30 Cuma *GD*^{1}*LCH* Cumas *p* || grauis *GD*^{1}*LCHp* Caius *d* || 31 an me *H* || ad] a *GDLCH* || 32 paratum *D*^{1} '*solus*' *Lm* pararum *H* pararem *p* || 33 insula *GD*^{1}*LCH* || hac molesta *D*^{1} et honesta et molesta *H*

XI Ad Furium et Aurelium *GLCHp* Ad Furium Aurelium VIIII *D* || 2 penetrauit *GDLCHp* || 3 Littus *LHp* || ut *G*[*P1*]: ubi *DLCH* [ubi *sscr.* ut *Pu*] Longe ubi litus *dp* || 5 hircanos *DLH* || arabesque *D*^{1}*LCH* arabaesque *G* (*ex libri V* arab$\overset{a}{e}$sque *factum?*) arabasque *dp* || 6 Siue (Seu *d*^{3}) sagas (sagax *GCHd*^{3} saccas *d*^{2}) *D*^{1}*LCHG* || sagittiferosue *GCHp*[*Lr*]: sagiptiferosque *D* sagicti ferosque *L* || partos *D* || 7 quae *GD*^{1}*LCHp* qui *d* || septemgeminis *C* septem gemini *L*^{1} || 10 uisens *G dp*: uidens *D*^{1}*LCH* || monumenta *Hdp* || 11 horribilesque *GD*^{1}*L*^{2}*C* horribiles *H* [*P1Lr*] horribil *L*^{1} horribiles et *dp* || ulti *om L* || 13 fere *GLC* ferre *D*^{1}*H* ferret *d* || 14 tentare *GHp* || 15 nunciate *G* numptiate *D* nuntiare *H*^{a} || 17 mechis *GDH* || 19 itentidem *L* || 21 mecum *C* || spectet *d* || 22 Cui *GLC* Cum *H* || cura *LC* || 23 Ultima *H* Vltimus *d* || posquam *D* || 24 est *om H*

XII Ad Matrucinum Asinum (Asinium *p*[*P1*]) *LCHp* [*P1*]. *idem G, sed postea G uocabulis* Ad Matrucinum *erasis spatium uersu XI 24* Tactus — est *a G*^{a} *omisso compleuit. libro D mire cum G conuenit. neque enim interstitium, quale inter duo carmina seruari solet, inter XI et XII adest et iuxta XI 24 haec sola inscriptio D*^{1} Ad Asinium X *inuenitur*, Matrucinum *add d* || 1 Matrucine *GDLCHp* || fincstra *D*^{a} || 2 ioco *G sscr.* al'. loco *G*^{3} || 3 negligentiarum *D*^{1} || 4 falsum *D*^{1}*LCHp* salsum *G sscr.* al'. falsum *G*^{2} || 5 Quanuis *p* || 6 polloni *D*^{1} pollioni fratri *H* || 10 endecasillabos *GD*^{1} endecasyllabos *LCHdp* || 12 extimatione *GD*^{1}*C* || 13 nemo sinum (sinunt *H*) *GD*^{1}*LCH* nemosii *dp* || 14 sethaba *GLCH* Setaba *d* sataba *p* thessala *D*^{1} || exhibere *GD*^{1}*LCH* ex Hiberis *dp* || 15 Misserunt *G* (*sed * corr*) || numeri *GLC*^{a} al'. muneri *G*^{3}*C*^{b} *mg.* || 16. 17 uerranius (Verannius *p*), uerraniolum *D* || hoc *Hp* || 17 Et *GDLCHp*

XIII Ad fabullum (*add* XI *D*) *GLCHpD* || 1 Cęnabis *L* Coenabis *p* || mihi fubulle *L* || 2 sit *D* || 4 Coenam *Lp* || 6 unquam *GD*^{1}*CHp* || 7 Coenabis *Lp* || 8 saculus *GHp* || aranarum *D*^{1} || 9 meos *L*^{1}*d* || 10 qui *GC sscr.* al'. quod *G*^{2} quod *D* || 13 quom *p* || olfaties *L*

XIIII Ad caluum poetam (*add* XII *D*) *GDHp* [*Pl*] Ad caluum *LC* || 1 Ne *GLH* Me D^1 Ni *Cpd* || 2 Iucundissime *p* || 3 uaciniano L^1C uacciniono *H* || 5 malis *GDLCH* || 6 dant GD^1LCH || 8 ut *G* || ac] hoc D^1 est *p* || 9 si illa GD^1L^2CH sulla L^1 sylla *dp* || litterator *LCHp* || 10 mihi *DLCH* michi *G* || 14 Misisti GD^1LCH || 15 opimo GD^1 *sscr.* al'. optimo G^2 || 16 Non modo D^1 || hec *Gp* haec *H* hic *d* || salse *G* *sscr* al'. false G^2 false *DLCHp* || sic *om H* sit *G*. *quid* D^1 *scripserit incertum, cum rasura et correctio d sic ductus antiquiores paene deleuerit. prima littera* f *fuisse mihi uidebatur: utrum* fit? *an cum German.* sit? || a*bibit *G* (*fuit ante rasuram* d, *ut Duebnero uidebatur*) amabit D^1, *nisi fallor* || 17 luserit *G* al'. luxerit G^3 luxurit *L* || 18 Cur tam *GH* Curtam D^1 || scrinia G^apd: scrineā G^b scrinea D^1LCH || Caesios] sosios *D*, o *prius in rasura est; contra* s *primum itidem in rasura et correctori attribuendum esse minime clarum est: nec tamen Lachmannum manui primae* cesios *falso attribuisse certo adfirmare ausim* || equinos *H* || 19 Suffenam *GC*[*Lr*] Sufferam nam *H* Sufferam D^1L Suphenum *p* || 20 Hac *GLCH* At D^1 || 21 habite D^1 || 23 Seculi GD^1C Saeculi *LH* || 24 – 26 *cf. supra* I^b *1—3 p. 175*

XV Ad Aurelium (*add* XIII *D*) *GDLCHp* || 4 expecteres *CH* || 10 bonisque GD^1LCH || 11 qua *lubet G* (ubet *in trium litterarum rasura*) qualibet *LCdp* qua lubet *om H* || ut lubet *om* L^aC[*Pl*] ut iubet GL^b ut (*om H*) libet *Hp* || 13 Nunc D^1Hp || prudenter *G* al'. pudenter G^1 || 14 uecoris D^1H^a || 16 nostrorum *LCH* || 17 Ha G^a Ah G^b At *LC* Ah *DHp* [A *'in uetustissimis libris' Statius, sed catullianos libros his uerbis uix significare uoluit*] || tamen *G* al. tum G^2 || 18 attrattis *LC* || 19 percurrunt *d*

XVI *cum carmine praecedenti sine interstitio coniunctum* GD^1LCH Ad Aurelium et Furium *dp* [*Pl*] || 1 Dedicabo GD^1H || irrumabor *C* || 4 Quot G^x Qui *dp* || moliculli G^a || 7 tum] tamen GLC^aH al'. tum G^2C^b cum *p* || 8 sint *GDLCH p* || 9 pruria D^1H^b pruna *H* || possint *LC* || 12 que GD^1H qui *LCdp* [quod *LrDr*] || millia *G* || 13 putastis *dp* || 14 Dedicabo *GD* Delica *H*

XVII *cum carmine praecedenti in D cohaeret: in margine d adscripsit haec* Ad Coloniam de Amico. *in G inscriptio deest. signum tamen quoddam initium carminis noui indicans adesse Duebnerus adnotauit, quod rubricarum pictor neglegentia praeterierit. in C quoque* [*et Pl*] *interstitium adest, inscriptio omissa.* Ad Culoniam *L* Ad quendam amicum *H* Ad Amicum *p* || 1 Oculo in aque GD^1H O culonia quae *L*

Cd^3 (O Colonia quae *d*^{2}) || ledere *GDLCHp* || 3 ponticulis *LCH* || ac (& *H*) sulcis tantis *GDLCHp* [*hinc* **axuleis** *scribendum est. cf. XXXXVI 3*] || irrediuiuis *dp* in rediuinis *LCH* || 5 Sit *Ld* Sed *H* || bonus & ex *dp* || 6 sali subsili *GLC*^{b}[*Pl*] sali subsali *D*^{1} sali subscili *C*^{a}*H*[*Lr*] salii uel subsalii *dp* || suscipiant *GDLCHp* || 7 maximi *bis C* || culonia *L* || 10 pudiceque *GD*^{1}*LHp* pu iceque *C* || paludes *GD*^{1}*LCH* || 12 est] que *D*^{1} || puer *D*^{1} || 14 Cui iocum sit *GD*^{1}*LC* Cui sit *H* Cui iocunda sit *d* Quoi iocus sit *p* || 15 Et *LC*: Vt *GDHp* || tenello *D*^{1} tenerulo *H* || edo *GDH*: hedo *C* haedo *Lp* || 16 delicantius *L* deligantius *C* || 17 libet *D* || pilis *p* || uni] uim *Hp* || 18 Nec me *GD*^{1}*LCH* || 19 fossas *p* || superata *GD*^{1}*LCH* separata *dp* || 21 iste] hic *D*^{1} || nil *Hp*: nihil *DLC* nichil *G* || nihil] nil *Hdp* || 22 quid sit *D*^{1} quid sit *G* (d *in unius latioris litterae uel duarum gracilium rasura*) qui scit *H* || 23 Nunc eum *D*^{1}: Nunc cum *G* [Hunc cum *'sedecim codices' Handii qu cat. 8*] Hunc eum *C* Hunc tum (cum *d*^{3}) *d*^{2} *et d*^{3} Hunc quom *p* Nunc quem *H* Hunc enim *L* || 24 *om L*^{1} || Si potest olidum *GDL*^{2}*Cp* Si potest didum *H* || 25 delinquere *GDLCHp* || cocno *L* || 26 Ferrea *D*^{1} Feream *Hp* || mulla *GC*[*LrRc*] nulla *LH*

XXI Ad Aurelium (XIIII *add D*) *GLCHDp* || 1 exuritionum *DLCH*[*Pl*] exuricionum *G* esuritionum *p* || 2 quod *L* || 4 Dedicare *GH* || 5 es iocaris *D*^{1}: exiocaris *GH*[*LrRc*] et iocaris *LCdp* || 6 Haerens *GDLCHp* || experibus *GD*^{1}*C*^{1} experibis *G*^{3}*dC*^{2}*Lp* experiebis *H* || 8 prius *Lp* || irruminatione *GD*^{1}*LCH* irrimatione *p* || 9 Atque ipsi *GD*^{1}*H*[*Pl*] Atque id si *LC* Atqui si *d*^{2} At quae si *d*^{3}*p* || 10 id ipsum *D*^{1} || id *om H* || exurire *GD*^{1}*LCH* esurire *dp* || 11 Me me puer *GD*^{1}*LCH* Nemęus puer *p* Meus puer *d* || siscire *H* scitire *p* || 12 desinat *GD*^{1} destinat *H* desinas *LC* || 13 Nec *GDLH* || irruminatus sum *GD*^{1}*LCH* irruminatus *d*

XXII Ad Varum (XV *add D*) *GLCDp* [Ad Vărum poetam *Pl*] Ad uarum laus suffeni poetae *H* || 1 uale *D*^{1} || prope *L* || 3 Idemque *G sscr.* al'. itemque *G*^{2} Idque *D* || 4 esse ego *Gdp* [*'sic erat in Maffei libro et in meo' Statius*]: ego esse *D*^{1}*LCH* || illi *G*^{b} illum *G*^{a} || milia *LCHp* || 5 sic] sit *GHp* || palmisepto *GLC* palmi septo *D*^{1} palimiseto *H* palinxesto *d* palipsesto *p* || 6 carte *GLD* || noue *GLC* nouem *D*^{1}*Hp* [noueque *Rc*] noui *d* || 7 umbelici *Hp* || membrane *GHLCp* menbrane *D* || 8 Detecta *GDLCHp* || punice *D*^{1} || 9 Nec *D* || tu] tum *d* || 11 nutat *d* || 12 quidquid *H* quidem *p* || 13 ac *H* || tristius *GDLCHp* || 14 in faceto (*coniunctum DH*) est in faceto (*coniunctum DH*) *GLCD*^{1}*H* infacetus (ni facetus *p*) est et in faceto rure *dp* || 15 poema *L* poeta *H*

XIIII Ad caluum poetam (*add* XII *D*) *GDHp*[*PI*] Ad caluum *LC* || 1 Ne *GLH* Me *D*¹ Ni *Cpd* || 2 Iucundissime *p* || 3 uaciniano *L*¹*C* uacciniono *H* || 5 malis *GDLCH* || 6 dant *GD*¹*LCH* || 8 ut *G* || ac] hoc *D*¹ est *p* || 9 si illa *GD*¹*L*²*CH* sulla *L*¹ sylla *dp* || litterator *LCHp* || 10 mihi *DLCH* michi *G* || 14 Misisti *GD*¹*LCH* || 15 opimo *GD*¹ *sscr.* al' optimo *G*² || 16 Non modo *D*¹ || hec *Gp* haec *H* hic *d* || salse *G sscr* al'. false *G*² false *DLCHp* || sic *om H* sit *G. quid D*¹ *scripserit incertum, cum rasura et correctio d* sic *ductus antiquiores paene deleuerit. prima littera* f *fuisse mihi uidebatur: utrum* fit? *an cum German.* sit? || a*bibit *G* (*fuit ante rasuram* d, *ut Duebnero uidebatur*) amabit *D*¹, *nisi fallor* || 17 luserit *G* al'. luxerit *G*³ luxurit *L* || 18 Cur tam *GH* Curtam *D*¹ || scrinia *G*ᵃ*pd*: scrineā *G*ᵇ scrinea *D*¹*LCH* || Caesios] sosios *D*, o *prius in rasura est; contra* s *primum itidem in rasura et correctori attribuendum esse minime clarum est: nec tamen Lachmannum manui primae* cesios *falso attribuisse certo adfirmare ausim* || equinos *H* || 19 Suffenam *GC*[*Lr*] Sufferam nam *H* Sufferam *D*¹*L* Suphenum *p* || 20 Hac *GLCH* At *D*¹ || 21 habite *D*¹ || 23 Seculi *GD*¹*C* Saeculi *LH* || 24 —26 *cf. supra I*ᵇ *1—3 p. 175*

XV Ad Aurelium (*add* XIII *D*) *GDLCHp* || 4 expecteres *CH* || 10 bonisque *GD*¹*LCH* || 11 qua lubet *G* (ubet *in trium litterarum rasura*) qualibet *LCdp* qua lubet *om H* || ut lubet *om L*ᵃ*C*[*PI*] ut iubet *GL*ᵇ ut (*om H*) libet *Hp* || 13 Nunc *D*¹*Hp* || prudenter *G* al'. pudenter *G*¹ || 14 uecoris *D*¹*H*ᵃ || 16 nostrorum *LCH* || 17 Ha *G*ᵃ Ah *G*ᵇ At *LC* Ah *DHp* [A '*in uetustissimis libris*' *Statius, sed catullianos libros his uerbis uix significare uoluit*] || tamen *G* al. tum *G*² || 18 attrattis *LC* || 19 percurrunt *d*

XVI *cum carmine praecedenti sine interstitio coniunctum GD*¹*LCH* Ad Aurelium et Furium *dp* [*PI*] || 1 Dedicabo *GD*¹*H* || irrumabor *C* || 4 Quot *G*ˣ Qui *dp* || moliculli *G*ᵃ || 7 tum] tamen *GLC*ᵃ*H* al'. tum *G*²*C*ᵇ cum *p* || 8 sint *GDLCH p* || 9 pruria *D*¹*H*ᵇ pruna *H* || possint *LC* || 12 que *GD*¹*H* qui *LCdp* [quod *LrDr*] || millia *G* || 13 putastis *dp* || 14 Dedicabo *GD* Delica *H*

XVII *cum carmine praecedenti in D cohaeret: in margine d adscripsit haec* Ad Coloniam de Amico. *in G inscriptio deest. signum tamen quoddam initium carminis noui indicans adesse Duebnerus adnotauit, quod rubricarum pictor neglegentia praeterierit. in C quoque* [*et PI*] *interstitium adest, inscriptio omissa.* Ad Culoniam *L* Ad quendam amicum *H* Ad Amicum *p* || 1 Oculo in aque *GD*¹*H* O culonia quae *L*

*Cd*³ (O Colonia quae *d*²) || ledere *GDLCHp* || 3 ponticulis *LCH* || ac (& *H*) sulcis tantis *GDLCHp* [*hinc* axuleis *scribendum est. cf. XXXXVI 3*] || irrediuiuis *dp* in rediuinis *LCH* || 5 Sit *Ld* Sed *H* || bonus & ex *dp* || 6 sali subsili *GLC*ᵇ[*PI*] sali subsali *D*¹ sali subscili *C*ᵃ*H*[*Lr*] salii uel subsalii *dp* || suscipiant *GDLCHp* || 7 maximi *bis C* || culonia *L* || 10 pudiceque *GD*¹*LHp* pu iceque *C* || paludes *GD*¹*LCH* || 12 est] que *D*¹ || puer *D*¹ || 14 Cui iocum sit *GD*¹*LC* Cui sit *H* Cui iocunda sit *d* Quoi iocus sit *p* || 15 Et *LC*: Vt *GDHp* || tenello *D*¹ tenerulo *H* || edo *GDH*: hedo *C* haedo *Lp* || 16 delicantius *L* deligantius *C* || 17 libet *D* || pilis *p* || uni] uim *Hp* || 18 Nec me *GD*¹*LCH* || 19 fossas *p* || superata *GD*¹*LCH* separata *dp* || 21 iste] hic *D*¹ || nil *Hp*: nihil *DLC* nichil *G* || nihil] nil *Hdp* || 22 quid sit *D*¹ quid sit *G* (d *in unius latioris litterae uel duarum gracilium rasura*) qui scit *H* || 23 Nunc eum *D*¹: Nunc cum *G* [Hunc cum '*sedecim codices*' *Handii qu cat. 8*] Hunc eum *C* Hunc tum (cum *d*³) *d*² *et d*³ Hunc quom *p* Nunc quem *H* Hunc enim *L* || 24 *om L*¹ || Si potest olidum *GDL*²*Cp* Si potest didum *H* || 25 delinquere *GDLCHp* || coeno *L* || 26 Ferrea *D*¹ Feream *Hp* || mulla *GC*[*LrRc*] nulla *LH*

XXI Ad Aurelium (XIIII *add D*) *GLCHDp* || 1 exuritionum *DLCH*[*PI*] exuricionum *G* esuritionum *p* || 2 quod *L* || 4 Dedicare *GH* || 5 es iocaris *D*¹: exiocaris *GH*[*LrRc*] et iocaris *LCdp* || 6 Haerens *GDLCHp* || experibus *GD*¹*C*¹ experibis *G*³*dC*²*Lp* experiebis *H* || 8 prius *Lp* || irruminatione *GD*¹*LCH* irrimatione *p* || 9 Atque ipsi *GD*¹*H*[*PI*] Atque id si *LC* Atqui si *d*² At quae si *d*³*p* || 10 id ipsum *D*¹ || id *om H* || exurire *GD*¹*LCH* esurire *dp* || 11 Me me puer *GD*¹*LCH* Nemęus puer *p* Meus puer *d* || siscire *H* scitire *p* || 12 desinat *GD*¹ destinat *H* desinas *LC* || 13 Nec *GDLH* || irruminatus sum *GD*¹*LCH* irruminatus *d*

XXII Ad Varum (XV *add D*) *GLCDp* [Ad Vărum poetam *PI*] Ad uarum laus suffeni poetae *H* || 1 uale *D*¹ || prope *L* || 3 Idemque *G sscr.* al'. itemque *G*² Idque *D* || 4 esse ego *Gdp* ['*sic erat in Maffei libro et in meo*' *Statius*]: ego esse *D*¹*LCH* || illi *G*ᵇ illum *G*ᵃ || milia *LCHp* || 5 sic] sit *GHp* || palmisepto *GLC* palmi septo *D*¹ palimiseto *H* palinxesto *d* palipsesto *p* || 6 carte *GLD* || noue *GLC* nouem *D*¹*Hp* [noueque *Rc*] noui *d* || 7 umbelici *Hp* || membrane *GHLCp* menbrane *D* || 8 Detecta *GDLCHp* || punice *D*¹ || 9 Nec *D* || tu] tum *d* || 11 nutat *d* || 12 quidquid *H* quidem *p* || 13 ac *H* || tristius *GDLCHp* || 14 in faceto (*coniunctum DH*) est in faceto (*coniunctum DH*) *GLCD*¹*H* infacetus (ni facetus *p*) est et in faceto rure *dp* || 15 poema *L* poeta *H*

|| 16 ac] ah D^1LH ha *GC*[*Lr*] || quom H^2p quem H^1 || 17 tamque *Cdp*: tanquam GD^1L tamquam *H* || 18 omnis D^1 || quicquam D^a || 19—21 *in florum moralium auctoritatum a. 1329 Veronae scriptorum l. II c. 3* De errore *haec leguntur* Catullus ad. Va4. Quō nō ī aliqua re (uidere *om*) Suffenū possis suus cuiqз attributus ē error. Sed non uidemus mantice qd' in tergo est. *cf. prolegomenon p. III* || 21 quid *p*

XXIII Ad Furium (XVI *add D*) *GLCHDp* || 1 Furi *dp* || cui *om* L^aC quoi *p* || seruo *GCH* ['*erat in manu scriptis* .. seruo' *Statius*] seruus G^2DLp || archa *GDCH* || 2 cinex D^1 || *post* cimex *uocabulum* animal *postea linea tenuissima ut uidetur deletum inseruit G* || nec araneus *L* || 4 sylices D^1 salicem H^1 || 5 pulchre *LCHp* pulcrum D^1 || 7 Nec mirum G^a *et* b Ne mirum *LCH* Nimirum D^1 || 8 Pulchre *DLCHp* || conquoquitis D^1 cum quo quitis H^1 cum quoquitis H^2d quom coquitis *p* || 9 minas L^aCH || 10 facta *G* fata D^1 facta *LCHdp* || 12 Aut qui GD^1LCH || corpora] corpua L^aC || 13 aridum magis GD^1LCH || haberis D^1 habietis *C* abietis *L*[*P2*] || 14 exuritione *D* esuritione *GLCHp* || 15 sit] si *GDL* || 16 sudor abest *G* (t *in rasura*) '*nescio an prius* abesse *fuerit*' *Duebnerus* || salua D^1 salina *H* || 17 Muccusue (que *dp*) *GDLCHp* || pictuita *G* || 18 mundiciem *Gp* mundatiem *H* || munditiorem *L* mundationem *H* || 19 culus *G sscr.* al' anus (*peccatum pro* anus) G^2 cuius C^1 || tibi culus *D* || 21 et] atque D^1[*Rc*] uel *H* || labillis D^1 || 22 tu *om H* || si tu *D* || feras L^aC terras *H* || 23 posses *GDLCHp* || 24 Nec D^1 '*solus*' *Lm* || tua GD^1LCH || comoda D^1H || 26 Sex *p* [*P2*] || sextercia *GH* sextertia *DC* || 27 satis beatus *GDLCHp*

XXIIII *cum carmine praecedenti cohaeret in* GD^1LCH Ad Amicum *dp* || 1 est GD^1LCH || Inuentiorum *H* Iuuenculorum *p* || 2 modum C^a || quod *GC* (*cf. Lachmannum ad Lucr. p. 155*) || 4 delitias *dp* || Midae] mi GD^1LCH mihi *dp* [mi ededisses *P1*] || 5 Quam isti *dp* || qui neque *G* qui nec *LCH* cui nec G^2D || neque archa *GC* nec arca (archa *H*) *LH* || 8 est *om L* || nec *C* || archa *GH* || 9 Hęc *G* Hęc *p*: Nec D^1 Hoc *LCHd* [*omnes Statii*] || tua D^a || qua *Gp*[*Lr*]: [quia *Rc*] quam $LCHd^2$ quem d^3 quidem D^1 || abice *GLC*: abiice D^1H obice *p*[*P1*] obiice *d* || 10 archam *GH*

XXV Ad Tallum (XVI *add D*) *GLCHDp* || 1. 4 talle *GDLCHp* || 1 cunniculi D^1L || 2 medulla GDL^1Cp medula *H* || imula *GC*[*P1Lr*]: imulla *L* mula *H* nulla D^1 inula *dp* || moricilla *GDLCp* mortulla *H* || arāçoroso *G* al' araneoso G^1 [aranoroso al' araneoso *P1*] || 5 Quom *p* ||

mulier alios (*in G in littera* o *rasura quaedam conspicua est*) G[LrRc[1]] *sscr.* al'. aues uel aries G[3] mulier aues *DLCHp*, *in margine* al' arios L[b] ['*Sic scriptum est in codice uetustissimo et uenerando romanae bibliothecae monasterii illud* cum diua mulier monstrabat in auos suos. *alibi est*: cum dira maris hiems ostendit oscitantes'. *Perreius apud Spengelium in Seebodii archiuo nouo a. 1828 4, 94*] || ostendet G[a]D[1] || os*citantes *G* (s *littera erasa esse uidetur*) || 6 palium *p* || 7 saethabum *G* sethabum *dp* [*Lr* sethabam *Pl*] sathabum *D[1]LC* satabum *p* sachabum *H* || cathagraphosque *GDLp* cathagraphisque *H* || thinos *GC* tinos *D[1]* thymos *L* tynnos *dp* thios *H* || 8 Ineptéamq; *C* || tamquam *D* || auia *p* || 9 tuis o inguinibus *D[1]* tuis ab inguibus *H* || 11 Insula *GD[1] LCp* Insicca *H* Insuta *d* || conscribilent *GLC* conscribent *D[1]* consibillent *H* || 12 aestiues *L* estiues *C* || uelut inimica *GD[1]LCp* uelut inamicicia *H* || 13 Deprehensa *GLCHp* || naui *D* || uesamiente *C*

XXVI Ad Furium (XVIII *add D*) *GLCHDp* || 1 nostra *GDLCHp* || haustri *CH* || 2 fauonii *GDLCH* || 3 borreae *L* || 4 millia *G* || et] atque *L* || 5 oribilem *p*

XXVII Ad pincernam (picernam *L*) suum (*om H* XIX *add D*) *GCHLDp* || 1 Sinister *D[1]* || phalerni *p* || 2 Ingere *GDLCHp* || amariorem *H[a]* || 3 Posthumie *GCp* || 4 Ebriose (*D[1]*-sa *d*) acino (accino *H* acinae *LC*) *GDpHLC* || 5 Aut *L[a]* || quod *GDLCp* que *H* || iubet *GD[1]LCHp* || limphe *GD* || 6 pernities *D* || 7 meros *D[1]* meus *LC* || thionianus *GCD[1]* echionianus *H* tyonianus *p* antonianus *L*

XXVIII Ad Veranium (Verranum *D[1]* Verranium *d* ueracanium *G* Verannium *LC*) et Fabullum (*add* XX *D*) *pDGLC* [Ad Veranium et Fabulum *Pl*] || 2 Apti *H* || sarcinolis *C* saccinulis *D[1]* || 3 Verani *GDCp*: Verrani *H* Veranni *L* || 6 Et quidnam *GDCHp* Vt quid nam *L* || in tabullis *H* in talibus *d* || 9 Omnem mi *GD[1]p* Omne mi *H* O memini *LC* O me mi *d* || hac *L* || 10 trahe *G* trhae *D[1]* || 11 pari *G[4]dp*[*Lr*]: parum *GD[1]LCH* || fuisti *GD[1]* || 12 Casum *D[1]* Casus *L* || uerba *GDL[a]CH* || 13 Facti *D[1]Hp* || 14 uobis *G[b]* (nob. *G[a]*) *sscr.* al. nobis *G[2]* || 15 opprobria romuli *Dp*

XXVIIII In Romulum cathamitum (XXI *add D[1]*) *GLCD[1]* Ad Romulum catamitum (chattamittam *H*)*Hp* [Ad Romulum *Pl*] In Iulium Caesarem *d* || 1 Fuis *D[1]* || 3 Nam murram (muram *H*)*GD[1]Hp* Mammuram *C* Manumurram *L* || 4 Habeat *L* || cum te et *GLCHp* et cum te *D[1]* cuncta et *d* || brithania *D* britania *Hp* || 5 uidebimus *p* || 7 Perambulauit *GD[1]LC* Superambulauit *H* || 8 aut ydoneus (idoneus *LCHp*) *GD[1]LCHp* aut dioneus *d* || 23. 24 *in libris sunt post* 22 || 23 urbis

GLCH[b] urbes *p* uerbis *DH*[a] || opulentissime *GDHp* oppulentissimae *LC*[*P1*] || 13 nostra *GLCHp* uestra *D* || diffutura *GD*¹*LCHp* diffututa *d* || 14 comeset *G* quam esset *H* || 15 alit *GLCHp* ait *D*¹ an *d* || 16 an] aut *H* || purum *p* || eluatus *CH* elluatus *L*[b], *fortasse* eleuatus *L*[a]: *num L*¹ *an L*² *correxerit incertum est* || es *d* || 17 primum *GDLCHp* || lantinata *G*[a] || 18 tercia *GH* || 19 hibera *non om D*, *ut Lachmannus adnotauit*, *sed falso in uersu praecedenti extremo add* || Quae *d* || sit *GD*¹*LCHp* || amni *GD*¹*H* anni *C* || thagus *G* || 20 Hunc *GDLCp* Hinc *H* || timet *GD*¹*CHp* timent *Ld* || terra et *dp* || brithaniae *D*¹*Hp* || 21 hic *dp*: hinc *GD*¹*LCH* || 22 cuncta *L*

XXX Ad Alphenum (Alhpenum XXII *D*) *GLCHDp* || 1 Alphene *GDLCHp* || immemor *d* || una nimis *LH* una mimis *p* || salse *G* || 2 nihil *DLCH* nichil *G* || duri *D*¹ || tuis *C* || 3 Iam me] me *om dp* || me *post* non *add GLCH*, *ante* non *Dp* || per fidem *D*¹ || 4 Nec *GDLCp* Haec *H* || improba *D* || fallacium *p* || 5 Quos *L*[b] *in margine* || 6 Oheu *GDLCH* Neu *p* || quod *D*¹ || dico *GD*¹*LCH* dicunt *dp* || qui cui ue *H* || 7 tu te *GDLCp* cum te *H* || uidebas *dp* || me *om GDLCHp* || 8 Tu ducens *D*¹ || omnia tuta *GDLCHp* || 9 Idem [*Lr*]*dp*: Inde *GD*¹*LCH* || rethais *D*¹ rethrais *dH* || ad tua *D*¹*p* || omnia *om L*¹ *nisi fallor* || 10 Vento *GDHp*[*P1*] || ad *p* || aereas *L*¹*CHp* || 11 ut dii *GLCHp* 'audii *D*¹ *ni fallor' Lachmannus. quid sub rasura et correctione d fuerit uix certo cognosci poterit* || 12 Quae tu *C* || poeniteat *LHp* || postremo *D*¹

XXXI Ad sirmium (Syrmium *L* sirmionem *d*) insulam (XXIII *add D*) *GLCHDp*[*P1*] || 1 Pene insularum *Gp* Bene insularum *LC* || syrmio *C* || 2 Occello *D* || 3 neptunnus *DL* || 4 libente *GLCH* || que *om dp* || 5 mihi *DLCHp* michi *G* || ipsi *dp* || crederis *G* (al'. credens *G*²)*D*¹*H* || thimiam *GD*¹*LC* himiam *H* thynniam *dp* || bithin*os *G* (i *erasa*) bithinios *L*¹*C*¹*p* bith^i^inos *H* || 7 qui solutus *p* || beatuis *D* beatus *H* || 8 Quom *p* || 12 Solue *p* || 13 Gaude *L* || uos quoque lydie (siriae et *H* thusce *d*) *GLCD*¹*pH* || 14 Ridere *p* || chachinnorum *DH*

XXXII Ad Ipsicillam (XIIII *add D*) *GD* Ad Ipsitillam *C* Ad dipsicillum *H* Ad Ipsitilam *L*[*P1*] Ad Ipsithillam *p* || 1 me *H*. *post* mea *littera in G erasa uidetur* || ipsithila *GC* ipsythila *D* ipsi chila *H* Ipsitila *L* [Ipsicilla *Dr*] Ipsithilla *p* || 2 delitie *GDLH* || leporis *p* || 3 meridianum *LC* || 4 Quod si *p* || 6 libeat *LCH* || libeat tibi *dp* || 8 futuciones *G* futuitutiones *H* || 11 paliumque *p*

XXXIII *cum carmine praecedenti cohaeret* *GD*¹*LCHp* Ad Vibennium *d* || 3 dextera *p* || 4 est in *D*¹ || uoratiore *G* *sscr.* al'. uolantiore *G*¹ uolantiore *L*ᵃ*CH*[*P1*] *in margine* al' uoratiore *L*ᵇ uoratiore *p* || 5 Quot non *p* || horas *GD*¹*CHp* || 7 sunt *bis* *D*ᵃ || nates *D*¹ || 8 potest *GDLCH* || a se *GD*¹[*P1*] ad se *LCH* || uendicare *GDHp*[*P1*] uindicare *LC*

XXXIIII Carmen Diane (XXV *add D*) *GLCHpD* || 1 Dyane *G* || in aede *d* || 3 *om* *GDLCHp* || 5 O Latona *LHp* || 7 delyam *G* || 8 Deposuit *GDLCHp* || 9 dominam *D*¹ || 10 uiuentium *H* || 11 Salicumque *H* || reconditum *H*ᵃ || 12 *om* *C*ᵃ || Omnium (*L*¹Omniumque *L*²*p* Amniumque *d*) sonantium (sonantum *H*) *GDLCHp* || 14 purrperis *H* || 15 notho es *G* al' noto es *G*¹ noto es (est *D*¹) *D*¹*Hp* nocte es *d* || 17 menstrua *GDLCHp* || 21 Scis quecunque tibi placent. *G* al' Sis quocunque tibi placet *G*¹ Scis quaecunque *D*¹*LCH* placent *LCH* || 22 Romulique] que romuli *L* romuliorum *H* || 23 Antique *GD*¹*LCH* Antiquam *d*³*p* Remulique *d*² || solitas es *L*

XXXV Ad Cecilium. Iubet libello loqui *G* Ad celum iubet libello loqui XXVI *D* Ad Cecilium iubet libellum loqui *Hp*[*P1*] Ad libellum suum de cicilio (cec. *C*) *LC* || 2 papire *GDLHp* || 3 Verum *C*ᵃ || 4 menia *G*ᵇ*Dp* (meniam *G*ᵃ) || littus *LHp* || 8 Quanuis *p* || millies *GL* || 10 initiens *H* iniiciens *DL* || 11 nunc mihi si *LH* mihi nunc si *C* || nunciantur *Gp* || 12 impotentem *GLCH* inpotentem *D*¹ inpotenti *d* impotente *p* || amorem *G* (*inde * corr* amore) *CH* amorem *L*ᵃ *et*ᵇ || 13 elegit (legit *p*) indotatam *GDLCHp* || 14 Dindimi *GDLH* || dominam illo miselli *D*¹ || 16 saphyca *G* saphica *DLH* || 17 es *d* || 18 cecilia *GD*¹*LCHp* || inchoata *GLCH*

XXXVI Ad Lusicacatam (Lusi Cacatam *p* Lusicatatum *H*) *GLpH* Ad Lusicatam *C*, *inscriptionem om D* [*P1*] *seruato tamen interstitio* || 1. 20 Annuale (1 Anuale *H*) suo lusi cacata (lusicacata *LC* lusicata *D*¹ 1 lusi tacata 20 uissicata *H*) *GLCpD*¹*H* || carta *GDL* || 4 tibi *p* || 5 Dedissemque *GDLCHp* || 6 pessimique *C*ᵃ || 7 datura *D*¹[*Rc*] || 8 ustilanda *GD*¹*LC* ustillanda *H* usculanda *p* || liguis *p* || 9 haec *d* || 10 se diuis (diis *L*) *GDHLC* || 11 treata *D*¹ certata *H* || punto *G* || 12 adalium *G* al' ydalium *G*¹ id alium *D* || utriosque *GD*¹ *sscr.* al. uriosque *G*¹ uiuosque *H* || apertos *GDLCHp* || 13 anchona *DL* || gnidumque (que *om p*) *GDLCHp* || harundinosum *D*¹*p* arundinosam *H* || 14 Colisque (que *om L* Collisque *p*) amathunta (amatunta *D* almathonta *H*) queque alcos (et alcos *p* aleos *H* alios *D*¹ alcos *d*, *in margine* Alcon *d*) *GLCDHp* || 15 durachium *GLCD*¹ durachcrum *H* dyrachium

dp || hadrie *GCHp* || 17 inlepidum D^1 *(Lm)* || 19 "ruris *u. c.' Perreius, itaque Colotius et Minturnus' Lm**: turis *GL* titris D^1 thuris *CHdp* || inficeciarum *G* || 20 *cf.* 1

XXXVII Ad contubernales (*add* suos *L*) *GHCpLd. inde ab carmine XXXVI in libro D et inscriptiones miniatae, quas prima manus pinxit, et numeri carminum singulorum ab eadem adscripti desinunt. litterae tamen initiales colore caeruleo pictae per totum librum, quotiescunque interstitio quodam interiecto initium carminis noui indicatur, reperiuntur. titulos ab carmine inde XXXVII omissos (de XXXVI uide ad h. c.) d plerumque suppleuit. ubicumque nihil de inscriptionibus libri datani adnotaui, ibi titulus deest* || 1 Fallax *H[Dr]* || 2 A pil*eatis *G* ('1 *littera erasa' Duebnerus*) A pileatis *DLCp* Applicatis *H* || non a *GDLCHp* || 3 mentula *L* || 5 Confutere *GLCH* Confuture D^1 Confutuire *p* || hyrcos *GLC* || 6 continentur *p* || 9 At qui *L* Atque D^1H || nanque *Lp* nam D^1 || 10 sopionibus *GLC* scorpionibus D^1 || 11 nam me *GDLCHp* || que ó L^2 || 13 qua *om* L^a || sunt mihi *p* || 14 isthic *L* || 15 quidem id dignum est *p* || 16 feminarii *H* semitauri *dp* || mechi *GD* || *post uersum 16 in GDLCHp interstitium est, quale nouo carmine incipiente seruari solet, uerbis* 'Ad Egnatium *expletum. ab illo autem uersu usque ad XXXVIIII 21 nullum interstitium nullaque inscriptio in libris reperitur, sed omnes uersus continuo exarati sunt* || 17 une *G sscr.* al' uno G^2 || decapilatis *CHp* || 18 Cunniculosae *L* Cunniculos e D^1 Cuniculosae d^2 Celtiberosae d^3 || celtiberi *GH* celtiber D^1 celtiberi ac C^a celtibere C^b || 20 deus DH^a

XXXVIII *Cf. ad XXXVII 16* || 1 Male est si carnifici *GDLCHp* || 2 Male si me GD^1 Male est si me *LCHdp* || est *om GDLCHp* || 3 magis ac magis *dp* || oras D^1 || 7 Palum D^1 || libet *LC* || 8 Maestus *p* Moestus *H* || lachrymis *Lp* lacrymis *H* || symonideis *GD*

XXXVIIII *Cf. ad XXXVII 16. ad marginem (nam interstitium nullum adest) d adscripsit* Epigramma || 1 Egnatiusque (quod *om*) *p* || 2 sei *[Lr]*: sed *H[P1 libri uossiani]* seu *GDLCp* || 3 Subsellum GD^1LC Subselium *H* || cum excitat (recitat *L*) orator *GDCHpL* || fletun *p* || 4 *et* 5 *om D* [4. 6 *om Dr*] || 4 si (seu *p*) ad (*om p*) pii (impii *C[LrRc]* impium *L*; al' impii G^1 *in margine*) regum (regnum *p[Lr]* rogum *LC*) filii *G[P1RcLr]LCp: loco horum uocabulorum in H haec extant* quioquid est, ubicumque est *ex uersu sexto sumpta* || 5 quom *p* || 7 Quodcumque *H* Quocunque *L* || hinc D^a || 8 ut *del d om p* || 9 monendum est

GDLCHp || 11 parcus *GDLCp* partus *H* || 12 lanuuinus *C*[*P1*]: lamiuinus *G*[*Lr*] lanuinus *D* lanninus *L* lanuunus *H* lauinius *p* || acer *dp* [*P1*] || 13 ut *Dp*: aut *GLCH* || 14 libet *dp* iubet *H* || pariter *Hp*[*Lr*] || 15 Tamen *GCL²d³p*: Tam *D¹L¹H* Tantum *d²* || 17 es *om GDLCHp* || 18 Quoquid quisquam *p* || minsit *D¹* || hoc solet sibi inane *p* || 19 rusam *GD¹CHp* rufam *Ld* || 20 expolit'or *G* || deus *p* || 21 lotus *GLCdp* locus *D¹* lotum *H*

XXXX Ad Rauidum *GLCHdp* || 1 malla *L* || inuide *D¹* || 3 Quid *p* || auocatus *GªCH* || 5 perueniamus in (*om p* non *H*) *GDLCHp* || 6 Quisquis qualibet *p* || 8 poema *GHLᵇ* al' poena *G¹* penna *Lª* pena *D*

XXXXI *cohaeret in GDLCHp cum carmine praecedenti. neque in GD¹LCH interstitium et spatium ullum, quo carmina finiri nouaque incipere indicetur, ante XXXXVIII 6 inuenitur* || 1 A me an a (illa *dp*) *GDHp* Amoena agme *LC* || defutura *LCHp* || 2 millia *G* || proposcit *Dª* || 3 turpidulo *dp* || 5 puelle *GD¹Hp* || 6 conuocare *G*[*Lr*]*Hp* conuacate *C* || 7 rogare *D¹H* || 8 olet *LC* || et (haec *dp*) imaginosum (ymaginosum *G* immaginosum *D*) *GDLCHp*

XXXXII *cf. ad carmen praecedens* || 1 Adest *D¹* || endechasillabi *G* ende casillabi *D¹* endecasyllabi *LCd* en decchasylabi *H* endecassyllabi *p* || 2 quoquot *dp* || 3 Locum *G sscr.* al' iocum *G¹* Totum *p* || mecha *GDH* || 4 En *p* || nostra *d* || redituram *LH* || 6 Prosequamur *DH* || 7 illa *p*[*Lr*]: illam *GDLCH* || 8 mirmice *GD¹CH* myrmice *dp* mirinice *L* || 9 catulli *GLCHd* || 11 Mecha *GD* || 12 *om D¹H* mecha *Gd* męcha *L* || 13 olidum *dp* || 14 potes *G* || 15 tamen satis hoc *CH*[*LrRc*] satis tamen hoc *L* || 16 al*iud *G* (*littera alta et gracilis erasa*) || 17 Ferre o *LH* Ferre *o G* (*Duebnerus adnotat litteram* o *et litteram* c *uocabuli sequentis* canis *in rasura esse*) Ferrem o *D¹* (*nisi fallor*) || 18 Conclamante *p* || iterum *bis L* || 19. 20 Mecha *G* || 20 *om H* || 21 nihil *DLCH* nichil *G* || nil*** *Gˣ* (nichil *G scripserat*) nil *D* || 22 nobis *GDLCHp*

XXXXIII *cf. ad carmen XXXXI.* De amica Formiani *dp* || 8 [Os edum *LrRc*] || insipiens *dp* || insapiens *atque Gˣ* (s atque *in rasura*) *sine dubio G* et *scripserat*

XXXXIIII *cf. ad carmen XXXXI.* Ad fundum *dp* || 1. 2. 5 tyb. *p* || 2 Non *p* || autumat *L* || cu quibus *Gª* || 3 est cordi *D* || 4 sabini *D* || pignoris *GH*[*P1*] pignioris *D¹* pigniore *d* || 5 seu uerius *D* || 7

aliamque pectore expulsus sim (sum *Dp*) *GLCHDp* || 8 ĭmerenti *GL* immerenti *p* || mens uertur (uertetur *H*) *GLCH* mens uirtus D^1 ueretur mens *dp* || 9 coenas *L* || 10 sext. *p* || conuiua *G* (a *in rasura litterarum duarum*), conuiuii D^1 [conuiuis *Rc*] || 11 minantium *GDLCHp* [Oratione minantium petitorem *Pl*] || petitorum D^1LC petitorum *G* (u *in rasura litterae ut uidetur* e) petiarum *H* peritorum *dp* || 13 grauido *GDH*[*Pl*]: grauedo *LCp* || 14 insinum tuum *D* || 15 ocioque *GDCHp* ocio *L* || 18 nepharia *DCp* || 19 Sestire (*d* Sistire D^1 Sextire *p*) cepso qui (si *D*) *GDLCp* Sentire cesso qui *H* || 20 mihi *DLCHp* michi *G* || illi *p* || sectio *GH* [sertio *Lr*] septio D^1LC sextio *p* || *post* 20 *in p interstitium et inscriptio* De Septimio. *idem adscripsit in margine iuxta uersum* 21 *d* || 21 Qui* *G* (*uidetur prius fuisse* Quiſ) || legit *GDLCHp*

XXXXV *Cf. ad carmen XXXXI et ad XXXXIIII 20 et 21* || 1 Acmen *G*[*Lr Rc*]: Ac men D^1 At men *H* Agmen *LCd* Ac meminit *p* || septimos GD^1LHp || 2 ac me D^1Hp[*LrRc*] agmo *LCd* || 3 perditi *G*[*Lr*] || amare *GDLCHp* || 5 potest *GDLCHp* || 6 rosta *H* costa *p* || 8 amore D^1 || sinixtra *D* sinister *H* || 9 approbatione *GDLCHp* || 10 Ad hanc me GD^1LCHp At agme *d* || [reflecteris *Lr*] || 12 Illos D^1 || saniata *GDH*[*Pl*] || 13 septinulle *G* septi nullę *H* [septinuelle *Lr*] septimulle *LC* septimille *D* septimius ille *p* || 14 uni *G* || 17 sinistrauit ante *GH*[*LrRc*] || 18 Dextram GD^1L^2CH || strenuit *DH* || approbatione *Hdp* || 19 Hunc *H* || ab *del d* || auspitio *LH* hospitio *p* || 21 Vnum *dp* || septinnius *D* septunius *H* septimius *Lp* || agmen *GLCHpd* ac menem D^1 || 22 syriasque *GD* || brithaniasque *D* bryttaniamque *H* || 23 'Vt non in D^1' *Lachmannus, sed lectio incerta, litterae partim adrasae, partim erasae* || septinio *H* septimo *C* || ac me D^1Hp agme *LCd* || 24 delitias *GDLH* || libidinisque GD^1C: libidinesque *LHdp* || 26 auspicaciorem *D*

XXXXVI *cf. ad carmen XXXXI. d paragraphum quam uocant adpinxit ut sequentia separanda esse a praecedentibus indicaret* || 1 uere (uero *p*) gelidos GD^1LCHp uer en gelidos *d* || refers *L* referre *H* || 2 feruor C^b || 3 Iocundus *LCpd* || aureis GC^aH[*LrPl*]: auris DLC^bp || 4 Liquantur *D* || frigii *GD* phrigii *LH* || 5 Niceeque GD^1 Niceaeque *Ld* Nicte *H* || ruber *GDLCp* rubere *H* || estuore *G* estu ore D^1 estuere *H* aestuose *dp* || 6 asyae *G* || 7 preterpidans *H* praetrepitans D^1 || 9 cetus D^1LH || 10 quo *GCH* que *L* [quoque *Lr*] || 11 Diuorse uarie uie GD^1 Diuersae uarie uiae *p*

XXXXVII *cf. ad carmen XXXXI. d paragraphum adscripsit* || 1 Porti *dp* || 3 uera molo *H* ueranniolo *L* || 4 proposuit *GDLCHp* || 5 conuiua *Hp* || laute *D*

XXXXVIII *cf. ad carmen XXXXI. d paragraphum adscripsit* || 1 tuo *LC* || Iuuenti d^3: inuenti GD^1L muenti *C* niuenti d^2p uiuenti *H* || 3 millia *G* || 4 Nec nunquam ([numquam $LrRc^1$]) $CH[LrRc^1]$ || inde corsater *G* [inde cor sate *P1*] inde cor (tot D^1) satur $LCHD^1$ inde satur cor est futurum *dp* || 5 arridis *D* || 6 Sit *G*, t *in ras. duarum triumue litterarum scripta est*

XXXXVIIII Ad . M . Tullium *L* Ad Tullium *C* Ad *Ciceronem G* (*cum* Ciceronem *in rasura et non minio sed atramento exaratum sit, prius fere eadem quae LC habent in G quoque fuisse adparet*) Ad Marcum Tullium Ciceronem *Hdp*[*P1*] || 1 *FPetrarca in epistula a. 1347 ad Colam di Rienzi scripta* 'Eloquio Ciceronem (te dicunt), ad quem Catullus Veronensis ait 'Disertissime Romuli nepotum' (*cf. Heysii ed. p. 281*) || 2 Quod D^1 || quot *LC* || fuere *GD* (*Lm fallit*) *p:* fuerunt *LCH* || marce (.o. *supra*) *G* || 7 patronum *GC*[*LrRc*] patron:˜ *D*

L Ad Lucinium *G* Ad Licinium *LC*[*P1*]*dp* Ad Licimum *H* || 1 lucini D^1 || ociosi (ocioso H^a) $GDLH^bp$ || 2 tabulis D^1 || 5 illo *H* || 7 abiit *GDLCH* || 8 lucini D^1 lacini *GC* [laceni *P1*] lacenii *H* || faceti (facti *H*) tuique GD^1LCH || 9 me *om LCH* || 10 somnos *GDCH* || regeret *d* || 12 Versaretur GD^1LCH || cupidus *LC* || 13 simulque ut omnem GD^1 al'. essem G^1 || 14 Ad GD^1LC Atque *H* || menbra *D* || 16 iucunde *p* || 18 Hunc *p* || audiet *H* || caue sis] caueris GD^1C[*P1*] caneris *L* cantus *H* caueas *dp* || 19 naue *p* caueas *H* || ocello *GDLC Hp* || 20 penas *GD* ponas *C* pęnas *p* || nemessis *G* ne messis *H*[*LrRc*] ne nemesis D^1 || reponat $L^aCH[Lr]$ || 21 uehemens *GDLCHp*

LI Ad Lesbiam *GLCHp* || 1 Ille*mi*** *G* (*post* Ille *una, post* mi *tres litterae erasae: fuit, quod adhuc adparet,* michi) Ille mihi *LCH* || impar GD^1LCH || 3 auersus *D* || 4 *Spectat G, litterae inclinatae in rasura quinque sexue litterarum sunt scriptae* || 5 quod *LCpG, sed in G ex* que, *quod DH habent, correctum* || 6 Erripit *p* || 7 sup*mi *Germanensis liber* (e *littera uidetur ante* mi *erasa*) superni *H* superema *d* suprema *p* || 8 *interstitium nullum in GDLCH* 'In codice antiquo et manuscripto aderat fenestra loco uersus adonii' *AGuarinus* Voce locuta *d* || 10 Flamina *GCH* Flama *DL* || demanat *G* domant *H* || 11 Tintinant $GL^2[Rc]$: Intinat *H* Tintinnat L^1C Tintinnant

D^1p Tinniant *d* || gemina *GDLCHp* || 12 Limina *GL¹C* || 13. 15 Ocium 14 Ocio *GDLHp* || 13 catulli *GD¹LCH* || 15 Ocium reges *dp*

LII In Nouium *GLCHp* || 1. 4 mori *GDLCH* || 2 curruli *L* || nouius *GCHdp*[*Lr*] nouus *L* neuius *D¹* || 3 perierat *G*[*Lr*]: peierat *DLCHp* || uacinius *GL¹H*ᵇ[*P1Lr*] uicinius *H*ᵃ

LIII *cum carmine praecedenti cohaeret GDLCHp* || 1 e] et *GD LCHp* || 2 uaciniana *G*[*P1*]*L¹CH* || 3 Meos *GD¹LCHp* || crimina *G* (*sscr.* al'. carmina *G²*) *LCHd*: carmina *D¹p* || saluus *p* sales *d²* caluus *d⁴* || 4 *post hunc uersum in GLCHp interstitium est, in quo haec inscriptio legitur* De octonis (othonis *LCHp*) capite. *in D item interstitium, quod d his uerbis expleuit* Coniungitur cum superiori De Othonis capite || 5 salaputium *d² uel ³*: salapantium *GD¹LCp* [salappucium *P1*] salapatium *H* salicippium l salipontium *in margine d⁴* || desertum *GLCHdp*

LIIII *cum uersu proxime praecedenti cohaeret GDLCHp* || 1 Otonis *G* Octonis *D*[*P1*] || oppido *C¹*: oppido est *LC²Hp* opido est *GD* [*P1P2*] (*sed in G* p *in rasura scriptum: fuit enim prius* oppido est) || *post* 1 *in GD¹LCHp uersus L 16 et 17* Hoc iocunde (iocundo *H hoc altero loco*) tibi poema feci Ex quo perspiceres meum dolorem *repetiti sunt: d adscripsit* Vacat. *in libro germanensi hi uersus suo loco positi in summa schedae uel folii duodecimi pagina uersa scripti sunt, iterum falso exarati in summa schedae tertiae decimae pagina recta conparent* || 2 Et eri *G* Et heri *G⁴D¹LCHp* Et en *d* || rustice *GDLCHp* || 3 Suetile *p* || perditum *D¹* perdicum *d* || 4 desplicere *D¹* despicere *H* || 5 sufficio *GDLCp* offitio *H* || seniore cocto *G*[*Lr*]*dp* seniore copte *G²D¹LCH*[*P1*] || *post* 5 *interstitium et inscriptio* In (Ad *H*) Camerium *GLCHp* Ad Cesarem ul Camerium *d*

LV *cum uersibus duobus proxime praecedentibus cohaeret GD¹LCH p. d paragraphum adscripsit* || 1 Oro *d* || Oro si tibi forte *p* || molestus es *GDLCH* || 2 Demonstres *LHp* || 3 quesiuimus campo *d* || in minore *GDLCH* || Te quaesiuimus in minore campo *p* || 4 Te id (in *sscr.* *G²*) circo *G* || 7 prehendi *GLCHdp* perdidi *D¹* || 8 serena *GCH*[*Lr*] sereno *dp* || 9 A (Ah *D¹*) uelte (uelite *H* uellite *D¹*) *GLCHD¹* Auellite *dp* || 11 Quendam *GD¹L¹CHp* || reduce *Dp* || puellum *om libri* || 12 En [*LrP1*] *p*: Hem *GD* Et *LCH* || hec *G*[*P1*] haec *LCHdp* hic *D¹* || in uirosis *D¹* || 13 fere *p* || herculis *dp* || labor *D¹* || 14 te in *libri* || al' faustu *L*ᵇ || 23—32 *secuntur post* LVIII, *quocum carmine sine interstitio cohaerent* (*d iuxta u.* 23 § *adscripsit*), *GDLCHp* || 23 fingat *D¹* || 23. 24. 25. 26 *sic libri* || 25 primipesue (*sscr.* al' pinnipesue *G¹*) *GLCH* pennipesque

D^1 penniferque *d* penniferue *p* || 24 ferat *D* || 26 uineae *LCH*[*P1*] || 27 huc *om L* || plumipedas *G* plumidas L^1 plumipedes D^1 || 29 iunctos *GLCp* uinctos *DH*[*P1*] || 31 pressus *H* perseus *p* || 32 mihi *DLCp* michi *G om H* || 15 edes C^a || 16 hoc committe GD^1 hoc committe *Ld* hoc comitte *C* hoc comittet *H* [hoc comiter *Lr*] comite hoc *p* || crede *G sscr.* al'. crude G^2 [crude *Lr*] ede *dp* || lucet GD^1H licet *LC* licenter *dp* || 17 Nunc GD^1LCHp || lacteole *G* || 18 tenens GD^1 C^a[*Dr*] || 19 Fluctus *L* '*solus*' *Lm* || proicies *Cp* || 20 loquela *DHp* || 22 Tu *p* || ue(*sscr.* no G^2)stri *G* nostri *DLCHp* || sis GD^1LCH sies *dp*

LVI Ad Catonem *GCHdp* Ad Catonenem *L* || 2 chachinno *GD* cachino *L* chacinno *Hp* || 5 Deprendi *G*: Deprehendi *DLCHp* || populum $GLCD^1Hp$ romulum *d* || 6 Trufantem D^1 Crissantem *dp* || ego hunc D^1 || dyone *GD* (dione *LCHp*) || 7 Pro telo *Gdp* Pro tęlo *L* Pro teleo *H* || rigido meo D^1 '*solus*' *Lm*

LVII *cum carmine praecedenti cohaeret GDLCHp* || 1 Pulc‸ʰre *G* Pulchre *DLCHp* || cynedis *H* (cinedis *GDL*) || 2 (Mamurre *L*) Mamure *Hd* Murmure D^1 || paticoque *Hp* patico *D* (*add* que *d*) || 3 matulae *p* || paris *GDLCH* || uirisque L^1 || 4 latera *dp* || 5 nece luentur *GDLCHp* || 6 gemeli *H* || utrisque *p* || 7 lecto *H* || eruditulli *L* || 8 hic] *expunxit d* bene *H* || 9 socii (sotii *H*) et *GDLCHp* || puellarum *d* || 10 Pulcre *GD*: Pulchre *LCHp* || 10 cynedis *HD* (cinedis *GL*)

LVIII *cum carmine praecedenti cohaeret GDLCH.* Ad Caelium *dp* || 1 uestra *GLCH* || 4 quadruuiis *G* || 5 magna admiremini GD^1LC *Hp* magnanimos remi *d* || *post* 5 *secuntur LV 23—32 GDLCHp* (*cf. ad LV 23*)

LVIIII In Rufum *GLCDp* In Ruffum *H* || 1 rufa rufum *GDLCp* ruffa ruffum *H*[*P1*] || [fellat *Lr*]: fallat *GDLCH*[*P1*]*p* || 2 sepulchretis D^1LCH sepulchris *dp* || 3 ipsis *L* '*solus*' *Lm* || coenam *Lp* || 4 Quom *p* || deuoluto *dp* || 5 Ab *GCH*[*Lr*]: Abs *L* A *Dp* || tonderetur *Hdp*

LX *cum carmine praecedenti cohaeret GDLCHp* Ad Lesbiam *d in margine* || 1 Nunc *Hp* || libisinis *GDH* libysinis *LC* libyssinis *dp* || 2 silla *G*[*P1*] sylla D^1H || 3 dura *L* (*uoluitne* dira?) || ac terra *H* an terra D^1 || 4 suppliciis GD^1H[*P1*]*p* || 5 Conteptam *G* Contentam D^1 [Contectam *Lr*] Contemptum *L* || animis *GCH*[*P1Lr*] animi *L* ah nimis D^1 || Contemptam animi haberes fero corde *dp*

LXI Epithalamium Iunio (Iuliae *dp* Iuliane *H*) et Mallii (malii *H*) *GCHdp* [Epitalamium carmen de Nupcialibus Iulie et Malii *P1*] *inscriptionem om L interstitio tamen seruato* || 1 eliconei *GD*¹*LC* heliconei *Hd* || 4 *et* 5 Virginem o hymenee hymen [5] O hymenee hymen *GD*¹ (*sed littera* h *quater omissa*) Virginem o hymenaee [5] Hymen o hymenaee hymen *LCHdp* || 7 amarici *GD*¹*LCH* amarati *dp* || 8 Flameum *GDLHp* || 10 Lutheum *p* Lucteu *H* || 11 hylari *GH* || 12 continens *GH*[*LrRc*] concines *p* || 13 tinnu*la G* (*la in rasura litterarum trium, quarum prima* i *fuit*) tumula *D*¹*L* tramula *H* || 16 Nanque *Lp* || iunia *G*[*LrRc* 'in *omnibus fere manuscriptis non* Iulia, *sed* Iunia' *Statius*] uinia *D*¹*C* Viniam *L* [uinea *Dr*] iulia *H*[*P1*]*dp* || mallio *GDLCp* malio *H*[*P1*] || 17 ydalium *D*ᵇ || 18 frigium *GD*¹ frygium *d* phrigium *LH* || 22 Mirtus *GD* || asya *G*ᵇ actia *d* || 23 hamadriades *G* amadriades *D*¹*LH* || 24 Ludricum *GL* (ri *in rasura*) *CH* || roscido *LCHdp* || 25 in humore *dp* || 26 adytum *L* || 27 tespie *GLH* || 29 Nimpha *G*ᵃ*D*¹ || 31 Ad *dp* || deomum *D*¹ || 32 Coniugiis *D* || 33 reuincens *GD*¹*LCH* || 34 tenera *C*ᵃ || edera *G* || hac et hac *dp* || 38 nodum *GLCHp* || 39 Dicito o hymen hymeneę hymen *H* || 40 *om DLC*¹. O hymenee hymenee hymen *Gp*[*P1Lr*] *eę hymenę hymen *C*² *in margine* (*litteram unam* [?] *a bibliopego praecidendo demptam esse Duebnerus ait*) O hymeneę hymen *H* || 41 libentius *D*¹*H* || 43 adytum *L* || 44 Dii *L*¹ || bonae] bene *D*¹ || 46 *et* 47 est ama- | tis] amatis | Est *GDLCHp* || 47 pentendus *D*¹ || *post* 49 *add* Compararier (Comperarier *DC* Comparior *H*¹) ausit *GLD*¹*CH: haec del d, om p* || 50 O hymen hymenee hymen *GLCHd* O himenee himenee ymen *D*¹*p* || 51 Tu *D*¹ || sui *GD*¹*LCH* suas *p* || siremulus *G* si remulus *LC*[*P1*] si romulus *Hdp* si remus *G*²*D*¹ || 55 maritos *GDLCHp* || 56 fer o *GDLC Hp* || iuuenis *L* || 58—62 *om H*ᵃ || 58—60 Dedis (Matris *d*) a gremio sue matris (dedis *d*) O hymenee hymen hymenee (o hymenee *DG*⁴) *GLCHD*¹ Matris a gremio suae | O hymenaee hymenaee hymen *p* || 61 Nihil *LC*[*P1*] Nichil *G*ᵃ (*sic V*) || 62 Fabia *L*¹*C* || que *D*¹ '*solus*' *Lm* || 63 Comodi *C* || 66—75 *om H* || 66 quid *G*ᵃ qui *CL* (*in quo totus uersus sic scriptus est* Nulla qui sine te potest domus) || 68 nitier [*P1*]: uicier *GC*[*Lr*] uincier *DL* uincirier *p* || 71 saccis *D* || 76 pendite *D*¹ || 77 adest *GDLCHp* || *post* 81 *sequitur u.* 82 (*in contextu nostro post u.* 110 *conlocatus*) *GDLCHp* || 83 neccesse *C* || 87 Arunculeia *GDLCH* Aruiculeia *p* [Aurunculeia *codex uallierianus a. 1481*] || 88 pulchrior *DLCHp* || 89 Claro *D*¹*C*¹ || occeano *GD* || 92 homini *C* hominis *L*¹ || ortulo *D* || 93 iacintinus *G* yacintinus *D*¹ iacinthius *CH* yacintius *Ld* zacynthinus *p* || 94 abiit *GD*¹*H* habet *C*ᵃ habiit *C*ᵇ pró abiit *L* || 95

om GDLCHp || 97—100 *om H*ᵃ [*posuit post* 103 *Lr*] || 98 uiden ut *GDLCHp* || 101 leuis tuus *dp* || 102 adulteria *dp* || 103 Procatur pia *GDLCH* Parcatur pia *p* || 104 nolet *D* nollet *L* || 105 papillulis *dp* || 106 Lentaque uelut *GDLCH* L. quae u. *p* || assitas *p* || 107 Vitas L^1 C^1 || 108. 109 in tuos Complexus *H* || 109 abiit *GDLCH* || 82 *u. ad u.* 81. *in libris interstitia nulla. Alexander tamen Guarinus haec adnotauit* (*fol. L V*ᵇ) 'O cubile quod omnibus Candido pede lectulis'. Post ista duo carmina (*h. s. uu.* 114 *et* 115) fenestra in codice antiquo sequitur et sine dubio tres desunt uersus || 114 *del d* [*cf. lect. ed. regiensis ap. Sill.*] || 115 lecto *p* lectule *d* || 118 media *dp* || 119 abiit *GDLCH* || 121 o *om GDLCH* || 122 Flamineum GD^1LC Flammineum *H* || 123 *ponunt post* 125 *GDLCHp. sed in G extant lineolae quaedam tenuissimae, quae ordinem uersuum uerum indicare uidentur* || 124 *et* 125 Io hymen hymenee io | Io hymen hymenee io *GDLCHp* || 126 Neu *L* || taceatis GD^1LC^b tacetis C^a taceas *H* || 127 Fascennina D^1[*P1*] Fascenina *H* Fescenina *p* || lotatio *G* locutio G^1DLCHp [locatio $LrRc^1$] || 128 Ne *p* || 134 thalassio *L* talassio *p* || 136 [uilice *P1*] || 137 eri D^1 || 138 tuus *L* || 139 ha *C ah L* || 141 Diceres GD^1LCHp || male *GC Hdp:* malle G^xD^1L || te atius *Dp* || 142 Vnguenta te *LC* || 144 = 124 *GDLCHp* || 145 *om* GD^1CH[*LrRc*] Io hymen hymenaee io *Ldp* || *post* 148 *add H* Io hymen hymeneę hymen || 149 *et* 150 = 124 *et* 125 *GDLCHp* || 151 tuis GD^1H^1 || 152 patet H^1 pater *C* || 153 Ne *LCHdp* || 154. 155 = 124. 125 *DLCp.* 154 = 124 *G* 155 (*om G*) = 125 *add* G^3. Io hymen hymenee hymen *bis H* || 158 sine seruit *GLCH*[*LrRc* sine seruiet *P1*] sine fine seruit (seruiat *Fu*) *Dp*[*P2PuFu*] || 159 *et* 160 = 124 *et* 125 *GDLCHp* || 162 tempum L^1 || anilis (annilis *GC*) etas GD^1LCHp || 163 amnuit *D* || 164 *et* 165 = 124 *et* 125 *GDLCHp* || 166 Tranfer *D* Taransfer *H* || onnine D^1 omne *L* || 168 Ra*silemque *G* (*fuerat* Rass.) || sibi *GDCHp* tibi *L* || 169—170 = 124 *et* 125 *GDLCHp* || 171—175 *om* H^1 || 171 unus *GDLCH* unius *p* || 172 thyrio *L* || thoro *GLH* || 173 imineat *DH* immeat *p* || 174. 175. 176 *om p* || 174 *et* 175 = 124 *et* 125 *GDLCH* || 176 Illo D^1H || mimis L^1 || hac *G* || 177 uritur GDL^2p: urimur G^1L^1CH[*Lr omnes Statii*] || imo D^1 || 178 Flama *GL* || poenite *L* ponite *H* penitet D^1 || 179—180 = 124 *et* 125 *GDL CHp* || 182 Pretestate *D* || puelle GD^1LCH || 183 [adeat *P1DrPu*]: adeant *L* adeät *G* adeant *CHpd* [*omnes Statii*] adeunt D^1 || 184—185 = 124—125 *GDLCHp* || 186 Bone senibus unis (uuis *L*) *GDCLp* Bone senilibus auus (uuis H^2) *H* || 187 berue *GLC*[*Lr*] breue *DHp* || 188 puellam $GDCHL^2$ puellas L^1 || 189—190 = 124—125 *GDLCHp* || 192 [tibi est *P1 cf. Silligius ann. Iahn. XIII 291*] ubi est L^1 est

tibi *GDL²CHp* || 193 florido *D¹C¹* || 194 partenice *D¹* || uultu *GDLC Hp* al'. uult *G²* || 195 Luteum ut *L* || papeuer *Cᵃ* || 196—200 *post* 205 *ponunt GDLCHp* || 196 Ad (*sic D*) maritum tamen iuuenem (*d* iuenem *D¹*) *GDLCHp* || 197 nichoilo minus *G* nihil hominus *D¹* nihil ominis *Cᵃ* || 198 Pulchre (-cre *G*) res (re *H*) *GDLCHp* || nec *GDCL¹H* || 199 abiit *GDLCHp* || 200 ne rememorare *G*[*P1LrRc¹*] || 201 remorata es *GD LCHp* || 202 Iam uenus *Hp* || 203 Inuenerit *GD¹LCH* Inuenit *p* || 205 abscondas *GD¹LCHp* || 206 ericei *GCH*[*P1Lr*] ericet *L* eritea *D¹* erithrei *d* erithei *p* || 209 nostri *GD¹LCHp* uestri *d* || uolunt *GD¹LCHp* uelit *d* || 210 millia *GD¹* || ludere *GDLCHp* || 211 Et ludite et lubet (ludet *H*) *GDLCH* || Et ludite: lubet et (*om p*) breui *dp* || 214 indidem *L* ibidem *D¹* inde *p* || 215 ingenerati *D¹* || 220 Sed mihi (michi *G*) ante *GDLCHp* || 221 simili *D¹* || 222 Mallio *Ldp* || insciens *GDLCHp* || 224 pudiciciam *G* puditiciam *H* || suąm *GDLCHp* || 226 *et* 227 Talis illius a bona matre | Laus genus approbet *GLCH* Talis illius a bona matre | Matrizans (*sic Rc quoque*) genus approbet *D¹* || 227 approbat *p* || 229 theleamaco *GDC* thelamaco *L* themalaco *H* tilemachus *p* || 230 penolopeo *GDH* || 231 hostia *GCHdp* || 232 ad *GD¹LCH* || bonei *D¹G¹* [*P1*]: bolnei *GLᵃC* holnei *H* bonlei *Lᵇ* boni *dp* || 233 Coniugis *p* || bone (bene *P1*) uite (uitei *D¹*) et *GD¹*[*P1*] bonae (bone *H*) uitae et (et *om LC*) [*Lr*]*HLC* bene uiuite (et *om*) *d* uitę bonę et *p* || 234 assidue *GD¹LCH*

LXII Exametrum carmen nuptiale *GLC*[*P1*]*dp* Epithalamium Catulli *T h. e. thuaneus 8071* (*cf. proleg. p. II*) *a Duebnero in Hauptii usum* (*cf. qu. 28 et ed. Lachm. alt.*) *accurate conlatus. ad uu. 1. 6. 11. 20. 26. 32. 39. 49. haec* Turba uirorum . Puelle . Puelle (*sic*). Puelle . Iuuenes . Puelle . Puelle . Iuuenes *adscripsit in G manus quae duobus saeculis recentior quam prima esse potest.* (*contra adnotatiunculas metricas in G ad non nulla priora libri Catulli carmina* [*uelut ad I II V VI VIII VIIII XI*] *adscriptas non prima quidem manus, sed uix aut paullo illa recentior scripsit*) || 1 consurgit *D¹H¹* || 2 soluit *L* || 3 pinguis *TH:* pingues *GDLCp* || 4 ducetur *L* || 6 Ceruicis *L²* || consurgi eretera *T* consurgere contra *H* || 7 oeta eos *T* hoc eos *GD¹ LCp*[*P1* hec eos *libri Statii*] hoc eoos *H* ęteos *d* [oetheos *Pu* eoos *Fu*] || imbres *T* [*Fu*] imber *GD¹LCH* hymber *p* hymbres *d* || 8 certest .*G* (*sed* corr* certe): certes.l. *T* [*'in manuscripto uno tres litterae uidentur erasae post* Sic certe. *suspicor fuisse* est' *Statius*] certe *DLCHp* || uidem *C* || pernicitur exliuere *D¹* || 9 cauent *dp* || quo (quod *T*) uisere (uiscere *P1*) parent (par est *T*) *TGDLCHp*[*P1*] || 10 Hymene

(*sic pr. man.*) hymeneae hymeneae *T. prius* o *om H, item u.* 5 || 12. 11 *p* || 11 facile L^2 || nobilis *T* || 12 innupte que *GDLC* nupteque *H* || meditata requirunt *Tdp* [*Fu mg*]: meditata requaerunt D^1 meditare querunt (queruntur *H*) *GLCH* [meditamine (meditamina *Fu*) quaerunt *P1Fu*] || 13 memora psile *T* || quid *p* || 14 *om libri quotquot inspecti sunt omnes praeter unum thuaneum. quae Silligius ex editione cantabrig. a. 1702 de altero libro quodam manu scripto enotauit in quo hic uersus extaret, ea fidem nullam merentur. cf. Silligii ipsius ed. p. XXII. itidem carent uersu* 14 *editiones hae: editio (ueneta) a. 1472 (p) regiensis a. 1481 uicetina a. 1481 brixiensis a. 1486 ueneta a. 1491 lipsiensis a. 1492 uenetae a. 1493 et 1500 uenetae Aldi a. 1502 et 1515 et Guarinorum a. 1521 parisinae Sim. Colinaei a. 1529 1534 1543 lugdunenses Seb. Gryphii a. 1534 1537 1542 1561 basiliensis Nicol. Brylingeri a. 1546 ueneta Hier. Scoti a. 1549. quin etiam Scaliger in editione priore a. 1577 uersum hunc ne commemorauit quidem, quamquam eum iam Muretus in editionibus uenetis a. 1554 et 1558 receperat. habent uersum praeterea editiones antuerpienses Chr. Plantini a. 1560 et 1569 atque editio ueneta A. Statii a. 1566. sed neque in Plantini et Statii editionibus de huius uersus origine fide scriptura explicatione quicquam scriptum reperitur neque in Mureti utraque editione. nihilo minus Muretum ipsum ueri simillimum est primum recepisse uersum, et quidem ex ipso thuaneo recepisse. qua de re diligentius dixi ind. schol. dorpat. a. 1865 p. 7. 8* || penitus quae tota *T*: tota penitus quae *Muretus plantinianae Statius 1Vossius et ad unum omnes ante Lachmannum* || laborant *T Muretus plantinianae Statius:* laborent *Vossius* ω || 15 Non *T* || dimisimus *Hd* al' diuidamus *sscr.* G^4 || 16 uincentur *p* || 17 nunc *T*: non *GDLCHp* [*omnes Statii*] || alios D^1 || comittite *D* comittere *H* conuertite *T* || 18 incipiant T^1 || 19 ades o hyminaee *p* || 20 Vespere *p* || quis *T* || fertur *TGDL²CH*: potuit L^1 lucet *p* || 21—26 *bis in H* || 21 posses *H bis* || 21. 22 complexu *GDLCHp* || 21 conplexua uellere *T* || 22 auelle *T* auellite *p* || 23 ardentem *p* || 24 credelius *T* || 26 quis *T* || iocundior *GDLCH* || *post* 26 *in p* [*Pu*] *iteratus u.* 21 || 27 fines *T* || conubia *THp*: connubia *GDLC* || flama *DL* || 28 Quae *T*: Quo *GDLCH* Quod *p* || uir *T* || ant L^1 || 29 iuncxere *C* uinxerit *H* || 30 a diuis] diuis *T* ad unus *H* || optacius *p* || 31 Kymeno kymenaee kymenades o kymeneae *T* || ades *om p* || 32—38 *om* L^1 || 32 e] et D^1 est *H* a *dp* || aequalis *Tp*: aequales *L* aequales (m *sscr.*) *G* aequalem *DCH* || uuam *L* || 33 Nanque *Lp* || 35 Vespere *dp* || Comprendis *DL*: Comperendis *T* Comprehendis *CHpG* (*sed in G * corr*) || Eous] eosdem *GDLCH* eospem *T* (*cf. Boehmii qu. 25*) eodem *p* || 36 At libet *GDLCH*

Adlucet *T* At lubet *p* || in nuptis *Dp* in nuptiis *H* || 37 Quittum *T* *in edit. Lachm. altera* (*an* Quictum *cf. Silligii cens. 287 et Hauptii qu. 28*) Quod (*sscr.* al' quid G^2) tamen *G* [Quod tam *P1*] Quid cum *p* || carpiunt *T* || quem *GL*[*Cu*]: quema *T* (*cf. Leutschius nunt. erud. gott. a. 1855 p. 1980*) quam *Cdp* [*Lr omnes Statii*] q̄m D^1 qua *H* [quod Rc^1] || 38 ades *om p* || 39 secretis *p* || ortis *GDLHp* || 40 nulli *p* || conuolsus *T* || 41 Quaemulcens aurefirma *T* || ymber *G* || 42 puer D^1 || obtauere *T* || 43 *et* 44 *om T* [*et Lr*] || 43 quom — captus — igni *p* || 45 dum cara *p* [*P1Lr*]: tum cara *TGDLCH* || suis est *T*: sui sed *GLCH*[*P1*] suis sed *Dp* || 47 iocunda *GDLCH* || 48 Kymeneo kymemeae kymenades kymeneae *T* || ades *om p* || 49 Et *T* || aruo] orto D^1 [*Dr*] || 50 Numquam se extollit quam mun^iteam ducat uuam *T* || mittem C^a miter L^1 || 51 perflectens *T* || 52 flacellum *T* || [53. 54 *om Patau.*]
c . i
53 Hannulli agrigculę multi acoluere *T* || co*lucre *G* tenuere *H* || 54. 55 *om* D^1[*Dr*] || 54 Apsi *T* || *est ul*mo *G* [est ultimo *Lr*] || conuincta *d* conuicta *H* || marita *T* || 55 agriculę *T* || acoluere *T* (*cf. Hp. qu. 28*) *H* accoluere *GLCdp* || 56 At *p* || tum inculta *T* || 57 *post* 60 *p* || Quom pater *p* || conubium *THp*: connubium *GDLC* || 58 Cura TGD^1 || uirgo magis *LCH* magis uirgo *dp* || uisa *Hp* || 58^b *om TGDLCHp* || 59 Et tu nec *GLCHdp*[*LrRc*] Et tua nec *T* Tu non nec D^1 || coniuge tali L^a || 60 equom *T* equo *GDCH* aequum *Lpd* || 62 *om T* || *in fine* est *om* D^1p[*DrP2 Pu*] || 63. 64 Tercia *GH ter* || 63 Tertia patris pars est data tertia matri *T* Tertia pars patri (matri *p*) data (*om p*) pars data tertia matri (patri *p*) *GDLCHp* || 64 sola (*uel* solit) tu est noli tuignare duobus *T* || 66 Kymeno kymeneae kymenades .o. kymeneae *T*

LXIII De berecinthia (Berecynthia *Hdp*) et athi (Aty *dp*) *GLC Hdp* || 1 actis *GC* athis *DLH* atys *p* || celere *GLCHd* celer D^1 || 2 Frigium *GD* || ut] et *H* [*om Dr*] || 3 silius *G* filius L^2 *in marg.* || 4 ubi *GDLCHp* [*omnes Statii*] || amnis *GDLCHp* [anims *P1*] || 5 Deuoluit *GDLCHp* || ilei] iletas *GLC* illetas *H* illectas D^1[*DrFuCu* letas *P1*] lectas *dp* [*'uerbum uarie legitur in manu scriptis* 'Illectus' 'Illetus' 'Iletas' 'Lactus'' *Statius*] || pondere silices *GDLCHp* || 6 menbra D^1H || 7 Et iam *GDL* [*omnes Statii*] || recenti *d* || maculas *GDLCH* macula *p* || 8 lene *L* || 8. 9 tympanum *GDLCHp* || 9 tubam cibelos (cibelles *LCH*) tu (tum *d*) *GDLCHp* || 10 que] quod *G om p* || tauri et *GDL CHp* || 11 hoc *p*[*LrP1*] || adhorta *C* adorata H^a || 12 cybales *DC* cybelles *LH* || 13 dindimenee GD^1 || pectora *GDLCHp* || 14 loca celeri *GDLCHp* || 15 *om H* || execute *GLCdp* exe tute D^1 [excute *Lr* excutite *Dr*] || comittes *C* || 16 pelagi *GDLCHp* || 17 euitastis CL^1H eri-

rastis L^2 || 18 Hilaritate D^1 || crocitatis GD^1L^1C ó recitatis L^2 e^{s}xcitatis *H* [execitatis *P1* aere citatis *Lr laudensis*] concitatis *p* [*Dr*] are concitatis *d* || et erroribus D^1 || an (in *Hdp*) animum GD^1LCHdp || 19 cedat *G sscr.* al'. cedit G^2 || ite *om H* || 20 cibeles *GDCp* cybelles *LH* || phrygia *om p* || 21 sonant D^1 *'solus' Lm* || 22 Tibicem *C* || 23 menade sui GD^1LCH menades sui *dp* || ei derigere GD^1CH[*P1*] ei dirigere *Ldp* || 25 seuit *p* || die D^1 diuie *H* || cohors uaga *dp*[*P1*] || 26 Quos *H* || celebrare *Hdp*[*P2PuCu*] || 27 hoc *dp*[*Lr*] || atris GL^1CHd[*P1*] athis DL^2 actis *p* || nota *GDLCp* || 28 Thiasus L^1C: Thiasiis L^2dp Thy^{a}siis *G* [Thyasis *P1*] Tasiis D^1 Tiesus *H* || trepitantibus *D* || 29 Lene *L* || increpans *p* || 30 ydam *GD* || 31 anelans *GD* || anima gens D^1LCH *anima gens G* [omina gens *P1*] animo gemens *dp* || 32 timpanos *D* || actis GD^1CH Athis *L* athys *dp* || 33 iuuenta D^1L || iugi *dp*: luci GD^1LCH || 34 sequitur D^1H || propere pedem *GDLCHp* || 35 ut *om L* aut *d* at *p* || ut pe domum *G* || cibeles *G* cybeles *CLp* cybales *D* cibelles *H* || 36 e *om p* E Nimio *d* || 37 his *om p* || labante G^b (labente G^a) || ocellos D^1 || 38 Abiit *GDLCH* || inquieti *d* || mollis *GDLCHp* || rabidi [*P1*]*p* || 39 horis aureis *GDLCHp* || 40 cythera *C* cythara L^1 || sol adura (aduta *H*) GD^1LCH sol adurens *d* || fetum *C* fretum (mare *om*) *H* furum *p* || 41 Reppulitque *dp* || 42 sompnus *C* sonus *dp* || excitum *GDLCHp* || athim *D* attym *H* Athin *L* atyn *p* || 43 cum *dp*[*Lr*]: cum GD^1LCH || pasitheo *GCHdp* pasiteo D^1 phasiteo *L* || 44 dee D^1 || rabida *dp* || 45 ipse *GDLCHp* || altis *G* (*sed uoluit* attis *scribere, discrimen inter utramque scripturam paene nullum est*) actis *CH* athis *DL* atys *p* || 46 sineque his (is *p*) *GDLCHp* || 47 Animo in D^1 || estuanter usum *GLCH* extuanter uisum D^1 extuantem usum *d* extuantem (usum *om*) *p* || retulit *GDLCH* rettulit *p* || 48 lachrymantibus *DLHp* || ocellis *dp* || 49 Patria D^1 || allocuta (*prius* alocuta *G*) est ita uoce miseritus (*sscr.* al'. miseriter G^2 [misertus *patauinus Statii*]) maiestas *G* [*P1Rc omnes Statii*] allocuta est ita uoce miseriter maiestas *DLCH* collocuta est ita uoce miseriter moestula *p* || 50 mea *dp* || genitrix *LCHp* || 51 miser *GDLCHp* || reliquens *p* liquens *H* || heri fuge (fugit *H*) *GDLCHp* || 52 ad yde *GD* || retuli *libri* || 53 Vt caput GD^1LCH Vt apud *p* || nuie L^1 niueum D^1 niuei *H* || stabilla *GC* || 56 popula *GLCH* pupulla *p* || ad te *dp* [*P1*]: at te *GLC* áte D^1H [athe *Lr*] || 58 ferar *L* feram *H* || 60 foro et *p* || gymnasiis *G* ginnasiis *D* gymgnasiis *H* || 61 ah *GLC* ha *H* hac D^1 *om dp* || atque] ac *D* || 62 Quid D^1p || figura est *GDLCHp* || non quid (nunquid *Dp*) abierim *GLCHDp*[*P1*] || 64 gymnasi *H*: gymnasii *dp*[*Lr*] gymnasti *GLC* ginasii D^1 || sui *GD* || 65 frequentis *H* || 66 floridus D^1 forulus *H* || circulis GL^1CHpd[*P1*] curulis

*L*² circulus *D*¹ || 67 Liquendum *GC* Loquendum *H* || horto *LCH* || solo *GD*¹*LCHp* solum *d* || cubilum *D*¹ || 68 Ego nec *GD*¹*LCH* Ego ne *dp* || de*um *G* cum *H* || ministra *G* minister *H* || *post* ministra *add* ferar *d* || et *om p* || cybelles *H* || ferarum *GDLCHp* || 69 Maenas] meus *H* || pars *G* (rs *superscriptae sunt uni litterae erasae*) || sterilis] sceleris *H* || 70 ydenene *GD*¹*LCH* idae ne *dp* || amicto *H* amica *dp* niue amicata *d in margine* || 71 columnibus *GDLCHp* || 72 siluis cultrix *p* siluae cultrix *H* || nemora uagus *H*[*Lr*] || 73 que *GL*¹*p*[*Lr, libri Statii*]: *om DH* quod *L*²*C* || 74 hinc *GDLCHp* || *post* labellis *add* palam *p* || sonitus adiit *GDLCHp* || 75 Geminas deorum (decorum *H*) ad (*om H*) aures *GLCd* (*uel D*ᵇ) *pH* Geminas ad aures deorum *D*¹ (*uel D*ᵃ) || 76 Vbi *GDLCHp* || iuncta *Gp*: uincta *DLCH* || resolues *D*¹ || cybeles *Dp* || 77 Renumque *d* que *om H* || pectoris *GDLCHp* || hostem *G* (m *in rasura litterarum trium*) || 78 age] ege age *p* || i *om GDLCHp* || fac *GDLCH om p* || agitet *om GDLCHp* || 79 Fac ut *GD*¹*LCH* Fac *dp* || ictum *L* ictum *GDCHp* || 81 A cede *G sscr.* Age cede *G*² || tergo *GDLCH* || tua uerum uera (ueri *H*) patere (*d* pater *D*¹ patet *H*) *G DLCpH* [t. ueruuera p. *maffeianus et patauinus Statii* t. uer uero p. *P1*] '*scilicet gallicanum exemplar habuerat* ueruera, *ut non semel in pandectis florentinis scriptum fuit*' *Scaliger* || 82 Fac *GDLCHp* || cunta *G* || fremitum *D*¹ || 83 iam quate *p* || 84 cibele *GDLCHp* || religataque *C*² || 85 ipse *om dp* || adhortalis *G* (*litterae extremae ita scriptae sunt ut exemplaris unde G descriptus est ductus fideliter expressi esse uideantur. nam et ultimae litterae* s *forma ab forma huic libro propria ualde discrepat, deinde littera paenultima nec* h *nec* li *est nec* n, *cui tamen, praeter apicem priorem iusto proceriorem, simillima est*) adorta (adorata *H*) lis *LCHp* [*omnes Statii*] adoram talis *D*¹ adhortatus lis *d* || 88 Tenerumque *GDLCHp* || attin *GC*: athin *D*¹ Athim *L* atim *H* atyn *pd* || marmorea (marmora *p*) pelago *GDLCHp* [pelagi *Lr*] || 89 Fecit *GDLCp* Ferit *H* || ille *GDLCHp* || 90 super *p* || famulla *G*ᵃ || 91 cibele *GDLCHp* || dindymei *L* [*libri Statii*]: dindimei *C*[*P1*] dimdimei *H* dindimenei *G*[*Rc*] dindimme (ei *sscr.*): *D*¹ dindymi *dp* || '91 *Nestor (i. e. Dionysius Nestor circa a. 1400) laudat* '*Dea magna, dea Cybele, dea domina Dindymi*'' *Santenius ad Terentian. Maur. p. 379* || 92 tuo *GD*¹*C* tuus *LHdp* || 93 [rabidos *Lr*]: rapidos *GDLCHp*

LXIIII Argonautia *GLCH* Argonautika *d* Argonautica *p* || 1 Pelliaco *GD*¹*LC* Pelliato *H* || 2 neptunni *GD* neptunum *H* || 3 Fascidicos *G* al'. Phasidos *G*² Fasidos *D* Phasidicos *LCH* || oeteos *D*¹ [ceteos

P1] oeteios *d* oetheios *p* oeticos *GLCH* || 4 Quom laeti *p* || puppis *GD*¹*LH* pupis *C* || 5 optantis *H* || cholchis *D* || 7 $\overset{r}{\text{u}}$erentes *G* uerentes *C* uertentes *p* uertentis *H* || abregnis *G*ᵃ abigenis *L*¹ abienis *H* || 9 leui facie *H. cf. Vossium ad h. l.* || *currum G* || 10 Pinee *D*¹ || coniunges *D*¹ *nisi fallor* || inflexit *L*¹*CH cf. Vossium ad u.* 9 || texta *Hdp*[*Lr*]: testa *GD*¹*LC* || 11 primam *GLCHp* || impuit *L*ᵃ rudiit *D*¹ || amphitritem *GDL*²*Hp* amphitrionem *L*¹*C* || 12 proscidit *G* ꝑscid**t *D. hae scripturae manus primae reliquiae sunt. unde d, quae duas inter* d *et* t *litteras erasit,* proscidit *fecit* || 13 Totaque *GDLCHp* || 14 fori *GDLCHp* || 15 neriides amirantes *D*¹ nereidis admirantem *H* || 16 Illa atque alia *GD*¹*LCH* Illaque atque alia *dp* || uidere *GLCH* || 17 oculi *p* || 18 Nucritum *D*¹ Nucricum *d* || 19. 21 tethydis (-di) *L* || incensum *p* || 20 Cum *GLC*[*P1*] Quom *p* || tethys *L* || 21 Cum *GDLCH* Quom *p* || pellea *p* || 22 seculorum *GD*¹*H* || 23 Eroes *D*¹ || dum *D*¹ || matre *G*²[*Lr*] mater *GDLCHp* || 23ᵇ *om GDLCHp* || 24 post] uos *GDLCHp* || conpellabo *DH* || 25 eximię *p* || taedis *L*²: thetis *GDCH* tethys *L*¹*p* || auctę *L* || 26 T*hes*$^{s}_{\wedge}$alie *G* || cum *D* quom *p* || iupiter *GLH* || 28 tethys *Lp* || nectine *GLC* neptine *G*²[*Lr*] neptune *H* neptunne *D*¹ neptunnine *d p* || 29 thetis *GHC* tetis *D* || concepsit *D*ᵃ || 30 Occeanus *C* || 31 optato *GLCH* optata *D*¹ || lucis *H* || 32 Adlenire *GD*¹[*P1*] Allenire *LC* Alenire *H* || frequentant *L*¹ || 33 Tes$^{s}_{\wedge}$alia *G* Thesalia *C* || oppuletur *C* || cętu *Gp* cetu *DLH* || 34 uictu *LC* || 35 syros *GD*¹ sciros *LC* scyros *dp* schirios *H* || linqunt *D* || pthyotica *GD* phiotica *L* phiotic$^{h}_{\wedge}$a *C* pithiotica *H* || 36 Grauinonisque *LC*[*P1*] Graiunonisque *G* Grauıno isque *D*¹ Grauinosisque *H* Graiugenasque *dp* || ac (ao *C*) nicenis (micenis *D*) alacrisea (alocrisea *D*¹ alarisea *d*) *GLCHD* ac nitentis larisea *p. Duebnerus tamen adnotauit elementa illa* nıcenıs, *cum uirgulae* i *litterae utriusque in G non a prima adpictae sint manu cumque* ce *et* oe *uix possint discerni, incertum esse num* nicenis *an* moenis *recte legantur* || 37 Farsaliam *GD* Pharsaliam *LCHp* || farsalia *GD* pharlia *L*¹ || 38 molescunt *LH* || 40. 41 *GDLCHp* || 41 flax *L* || 42 Squallida *L* || 43 ad *GDLCHp* || quantumque *H* quascunque *p* || 44 splendet *H*[*Dr*] || 45 epbur *D* || soliis *G* solus *H* || 46 gazza *D* || 48 que *D* || 49 conchili *GLHp* chonchili *D*¹ chonchilis *d* || suco *H*[*Fu* succo *Dr*] || 50 Nec *p* || 52 Nanque *DLp* || fluentinoso *G*ᵃ fluentisoni *C*¹ || littore *Ldp* lictore *D*¹ litora (littora) *CH*[*P1Lr*] || dia *DLCHp* dya *G* || 54 adriana *GD*¹*CH* || 55 Ne dum *L* || eciam *G* || seseque (que *om H*) sui tui (*om H* qui *C*ᵃ [tum *P1* terni *Lr*]) se (*om H* ſt *i. e.* sunt *D*¹) credit (credidit *LC*) *GD*¹*LCH*[*LrP1*] seseque sui tum credidit esse *dp* || 57 cernit *dp* || harena *DCH* || 58 In memor *DL* || 59 Irritosa

C Iruta *H* || 61 Sassea D^1 Sax*ea* *G* || bachantis *G* baccantis *H* || heue *GC* heuę *dp* hene *LH* heuhe D^1[*P1*] || 62 *et* (t *in trium litterarum rasura. 'fuit fortasse prius* etiam' *Duebnerus*) || 63 sutilem *p* || 64 leni *L* || uelatum *GDLCHp* || ąmittu *C* || 65 thereti *C* theritis *H* teriti *p* || strophyo *G* strophie *H* || uicta *Hp* || 66 quam *C* || tota D^1 '*solus*' *Lm* || delapso corpore GD^1 delapse e corpore *L* delapso^{e} corpore *H* (*sed omnia manus primae*) delapso e corpore *C* || 67 allidebant *d* || 68 Si neque GD^1LC Sed neque *dp* Siueque *H* || fluctuantis *H* || 70 prodebat *H*[*LrDr*] || 71 assidine L^a || extenuauit *LHdp* extenuauit^{r} *C* || 72 ericina *GD* erincina *H* || ferens *Hp* || 73 feroxque (que *om Hp*) et (in D^1) tempore $GLCHD^1p$[*P1*] ferox quo tempore *d* || 74 littoribus *LCHp* || pyrei *Dp* pyrati *H*[*Dr*] || 75 cortinia *GDLCHp* || tenta D^1L tempta *GH*[*Lr monacensis*] tempra *C* templa *dp*[*P1*] || 76 p**hibent *D: in rasura* er *scripsit d, unde Lachmannus recte coniecit* D^1 prohibent *scripsisse* || 77 Cum (Quom *p*) androgeanee (androgeneae *H* androgeonee *d*) *GDLCHp* || penas *bis* D^1 || exsoluere *D* exuulnere *H* || 78 innuptiarum D^1 nuptiarum *H* || 80 quom *p* || moenia *GLCdp*: męnia *H* [in cenia *Rc*] incena D^1 || 81 pro corpus caris L^a || 82 Proiicere *GLp* || 83 porterentur D^1 || 84 At L^1 || leni D^1 || atque D^1 || leuibus *DHp* || 86 simulhac D^1 simul a *H* || 89 europe (eurotae *dp*) pergignunt (pergymgnunt *H*) *GDLCHp* || mirtus GD^1 || 90 Aura ne *p* || 91 fragrantia *C* || 92 flamam *GL* || 94 imiti H^1 inmiti *p* || 96 Quique $GDLCH^bp$ Quid queH^a || colchos *GDLCHp* || quique *Dp* || ydalium *GD* || 97 Qualibet *LH* [*omnes Statii*] || iactasti *p* || 98 suspirante *H* || 99 Quanto *H* || tullit *GH* || languentis *p* || 100 Quanto saepe *GDLCHp* || fulgure D^1 || expaluit *L* || 101 Quom *p* || mostrum *C* || 102 oppeteret *GHC*[*Lr omnes Statii*]: opperet *L* opetere D^1 expeteret *dp* || 103 *om H* || 104 succendit GD^1LCH[*P1*] suspendit *dp* || ueta D^1 || 105 uelut *om H* ueluti in *D* || quatiente *dp* quatietem *H* || thauro *D* || 106 cornigeram *GDLCHp* || fundanti *G* ſudanti G^2 || corpore D^1 || 107 Indomitum D^1: Indomitus *GLCHdp* || turbo *GDLCHp* || 108 Exuit *LH* || radicibus *p* [*P1LrRc omnes Statii*] || 109 lateque tumieius D^1 lateque cum (eum *H* [tum *Rc*]) eius *GLCH*[*LrRc*] late quae cominus *dp* || obuia G^2L^2H [*P1Lr*]: omnia GDL^1Cp || frangit *dp* || 113 tenens L^1 || 114 laberintheis $GDCH^2$ laberinteis *L* laberinthis H^1 || 115 frustrarentur *L* frustraret *H* || 116 ego] est *H* || a *pd*[*P1*]: cum GD^1LCH || carmina *Hp*[*Rc*] || pluui D^1 || 119 ingnata *G* unguata L^b ignata DL^aC[*P1P2*] ignara *H* gnata *p. post hoc uocabulum interstitium in p, d inseruit* deflebat || leta *GDCHp* laeta *L* || 120 p̄optaret L^2 portaret GDL^1Cp porāret *H* ||

121 necta G^a || ratis *GDLCHp* || spomesa *L* || littora *LCHp* || dia *L* || 122 Venerit *om GDLCHp* || *post* eam *inseruit* dulci *p* || deuincta GD^2CH deuicta *L* deuictam *p* || 123 Linquerit *p* || in memori *G* al' nemori G^2 || descendens D^1 || coniux *C* || 124 prohybent D^1 || 125 Clarissimas *D* || immo *p* || 126 Ac *G* (c *in rasura litterarum duarum*) At *LHp* || tum *G* || tristes GD^1CH tristis *Lp* || ostendere *D* || 127 atie *p* || in *om GDLCHp* || pretenderet *GDC* protendent H^1 protenderent H^2 || 128 aduersa L^1 || percurrero *p* || 129 tolentem D^1 || 130 haec *dp*[*Rc*] hec *G*: hoc *LC* has *H om* D^1 || moestam *Hp* || dixisse mesta D^1 || 132 patris D^1H || aduectam *D* [auertam *Lr*] abductam *p* || oris H^2: aris *GDLCp* horis H^1 || 133 littore *LCHp* || 134 discendens *G cf. v.* 123 || negletto *D* || diuunn D^a || 135 Immemor *Lp* || ab deuota *C* abdeuota *H* || 136 Nullaue LCH^2 Nulla ut H^1 || crudeles G^a || mentes G^aL || 137 clemencia *G* dementia H^1 *uel* H^a || 138 Immite *GLCdp* Imite *H* || mitescere *GDLHp* mittescere *C* || 139 nobis] blanda L^2d || 140 non *Hp*[*P1*]: nec *GDLC* || hec *GD*[*P1*]: hoc *LCHp* || miser L^2C miseram *p* || spetare D^1 || uidebas H^1C || 141 conubia *CH* || 142 aerei *DH* || discerpunt CH^2dp: disserpunt GD^1 disorpunt *L* discrepunt H^1 || uentis D^1 || 143 Tum *GDLCHp* || uiranti D^1 || femina *D* foemina *p* || 145 *super* Quis *in G manus recentior scripsit* pro quibus: Qui *p* || praegestit *G*, *potest prius fuisse* pergestit || apisci *G*, a *in duarum triumue litterarum rasura, potest prius* adipisci *fuisse.* apisti *H* ab ipsa *p* || 146 nil *H* || 147 simulhac D^1 || matris H^1 || saciata *GLp* || 150 pocius *G* || 151 falaci G^a || sappremo *GDLC* || dessem H^1 || 153 intacta *GDLCp* intecta *H* || eumulabor D^1 || 155 conceptum *p* || expumantibus D^1 || 156 silla *GD* sylla *CH* || norax *p* || quae rapta D^1 || caribdis GD^1H carybdis *Ld* || 158 conubia *CH* || 159 Saeua quod] Seuaque *D* Saeuaque *p* Seeuaque *H* || orrebas *D* abhorrebas *p* || 160 potuistis D^aL^1 || 161 iucundo *p* || 162 limphis D^1L || 163 Purpureaque *D* 'solus' *Lm* Purpureane *p* Purpureamue H^1 || prosternens *D* || 164 necquicquam *G* || conqueror *H*: conquerar *GDLCp* || auris *G*, *fuerat* aures || 165 Extenuata *GLCp* Exten²uata *D* Extenuta *H* || aucte *G* aucto G^2 *uel* G^3 || 169 seuę *C* || 170 et iam DL^1 || auras *d* || 171 Iupiter *GC* || ut *H* || nec *Dp*[*P2PuFu*] || 172 littora *LHp* || 173 ferens *om* D^1 || 174 in creta *D* incertam HC^a || relegasset *D* || 175 duci D^1 dluci *d* || 176 Consilium nostris requisisset (requirisset G^b requississet D^1 quaesisset *p*) G^aLCHD^2p Consilia in nostris requiescet *d* || 177 prodita *H* || niter *GDLCHp* || 178 Idomeneosne *H*: Ydoneosne *G* Idoneos ne D^1 Idmoneosne G^2L^aC Idmeneosne *dp* dedaliesne L^b || montis *H* || 179 pontum *GDLCHp* || 180 quemne *G* (*littera prima prius* u *fuisse uide-*

tur) quem nae *p* quem ue *LCd* quae H^1 quem H^2 || 182 consolor *dp* || 183 Qui ne *p* Quiue *GDLCH* || lentos L^2: uentos GHL^1C uentis *dp* unctos D^1 || 184 littus *LHp* || 185 pater *CH*[*P1*] || 187 ostendunt D^1 oñtanti *H* || laetum *L* || 188 languescunt *D* '*solus*' *Lachmannus* || 190 multam *H* || 191 comprecor *GDLCHp* || 192 multantes *HC* || pena *GDH* || 193 Eumenydes *G* || auguineo *p* || 194 aspirantis *C* || 195 *ante* meas *in G littera una erasa* || 196 ueh *d* || miserae D^1 || praeferre *D* || 197 amenter *p* || 198 (uere *GDLCp*) || 200 qualis sola (solam *p*) *GDL CHp* || 201 fimestet *G* funeste D^1 funestae *H* funestent *dp* || 202 moesto *Hp* || 203 ansia D^1 || 204 inuito *GLCHdp* in uoto D^1 || celestum munere *H* || 205 Quõ (Quomodo *LCHp*) tunc tellus *GLCHp* [Quo tunc tellus *P1*] Quo tunc et tellus *D* || contrumuere D^{1a} contremuerunt D^{1b} contremuere *d* || 206 sydera *GLp* || 207 mente GD^1HL^1C mentis L^2dp || 208 Conscius *Hd* || cunta *G* || 210 moesto *p* moestos *H* || ab'stollens *D* (*cf. u. 235*) sustollens *G* (*prius* sustolens *fuisse uidetur*) || 211 [erectum *LrRc Statii duo*] ereptum *GDLCH* et ereptum *p* || se *ante* ereptum *positum in H* || uiscere G^a H^1[*P1*] || 212 Nanque *DL Cp* || castae] classi *GDHp* clasi *C* classem *L* || quom *p* || moenico *GLC* meonico D^1 || 213 cum (quom *p*) crederet (caderet *H*) *GDLCHp* || egens *G* aeger *p* || 214 complexum *GCH*[*Lr*]: complexo *DL* complexus *p* || 215 longa *GDLCHp* || iucundior *p* || 216 ego *om p* || indibius D^1 || 219 mihi] nihil D^1 || quem *G* al'. cui G^2 || nundum *LH*[*P1*]*p* || 220 saciata *L* sociata *p* || 224 Caniciem *G* || infuso pectore *p* || fedans *GDL* faedans *p* || 227 Carabasus *C* || obscura L^1CH[*LrP1*]*dp* || dicet *GLCH dp* duget D^1 [diget *Rc*] || furrugine *L* ferugine *Hp* || hybera *GDLp* || 228 ythomi *G*[*P1*] ithomi *LCH* hythomi *dp* thomi D^1 || 229 ac *p*: has *GDLCH* || freti GD^1LCH sueta *d* bueta *p* || 230 thauri *D* || 231 Tu *GDLCH* || 232 iugeant *D* || obli***eret *G* obliteret G^2LCHpd || 233 simul hec *GDLCH* || inuissent *dp* inuisit *H* || colles *Hdp* || 234 anthenae *H* || *post* antenne *in G pauca erasa*, *deinde* ne *expunctum legitur* || 235 substolant G^aL^a substollant G^bL^bD (*cf. u. 210. in Verg. aen. XII 622 habet Palat.* substentant. *an uerum est* substollant? subs: sub = abs: ab = obs: ob) || uella *LH* || 236 ut] quam D^1 || mentem D^1 || 237 aetas] era D^1 || sistenst *G* sistent D^1 || 239 ceu *G* (*fuit prius* feu) seu *H* || flamina *p* || 240 Aerium *GC*[*Lr*]*p*: Aereum *DLH* || *Post h. u. interstitium et inscriptio* Fletus Egei (*add* patris thesei *H*) *LCH* [*monac.*]. *in GDp nec interstitium nec inscriptio: sed inter uersuum 240 et 241 initia* Aerium *et* At pater *lineola curuata a manu prima G inserta est* || 242 Ansia D^1 || in *om* H^1 || assumens *L* obsumens *H* contollens *dp* || 243 inflati *GDLCHp* || sueli *G* || 245 immiti *G* (ti

in rasura trium litterarum) || 246 paternae *d* || 247 minoida GL^1H minoyda D^1 minoia *d* || 248 in memore D^1 in memori *d* immemori *LCHp* || 249 Quem G^a || tum *d*: tamen GD^1LCHp || prospectans *Gd*: aspectans G^xD^1LCHp || credentem D^1 '*solus*' *Lm* ardentem *d*? cadententem *H* accedens *p* || moesta *Hp* || 251 At pater GDC^bHp || iachus *GLHp* yacus *D* || 252 thyaso GH^2 tyaso *p* thyso H^1 || satirorum D^1 || nisigenis GD^1L^a nisi gens L^b *in margine*, insignienis *H* nesigenis *p* || siloneis *p* || 253 Et *LC* || querenus G^a || adriana *GDCH* || 254 Qui tum *GDLCH* Quantum *p* [*P2Pu*] || alacras D^1 || passin D^1 || limphata *D* || 255 Euche G^aLCD^1 Euohe G^b Heu hoe *Hdp* || bachantes *G* || euche G^aLCH euohe G^bD^1 heuchę *d* heu hoe *p* || 256 tirsos *GD* tyrsos *Hp* || 257 diuolso GD^1CH: diuulso *Ldp* || menbra *C* || 258 *om* D^1 [*Rc*] || 259 oscura *D* || 260 quam *C* || prophani *L* profana H^a || 261 alii *p* || 262 tenuis tereti L^a || tintinitus G^a finitus *H* || 263 Multi *GDLCHp* || efflebant GD^1LC || 264 [Bachataque *Lr*] || horibili *GH* || 265 amplificae *dp* || 266 amittu *C* || 267 thessala *G* || 268 cępit *Gp* cepit *DLCH* || 269 Nec *H* [*libri Vossii*] || 270 zefirus *D* zephirum H^a || 271 sub limina *dp*: sublimia *GLCH* sublima D^1 || 272 crementi D^1 dementi *H* demetanti *p* || 273 leuiter sonant GD^1L^1C leuiter resonant *Hd* leuiterque sonant L^2p || clangore L^1C || chachini *G* chadimi *H* || 274 increbescunt GD^1L CH^b increbebscunt H^a || 275 a *Dp* || refulgens GD^1LCHp || 276 tum [*LrPl*]*p*: tam *G* tibi G^3DLCH || maestibuli L^1 mestibuli *C* || linquentes *DCp* || 277 At *GLCH*[*Pl*] A *Dp* || 278 habitum G^aLCH || 279 chyron *GD* || celestia *D* || 280 quodcunque *GDLp* quidcunque *C* que cumque *H* || campis *GLCHp* || thesala *G* thessela *p* || mag*nis* *G* mag D^1 magis *H* || 281 quod D^1 || 282 Aur*a* *parit* *G* || perit D^1L^1C ferit *H* || 283 in distinctis *GDCp* || corollis G^2C^bDp: curulis LC^aG (*sed in G prius fuisse uidetur* corulis) || 284 Quot *GLCp* Quod *H* || domu G^b || iocundo *DCH* || 285 penios G^3LH: penies *GC* peneios D^1 peneos *dp* || adest ut *G* *LCH* || 286 super impedientes *H*[*Pl*] || 287 Minosim GD^1Lp Minossim *C* Minosi *H* Minosium *d* || 288 Non acuos GL^1CH Nonacrios *Dp*[*Pl*] Nouacrios L^2 Nonacrias G^2 *uel* ^{3} (*probabilius* G^3) [*Pu*, *Statii non nulli*] || nanque *DLp* ante *H* || illi D^1 illa *H* || 289 lauros *D* || 290 nutanti G^bDCp: mutanti G^aL^2H luctanti L^1 || plathano *D* || sororum *GLCH* || 291 Flamanti *GLCH* || phetontis *GDCH* phoetontis *L* phaetontis *p* || aerea *DHp* || cupressum *H* || 292 Nec *H* || circunsedes *C* || contesta *G* || 293 Vestibuli D^1 || uellatum G^a uestitum *p* || niteret D^1 || 294 solerti *GDLHp* || 295 uestia L^a || pene *D* pen*e* *G* || 296 Qua *GLCH*[*Pl*] || quondam silici *GDLCHp* || menbra *DC* || chatena *G* cathena *DLC* catina *H* || 298 diui *GLCHp* || gnatisque *GLC* al'. gratis G^1 natis *p* ||

300 ultritem L^1 || ydri *GD* hydri *p* || 301 Pallada D^1p [Palea *LrP1*] pellea *d* || 302 tethidis *Dp* || iugales *DH* || 303 pesquam *D* || fluxerunt *LC* || 305 Quom *p* || infrinro D^a || 306 Viridicos *H* [Veridices *Lr*] || cęperunt *GLp* || 307 His *G* al'. Hic G^2 Is *p* || questus *GLCH* quaestus *p om* D^1 *add d, quae manus lectionem* uestis *quoque adscripsit* || 308 purpureaque *d*[*P1*] || talos *d*: tuos *GLCH* ['*plerique omnes*' *Lachmannus*] *om p*[*P2*] rubicunda D^1[*Rc*] || intinxerat *LCH* extinxerat *p* || ora *om* D^1 || 309 residebat *L* || uicte G^aD^1 || 310 Aecternum *D* || 311 collum G^aH || amistum L^1H^2 amicum H^1 || 312 Dextra H^bd Dextrea H^a || || 313 in police *G* impolice *H* || 314 librabat (uersabat *d*) uertice *D* || 315 dens *G* || 316 haerebant] aequabat *p*[*P2*] || 317 leni *dp* || 319 custodiebant *GLCHp* || calathisti GD^1LCp calatisti *H* calathissi *d* || 320 Hec *GDLCp* Nec *H* || cum *p* || pellentes *GDLCHp* || 321. 322 carmina L^1Cp || 322 que *H* [*Dr*] || potest *C* || *post* 322 *interstitium et inscriptio* Epithalamium (Epithalamum *L* [Epitalamium carmen *P1*]) thetidis et pelei *GHLCp*[*P1*]*d in margine.* D^1 *interstitium non seruauit* || 324 tu tamen G^1D^1L tutum *G*[*Dr*] || opus *G*[*Dr*], *corr* G^1 || carissime *GLHp* [*P1*] || 325 lenta D^1 || uoce L^2 || 326 oraculum *GLCH* || sedes uos *C* seruos *H* || sequuntur $GHpL^2$ || 327 subtegmine curitē *H* || 328 mariti *LC* || 329 sydere *GLdp* || coniux *C* || 330 flexo animo mentis *GDLCH p* || amorem *GDLCHp* || 331 sonos *GLC* || 332 bracchia *D* || 334—337 *om* D^1p[*P1P2PuCu*] '*codices plerique*' *Lachmannus. d addidit* 334 335 336 *in margine, quos inter uersus* 332 *et* 333 *conlocari signo quodam adscripto iussit. itaque semel uersum intercalarem omisit* || 334 unquam tales *GLCH*[*Lr*] || contexit *GLC* contexet *d* contempsit *H* || 335 federe *GH* || 338 nobis *D* || 339 aut D^1H^1 || 341 Flamea *LCHp* || preuertit *GLCp* peruertit *H* || 342 subtegmine *H* || 343 conferat D^1 || 344 phrigii *G* frigii *D* || tenero *Hp*[*P2*] || campi D^1 (*non d*) L^b: tenen GL^aC [teuen *Lr*] trunci *d*[*P1*] teucri *Hp*[*P2*] || 345 Trociaque C^a || 346 tercius *GH* || haeres *Lp* || 347 sub tegmine *H* || 349 natorum *D* || 350 Cum in ciuium *GC* [*duo Statii*] Cum ciuium *L* Cum in curuúm *H* [*unus Statii similiter*] || 351 Putrideque *H* || narrabunt L^1 || 353 *et* 354 *in rasura H* || 353 Nanque *DLCp* || prosternens *d*: praeter.iens G^a [praeteriens *unus Statii*] pretūes *H* [praeterues *unus Statii*] praecernens G^bLCp [*maffeianus Statii P1*] procernens D^1 || messor L^2d || 355 prosternet G^aL^2: prosternens G^bDL^1CHp || 357 scamabri L^1 || 358 elesponto *G* helesponto *DL* || 360 permista *Hp* || lumina *G* al. flumine G^1 || 361 365 371 375 378 381 subtegmine *H* || 362 *et* 363 *om* D^1 || 364 perculse *GDLCp* percluse *H* || 366 simul hanc *GLCHp* simulahac *D* || cepia *H* omnis *D* || 367 neptunnia *D* || 368 polisenia

GD[1] polixenia *Hdp* polixena *L* || madefient *d*: madescent *GLCHpd*[*P1*] mitescent *D*[1] || sepulchra *DLCHp* || 369 subccubens *G* procurrens *D* || uittima *C* || 370 Proiecit *L*[1] Proiciet *L*[2]*C*, *quod recipiendum erat* || submisso *Hp* sumisso *D* || 372 optatas *H* optantes *p* || 373 coniux *C* || federe *Gp* || oliuam *L* || 374 iandudum *C* iam dumdum *H* || 376 reuiset *D*[1] || 377 Externo *GLC* || colum *L* || circundare *DLCH* || [378 *om Fu*] || 379—381 *om H*[a] || 379 Assia *D*[1] || moesta *Hp* || 380 succubitu *L*[a] || eares *D*[1] || mittes *D* || 382 praesentes *L*[b] || 383 cecinerunt *GDL*[b] *p*: cecinere *L*[1]*CH* || patre *C* || 384 nanque *DLCHp* || castos *D*[1] || 385 Nereus (Nreus *D*[1] Nereus et *p*) sese *GLCHDdp*[*P1*] || cętu *GLp* cetu *Hd* ceteri *D*[1] || 386 nundum *L* || *post* 386 *haec inserta* Languidior tenera cui pedens ([cui petens *Lr*] compendens *D*[1] cui pendens *Hdp*) sicula (siccula *D*[1] succula *d* sucula *p*) beta *GCHDp*[*Lr*] Languidior tenera cui *L* || 388 dum *GDLCHp* || uenisset *GLCH* || 389 Prospexit *D* || procurrere *H* || currus *GDLCp* curuis *H* || 391—394 *om H*[a] || 391 Thyadas *Gp* Thiadas *LCH* Thaydas *D* || euantis *G*[a]*LCdp*: ouantis *G*[b] [*Lr*] errantibus *H* bacchantis *D*[1] || 392 Quom *Hp* || ruentes *Hd*: tuentes *GD*[1] *L*[b]*Cp* tuentis *L*[a] || 393 Acciperet *GLCH*[*P1*] || lacti *G*[a] [*P1 uossiani*] laeti *G*[b] latis *H* || 394 laetefero *L* lactifero *C* || mauros *GC* || 395 aera *d* || ramusia *GD*[1]*CH* ranusia *dp* rannusia *L* || 396 Armata *H* || 397 nephando *LC* || 398 Iusticiamque *GHp* || 400 Dextibit *D*[1] Dextitit *d* || natos *G* || 402 potiretur *GDLCHp* || 403 susternens *p* || 404 scelerate *C* || penates *dp*: parentes *GD*[1]*LCH* || 406 Iustificam *G* || 407 cętus *Gp* cetus *DLHp*

LXV Ad Ortalem *GLCdp* Ad hortalem *H* || 1 [defectum *Lr uossiani Dr*] || 2 Sed uacat *GLCH* || hortale *H* || 3 dulcissimus (dulcissimo *H*) harum *GLCH* dulces musarum *p* || 4 Mens hominum *p* || 5 Nanque *DL Cp* || lethei *GDLCHp* || 6 alluit *GCp*[*Lr*]: aluit *H* abluit *DL* || 7 Lydia *G al'.* troya *G*[2] Tercia *H* || rhetheo *G*[b] rhecteo *G*[a] rheteo *LCp* retheo *D* leteo *H*[*Dr*] || que *C* quae *H* || supter *G*[a] || littore *LCp* || 8 nobis *H* matris *D*[1] || 9—14 *cf. CI 6 sqq.* || 15 moeroribus *Hp* || hortale inito *H* || 16 Nec *Hp* || experta *H*[*P1*] || abacciade *uel* abactiade *D*[1] [Battiadae *P1*] acciade *G* actiade *LC* bathiade *H* batiadac *p* || 17 Nec *LH* || 19 furtiuum *D* || 20 in gremio *D*[1] || 21 oblitum molli *D*[1] molli oblatae *H* || 22 aduentui *L*[a] || 23 At *D*[1] || 24 pudor *D*[1]

LXVI *cohaeret cum carmine praecedenti in GDLCHp* || 1 dispexit *H*[1]: despexit *GDLCH*[2]*p*[*P1*] || 2 hortus *C* || habitus *GLCH*[*P1*] || 3 Flameus *GDL* || 4 sydera *GDLp* || 5 furti *D*[1] furtum *H* || sublimia *G DLCHp* [sub lamia *P1 uossiani*] || religans *GD*[1]*LCH* || 6 gyro *dp*: giuo-

clero *G*a [giuodero *P1 statiani*] guioclero *G*b*LH* guioclero *aut* guiodero *C spatium uacuum in D*1 cliuo *d*[*P2*] || deuoret *dp* || 7 celesti numine (munere *p*) *GDLCHp* || fecit *L*1 || 8 Ebore niceo (niteo *H* niteio *p*) *GD*1*LCHp* Eberonioeio *d* || 9 dare *Hp*[*Lr*] || multis *GDLCp* multi *H* || sylla *H* || dearum *GDLCp* || 11 Quare ex *GDLCHp* || 12 Vastum *GLpC*[*P1, omnes statiani*] Vastum ad *H* || fines *DH* iter ad fines *dp* || ierat *GLC*[*P1 stat.*] iuuerat *p* || assirios *G* || 14 eximiis *L*2 || 15 hodio *D* || 16 Frustantur *p* || falsis *GDLCHp* || lachrymulis *Lp* lahrimis *D*a lahrimulis *D*b lachrimulis *H* || 17 inter *L* int*s* *H* || lumina *GLCp*[*P1*] || 18 diu *GLCH* [*stat.*] || iuerint *p*: iuuerint *GDLC* uiuerunt *H* || 21 Et *Gp* [*uoss. ambros.*] At *G*2*DLCH* || lusisti *D*1 luxisti *d* || 22 dissidium *GLCH*b*pd* desidium *D*1 dissiduum *H*a || 23 Cum *GDLC* Quem *H* Quom *p* || poenitus *H* || moestas *p* moestos *H* || excedit *C* exeditur *H* || 24 ibi *G* || tunc *G*2*C*[*Lr*]: nunc *GDLp* non *H* || solicitet *GD* sollicitet *LCHp* || 25 erectis *LC* || at (atque *p*) ego *GDLCHp* || 26 Cognatam *L*1 || magnanima *GLCH* || 27 *om H*1 || At ne *H*2[*P1*] || bonam *D*1 || est *L*a || quam *GD*1*LCHp* quod *d*[*LrFu*] || regnum *H*2a [*Fu*] regia *d* || adeptus *GD*1*LCH*2*p* adepta es *d* || 28 *om H* || quo *D*1: quod *GLCdp* || fortior aut (au *d*) sit *GDLCp* || 29 moesta *Hp* || 30 Iupiter *GH* || 32 adesse *G* || 33 me] pro *GDLCHp* || cuntis *GD*1 || 35 Sed *G* Si *G*2*DLC Hp* || te tulisset (tullisset *H*) *GLH*[*P1Lr*] te*tulisset *C* retulisset *D*1 audisset *p* || aut *GDLCHp* || 36 asyam *G* || egipti *D*1*H* || 37 cętu *G Lp* cetu *DH* || 39 tua *D*1 || cassi *D*1 || 40 adiuntio *D*1 || 41 adiuraret *GDLCHp* || 43 maxima *GDLCHp* || 44 phytie *GH* phythie *d* phytiae *p*[*P1*] phithie *D*1 phithiae *L* phitie *C* || 45 medi *om L*1*C* || [pepere *uossianus et mediolanensis* (*cf. Valcken. ad Callim. p. 141*) perpere *P1*] propere *GD*1*LC*b [*omnes Statii*] propter *C*a rupere *d* prorupere *p* properare *H* || atque *GLCH* || 47 caedant *L* credant *D*1 || 48 Iupiter *GH* || celitum *GD*1*L*1*CHp* [celtum *Lr*] scelerum *d*[*P1*] caelorum *L*2 || 49 *uenas G* || 50 ferris *GLCH*[*P1*] || fringere *GLC* frangere *DHp*[*P1*] || duriciem *G* || 51 Adiunctae *L* Abuinctae *H* || 52 menonis *GH* mentionis *C* mennonis *D* || aethyopis *G*b || 53 aeria *LCH* || 54 asineos *GL*a*C* [*maffeianus Statii* a] arsinoes *G*1*L*b*D*1 [*maff. Stat.*b] asinoes *p* arsinoem *d* assyrios *H* || elocridicos *GLC*[*P1*] docidicos *H* claridos *dp*[*DrPu*] daridos *D*1 || alis *GLC*[*P1Lr, statiani*] alios *H* || 55 Isque *G sscr.* al'. quia *G*2 || ethereas *GDHLCp* || aduolat *GDHLCp* || 56 collocat *G*2*L*2*Dp*: aduolat *GL*1*CH* [*omnes statiani*] || 57 cyphiritis *Gp* zyphiritis *C* zyfiritis *L* siphirtis *H* || famulumque *p* || legerat *G*a*D*1*H*a || 58 Gratia *GDL*1*CHp* tratia *L*2 || canopicis *GDCHp*[*P1*] caponicis *L*1 conopicis *L*2 || littoribus *LHp* || 59 Hi (Hii *C* Ni *Hpd*[*P1Lr*]) dii uen

(uen *om p om spatio relicto D et liber unus Statii*) *GLHCDp* || ibi] id *C* || ne] ue *L* me *H* || in] sub *p* || lumine *d*: numine *GD¹LC* limite *dp* limine *H* || 60 adrianeis *GLCH* adriadneis *D* || 62 eximiae *L* || 63 Viridulum *GD¹LCH* [Vindulum *Lr*] Vuidulum *dp* || fluctu *GDLCHp* || decumme *G*[*Lr*] decūme *C* decūmae *L* decumae *H* dianae *dp* || 64 Sydus *Lp* || noui *D¹* nomen *H* || 65 nanque *DLp* || 66 calisto *DHp* calixto *GC* || iuxta (iusta *p*) licaonia (lycaonia *Cdp*) *GDLCp* iuste liconia *H* || 67 boothem *GLC* bootem *dp* boetem *D¹H* || 68 occeano *GDH* || 70 Luce *d* || aut *GLCHp* || caue *p* (cane *LH*) || theti *GDLCH* thesei *p* || restituem *GDL¹CH* restituere *L²* restitue *dp* || 71 Parce *G* || ranusia *GDCH* rānusia *Lp* || 72 Nanque *DLp* || nullo *GLCHd* nulla *D¹* || tegat *L¹* || 73 si me *dp*: sine *GD¹LCH* || diserpent *L*[*P1*] disserpent *H* diserpere *C* || sydera *GLHdp* || 74 Candita *G* || qui *GHdp*[*P1 omnes Statii*] || uere *GLCᵇHp* ueri *D* uero *Cᵃ* || euolue *GD¹LCHp* || 75 is *C* || affore *GL CHdp* abfore *D¹* || 76 Affore *LCH* Astore *G* Abfore *Dp* || a *om H* || discrutior *GLCdp* discutior *D¹H* || 78 Vnguentis una (*d* uini *D¹*) *GLC HDp* || milia *p* || 79 Nunc nox *D¹* || optata *d* || quem *GL¹Cp*[*P1 omnes Statii*] quam *D¹L²H* quae *d* || uicit *D¹* uixit *H*[*Lr*] || 80 uno animus *G Lᵇ CH*[*P1*] uno animos *D¹* unanimos *p* uno annis *Lᵃ* || corporea *D¹* corpore *Hd* || 81 retecta *GLC* recteta *H* detecta *D¹p* deiecta *d* || 82 Quam *GDLCHp* || iucunda *Lp* || 82 *et* 83 onix *GD¹LH* || 83 Vestet *D¹C* Vester *L* || petitis *D¹p*[*CuFu* (*in mg.* non quaerit.). *P2Pu*?]: quaeritis *L¹* queritis *CH* [quamritis *aut* queritis *omnes Statii, hoc plerique uossiani, tres ambrosiani*] colitis *GL²d*[*P1*] || quaeque *D¹* quam *H*[*Rc*] || 84 Seque se *D¹* || 85 ah *D¹ om dp* || leuis bibat dona *GD¹LCH* || inita *G* irita *H* || 86 Nanque *DLp* || indigetis *GL¹C* [*ambros. y et z, monac.*] undigenis *H* [indigenis *uoss. ambros. b*] || 87 semper] magis *D* || nostras *GD¹LCH* uestras *dp* || 89 sydera *G* || diua *D¹* || 90 numinibus *p* muneribus *d* || 91 Sanguinis *GDLCHp* || siris] ūris *GDH* uestris *LCp* | uestris non *dp* || tuum me *GHdL²* (*haec uerba om — sic mihi olim uidebatur — D¹ et L¹*) tuu me *C* tuūme *p* || 92 effice *GD LCHp* || 93 Sydera cur iterent *GDLCHp* || ūt *DL* utˢ *H* ['*in manuscriptis* Vt, *idque* Vtinam *sunt interpretati*' *Statius*] uter *p* || 94 idrochoi *GLCH* idrocoi *D¹* hydrocoi *d. post h. u. in D spatiolum uacuum quod d lineola expleuit* || o arion *D¹* aorion *Hd*

LXVII *cohaeret sine interstitio cum carmine praecedenti GDLCHp. sed in G paragrapho initium carminis noui indicatum est. d ad uersum* 3 *adposuit paragraphum et titulum addidit* Ad Ianuam || 1 iucunda *bis DLp* || iuro *D* || 2 Iupiter *G* || 5 Quamquam *L* || 6 est *GDLCHp* ||

porecto *GD* pure recto *H* [proiecto *P1*] || marite *GL*[*P1*] || 7 age de *GDLCp* age dic *H* || uobis *DCp* || 8 uenerem GD^1L^1CHp[*P1*] || desseruisse G^a || (9 cecilio *L*) || [plateam *Lr maffeianus Statii*] || credita *p* || sum *om* D^1 || 10 quanquam *DLp* || 12 [*'om Laur. 36, 23 liber non bonus' Lm*] || isti *LCH* [*omnes statiani*]: istius *G* istis *Dp*[*P2Pu* isto *P1*] || populi *GDLCHp* || qui te GD^1LCH qui refacit *dp* || 13 quacumque *G* || 16 senciat *G* || 17 Quid *GDLCHp* || possim nemo *D* nemo possum *H* || 18 uobis *GDLCHp* || 20 est *om* L^a || [attigerat Rc^1] *idem fortasse* D^1 || 21 situla L^2 sucula *d* || becha *H* betha *p* || 22 Numquam *G* Nusquam *dp* || substulit *D* || hanc *GDLCHp* || 23 gnate D^1 nati *H dp* || 25 tecto flagrabat *p*[*P2, non nulli Statii*] || 27 Et querendus unde foret *GLCH*[*P1*] Et querendus ut (et *dp*[*P2*]) unde foret *Dp*[*P2*] || 28 uirginiam *D* || 29 narrem D^1 narrans *dp* || uirtute *p* || 30 nati D^1 || minxerat *Dp* || 31 Atque *D* || solum se (sed *H*) dicit hoc cognitum *L CH*[*P1*] solum se dicit cognitum *G* [*maffeianus Statii*] || 32 chinea suppositum specula *GDLCHp* || 33 percurrit *GDLCHp* || fulmine *p* || mello GD^1LCHp || 31. 34. 33. 32 *d* || 35 posthumio *Gp* || corneli amat amore *G* || 37 hi *L* || quid *GDCHp* quod *L* || iste *GH* || 38 lumine L^2 lumen *p* || 39 hec *G*[*P1*] haec *LCp* hic D^1 hoc *Hd*[*Lr*] || 40 Iantum *L* || 41 audiuit *LCH* || 42 Sola *GLH*[*P1*] || cum conciliis *GLCH*[*P1*] conciliis *D* cosiliis *p* || 43 *et* 46 Homine D^1 || dissimus D^1 || quam mi *CH* || 44 Speret *DLCHp* sperent *G* [sperent *Dr*] || ne linguam *H* || 45 Pretere *D* || addebant L^a || 46 te *GL* || collat *G* || supercillia *G* || 47 est *om* D^1 || magnos *D* || qui *GDLCHp* || intullit *G* || 48 mendacii *GLC*

LXVIIIa Ad Mallium *GLCHdp* || 1 Quid *H* || casusque DH^a || 2 lachrimis *D* lachrymis *LHp* || mittit *GLH*[*P1*] || epystolium *G* || 3 Naufragium ut *GLCH*[*P1*] || 5 sacra L^1 *'solus' Lm* || 6 Disertum *G* || in *om* L^a || 8 ansia D^1 || 9 quem L^2 || 10 *prius* et *om H*[*P2Dr*] || petit *G* potis *p* || 11 tibi ne mea tibi sint L^1 || commoda *GLC*[*P1*] incomoda *D* || mali *GCHp* (*e uocula littera minuta superscripta Gd*) malli *Ld* || 12 Seu *G* Heu *D* || offitium *L* || 13 Aspice D^1 || miser L^1 || 14 a *om L* || 16 Iucundum *DLp* || 21 comoda *D* || 26 omnis *D* || delitias *DLH* || 27 catulle $GLCH^2$ catulli H^1 || 28 hic] is D^1 *'solus' Lm* || quisquis *GD LCHp* || 29 tepefacit GD^1LC[*P1* tepefacta *Lr*] tepefecit *Hdp* || menbra D^a || 30 mali GD^1LCHp malli *d* || 32 Nec *C* || quom *p* || 33 aput *CH* || 36 [casula *Lr*] || 37 neli *G* || nos statuas *L* || 38 ingenio GD^1L *CH* || 39 posta *GLC*[*P1 'pro* facta *fatendum in plerisque codicibus legi* posta*' Santenius*] posita *H* facta *Dp* || 40 Vltra *H* || differem *G* differrem *DCp* diferrem *L* defferrem *H*

LXVIII^b *cohaeret sine interstitio cum carmine praecedenti GDLCH p* ‖ 41 quam fallius *GLCHp* quam fallimus D^1 quam mallius *d* ‖ 42 offitiis *DL* ‖ 43 sedis GL^1CH ‖ 44 regat L^a rogat *C* ‖ 46 Milibus *p* ‖ certa GD^1L^1Hp cartha L^2 carta *d* ‖ 47 *interstitium uersus unius G (in margine adscriptum:* defič) *LC, uersuum duorum H:* Omnibus et [in *P1*] triuiis uulgetur fabula passim D^1[*P1, cuius in margine a manu antiqua adscripta sunt* Seneca suppleuit, *eadem in mediolanensi Vossii. praeterea in septendecim libris Santenius inuenit hunc uersum*] Omnibus inque locis celebretur fama sepulti *dp*[*FuP2Pu 'nouem libri' Santenius.* Muscosi repetat uada remigiis Acherontis *Cu*] ‖ 48 Notescamque *G* Noctescatque *p* ‖ 49 texens tenuem *D* ‖ arenea *D* ‖ *post* 49 *add* Iocundum (Iucundum *DLp*) cometas (cum aetas *dp*) florida ut (uer *Dp* aut *H*) ageret *GCLHDp* Vacat *adscripsit d in margine. post hunc uersum interstitium est unius uersus in Lp*[*P1*] ‖ 50 ali *GLCH* [alii *P1*] aliis *Dp* ‖ 51 Non *G* ‖ dulcis *L* ‖ amatusia *H* amatunsia D^1 amatuntia *dp* ‖ 53 ardentem *p* ‖ 54 Limphaque in *Ld* Limphe in D^1 Lymphaque et in *H* ‖ oetheis *Gdp* ortheis *L* otheis *C* cetheis D^1 cetis *H* [cethis *Lr*] ‖ maulia *Gp*[*P1*] manlia D^1H mallia *d* mathilia *L* matilia *C* ‖ termophilis GD^1LC tremophilis *H* termopylis *d* ‖ 55 Moesta *Hp* ‖ numula GD^1LCH ‖ 56 Cessare ne *GH*[*P1Lr*] Cessareue *C* Cessaret D^1 Cessare *L* Cessare et *p* ‖ ymbre *G* hymbre *p* himbre *d* ‖ 57 aerei *Dp*[*P1*] ‖ 58 Riuulus L^b *in margine* ‖ prosilta e lapide D^1 *'solus' Lm* ‖ 59 ualde GL^1CH[*P1*] ‖ 60 densi *GDLHp* dempsi *C* ‖ 61 Duce GD^1LCHp ‖ basso *GDLCH p* ‖ leuamus GD^1LCHp ‖ 63 *nautis L* ‖ 64 Leuius *GLCH* Leuibus *p* Leniter D^1 ‖ 65 preces *C* ‖ implorate GD^1LCH implorata *dp* ‖ 66 manlius GD^1LCp malius *H* mallius *d* ‖ 67 classum GL^aH clasum *C* crassum D^1 clausum $L^b dp$ ‖ 69 comunes *GD* ‖ 72 Inque ipsa a. *p* ‖ in solea *D* ‖ 73 amorem *GCH* [*decem libri Santenii*] ‖ 74 Prothesileam *GLCH* Prothesilaeam *D* ‖ laudomia GD^1LCH laodomia *dp* ‖ *domum G* ‖ 75 Incepta *GDLCH* Incoepta *p* ‖ nundum *Lp* ‖ 76 conciliasset D^1 ‖ 77 Nihil *C* ‖ ualide *p* ‖ ranusia GD^1LCH ramnusia *dp* ‖ 78 Quis *dp* Quam *H* ‖ eris D^1 horis *H* ‖ 79 ieuna *p* ‖ deficeret *GLCHp* deficieret D^1 ‖ 80 laudomia GD^1LCH laodomia *dp* ‖ uiro $DLCHpG^4$: uirgo *G* ‖ 81 nouit *G* [*nouem Santenii*] uouit *LCH* [*quindecim Santenii*] nouum *Dp* [*tredecim Santenii*] ‖ 82 ueneris *p* uellens *H* ‖ hyẽms *G* hyemps *D* hyems *Lp* ‖ 84 ut arupto L^1 et obrupto *D 'solus' Lm* ‖ 85 scribant D^1 seiebant *dp* ‖ abesse *H* ‖ 86 Si milles G^a Similes D^1p Similiter L^1 ‖ esset D^1 ‖ yliacos *G* ‖ 87 Non *dp* ‖ cum *d* ‖ achiuorum *p* ‖ 88 Ceperat *GDL* ‖ 88 89 90 99 (*bis*) troya *D* ‖ 89 nephas *DHp* ‖ sepulchrum *LHdp* ‖ asye G^b ‖ europae asiaeque *p* ‖ 90 cinis *om* D^1 finis

uel Cinis *add d* || 91 Que uetet (ueter *d*) id nostro *GD^{1}LCHp* || frater *G* [*leidensis, duo medicei Santenii*] || 92. 93 ei *D^1* || 92 frateter *G^a* || 93 iocundum *GCp* uiuendum *H* || limen *p* || adeptum *GD^b* || 94 tota una *d* || est *om D* || sepolta *aut* sepalta *D^1* || 97 Que *GD^{1}LCHp* || sepulcrea *G* sepulchra *DLp* || 98 compositus *L* || cineris *GLCH* || 99 sepulchrum *D* || 100 Detinat *D^1* || 101 simul *om GCH om interstitio relicto D^{1}L* || 102 penetrales desseruisse deos (focos *d*) *D* || 103 Nec *LCH*[*P1*] || mecha *GH* || 104 Ocia *GDLp* || placato *D^1* peccato *H^a* || 105 Quod *GLCHdp* || cum *G* tam *H* || laudomia *GDLCH* laodomia *p* || 107 absoluens *D^1* || 108 aruptum *L* abreptum *H* || baratrum *GDLp* batratrum *H* || 109 Que *D^1* || fuerunt *G* || graii *H* || peneum *GLCHp* peneius *D^1* peneium *d* || cilleneum *G* cileneum *LC* cilenum *H* cyllenem *d* celenem *D^1* || 110 Siccari *GDLCHp* || 111 quadam *p* || fedisse *D^1* || 112 Audet *GLCD^{b}p* Aldit *D^a* '*solus*' *Lm* Arridet *H* || amphitrioniades *DLp* amphytrioniadis *G* amphitrionidas *H* || 113 creta *D^1* || stimphalia *D^{1}H* stinfalia *L* || sagipta *D* || 114 Pertulit *D^{1}LCHp* Pertullit *G* || deterrioris *G* || 115 $\overset{u}{\text{tre}}$orretur *G* terretur *L* (*sed* u *sscr. L^2*) terretur *C*[*P1*] || 117 baratro *GDLHp* || 118 Qui tuum domitum *GLCH* [*P1 septendecim libri Santenii*] Qui diuum domitum *D^{1}p* [*tredecim Sant.*] Qui tunc te indomitum *d* || 119 nec tam *D*: nec causa *GL^{1}C*[*P1*] neque tam *L^2* neque tam causa *H* neque tonsa *p* || 121 tum *D* || diuiciis *G* || 124 Suscitata *LCH*[*P1*] Scusoitata *G* Suscitat et *Dp* || uoltarium *GDCp*[*P1*] uoluntarium *H* uultarium *L* || 125 gauisa *G* || 126 quae (*non* que) *G* qui *H* || improbrius *D^1* || 128 Quanquam *GDLCHp* || 129 Sed tuorum (tuo *L^1*) *GL^{2}CH* Sed horum *D^1* || 130 e *GLCHp* est *D^1* || 131 tu *GDLCHp* || 132 contullit *G* || 133 Qua *dp* || huc illuc *Dp* | illum *H* illanc *C* || 135 non *om L^1* || 137 scimus *L^{1}C* sumus *d* || 139 flagrantem (flagrantis *d*) quotidiana (cotidiana *C* quottidiana *Hp*) *GDLCHp* || 140 facta *GLCH*[*P1*] || 141 *om H^a* || Atque *GHp*[*P1Lr*] At q2 *L* At quia *DC* || hominem *D^1* || componere *GDLCHp* || *post h. u. interstitium nullum* || 143 deastra *GD^{1}LC*[*P1*] dextra *Hdp* || 144 Flagrantem *GLCH*[*P1*] || asyrio *L* assirio *D^1* || 147 his *G* id *Hp* [*P1Lr* '*sedecim libri*' *Santenius* || unus *D* || 148 dies *GD^{1}LCHp* || notet *D^1* || 149 quod *GDLCHp* || 150 aliis *GDLCHp* || offitiis *DL* || 151 Nec *LH* || nostrum *Dp* || tangam *D^1* || 152 Nec *D* || atque *tertium om C* || 153 plura *D^1* plurrima *H* || quam themis *C* || 155 Satis *GLCH* || et tua] et tui *H* a tua *D^1* || uite *G* ['*libri quinque*' *Santenius*] nati *H* || 156 ipsa *Dp om GLCH* ['*tota uox abest a sedecim mss.*' *Santenius* '*in manuscriptis uerbum* Ipsa *non erat*' *Statius*] || 157 terram nobis *D* '*solus*' *Lm* || 158 primo iam omnia *p* || nota *D^1* '*solus*' *Lm* [*Santenius idem ex bodleiano*

enotauit] || 159 omnis *H* || qui *D*¹ quam *C* || ipse *D* ipsa *p* || 160 uiuo *p* uana *H* || mihi (michi *G*) dulce *GLCH* || est *om D*

LXVIIII *totum carmen om D* [*Rc*] (*cf. qu. cat. I 13. 195*) *d in margine ad LXVIII*b *160 adscripsit* Caret hic Epigramma || In Rufum *Gp* In Ruffum *LCH* || 1 foemina *Hp* || 2 Ruffe *GLCHp* || 3 Nos illa mare *GLCHp*[*P1Lr*] || labefactos *Hp*[*P1Lr*] || 4 pro luciduli *Hp* [*P1Lr*] || delitiis *LH* || 5 qua *G* que *C* quae *Hp*[*P1*] || 6 sub alarum *G* (*fuit prius* allarum) suballarum *H* || 7 Nunc *p* || nec mi mirum mala ualde est *H* || 8 nec quicum *Dp*: nec cui cum *G*[*Lr*] nec cum *C* nec cum qua *L* '*sed, quantum scio, solus*' *Lm.* Bestia nec bella cui puella cubet *H*

LXX *cum praecedentibus sine interstitio cohaeret GDLCHp* De muliere sua *d in margine* || 1 mulier se uiuere male *H* || 2 iupiter *G L* || 3 se *D* || 4 rabida *L* || opportet *D*

LXXI *cum carmine praecedenti sine interstitio coniunctum GDLCHp. d adscr.* § || 1 Si qua *GDL*¹*CHp*[*P1*] Si quo *L*²[*Lr*] || uiro bono (bello *dp*) sacrorum (furtorum *d*) obstitit (obstit *D*) *GDLCHp* || hyrcus *GL* ira is *H* || 2 quam *GD*¹*LCH* aliquam *p* || secum *GLCH* [secus *P1*] secet *dp* || 3 qui *nrm̄* *G* (*fuit prius* urm̄ = uestrum) qui nostrum *dp* questrum *L*¹*C* || 4 Morfice *D*¹ || 5 quociens *G* || futiuit *D* || tociens *G* || 6 podraga *G*

LXXII Ad Lesbiam *GLCHdp* || 1 Dicabis *D*¹ || nosce *H*[*P1*] || 2 per *G* pro *H* || 3 tum *GL*²*pH*²[*Lr*]: tunc *D* num *L*¹*C* tum eum *H*¹ || 4 natos *L* || at *D*¹ || 6 mi tamen es] ita me nec *GD* (*in D*¹ *paruum interstitium inter* nec *et* uilior *relictum est, postea a d lineola expletum*) *LH*b me ita nec *C* ita me nec luic *H*a ita nec me *p* ira nec me —: *d* || 7 Qui *GLC*: Quid *D*¹ Quis *Hpd*[*P1Lr*] || est potis *H* || est *om L*¹ es *p* || in quis *L*¹ || quod *DCp*: quam *GLH* [*omnes statiani*] || telis *D*¹ '*solus*' *Lm*

LXXIII *cohaeret cum praecedenti carmine GDLCHp* || 1 quicquam *D*¹: quisquam *GLCHd* quenquam *d* (*in margine*) *p* || 4 Prodest *om libri* || Imo (Immo *LCH*) etiam (eciam *G*) tedet *GDLCHp* || obestque *GL*²*d*: [estque *P1*] stetque *D*¹*L*¹*Cp* stes *H* [statque *omnes Statii*] || magisque magis *GDLCp* magis atque magis *H* || 5 quem *D*b*p*: que *GLCH* q̄m̄ (*i. e.* quoniam) *D*a || 6 habet *GD*¹*LCp* [habuit amicum *Lr*]

LXXIIII *cum praecedenti carmine cohaeret* *GDLCHp* Ad lelium *d* *in margine* || 1 Gellius C^b: Lelius GD^1pC^a[*P1*] Lellius *L* Gelius *Hd* || abiurgia D^1 obiurgia *dp*[*LrRc*] || flere GD^1LCHp ferre *d* || 2 delitias *DH* || 3 perdespuit *GDLCHp* || 4 at *D* || harpocrathem *GL* arpocratem D^1 hippocratem *H* || 5 quanuis *p* || inrumet D^1

LXXXVII 1—4 *in GDLCHp post uersum* Tum omnibus una omnes surripuit Veneres (LXXXVI 6) *secuntur et cum eo sine interstitio cohaerent* || 1 potest] pone *G* || 2 a me *om* D^a || est *GDLCHp* || 3 nullo D^1p || federe *G* || tanto *GLCHdp* || 4 experte *p* || LXXV 1—4 *in GDLCHp post uersum* Nunc patruum — faciet patruus (LXXIIII 6) *sine interstitio secuntur.* Ad Lesbiam *d in margine* || 1 Nunc [*CuPu*]: Huc *GDLCHp* || deducta *GDLCHp* || 2 offitio *DL* || prodidit D^1 || 3 uelleque tot (tot *om H*) tibi GD^1LCHp uelle queam tibi *d*

LXXVI *cohaeret cum carmine praecedenti GDLCHp* || 2 hominum *D* || 3 federe (foedere *LCHp*) nullo *GDLCHp* || 4 adusum D^1 || 5 manenti in *GLCHp* || 7 ut dicere possiat *L* || 9 Omniaque *GDLCHp* || ingrata *G* (*fuit prius, quod adhuc manifestum est,* ingrate) nigrate *H* || 10 cur te iam amplius *GLC*[*P1*] cur te amplius iam *H* || excruties *L* || 11 Qui *GDLCH* || tui *G* || offirmas *G*: affirmas *DLCHp* || atque] teque *D* || instinctoque *GCp*[*LrP1*] instincto *L* instiatuque D^1 instintoque *d* instrictoque *H* || reducas *d* || 12 Vt *L* || des GD^1LCHp diis *d* || inuito desinas D^1 || 14 [qualibet *Rc*] quam lubet *GLCp* quemlubet *H* quamlibet *d* qualibus D^1 || efficies *D* officias *H* || 15 haec] hoc D^1 hic *H* || hoc] hec *G* || est *om* L^a et *D* || 16 Hec *G* || facies *LCdp* facie *H* || 18 Extremam D^1L: Extrema *CHdp*[*Lr*] Extremo *G* || ipsam *GCH* *p*[*Lr*] || 19 pueriter *L* || 20 pernitiemque *DLH* || 21 Seu GD^1LCHp Heu *d* || subrepens *Hp* || ut] in *L* || corpore in GD^1LCHp || 22 leticias *GLp* letitias *d* delitias D^1 || 23 me ut me *GC*[*Lr*] ut me *DLp* me ut *H* [*libri Statii*] || dilligat *C* deligat D^1 || 25 taetrum] iterum L^1C totum *p* || 26 dei *G*: dii *DLCHp* || michi *G* || proprietate *GLC*

LXXVII Ad Ruffum *L* Ad Rufum *GCdp* || 1 Ruffe *GLCHp* || 2 immo *DL* inmo *C* [uno *Lr*] || precio *G* || 3 subrecti GD^1LC[*P1*] subrepti *dp*[*Lr*] subrepi *H* || mi *dp* || 4 Si *GLC* Sic *D* Mi *Hd*[*Lr*] Me *p* || miser D^1 || 5 Heripuisti *G* Aripuisti *d* Arripuisti *p* || he heu *G* heu *semel H* || nostri *H* || crudelle *G* || 6 he heu *G* heu *semel p* || nostro *GC* || pectus GD^1LCHp || amicicie *G* amiciciae *Lp* amititie *H*

LXXVIII *cohaeret cum praecedentibus* *GDLCHp*, *d adscr.* § || 2 *et* 3 *om* H^1 || 3 iam *L* || 7—10 *uide post* LXXX 8

LXXVIIII *cohaeret cum* LXXVIII 10 Noscent *GDLCHp* || 1 Lesbeius L^1 || 1. 3 pulcer *H* || ni quem L^2: inquam GD^1L^1C iniquam *H* nunquam *dp* quid ni inquam *d* || mallit *GC* || 2 Quo D^1 || cum] cura *H* || 4 suauia *D* saluia *H* || repererit *GLCH*

LXXX Ad Gellium *GLCHdp* || 2 Hyberna *Gp* || 3 domum D^1 || exisset cum *GLCH* || 4 Te D^1 || suscitet D^1 suerat *H* || ora D^1L || 6 tanta *GLCH* || 7 Sed D^1 || clamat *G* damant *H* || *uictoris* *L* || 8 Ille (Illo *H*) te (de *Lr*) mulso GD^1LCHp[*Lr*] Illa tui mulso *d* || LXXVIII 7—10 *sine interstitio post* LXXVIII 6 Qui patruus patrui || 7 purae] puer D^1H || 8 Sauia *LCp*: Samia *G* Suauia *DH* || coniunxit $GDLCpH^2$ coniunx H^1 || 9 Verum non id *G* Id uerum non D^1LCH || 10 Nosscent *G* || quis scis *G* quis sis *LCp* qui scis D^1 || famuloque canus *G* [famuloque tauus *P1*] famuloque tamis *H* famuloque tenus *LC* famulosque tenus D^1 te famulosque tuos *dp*

LXXXI *cohaeret cum* LXXX 8 *sine interstitio* *GLCH*. *D et p iustum seruarunt interstitium, quod expleuerunt inscriptione* Ad Iuuencium. (*inscriptionem fecit d*) || 1 Nemo me D^1 || uiuenti *GLCH* Iuuenci *d* || 2 incipies D^1 || 3 ab *G* || 5 Quid *GLCp*[*P1*] || num D^1 || 6 quid *GLC*[*P1*]

LXXXII *cohaeret cum praecedenti carmine in* *GLCH*. *in D et p interstitium expletum inscriptione* Ad Quintium (*dp*) || 1 sit D^1 || 2 siquis D^1 || 3 *et* 4 *om* *H* || 4 seu *GDLCHp* || quod *p*

LXXXIII *cohaeret cum carmine praecedenti* *GLCH*. *in D et p interstitium cum inscriptione* Ad Mullum (*dp*) || 2 Hec GD^1[*LrRc*]: Hoc *LCHdp* || leticia *GDLp* || 3 Mulle *GDLCHp* || 4 Samia GL^1CH ['*in omnibus libris* Samia *uel* Sannia' *Statius*] || quod nunc *p*[*Lr*] || canit L^1 ganit *H* [garrit *Lr*] || 5 quam *C* || 6 Inuita D^1 '*solus*' *Lm* || loquitur *GDLCHp*

LXXXIIII *cohaeret cum carmine praecedenti* *GDLCHp*. *d adscripsit* § || 1 Commoda *GLCHp* Comoda D^1 || comoda D^1 || 2 a^{s}rius insidias he *G* arrius insidias haec L^2 arrius ... insidias *D* arrius insidias L^1C [*LrP1*] aruis (acrius *p*) insidias *Hp* || 3 *et* 4 *post* 10 *conlocati in* *GD*

LCHp || 3 Et cum D^1H || loquutum H || 4 insidias GDLCHp || 5 libet H || eius d: *om* L^1 eius est GL^2CH[P1] ei est D^1p || 7 Hic GL^1CH [Hec P1] || syria GLCHp siria D^1 || requierant GCp[Lr]: requierunt Ld requirat H requiebant D^1 || 8 Audiebant GLCH[P1] || hoc H[Lr] || et leniter H || 9 si L^1 || 10 mincius G nuncius p || 11 posquam D || artius GH[Lr] arctius D^1LCp[P1] arius d || esset G || 12 sed ionios GD^1LCHp

LXXXV *cohaeret cum praecedenti in* GDLCH. *in margine adscripsit* d De Quintia. *in* p *eadem inscriptione iustum interstitium expletum est.* || 2 excrutior LHp

LXXXVI *cohaeret cum praecedenti* GLCHp. *in* D *interstitium, quod* d *expleuit inscriptione* De eadem || 1 est formosa est D || 2 haec *om* C^aH^1 || si H || singulla G || 4 corpore est L || 6 subripuit D arripuit L

LXXXVIII *cohaeret cum* LXXXVII 4 Quanta in amore tuo ex parte reperta mea est (*cf. supra carm.* LXXXV *p. 212*) GLCHp. *in* D *iustum interstitium seruatum, quod* d *sic expleuit* Ad Gellium || 1 facis is DH || 2 Proruit GL^1CHp || peruigillat C || 3 facis D^1 *om* H || is *om* L^1 || quid p || 4 Et quid GDLCHp[P1 Ecquid Lr] || quamtum D tantum LH || 5 quamtum DH || thetis GD^1LCH thetys d || 6 nimpharum D || occeanus GD || 7 quod D || 8 se ipso D

LXXXVIIII In (Ad Hp) Gellium GLCHp Idem ad Gellium d || 1 Bellius D^1 || iuuat DH || 4 mater GD^1Hp || 6 sit Gp[Lr]: tit LCH sis D

LXXXX *cohaeret cum praecedenti carmine* GDLCHp || 1 magnus GCp[P1] magnus L magnis H || nephando DHp || 2 per ficum D^1 || 3 magnus GLC[P1] magis p || 4 religio GH || 5 ut] ait D^1 || uoueretur D || 6 Omne tum GL^1CHp[P1] || 6 flama GD flamam L

LXXXXI *cohaeret cum carmine praecedenti* GDLCHp || 2 *posterius* hoc *om* H [*prius om* Lr] || 3 constanterue L^1C constanterque DHp || 4 Haud Dp || a D: aut GLCH *om* p || mente LCH || probo D^1 || 5 Sed nec Hd || 6 Han C Nam L^1H || 7 quanuis Cp || coniugerer D coniungere H || 9 satis induxti (induxti L) GDLCHp || 10 Culpa et in D^1 Culpa esse in d

LXXXXII In (Ad *H*) Cesarem *GLCH* De Lesbia *dp* || 1 inquam *L*¹ || 2 despeream *DH* || amo *GL*¹*C* || 3 *et* 4 *om GD*¹*L*¹*CHp*[*LrRc*] '*et multi alii: addidere Itali ex Gellio*' *Lm* || 3 sunt *L*²[*P1*]: [sin *Gellius Schoppii*] || mea [*commelinianus et mediolanensis 24, in quo hoc distichon post* LXXXXVI 6 *ponitur*]: ea *L*²[*P1 Gellius Schoppii*] || Cui ego quasi eadem totidem mox deprecor illi *d* || 4 uero *L*²

LXXXXIII *cohaeret cum uersu* LXXXXII 2 *GLCH. Interstitium in D*¹ *et p cum inscriptione* In Cesarem *dp* || 1 tibi caesar *p* || 2 Nec si ore *GLC*[*P1*] Nec (Ne *d*) si orem *dp* Ne nisi orem *D*¹ Nec si in ore *H* || nutrum *D*ᵃ || sis] *om H* si *GLC* || saluus (salᵘ‸us *C* albus *d*) an alter *GDLCHp*

LXXXXIIII *cohaeret cum* LXXXXIII *GDLCHp. d adscr* § || 1 Mentulla *G* || mechatur *bis GDH* || 2 ollera *D*ᵃ

LXXXXV *cohaeret cum* LXXXXIIII *GDLCHp. d adscr* § || 1. 5 Zmirna *GLC* Zinirna *D*¹ Smirna *H* Smyrna *dp* || cine *D*¹ || 2 cepta *GD* caepta *p* Conceptum (*om* Quam) *H* || est *om D*¹ || nouamque *HD*¹ || hyemem *GLHp* || 3 Milia *Hp* || interrea *G* || ortensius *D*¹ || 4 *interstitium unius uersus in Dp, nullum in GLCH* || 5 canas *GDLCp* canasstra (*om* satrachi) *H* || sacrachi *G* satrhachi *D* || 6 Zmirnam cana *GLC* Zinirna incana *D*¹ Smyrnam in cana *dp* Smirna caue *H* || peruoluit *GDLCHp* || 7 amnales *D*¹ || 9 sunt *Hd* || sodalis *om GLCH* laboris *Dp* || 10 enthimaco *Lp* eutimacho *G* Eutumacho *C* enthimare *D*¹ || Aut gaudet populus tumido erithimatho *H*

LXXXXVI *cohaeret cum* LXXXXV *GLCH. interstitia habent D et p.* Ad Caluum de Quintilia *d* De Aemylio *p* || 1 Di *D*¹ || et gratum *GLCH* || ue] ut *H* || sepulchris *DLHp* || 2 Accipere *D*¹ || nostra *D*¹ || calle *D*¹ caule *d* (*quae manus etiam* Calue *adscripsit*) *p* || *post* 2 *interstitium in H, in quo titulus est* Ad Quintillium || 3 desyderio *p* || 4 amicicias *D*¹*LHp* || 5 inmatura *CH* || dolor est *G*[*Lr*] dolore est *LCH* || 6 Quintilˡ‸e *G* (Quintilie *H*) || quanto *D*

LXXXXVII *cohaeret cum* LXXXXVI *GLCHp. in D interstitium, quod d expleuit uerbis* De Aemylio || 1 quicquid *GLC* || 2 Vtrum os *GDLCHp* || aemylio *dp* || 3 Nilommundius hoc nobisque ĩmũdius illud

G Nihile (Nil H [Nil est P1]) mundius hoc nobisque immundius (inmundius H) illud L¹CH[P1] Nihil imundius hoc: nihiloque imundius illud L² Nihilo mundior hoc nihilo (est *add* d) inmundior illo D¹ Mundius hoc nihil est nobis quam immundius illud d (*in margine*) p || 4 eciam G || 5 est hic dentis GLCdp [*libri Statii*] est hic dentis hos (os Rc) D¹[Rc] || sesequededalis GLC [seque dedalis P1] sexquipedalis D || est hic scse dentisque pedalis H || 6 ploxonio GLCdp ploxomo H [ploxomi P1] *om interstitio relicto* D¹ || 7 defessus GCHdp defessus L merentis D¹ [meientis Rc] || estum GDLCHp || 8 Megentis G Mingentis dp Moerentis H Defessus D¹ || mulle GH || 9 Nec D¹ || fecit GLC[P1] || 10 petrino D¹ pi*st^r^ino C (*littera erasa potius* e *quam* r *fuisse uidetur,* r *superscriptum a manu recentiore*)

LXXXXVIII *cohaeret cum* LXXXXVII GDLCHp. d *adscr* § *et in margine posuit* Ad Vectium || 1 inquam quam GL¹CH in quenquam L² inquam quod (quid p) Dp || potest D || 1. 5 uecti d || 2—5 *om* D¹, '*sed quod scio solus*' Lm || 3 Ista tamen lingua p || unus L¹C || 4 trepidas dp || carpatinas LC[P1]p: carpatiās G [carpathias Rc] carpadinas H caprotinas d, Καρβάτινας *et* cercolipas *eadem in margine* || 5 uis *om* d || omnis H || 6 Discas GDLCHp

LXXXXVIIII *cohaeret cum* LXXXXVIII GLCH. *interstitium in* D *et* p, *quod titulo* Ad Iuuentium *expleuerunt* dp || 1 Surripuit GLCH || uiuenti L iuuenci H || 2 Sauiolum Hp Suauidum D¹ || ambrosio LH amrosio G ambroxio C || 3 inpune C || nanque DLCp || 4 me *om* D¹ || truce p || 5 flętibus L flectibus H || 6 Tantilum C || nostrae p || seuicie G || 7 id] ad G || dubita diluta C || 8 Guttis abstersi (astersi G abstresi H) LC[P1]GH Abstersi guttis D¹p Abstersi guttas d^a^ Abstergis guttis d^b^ || 9 Nec GL || uestro D¹ ex nostro H || 10 cōmicte G comincte C coniucte D [committe Lr *mediolanensis*] coniuncte H coninnctae L comistae p || saliue G^a^ || 11 infestum H || 12 Non *om* H Nunc D || cessasti G^a^ cassasti H || excrutiare L || 13 mihi DLCH michi G || ambrosio GLCH || 14 Suauiolum D || elleboro GC eleboro DHp elebore L || 15 penam GD || praeponis D¹LH || 16 iam *om* DH

C In Celium (Caelium Lp) et Quintium GLCHdp || 1 Melius D¹ Mellius H || aufelium D¹ || quintus DH || auflenam D¹ || 2 treronensium L¹C [trenorensum P1] Veronensium L²Hdp || depereret GLCd [depererent P1 depererant Lr] depeteret H depereant D¹ depereat p || 3

sorores *L* || est quod *om* D^1 || 4 sodalicium *Gp* sedolatium H^1 || 5 pocius *G* || cele D^1 coli H^1 || 6 Perfecta ē exigitur est *G* Perfecta est igitur est *LC* Perfecta est exigitur *H* Perfecta exigitur D^1p [*P1*] Perfecta est igitur *d* || amicicia *GLHp* || 7 uessana *L* uexana D^1 || correret *G* || flama *GDL* || 8 in] mihi D^1

CI Fletus de morte (Amore *dp*) fratris *GLHdp*, *in C interstitium sine inscriptione, quae fortasse euanuit* || 1 pergentis *C* || 4 mutum *DHp* || 5 Quando quid D^1 || te te *D* te *H* [*omnes libri Statii*] || LXV 9 *om GCHL* (*in hoc interstitium uersus unius seruatum*) [*om Cu omnes Statii, 'in antiquis reperitur exemplaribus, licet in pluribus desit' Vossius*]. *habent eum Dp*[*Rc P1P2PuFuDr*] || tua loquentem D^1[$P1^1$], *interstitium inter* tua *et* loquentem *expleuit d uerbo* facta (*cui eadem manus praeterea superscripsit* ł uerba), uerba *add p* [$P1^2$*P2PuFuDr*] || 11 aut *GLC*[*P1 Vossii libri*] *om H* || 12 moesta *Hp* || carmine *G*[*P1*] || morte tegam *GLC*[*P1 omnes Statii*] legam *dp* geram *H* || 13 armorum *L* || 14 Bauilas *aut* Baiulas *G* (*utrum scriba uoluerit discerni nequit, s posterius additum esse uidetur*) [Dauila *P1Dr*] Baiulas L^1 Daiulas L^2 Baiulus *H* Daunias D^1 Bauila *aut* Baiula *C* || asumpti G^a assumpti G^b*LCHp*[*P1*] || ythilei *G* ithilei *LCHd* [ythyley *P1*] ithelei D^1 ithidis *d* (*marg.*) prothei *p* || CI 7 Nec *D* || tamen] mihi tamen *C* || haec [*P1*]: hoc *GCLH om Dp* || priscoque *GLCH* prisco quo *d* prisco de D^1p || 8 tristi *GLCHp* || *uerba* sunt tristi, *quae* D^1 *interstitio relicto omiserat, add d* || munere *LCpd* || 9 multa mea munera fletu D^1

CII *cohaeret cum* CI *in GLCH, in quibus carmina a* CI *ad* CXVI *omnia sine ullo interstitio et sine ulla inscriptione inter se cohaerent. in D et p interstitium ante* CII 1 *cum inscriptione* (*dp*) Ad Cornelium || 1 comissum *DC* || ab antiquo *G* (*scriba* antico *pro* amico, *quod in V fuit, legit*) || 4 arpocratem GD^1LC arpotrace *H*

CIII *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) Ad Quendam || 1 redde mihi *p* || decem *om* D^1H || sextertia *DCH* sextercia *G* || filo *C H* sylo *dp* || 2 est o *GLCD*[*P1*] o *H* est *p* || quanuis *Cp* || 3 numi G^a [*Lr*]: mimi $G^bD^1L^1Cp$ [*P1*] nummi L^2d nimium *H*

CIIII *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) Ad Quendam || 1 Credis mi D^1 || maladicere D^1 || 2 mihi] nobis D^1 || quam *C* || 3 amare *GLC*[*P1*] amore *H* || 4 cum cappone *H*[*Lr*] cum caupone *dp* cuncta potes *D* || mostra D^1 (*nisi fallor*)

CV De Eius mentula *p et d (in margine)* || 1 Centula D^1 || pipleium *C*[*LrP1*] pipileium *G* [*editio uicetina a. 1481*] pilerum *H* pipellum *p* || scindere *GLCHp*[*P1*] || 2 furcillis [*Lr*]: furcilis *Gp* furtilis *H* forcillis *LC* fortillis D^1 fur aliis *d* || eiciunt *Cp*

CVI *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) De Obello puero || bello] obelio G^aD^1[*P1*] obellio G^b*LCH* obello *dp* || esse GL^2d: ipse D^1L^1CHp[*P1*] || 2 Qui D^1

CVII *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) Ad Lesbiam || 1 Sed L^a || quicquid *GLCH*[*P1*] quicquam *Dp* || optantique et *dp* optantique optanti *H* || ottigit D^1 optigit *p* || 2 animi D^1 || 3 est *om L* || nobis (uobis *H*) quoque carius *GDLCHp* || 6 luce GD^1LCHp || O nobis lucem *d* || 7 Quis me uiuit uno uno felicior D^1 || aut magis me est GL^1C[*Lr libri statiani et uossiani*] aut magis hac est L^2[*P1 Dr*] aut magis est me *p* ae est magis *d* aut magis (me est *om*) D^1 *uerba* aut — est *om H* || 8 potuit *H*

CVIII *Interstitium in D et p cum inscriptione* (*dp*) In quendam || 1 Sic homini *GDLCH* Sic hominum *p* || populari arbitrio tua *GLCH* [*P1*] arbitrio tua D^1 [arbitrio populari tua *Rc*] arbitrio populari (tua *om*) *dp* || Si populari arbitrio hominum tua *d in marg.* || 4 exerta *GLCHdp*[*P1*] excepta D^1 || 5 guture *G*

CVIIII *Interstitium in D et p cum inscriptione* (*dp*) Ad Lesbiam || 1 Iucundum *Lp* Interdum *H* || amore GL^1C || 2 Hinc G^a Nunc *D* Hoc *H* || 5 perducere *GDLCHp* || 6 Aternum D^1 Alternum *dp*[*Lr*] Externum *C* || amiciciae *LHp*

CX *Interstitium in D et p cum inscriptione* (*dp*) Ad Aufilenam || 1 Auffilena *G* Amphilena *H* Aufiliena *p* || 2 precium *GLHp* || quod L^2 quam *C* quem *H* || 3 promisti *dp*: pronusti *H* promisisti GD^1LC || 4 nec dicis *H* || nec fers *GDLCp* nec facis *H* || 5 promissa *GDLCHp* || 6 Auffilena *G* || 7 Fraudando (Fraudendo *H*) efficit (effecit *Cdp*[*P1* effici *Rc*]) plus *GLHCdp*[*P1Rc*] Fraudando plus D^1 || amarae L^1 amare *p* || 8 tota *GLCp*[*P1*] || praestituit D^1

CXI *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) Ad Aufilenam || 1 Auffilenă *G* Aufilenam *LC* Amphilena *H* Suphilomena D^1 || con-

tenta *H* contenta est *dp* || 2 e] est *GDLCHp* || 3 Sed cuius *D*¹*L* Sed cuuis *p* || quanuis *C* || subcumbere *p* || pars *GLCH*[*P1*] fas *dp* || 4 *om L*¹ *interstitio relicto* || 4 Quam matrem fratres ex patruo (*om* parere) *GL*²*CH*[*P1*] Quam matrem fratres efficere ex patruo *dp* Quam matrem fratres ex patruo *D*¹

CXII *cohaeret in D et p cum* CXI. § *adscr d* || 1 est *GDLCHp* || nec *D* || homoque *LCH*[*P1*] homo sed *Dp* homo *G* || 2 est *Gd om H* || ut *H* || paticus *DLCH*

CXIII *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) De Cinna || 1 Fonsule *D*¹ || 2 Mecilia *G* Mecilia *D*¹*LCHp*[*P1 libri Statii*] Mechilia *d* || 3 milia *GCHp* : millia *DL* || 4 Singulum *GD*¹*LCH* || foecundum *p* secundum *H*

CXIIII *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) De Salio Firmano || 1 Firmanus salius *G*ᵃ*DLCp* Firmanus saluis *G*ᵇ*H* || mensula *GD*¹*LCH* || 2 qui quot *Hp* || 3 Aucupiam *GLCH* [Aucipiam *Lr*] || aura *G* || 4 Nec quicquam *DH* || sumptus fructibus *D*¹ || exsuperat *C* exuperet *H* || 5 contendo *p* || 6 Saltem *GDLCHp* || dum modo *GDLCHp*

CXV *In D interstitium, sed inscriptio nulla. in p* CXV *cohaeret cum* CXIIII || 1 Lentula *D*¹ || habet instar (*d* inster *D*¹) *GDLCHp* || p͏ᷓatri *C* || 2 Quadringenta *H* || 3 diuiciis *Gp* || cresum *GLH* crhesum *D* || potuisset *GLCH*[*P1*] potisset *dp* || 4 tot moda *GD*¹*LC* tot modo *Hdp* || 5 saltusque paludesque *G*[*Lr*] : saltusque paludes *Hp*[*P1*] saltus paludesque *LC* altasque paludes *D* || 6 ad in iperboreos *D*¹ ad hiberoboreos *H*¹ ad hiperoboreos *H*² || occeanum *GD*¹*CH* || 7 ipsest] ipse si *GLCH*[*P1 libri statiani*] ipse et *Dp* || ultor *GD*¹*LCHp* || 8 mentulla *G*

CXVI *In D et p interstitium cum inscriptione* (*dp*) Ad Gellium (Gelium *d*) || 1 animo *om D*¹ || requires *GD*¹*LCHp* requiro *d* || 2 batriade *GLC*[*P1*] bactriade *H* buttriade *D*¹ batiade *p* || 3 te *om L*¹ || 4 infesta *GLCH*[*P1*] || mitteremusque *GD*¹*LCp* mitteremus *H* mi icere musca *d* || 5 Nunc *C* || ego uideo *D* || nunc mihi *L* mihi et nunc *H* || sumptum uideo esse *H* || 6 nostris *H* || huic *H* hic *D* || preceps *D*¹ || 7 euitabimus *GLCH*[*P1*] || amicta *GDLCHp* || 8 Affixus *GLCHdp* || dabis *GDLCHp*

Subscriptio: Explicit Catulli Veronensis libellus (*interstitium*) Versus Domini Beneuenuti de Campexanis de Vicencia de resurrectione Catulli poetae Veronensis.

Ad patriam uenio longis a finibus exul.
Causa mei reditus compatriota fuit,
Scilicet a calamis, tribuit cui Francia nomen,
Quique notat turbe pretereuntis iter.
Quo licet ingenio uestrum celebrate Catullum,
Cuius sub modio clausa papirus erat.*

(*interstitium*) Tu lector quicunque, ad cuius manus hic libellus obuenerit, scriptori da ueniam, si tibi corruptus uidebitur. Quoniam

---

* *Hoc epigramma deest in libris multis et sinceris et interpolatis, ueluti in CLDFuGu2 (= gudiano 332) Dr. In* f i n e *libri catulliani praeter sangermanensem legitur id in H, sed sine ulla inscriptione. qua caruit etiam Cu et caret liber memmianus (nunc parisinus 8233), qui* i n i t i o *libri catulliani epigramma illud habet perinde atque P1Gu1 (= gudianus 283) PuP2. in P1 epigrammati praeposita est inscriptio* Versus Catulli prohemiales, *in Gu1 haec* Incipit prima elegia Catulli. *P2 (et Pu?) et cod. saibant. 323, quem Maffeius inspexit, hunc titulum habent* Hextichum Guarini Veronensis Oratoris Clarissimi In libellum Valerii Catulli eius conciuis. *cum plane eadem inscriptione, itidem initio libri Catulli, epigramma legitur in editione principe anni fere 1470 (cf. Bruneti man. librar. I[5] 1681) et in editione uulgo pro principe habita anni 1472 (p). item in editionibus ueneta a. 1475 et regiensi a. 1481. in HP2p — de ceteris nihil constat — a lectione quam supra ex sangermanensi exhibuimus haece differunt:* 1 de finibus *P2p* || 2 redditus *H* || 4 praetereunti *P2* || 5 celebrare *H 'Guarino codices non sinceri hexastichon libro praefixum ascribunt, in cuius uersu 5 infinitiuum* celebrare *exhibent' Lachmannus in edit. priore p. 80* || 6 Quouis *p* || sub in odio *P2* sub in medio *H. Quo modo factum sit ut hoc Beneuenuti Campesanii epigramma in nomen Baptistae Guarini, qui intra annos fere 1450 et 1470 Catullo emendando operam dedit, transferretur explicare conatus sum in ind. schol. dorpat. a. 1865 p. 9 sq. — Idem epigramma eiusque inscriptionem subditiciam HAuantius respexit, cum anno 1517 haec uerba scripsit quae ex Iulii Schueckii de Aldo Manutio libello (Berolini 1862) p. 37 cognoui:* magno pignore contenderim hodie non inueniri ullum catullianum codicem scriptum ante octuaginta annos, hoc est ante Guarini aetatem. is enim ad patriam rediens Catullum diu multumque desideratum Italiae restituit, sed deprauatum. *)

*) cf. [illegible], [illegible] 1866, 21, 331 ff.

a corruptissimo exemplari transcripsit. Non enim quodpiam aliud extabat, unde posset libelli huius habere copiam exemplandi: et ut ex ipso salebroso aliquid tamen suggereret, decreuit pocius tamen corruptum habere quam omnino carere, sperans adhuc ab alliquo alio fortuite emergente hunc posse corrigere. Valebis, si ei imprecatus non fueris.

1375. mense Octobr. 19° quando Casignorius laborabat in extremis ⁊c (*i. e. et cetera*)

Lesbia damnose bibens interpretatur.**: ∽ *G* Finis MCCCCLXIII *D* Finit Liber Catulli poetae *L*(3) FINIS *C Sub epigrammate* Ad patriam — papirus erat *scriptum est* FINIS *H* Catulli Veronensis Epigrammaton Libellus Explicitus est *p* [1423 di 20 nobr. ꝑ cy. . . . • eple 6. . uersus 228. . . . . . *P1* (*cf. Buechelerus ad Petron. p. XVI*) Explicit liber Catulli Veronensis. Laus Deo omnipotenti. Gherardus Cerasius de Florentia scripsit pro Ioanne Cosme de Medicis. Amen. *Lr*]

** *Haec ultima uerba subscriptionis libri G* Lesbia interpretatur damnose bibens *etiam in codice laurentiano XXXVI 23 in fine libri Catulli leguntur. cf. Bandini catal. cod. lat. bibl. medic. II 236.*